

Az Európai Unió Hivatalos Lapja

L 315

Magyar nyelvű kiadás

Jogszabályok

55. évfolyam

2012. november 14.

Tartalom

I Jogalkotási aktusok

IRÁNYELVEK

- ★ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/27/EU irányelve (2012. október 25.) az energiahatékonyságról, a 2009/125/EK és a 2010/30/EU irányelv módosításáról, valamint a 2004/8/EK és a 2006/32/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről ⁽¹⁾ 1
- ★ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/29/EU irányelve (2012. október 25.) a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról 57
- ★ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/30/EU irányelve (2012. október 25.) a biztosítékok egyenértékűvé tétele céljából a részvénytársaságok alapításának, valamint tőkéjük fenntartásának és módosításának tekintetében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 54. cikkének második bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról ⁽¹⁾ 74

Ár: 4 EUR

⁽¹⁾ EGT-vonatkozású szöveg

HU

Azok a jogi aktusok, amelyek címe normál szedéssel jelenik meg, a mezőgazdasági ügyek napi intézésére vonatkoznak, és rendszerint csak korlátozott ideig maradnak hatályban.

Valamennyi más jogszabály címét vastagon szedik, és előtte csillag szerepel.

I

(Jogalkotási aktusok)

IRÁNYELVEK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2012/27/EU IRÁNYELVE

(2012. október 25.)

az energiahatékonyságról, a 2009/125/EK és a 2010/30/EU irányelv módosításáról, valamint a 2004/8/EK és a 2006/32/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 194. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére ⁽²⁾,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽³⁾,

mivel:

(1) Az Unió eddig soha nem tapasztalt kihívásokkal szembe, hiszen energiaiimporttól való függősége megnőtt, az energiaforrások korlátozott mértékben állnak rendelkezésre, el kell érnie, hogy az éghajlatváltozás ne haladjon meg egy bizonyos mértéket, miközben ki kell lábalnia a gazdasági válságból is. A fenti problémák kezelésének értékes eszköze lehet az energiahatékonyság. Az energiahatékonyságnak köszönhetően ugyanis csökken a primerenergia-fogyasztás és az energiaiimport, ami javítja az Unió ellátásbiztonságát. Az energiahatékonyság hozzájárul továbbá az üvegházhatásúgáz-kibocsátás költség-hatékonyság csökkentéséhez, és ezáltal az éghajlatváltozás hatásainak enyhítéséhez is. Az energiahatékonyság gazdaságra való áttérése ezenkívül várhatóan felgyorsítja az innovatív technológiai megoldások elterjedését az Unióban és javítja az uniós ipar versenyképességét, ezáltal előmozdítja a gazdaság növekedését és minőségi munkahelyeket teremt az energiahatékonysághoz kapcsolódó számos ágazatban.

(2) Az Európai Tanács a 2007. március 8–9-i következtetéseiben hangsúlyozta, hogy az Unión belül fokozni kell az energiahatékonyságot annak a célkitűzésnek az eléréséhez, amely szerint 2020-ra az addigra várható értékekhez képest 20 %-kal kellene csökkenteni az Unió primerenergia-fogyasztását. A 2011. február 4-i következtetéseiben az Európai Tanács hangsúlyozta, hogy teljesíteni kell a 2010. júniusi Európai Tanács által 2020-ra kitűzött 20 %-os energiahatékonysági célkitűzést, amelynek elérése jelenleg nem halad megfelelő ütemben. A 2007-ben készített előrejelzések 2020-ra 1 842 Mtoe primerenergia-fogyasztást prognosztizáltak. A 20 %-os csökkentés 1 474 Mtoe értéket eredményez 2020-ban, ami az előrejelzésekhez képest 368 Mtoe csökkenésnek felel meg.

(3) Az Európai Tanács a 2010. június 17-i következtetéseiben a foglalkoztatást és az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést célzó új uniós stratégia („Európa 2020 stratégia”) egyik kiemelt célkitűzéséként megerősítette az energiahatékonysági célkitűzést. E folyamat részeként és a célkitűzés nemzeti szintű megvalósítása érdekében, a Bizottsággal folytatott intenzív párbeszéd keretében a tagállamoknak nemzeti célkitűzéseket kell meghatározniuk és nemzeti reformprogramjaikban fel kell tüntetniük, milyen módon kívánják elérni azokat.

(4) A 2010. november 10-i „Energia 2020” című bizottsági közlemény az energiahatékonyságot az Unió 2020. évi energiaügyi stratégiájának középpontjába helyezi, és vázolja egy olyan új energiahatékonysági stratégia szükségességét, amely minden tagállam számára lehetővé teszi az energiafelhasználás függetlenítését a gazdasági növekedéstől.

⁽¹⁾ HL C 24., 2012.1.28., 134. o.

⁽²⁾ HL C 54., 2012.2.23., 49. o.

⁽³⁾ Az Európai Parlament 2012. szeptember 11-i véleménye (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2012. október 4-i határozata.

- (5) Az Európai Parlament az energiahatékonysági cselekvési terv felülvizgálatáról szóló, 2010. december 15-i állásfoglalásában felszólította a Bizottságot, hogy felülvizsgált energiahatékonysági cselekvési tervébe foglaljon bele a 2020. évi átfogó uniós energiahatékonysági célkitűzések elérése terén tapasztalható lemaradás behozását célzó intézkedéseket is.
- (6) Az Európa 2020 stratégia egyik kezdeményezése a Bizottság által 2011. január 26-án elfogadott, Európa erőforrás-hatékonnyá tételét célzó kiemelt kezdeményezés. A dokumentum az energiaforrások fenntartható felhasználásának biztosítása szempontjából meghatározó szerepet tulajdonít az energiahatékonyságnak.
- (7) Az Európai Tanács a 2011. február 4-i következtetéseiben elismerte, hogy az uniós energiahatékonysági célkitűzés megvalósulása nem halad megfelelő ütemben, és határozott fellépésre van szükség az épületek, a közlekedés, a termékek és a folyamatok terén elérhető jelentős energiamegtakarítási lehetőségek kiaknázásához. Az említett következtetések szerint a Tanács értékelni fogja az uniós energiahatékonysági célkitűzés 2013-ig történő megvalósítását, és szükség esetén további intézkedéseket fog előírni.
- (8) A Bizottság 2011. március 8-án elfogadta a 2011. évi energiahatékonysági tervről szóló közleményt. A közlemény megerősítette, hogy az Unió nem halad megfelelő ütemben az energiahatékonysági célkitűzésének elérése felé. Ez annak ellenére történik, hogy a tagállamok által az energia-végfelhasználás hatékonyságáról és energetikai szolgáltatásokról szóló, 2006. április 5-i 2006/32/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben ⁽¹⁾ foglalt kötelezettségeik teljesítéseként benyújtott első nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervekben vázolt nemzeti energiahatékonysági politikákkal kapcsolatban született eredmények. A második cselekvési tervek első elemzése megerősíti, hogy az Unió nem halad megfelelő ütemben. E helyzet orvoslása érdekében a 2011. évi energiahatékonysági terv egy sor energiahatékonysági politikát és intézkedést vett számba, amelyek kiterjednek a teljes energiaellátási láncra – beleértve az energiatermelést, -átvitelt és -elosztást –, a közsféra által az energiahatékonyság terén betöltendő vezető szerepet, az épületeket és berendezéseket, az ipart, valamint annak szükségességét, hogy a végső felhasználókat képessé tegyék energiafogyasztásuk közben tartására. A közlekedési ágazat energiahatékonyságával ezzel párhuzamosan a közlekedésről szóló, 2011. március 28-án elfogadott fehér könyv is foglalkozott. A fehér könyv 26. kezdeményezése felszólít a járművekre vonatkozó megfelelő széndioxid-kibocsátási szabványok rögzítésére valamennyi közlekedési mód esetében, és szükség esetén azok energiahatékonysági követelményekkel történő kiegészítésére valamennyi meghajtórendszerre vonatkozóan.
- (9) A Bizottság 2011. március 8-án elfogadta az alacsony széndioxid-kibocsátású, versenyképes gazdaság 2050-ig történő megvalósításának ütemtervét is, amely ebből a szemszögből is rámutatott arra, hogy jobban a közép-pontba kell helyezni az energiahatékonyságot.
- (10) Ebben az összefüggésben naprakésszé kell tenni az energiahatékonyság uniós jogi keretét, nevezetesen egy olyan irányelv útján, amelynek általános célja az Unió primer-energia-fogyasztásának 2020-ig történő, 20 %-os csökkentésére vonatkozó energiahatékonysági célkitűzés elérése, valamint a 2020 utáni időszakban további energiahatékonysági fejlesztések megvalósítása. Ennek érdekében ezen irányelvnek közös keretrendszert kell létrehoznia az energiahatékonyság Unión belüli ösztönzésére, és konkrét fellépéseket kell előírnia a 2011. évi energiahatékonysági tervben foglalt bizonyos javaslatok végrehajtására, valamint az abban leírt jelentős kihasználatlan energiamegtakarítási potenciál kiaknázására.
- (11) Az üvegházhatású gázok kibocsátásának a 2020-ig terjedő időszakra szóló közösségi kötelezettségvállalásoknak megfelelő szintre történő csökkentésére irányuló tagállami törekvésekről szóló, 2009. április 23-i 2009/406/EK európai parlamenti és tanácsi határozat ⁽²⁾ arra kötelezi a Bizottságot, hogy 2012-ig készítsen felmérést és jelentést arról, hogy az Unió és tagállamai milyen előrelépéseket tettek annak a célkitűzésnek a teljesítése érdekében, hogy az energiafogyasztás 2020-ra az előrejelzésekhez képest 20 %-kal csökkenjen. A határozatban a Tanács és a Parlament kijelenti azt is, hogy a Bizottságnak 2012. december 31-ig az energiahatékonyság fejlesztésének felgyorsítására irányuló megerősített vagy új intézkedésekre kell javaslatot tennie, elsősorban azzal a céllal, hogy segítse a tagállamokat az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére vonatkozó uniós kötelezettségvállalások megvalósításában. Ez az irányelv ennek a követelménynek tesz eleget. Ez az irányelv hozzájárul továbbá az alacsony széndioxid-kibocsátású, versenyképes gazdaság 2050-ig történő megvalósításának ütemtervében foglalt célok eléréséhez, így különösen az energetikai ágazat üvegházhatásúgáz-kibocsátásának csökkentése által, valamint a kibocsátásmentes villamosenergia-termelés 2050-ig történő megvalósításához is.
- (12) Az energiaellátási és végfelhasználói ágazat megtakarításait átfogó, integrált megközelítést kell alkalmazni az összes meglévő energiamegtakarítási potenciál kiaknázásához. Ugyanakkor meg kell erősíteni a hasznos hőgényen alapuló kapcsolt energiatermelés belső energiapiacra való támogatásáról szóló, 2004. február 11-i 2004/8/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽³⁾ és a 2006/32/EK irányelv rendelkezéseit.

⁽¹⁾ HL L 114., 2006.4.27., 64. o.

⁽²⁾ HL L 140., 2009.6.5., 136. o.

⁽³⁾ HL L 52., 2004.2.21., 50. o.

(13) Kedvezőbb lenne, ha a 20 %-os energiahatékonysági célkitűzést az energiahatékonyságot különböző területeken ösztönző különös nemzeti és uniós intézkedések halmozott végrehajtásának eredményeképpen lehetne elérni. A tagállamokat indikatív nemzeti energiahatékonysági célkitűzések, rendszerek és programok meghatározására kell kötelezni. A Bizottságnak értékelnie kell az egyes tagállamok ilyen célkitűzéseit és egyéni erőfeszítéseit és az elért előrehaladással kapcsolatos adatokat annak értékelése érdekében, hogy mekkora a valószínűsége az átfogó uniós célkitűzés elérésének, illetve mennyire elégségesek az egyéni erőfeszítések a közös cél eléréséhez. A Bizottságnak ezért a felülvizsgált jogi kerete útján és az Európa 2020 folyamat keretében szorosan figyelemmel kell követnie a nemzeti energiahatékonysági programok végrehajtását. Lehetővé kell tenni, hogy az indikatív nemzeti energiahatékonysági célkitűzések meghatározása során a tagállamok figyelembe vehessék a primerenergia-fogyasztást befolyásoló olyan nemzeti tényezőket, mint a még kihasználatlan költséghatékony energiamegtakarítási potenciál, az energiaimport és az energiaexport változásai, az egyes megújulóenergia-források fejlődése, a nukleáris energia, a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás, valamint a korai intézkedés. Modellszámítások végzésekor a Bizottságnak – kellő időben és átlátható módon – konzultálnia kell a tagállamokkal a modell alapján tett feltételezések és a modelleredmény-tervek tárgyában. Javítani kell az energiahatékonysági intézkedések hatásának, valamint a technológiák állományának és teljesítményének modellezését.

(14) A megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról szóló, 2009. április 23-i 2009/28/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾ kimondja, hogy Ciprus és Málta, elszigetelt és peremterületeken lévő tagállamokként a légi közlekedésre mint polgáraik és gazdaságuk számára létfontosságú közlekedési eszközre támaszkodnak. Ennek eredményeképpen a nemzeti légi közlekedésben mért bruttó végsőenergia-fogyasztásuk aránytalanul magas – a 2005-ös közösségi átlag több mint háromszorosa –, ezért őket aránytalanul érintik a jelenlegi technológiai és szabályozási kötelezettségek.

(15) A vonatkozó közkiadások teljes összege az Unió bruttó hazai termékének 19 %-át teszi ki. Emiatt a közszféra fontos hajtóerőt jelent a piac hatékonyabb termékek, épületek és szolgáltatások irányába történő elmozdulásának ösztönzésében, valamint a polgárok és vállalkozások energiafogyasztási szokásainak megváltoztatásában. Ezen túlmenően az energiafogyasztásnak az energiahatékonyság-javító intézkedések miatti csökkenése közforrásokat szabadíthat fel egyéb célokra. A nemzeti, regionális és helyi szintű közintézményeknek példamutató szerepet kell játszaniuk az energiahatékonyság terén.

(16) Szem előtt tartva azt, hogy a 2011. évi energiahatékonysági tervről szóló 2011. június 10-i következtetéseiben a Tanács hangsúlyozta, hogy mivel az Unió végsőenergia-fogyasztásának 40 %-át az épületek teszik ki, valamint

annak érdekében, hogy kihasználják a növekedés és a foglalkoztatás lehetőségeit az egyes szakmákban és az építési szektorban, illetve az építés során felhasznált termékek gyártásában és más szakmai tevékenységekben – így az építészetben, a tanácsadásban és a mérnöki tevékenységben –, a tagállamoknak 2020-on túlmutató hosszú távú stratégiát kell kidolgozniuk a lakó- és kereskedelmi célú épületek felújításába történő, az épületállomány energiahatékonyságának javítását célzó beruházások ösztönzése céljából. Az említett stratégiának azokra a költséghatékony mélyfelújításokra kell irányulnia, amelyek eredménye olyan felújítás, amely a korszerűsítés előtti szinthez képest jelentős százalékban csökkenti egy épület hálózathálózati vételezett energia-fogyasztását és végsőenergia-fogyasztását egyaránt, ami nagyon magas energiahatékonyságot eredményez. Az ilyen mélyfelújításokat szakaszokban is végre lehet hajtani.

(17) Növelni kell az épületek felújítási arányát, mivel a meglévő épületállomány rendelkezik messze a legnagyobb energiamegtakarítási potenciállal. Az épületek ráadásul kiemelt fontossággal bírnak azon uniós célkitűzés elérése szempontjából, amely szerint 2050-re 1990-hez képest 80-95 %-kal csökkenteni szükséges az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását. A közintézmények tulajdonában lévő épületek az épületállomány jelentős részét teszik ki, és különösen nagy figyelem övezi őket. Ezért helyénvaló egy éves felújítási arány meghatározása a tagállamok területén lévő, a központi kormányzat tulajdonában és használatában lévő épületek tekintetében, azok energiahatékonyságának javítása érdekében. Ez a felújítási arány nem érintheti a közel nulla energiaigényű épületek tekintetében az épületek energiahatékonyságáról szóló, 2010. május 19-i 2010/31/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvben⁽²⁾ előírt kötelezettségek fennállását. A központi kormányzati épületek felújítására vonatkozó, ezen irányelvben foglalt kötelezettség kiegészíti az említett irányelvet, amelynek értelmében a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy amennyiben a meglévő épületeken jelentős felújítást hajtanak végre, azok energiahatékonyságát fokozni kell oly módon, hogy az épületek megfeleljenek az energiahatékonyságra vonatkozó minimumkövetelményeknek. Lehetővé kell tenni a tagállamok számára, hogy a központi kormányzati vagyon részét képező épületek energiahatékonyságának azonos mértékű javulását eredményező alternatív költséghatékony intézkedéseket hozzanak. A központi kormányzati épületek alapterületének felújítására vonatkozó kötelezettségnek az olyan igazgatási szervezeti egységekre kellene vonatkoznia, amelyek illetékesége egy tagállam egész területére kiterjed. Amennyiben valamely tagállamban, illetve egy adott hatáskör vonatkozásában nem létezik olyan érintett igazgatási szervezeti egység, amelynek illetékesége kiterjed az egész területre, akkor a kötelezettségnek azokra az igazgatási egységekre kell vonatkoznia, amelyek illetékesége együttesen terjed ki a tagállam egész területére.

⁽¹⁾ HL L 140., 2009.6.5., 16. o.

⁽²⁾ HL L 153., 2010.6.18., 13. o.

- (18) A tagállamokban számos települési önkormányzat és más közintézmény már integrált energiatakarékosági és energiaellátási megközelítéseket vezetett be például a fenntartható energiát célzó cselekvési tervek útján (ilyenek többek között a Polgármesterek Szövetsége kezdeményezés keretében kidolgozott fellépések) vagy az épületekkel vagy közlekedési módokkal összefüggő egyedi intézkedéseken túllépő integrált városi megközelítések formájában. A tagállamoknak bátorítaniuk kell a települési önkormányzatokat és más közintézményeket arra, hogy fogadjanak el integrált és fenntartható, egyértelmű célkitűzéseken alapuló energiahatékonysági terveket, vonják be a lakosságot azok kidolgozásába és végrehajtásába, valamint megfelelően tájékoztassák őket e tervek tartalmáról és a célkitűzések elérése felé tett előrehaladásról. Az ilyen tervek jelentős energiamegtakarítást eredményezhetnek, különösen ha azokat olyan energia-gazdálkodási rendszerek keretében hajtják végre, amelyek lehetővé teszik az érintett közintézmények számára a hatékonyabb energiafogyasztást. Ösztönözni kell a városok, települések és különféle közintézmények közötti, az innovatívabb megoldásokkal kapcsolatos tapasztalatcsere-t.
- (19) A bizonyos termékek és szolgáltatások beszerzése, valamint épületek vásárlása és bérlete tekintetében az építési beruházásokat, beszerzéseket vagy szolgáltatásokat közbeszerzési szerződések útján odaítélő központi kormányzatoknak példát kell mutatniuk, és döntéseik során szem előtt kell tartaniuk a beszerzések energiahatékonyságát. Ez azon igazgatási szervezeti egységekre vonatkozik, amelyek illetékessége egy tagállam egész területére kiterjed. Amennyiben valamely tagállamban, illetve egy adott hatáskör vonatkozásában nem létezik olyan érintett igazgatási szervezeti egység, amelynek illetékessége kiterjed a tagállam egész területére, akkor a kötelezettségnek azokra az igazgatási egységekre kell vonatkoznia, amelyek illetékessége együttesen kiterjed a tagállam egész területére. Mindamelllett be kell tartani az uniós közbeszerzési irányelvek rendelkezéseit. A tagállamoknak az ezen irányelvben a beszerzésre vonatkozó energiahatékonysági követelmények hatálya alá tartozó termékektől eltérő termékek esetében ösztönözniük kell a közintézményeket a beszerzés energiahatékonyságának figyelembevételére.
- (20) Annak a lehetőségnek az értékelése, amely szerint uniós szintű „fehér bizonyítvány”-rendszert lehetne bevezetni, arra mutatott rá, hogy a jelenlegi helyzetben egy ilyen rendszer túlzott adminisztratív költségekkel járna, valamint fennállna annak a kockázata, hogy az energiamegtakarítás az Unió egésze helyett néhány tagállamban összpontosulna. Egy ilyen uniós szintű rendszerre vonatkozó célkitűzés – legalábbis ebben a szakaszban – az energiahatékonyság tekintetében az energetikai közszolgáltatókra vonatkozóan előírt nemzeti kötelezettségi rendszerek, illetve azonos mennyiségű energiamegtakarítást eredményező egyéb alternatív szakpolitikai intézkedések útján jobban elérhető lenne. A rendszerek keretében elérni kívánt célokat az Unió szintjén, közös keretrendszerben kell meghatározni, ugyanakkor jelentős rugalmasságot kell biztosítani a tagállamoknak ahhoz, hogy teljes mértékben figyelembe vehessék a piaci szereplők nemzeti szerveződését, az energiaágazat sajátos

háttérét és a végső fogyasztók szokásait. A közös keretrendszernek biztosítania kell az energetikai közszolgáltatók számára a lehetőséget arra, hogy minden végső felhasználónak kínálhassanak energiahatékonysági szolgáltatásokat, ne csak azoknak, akiknek energiát értékesítenek. Ez fokozza az energiapiaci versenyt, mivel az energetikai közszolgáltatók kiegészítő energiahatékonysági szolgáltatások nyújtásával differenciálhatják termékeiket. A közös keretrendszernek ezenkívül lehetővé kell tennie a tagállamok számára, hogy nemzeti rendszerükbe társadalmi célú követelményeket foglalhassanak, különösen annak biztosítása érdekében, hogy a kiszolgáltatott helyzetben lévő ügyfelek is részesüljenek a jobb energiahatékonyság előnyeiből. A tagállamoknak – objektív és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján – meg kell határozniuk, hogy mely energiaelosztóknak vagy kiskereskedelmienergia-értékesítő vállalkozásoknak kell az ezen irányelvben meghatározott végfelhasználói energiamegtakarítási célkitűzést teljesíteniük.

A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy úgy határozhassanak, hogy nem írnak elő ilyen kötelezettséget a kis energiaelosztó, kiskereskedelmienergia-értékesítő kisvállalkozások és kis energiaágazatok számára annak érdekében, hogy azokat ne sújtsák aránytalanul nagy adminisztratív terhek. A 2008. június 25-i bizottsági közlemény meghatározza azokat az elveket, amelyeket figyelembe kell venniük az ezzel a lehetőséggel élni nem kívánó tagállamoknak. A nemzeti energiahatékonysági kezdeményezések támogatásának egyik eszközeként az energiahatékonyságra vonatkozó nemzeti kötelezettségi rendszerek hatálya alá tartozó kötelezett felek azzal is eleget tehetnek kötelezettségeiknek, ha a nemzeti energiahatékonysági alapba évente befizetik a rendszer alapján előírt beruházásoknak megfelelő összeget.

- (21) Tekintettel arra, hogy az államháztartás fenntarthatóságának visszaállítása és a költségvetési konszolidáció a legfontosabb átfogó feladat, az ezen irányelv hatálya alá tartozó különleges intézkedések végrehajtása során – megfelelő mértékű elemzés és értékelés alapján – kellő figyelmet kell fordítani tagállami szinten az energiahatékonysági intézkedések végrehajtásának költséghatékonyságára.
- (22) Az a követelmény, amelynek értelmében a végső felhasználók számára évente értékesített energia egy részét meg kell takarítani az egyébként értékesített energiához képest, nem minősül az értékesítés vagy az energiafogyasztás felső határának. Lehetővé kell tenni a tagállamok számára, hogy ne számítsák bele az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról szóló, 2003. október 13-i 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾ I. mellékletében felsorolt ipari tevékenységekben felhasznált értékesített energiavolument, illetve annak egy részét a végső felhasználóknak való energia-értékesítésbe, mivel egyértelmű, hogy e tevékenységeken belül bizonyos ágazatok vagy alágazatok ki vannak téve a kibocsátásáthelyezés jelentős kockázatának. A tagállamoknak ismerniük kell a rendszerekkel járó költségeket ahhoz, hogy pontosan felmérhessék az intézkedések költségeit.

⁽¹⁾ HL L 275., 2003.10.25., 32. o.

- (23) A 7. cikkben foglalt követelmények sérelme nélkül és az adminisztratív terhek korlátozása érdekében a tagállamok a 7. cikk végrehajtására irányuló valamennyi egyedi szakpolitikai intézkedésüket egyetlen átfogó nemzeti energiahatékonysági programban foghatják össze.
- (24) Az egyes olyan piaci szegmensekben rejlő energiamegtakarítási potenciál kihasználása érdekében, amelyekben a piacon általában nem kínálnak energetikai auditot (például a kis- és középvállalkozásokban (kkv-k)), a tagállamoknak a kkv-kat energetikai audit elvégzésére ösztönző programokat kell kidolgozniuk. Az energetikai audit rendszeres elvégzését kötelezővé kell tenni a nagyvállalatok számára, mivel ezzel jelentős energiamegtakarítás érhető el. Az energetikai auditok során figyelembe kell venni a vonatkozó európai szabványokat – ilyen például az EN ISO 50001 (energiagazdálkodási rendszerek) vagy az EN 16247-1 (energetikai auditok), illetve energetikai audit alkalmazása esetén az EN ISO 14000 (környezetközpontú irányítási rendszerek) –, és ezáltal az auditoknak az ezen irányelv VI. mellékletében foglalt követelményekkel is összhangban kell lenniük, mivel ezek a rendelkezések nem haladják meg az e vonatkozó szabványokban megállapított követelményeket. Jelenleg folyamatban van egy, az energetikai auditokra vonatkozó specifikus európai szabvány kidolgozása.
- (25) Amennyiben az energetikai auditokat belső szakértők végzik, a függetlenség követelménye előírja, hogy ezek a szakértők ne foglalkozzanak közvetlenül az auditált tevékenységgel.
- (26) Az energiahatékonyság-javító intézkedések megtervezésekor figyelembe kell venni a költséghatékony technológiai újítások – például az okos mérés – elterjedt használata révén elért hatékonyságnövekedést és megtakarítást. Okos mérők beépítése esetén a társaságok azokat nem használhatják indokolatlan visszamenőleges számlázásra.
- (27) A villamos energia vonatkozásában, valamint a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló, 2009. július 13-i 2009/72/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel⁽¹⁾ összhangban, ha az okos mérőberendezések üzembe helyezéséről kedvező értékelés születik, 2020-ig legalább a fogyasztók 80 %-át el kell látni okos mérési rendszerrel. A földgáz vonatkozásában, valamint a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló, 2009. július 13-i 2009/73/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel⁽²⁾ összhangban, ha az okos mérőberendezések üzembe helyezéséről kedvező értékelés születik, a tagállamoknak vagy bármely általuk kijelölt illetékes hatóságnak ütemtervet kell készítenie az okos mérési rendszerek bevezetéséről.
- (28) A távfűtéses vagy házközponti fűtéses többlakásos épületekben az egyedi hőfogyasztás mérésére akkor előnyös egyedi hőfogyasztásmérőket vagy egyedi fűtési költségosztókat használni, ha a végső felhasználók befolyásolni tudják saját fogyasztásukat. Használatuknak tehát csak olyan épületekben van értelme, amelyekben a radiátorok termosztatikus radiátorszelepekkel vannak felszerelve.
- (29) Egyes távfűtéses vagy házközponti fűtéses többlakásos épületekben a pontos egyedi hőfogyasztásmérők alkalmazása műszaki szempontból bonyolult és költséges volna, mivel a lakásokban a fűtésre használt melegvíznek több különböző belépési és kilépési pontja is van. Feltételezhető tehát, hogy a többlakásos épületekben a hőfogyasztás egyedi mérése mindazonáltal műszaki szempontból megoldható abban az esetben, ha az egyedi mérők működtetéséhez az épületben nem kell lecserélni a már meglévő melegvízes fűtési rendszer csöveit. Az ilyen épületekben az egyedi hőfogyasztást úgy lehet mérni, hogy valamennyi radiátort egyedi fűtési költségosztóval szerelnek fel.
- (30) A 2006/32/EK irányelv előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy a végső felhasználók versenyképes áron egyedi fogyasztásmérőt kapjanak, amely pontosan jelzi a tényleges energiafogyasztásukat, továbbá a használat tényleges időpontjáról is információt ad. A legtöbb esetben ez az előírás feltételektől függ, így attól, hogy technikailag lehetségesnek, pénzügyi szempontból ésszerűnek, továbbá a lehetséges energiamegtakarítás tekintetében arányosnak kell lennie. Ugyanakkor új épületekben létrehozott új csatlakoztatások esetén, vagy amennyiben egy épület a 2010/31/EU irányelvben meghatározott jelentős felújításon megy keresztül, az említett versenyképes árú, egyedi fogyasztásmérőket mindig rendelkezésre kell bocsátani. A 2006/32/EK irányelv azt is előírja, hogy a tényleges fogyasztást tükröző egyértelmű számlázást kell biztosítani, mégpedig elégséges gyakorisággal ahhoz, hogy a fogyasztók szabályozni tudják saját energiafelhasználásukat.
- (31) A 2009/72/EK és a 2009/73/EK irányelv előírja, hogy a tagállamoknak biztosítaniuk kell az intelligens mérési rendszerek bevezetését annak érdekében, hogy segítsék a fogyasztók aktív részvételét a villamosenergia-, illetve a gázellátás piacán. A villamos energia tekintetében amennyiben az okos mérők üzembe helyezését költséghatékonyan minősítik, 2020-ig legalább a fogyasztók 80 %-a számára biztosítani kell az okos mérők felszerelését. A földgáz tekintetében nincs megadott határidő, azonban a menetrend készítése követelmény. Az említett irányelvekben továbbá az is szerepel, hogy a végső felhasználókat megfelelően tájékoztatni kell a tényleges villamosenergia- és gázfogyasztásukról és ennek költségéről, mégpedig elegendő gyakorisággal ahhoz, hogy szabályozni tudják saját energiafogyasztásukat.

⁽¹⁾ HL L 211., 2009.8.14., 55. o.

⁽²⁾ HL L 211., 2009.8.14., 94. o.

- (32) A 2006/32/EK, a 2009/72/EK és a 2009/73/EK irányelvben foglalt, a fogyasztásmérésre és a számlázásra vonatkozó rendelkezéseknek az energiamegtakarításra vonatkozó hatását korlátozták. Számos helyen az Unióban ezek a rendelkezések nem eredményezték azt, hogy a fogyasztók naprakész adatokat kapjanak energiafelhasználásukról, sem azt, hogy a tényleges fogyasztásra épülő számlázás készüljön olyan gyakorisággal, amely lehetővé teszi a fogyasztók számára energiaszámlázásuk szabályozását. A többlakásos épületek fűtési és melegvízellátási ágazataiban számos esetben lakossági panaszokra adott okot az, hogy e rendelkezések nem kellő mértékben pontosak.
- (33) A végső felhasználóknak az egyedi energiaszámlázásuk mérésére és számlázására vonatkozó adatokhoz való hozzáféréssel kapcsolatos jogai megerősítése érdekében – szem előtt tartva okos mérési rendszerek és az okos mérők bevezetésének eljárásával kapcsolatos lehetőségeket a tagállamokban – elengedhetetlen, hogy az e területre vonatkozó uniós jogi előírások pontosabbak legyenek. Ez minden bizonnyal elősegíti az energiamegtakarítást fokozó funkciókkal felszerelt okos mérési rendszerek bevezetése költségének csökkenését, és támogatja az energiahatékonysági szolgáltatások piacának és a keresletoldali szabályozásnak a fejlesztését. Az okos mérési rendszerek bevezetése lehetővé teszi a tényleges fogyasztáson alapuló gyakori számlázást. Ezen túlmenően pontosítani kell az információhoz való hozzáférésre, valamint a tényleges fogyasztáson alapuló gyakori számlázásra vonatkozó előírásokat is azokban az esetekben, ha az okos mérők 2020-ig nem fognak rendelkezésre állni, többek között a többlakásos épületekben a távfűtési/távhűtési hálózatról vagy az épület saját központi fűtőrendszeréből biztosított, egyedi fűtési, hűtési és melegvíz-fogyasztás méréséből és számlázásából származó információkkal kapcsolatban.
- (34) Az energiahatékonyság-javító intézkedések megtervezésekor a tagállamoknak megfelelő mértékben figyelembe kell venniük annak szükségességét, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződéssel összhangban biztosítani kell a belső piac megfelelő működését és a meglévő vívmányok következetes végrehajtását.
- (35) A nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésben, valamint a távfűtés/távhűtésben jelentős primerenergia-megtakarítási potenciál rejlik, amelyet az Unióban még nagy részben nem használnak ki. A tagállamoknak átfogó értékelést kell készíteniük a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés, valamint a távfűtés/távhűtés tekintetében meglévő potenciálról. Ezeket az értékeléseket a Bizottság kérésére aktualizálni kell annak érdekében, hogy a befektetők információt kaphassanak a nemzeti fejlesztési tervekről, és hogy biztosítható legyen a stabil és támogató beruházási környezet. Az új vagy olyan régebbi villamosenergia-termelő létesítményeket, amelyek jelentős felújításon esnek át vagy amelyek engedélyt naprakészre teszik, – amennyiben a költség-haszon elemzés eredménye pozitív – nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelő egységekkel kell felszerelni a villamosenergia-termelés során keletkező hulladékhő visszanyerése érdekében. Ezt a hulladékhőt ezután a távfűtési hálózatokon keresztül oda lehetne szállítani, ahol szükség van rá. Azok az események, amelyek azt vonják maguk után, hogy engedélyezési kritériumok alkalmazását kell előírni, jellemzően azok az események, amelyek az ipari kibocsátásokról szóló, 2010. november 24-i 2010/75/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾ szerinti engedélykérés és a 2009/72/EK irányelv szerinti engedélyezés előírását vonják maguk után.
- (36) Indokolt lehet, hogy azok az atomerőművek vagy villamosenergia-termelő létesítmények, amelyek a tervek szerint igénybe vehetik a szén-dioxid geológiai tárolásáról szóló, 2009. április 23-i 2009/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽²⁾ értelmében engedélyezett geológiai tárolást, olyan helyszínen kerüljenek kialakításra, ahol a hulladékhő nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelő egységekkel való visszanyerése vagy a távfűtési, illetve a távhűtési hálózatba való betáplálása nem költséghatékony. Ezért lehetőséget kell biztosítani a tagállamoknak arra, hogy ezeket a létesítményeket mentesítsék az alól a kötelezettség alól, amelynek értelmében költség-haszon elemzést kell készíteni amikor a létesítményt a hulladékhő nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelő egységekkel való visszanyerésére alkalmas berendezéssel szerelik fel. Lehetővé kell tenni továbbá, hogy az ötéves időszak alatti mozgóátlag alapján évi kevesebb mint 1 500 óra üzemelésre tervezett csúcserőművek és tartalék erőművek esetében a hőtermelésre vonatkozó követelmény alól kivételt engedélyezzenek.
- (37) Az elosztott energiatermelés előmozdítása érdekében helyénvaló, ha a tagállamok ösztönzik az olyan intézkedések és eljárások bevezetését, amelyek előmozdítják a 20 MW teljes névleges bemenő hőteljesítményt el nem érő kapcsolt energiatermelő létesítmények alkalmazását.
- (38) A nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelést azon energiamegtakarítás alapján kell meghatározni, amely a kapcsolt termeléssel a külön hő- és villamosenergia-termeléshez képest elérhető. A kapcsolt energiatermelés és a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés uniós jogban használt meghatározása nem érinti a nemzeti jogszabályokban szereplő egyéb meghatározások használatát, kivéve, ha azokat a szóban forgó uniós jogszabályok alkalmazásában használják. Az energiamegtakarítás maximalizálása és az energiamegtakarítási lehetőségek elmulasztásának elkerülése érdekében fokozott figyelmet kell fordítani a kapcsolt energiatermeléssel foglalkozó egységek üzemeltetési körülményeire.

(1) HL L 334., 2010.12.17., 17. o.

(2) HL L 140., 2009.6.5., 114. o.

- (39) A végső felhasználó általi átláthatóság fokozása érdekében – hogy az választani tudjon a kapcsolt energiatermelésből származó és más technológiákkal előállított villamos energia között – a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés származását egységes hatásfok-referenciaértékek alkalmazásával garantálni kell. A származásiganciarendszernek önmagukban nem jogosítanak fel a nemzeti támogatási mechanizmusok igénybevételére. Fontos, hogy a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermeléssel előállított villamos energia minden formájára vonatkozzon származási garancia. A származási garanciát meg kell különböztetni a becserélhető bizonyítványoktól.
- (40) A számos kis- és középtermelőt is magában foglaló kapcsolt energiatermelési, illetve távfűtési/távhűtési ágazat sajátos szerkezetét figyelembe kell venni, különösen a kapcsolt energiatermelő erőművek vagy kapcsolódó hálózatok építéséhez szükséges engedélyek megadásával kapcsolatos közigazgatási eljárások felülvizsgálata során, figyelemmel a „gondolkozz előbb kicsiben” elvre.
- (41) A legtöbb uniós üzleti vállalkozás kkv. Ezek hatalmas energiamegtakarítási potenciált jelentenek az Uniónak. A kkv-k energiahatékonysági intézkedések elfogadásában való támogatása érdekében a tagállamoknak kedvező keretet kell létrehozniuk a kkv-k technikai segítségnyújtással és célzott tájékoztatással történő támogatására.
- (42) A 2010/75/EU irányelv az energiahatékonyságot beemeli a hatálya alá tartozó létesítményekre – többek között a legalább 50 MW teljes névleges bemenő hőteljesítménnyel rendelkező égetőberendezésekre – irányadó engedélyezési feltételek megállapítása során referenciaként alkalmazandó elérhető legjobb technikák meghatározásakor vizsgálandó kritériumok közé. Az említett irányelv mindamelllett lehetőséget biztosít a tagállamoknak arra, hogy a 2003/87/EK irányelv I. mellékletében felsorolt tevékenységek tekintetében ne írjanak elő energiahatékonysági követelményeket az égetőberendezések vagy más, a telephelyen szén-dioxidot kibocsátó egységek számára. A tagállamok a 2010/75/EU irányelv értelmében tett jelentéseikbe belefoglalhatnak az energiahatékonysági szintekkel kapcsolatos tájékoztatást is.
- (43) A tagállamok objektív, átlátható és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján szabályokat hoznak létre az újonnan belépő, nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésből származó villamos energiát előállító energiatermelők integrációjához szükséges műszaki átalakítások, így a hálózati csatlakozások és a hálózat megerősítése költségeinek viselésére és megosztására vonatkozóan, figyelembe véve a villamos energia határokon keresztül történő kereskedelme esetén alkalmazandó hálózati hozzáférési feltételekről szóló, 2009. július 13-i 714/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽¹⁾ és a földgázszállító hálózatokhoz való hozzáférés feltételeiről szóló, 2009. július 13-i 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽²⁾ összhangban kidolgozott iránymutatásokat és szabályzatokat. A nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésből származó villamos energiát előállító energiatermelők számára lehetővé kell tenni, hogy a hálózathoz való kapcsolódás munkálatainak elvégzésére ajánlati felhívást tegyenek közzé. Elő kell segíteni – különösen a kis kapcsolt energiatermelő egységek és a kapcsolt energiatermelő mikroegységek esetében – a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermeléssel előállított villamos energiának a hálózati rendszerhez való hozzáférését. A 2009/72/EK irányelv 3. cikkének (2) bekezdésével és a 2009/73/EK irányelv 3. cikkének (2) bekezdésével összhangban, a tagállamok az energiahatékonysággal kapcsolatban közszolgáltatási kötelezettségeket róhatnak a gáz-, illetve a villamosenergia-ágazatban működő vállalkozásokra.
- (44) A keresletoldali válaszingtezkedés az energiahatékonyság javításának fontos eszköze, mivel jelentősen növeli a fogyasztók vagy az általuk kijelölt harmadik felek lehetőségeit arra, hogy lépéseket tegyenek a fogyasztási és a számlázási adatokkal kapcsolatban, továbbá ez olyan mechanizmust jelent, amely csökkenti vagy átalakítja a fogyasztást, és így energiamegtakarítást eredményez mind a végső fogyasztásban, mind – a hálózatok és az erőművek optimálisabb használatán keresztül – az energiatermelésben, -átvitelben és -elosztásban.
- (45) A keresletoldali válaszingtezkedést a végső felhasználóknak az árjelzésekre adott válaszára vagy az épületautomatizálásra lehet építeni. A keresletoldali válaszingtezkedés feltételeit és alkalmazási lehetőségét javítani kell többek között a kis végső fogyasztók számára. Figyelembe véve az intelligens hálózatok folyamatos fejlesztését, a tagállamoknak ezért biztosítaniuk kell azt, hogy a nemzeti energetikai szabályozó hatóságok garantálni tudják azt, hogy a hálózati díjszabások és szabályozások ösztönözzék az energiahatékonyság javítását, és támogassák a végső felhasználók által végzett keresletoldali válaszingtezkedést célzó dinamikus árszabást. Törekedni kell a keresletoldali erőforrások (ellátás és fogyasztói terhelés) piaci integrációjára és egyenlő piaci hozzáférési lehetőségeire a termelés mellett. Ezen túlmenően a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a nemzeti energetikai szabályozó hatóságok integrált megközelítést alkalmazzanak, amely felöleli az energiaellátási és a végfelhasználói ágazatok lehetséges megtakarításait.
- (46) Kellő számú, az energiahatékonyság terén jártas, megbízható szakembernek kell rendelkezésre állni az irányelv – például az energetikai auditokra vonatkozó követelmények teljesítése és az energiahatékonyságra vonatkozó kötelezettségi rendszerek megvalósítása terén történő – eredményes és gyors végrehajtásának biztosítása érdekében. Ezért a tagállamoknak tanúsítási rendszereket kell létrehozniuk az energiahatékonysági szolgáltatásokat nyújtó, energetikai auditokat végző és más energiahatékonyság-javító intézkedéseket végrehajtó szolgáltatók minősítésére.

⁽¹⁾ HL L 211., 2009.8.14., 15. o.

⁽²⁾ HL L 211., 2009.8.14., 36. o.

- (47) Szükség van az energiahatékonysági szolgáltatások piacának további fejlesztésére az energiahatékonysági szolgáltatások keresletének és kínálatának biztosítása érdekében. Ehhez hozzájárulhat az átláthatóság, amelyet például az energetikai szolgáltatók jegyzékének létrehozásával lehet biztosítani. A szerződésminták, a legjobb gyakorlatok és iránymutatások cseréje – különös tekintettel az energiahatékonyság-alapú szerződésre – szintén hozzájárulhatnak a kereslet ösztönzéséhez. A harmadik fél általi finanszírozásra épülő konstrukciók más formáihoz hasonlóan az energiahatékonysági szolgáltatás kedvezményezettje az energiahatékonyság-alapú szerződések esetében is úgy igyekszik csökkenteni a beruházási költségeit, hogy az energiamegtakarítás pénzügyi értékének egy részét kívánja felhasználni a részben vagy egészben harmadik fél által kivitelezett beruházás visszafizetésére.
- (48) Azonosítani kell és meg kell szüntetni az energiahatékonyság-alapú szerződés és más, energiamegtakarítást célzó harmadik fél általi finanszírozási konstrukciók előtt álló szabályozási és más természetű akadályokat. Ilyen akadályt jelentenek például azok a számviteli szabályok és gyakorlatok, amelyek nem teszik lehetővé, hogy az energiahatékonyság-javító intézkedésekkel összefüggő tőkeberuházások és éves pénzügyi megtakarítások a beruházások teljes élettartama alatt megfelelően tükröződjének az elszámolásokban. A meglévő épületállomány felújításának az ösztönzők különböző érintett szereplők közötti megosztása miatti akadályait is nemzeti szinten kell kezelni.
- (49) A tagállamokat és a régiókat bátorítani kell arra, hogy teljes mértékben használják ki a strukturális alapokat és a Kohéziós Alapot az energiahatékonyság-javító intézkedésekre irányuló beruházások ösztönzése érdekében. Az energiahatékonyság terén eszközölt beruházások jelentős potenciállal rendelkeznek a gazdasági növekedés, a foglalkoztatás és az innováció elősegítésében, valamint a háztartásokban tapasztalható tüzelőanyag-hiány csökkentésében, ezért kedvező módon hozzájárulnak a gazdasági, társadalmi és területi kohézióhoz. A potenciális finanszírozási területek között vannak a középületeket és a lakásokat érintő, energiahatékonysági intézkedések, valamint az energiahatékonysági ágazatbeli foglalkoztatás ösztönzése érdekében végzett készségfejlesztés.
- (50) A tagállamoknak ösztönözniük kell a finanszírozási eszközök alkalmazását az ezen irányelvben foglalt célkitűzések megvalósítására. E finanszírozási eszközök közé tartozhatnak a pénzügyi hozzájárulások és az ezen irányelvben foglalt bizonyos rendelkezések megsértéséért kivetett pénzbírság, a 2003/87/EK irányelv 10. cikkének (3) bekezdése értelmében energiahatékonyságra fordított források és a többéves pénzügyi keretben energiahatékonyságra elkülönített források, így különösen a kohéziós, strukturális és vidékfejlesztési alapok, valamint a külön célra létrehozott európai pénzügyi eszközök, például az Európai Energiahatékonysági Alap.
- (51) A finanszírozási eszközöket adott esetben az uniós projektkötvényekből energiahatékonyságra fordított forrásokra, az Európai Beruházási Bank és más európai pénzügyi intézmények – különösen az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank és az Európa Tanács Fejlesztési Bankja – részéről energiahatékonyságra elkülönített forrásokra, pénzügyi intézményekből származó forrásokra, nemzeti forrásokra, többek között energiahatékonysági kezdeményezések és programok végrehajtását ösztönző szabályozási és adóügyi keretek létrehozása révén, valamint a 406/2009/EK határozat szerinti éves kibocsátási jogosultságokból származó bevételekre lehet alapozni.
- (52) A finanszírozási eszközök ezen hozzájárulásokat, forrásokat és bevételeket különösen arra használhatják, hogy a magántőke-beruházást lehetővé tegyék és ösztönözzék, különösen intézményi befektetőkre támaszkodva, a támogatás biztosítása környezetvédelmi és társadalmi célkitűzéseinek elérését egyaránt biztosító kritériumok használatával; olyan innovatív finanszírozási mechanizmusokat (pl. magántőke számára nyújtott hitelgaranciák, az energiahatékonyság-alapú szerződést ösztönző hitelgaranciák, támogatások, támogatott kölcsönök, célhoz kötött hitelkeretek és harmadik felek finanszírozási rendszerei) aknázzanak ki, amelyek mérséklék az energiahatékonysági projektek kockázatait, és lehetővé teszik a költséghatékony felújításokat az alacsony és közepes jövedelmű háztartások körében is; olyan programokhoz vagy ügynökségekhez kapcsolódjanak, amelyek elvégzik az energiatakarékossági projektek összesítését és minőségének értékelését, technikai segítségnyújtást biztosítanak, előmozdítják az energiahatékonysági szolgáltatások piacát, és elősegítik az energiahatékonysági szolgáltatások iránti fogyasztói kereslet megerősítését.
- (53) A finanszírozási eszközök továbbá lehetőséget adnak a megfelelő források nyújtására az energiahatékonysági készségeket javító és akkreditáló képzési és tanúsítási programokhoz; a források biztosítására az energiatermelő kis- és mikrotechnológiák, illetőleg a villamosenergia-termelők hálózati csatlakoztatásának optimalizálása kutatására, és bemutatására, illetőleg elterjesztésének felgyorsítására; olyan programokhoz való kapcsolódásra, amelyek tevékenységei az energiahatékonyság valamennyi lakásban, illetve lakóházban történő előmozdítását célozzák az energiaszegénység megelőzése érdekében, és azért, hogy a lakások, illetve lakóházak bérbeadói arra ösztönözzék, hogy ingatlanjaikat a lehető leginkább energiahatékonnyá tegyék; megfelelő források biztosítására a szociális párbeszéd támogatása és az energiahatékonyság fejlesztését és a jó munkakörülmények, illetve a munkahelyi egészség és biztonság biztosítását célzó szabványok meghatározása érdekében.
- (54) Fel kell használni a rendelkezésre álló uniós pénzügyi eszközöket és innovatív finanszírozási mechanizmusokat ahhoz, hogy gyakorlati hatása is legyen a közintézmények energiahatékonyságának javítására irányuló célkitűzésnek. Ennek érdekében a tagállamok a 406/2009/EK irányelv szerinti éves kibocsátási jogosultságaikból befolyó bevételeiket felhasználhatják ezt a célt szolgáló önkéntes mechanizmusok kidolgozására, figyelembe véve a nemzeti költségvetési szabályokat is.

- (55) Az energiahatékonyság 20 %-os javítására irányuló célkitűzés megvalósítása során a Bizottságnak figyelemmel kell kísérnie az új intézkedéseknek az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Unión belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról szóló 2003/87/EK irányelvre gyakorolt hatását, hiszen meg kell őrizni a kibocsátás-kereskedelmi rendszerben az alacsony széndioxid-kibocsátást szolgáló beruházások számára nyújtott ösztönzőket, és fel kell készíteni a kibocsátás-kereskedelmi rendszer hatálya alá tartozó ágazatokat a jövőben megvalósítandó innovációra. A Bizottságnak figyelemmel kell kísérnie ezen irányelv végrehajtásának a CO₂-kibocsátásáthelyezés kockázatának jelentős mértékben kitett ágazatok és alágazatok listájának a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv szerinti meghatározásáról szóló, 2009. december 24-i 2010/2/EU bizottsági határozatban ⁽¹⁾ meghatározottak szerint a CO₂-kibocsátásáthelyezés kockázatának jelentős mértékben kitett iparágakra gyakorolt hatását, annak biztosítása érdekében, hogy ezen irányelv ösztönözze és ne akadályozza ezen ágazatok fejlődését.
- (56) A 2006/32/EK irányelv értelmében a tagállamoknak 9 %-os átfogó nemzeti indikatív energiamegtakarítási célélőirányzatot kell elfogadniuk és 2016-ig lehetőség szerint megvalósítaniuk, mégpedig energiahatékonysági szolgáltatások és más energiahatékonyság-javító intézkedések végrehajtása útján. Az említett irányelv úgy rendelkezik, hogy a tagállamok által elfogadott második energiahatékonysági tervet adott esetben és szükség esetén kiegészítő intézkedésekre vonatkozó bizottsági javaslatoknak kell követniük, beleértve a célélőirányzatok alkalmazási időszakának kiterjesztését. Amennyiben a jelentés megállapítja, hogy nem történt elegendő előrelépés az említett irányelvben előírt nemzeti indikatív célélőirányzat elérése felé, ezek az ajánlások a célélőirányzatok szintjére és természetére irányulnak. Az ezen irányelvet kísérő hatásvizsgálat megállapításai szerint a tagállamok jó úton haladnak a 9 %-os célkitűzés elérése felé, amely jóval kevésbé ambiciózus, mint a később 2020 tekintetében elfogadott 20 %-os energiamegtakarítási célkitűzés, ezért nincs szükség a célélőirányzatok szintjének kiigazítására.
- (57) A versenyképességi és innovációs keretprogram (2007–2013) létrehozásáról szóló, 2006. október 24-i 1639/2006/EK európai parlamenti és tanácsi határozattal ⁽²⁾ létrehozott „Intelligens energia – Európa” program alapvető jelentőségű a fenntartható energiákra vonatkozó uniós szakpolitikák megfelelő végrehajtására szolgáló környezet kialakításában és előmozdításában, mégpedig az olyan piaci akadályoknak a karbonszegény gazdaság kihívásainak kezelése céljából való elhárítása révén, mint például a piaci szereplők és intézmények nem elegendő ismeretei és kapacitásai, a belső energiapiac megfelelő működésének nemzeti technikai vagy adminisztratív akadályai vagy a fejletlen munkaerőpiacok. Ezek közül számos továbbra is jelentős akadályt jelent.
- (58) Az energetikai termékekben rejlő jelentős energiamegtakarítás érdekében az energiával kapcsolatos termékek környezetbarát tervezésére vonatkozó követelmények megállapítási kereteinek létrehozásáról szóló, 2009. október 21-i 2009/125/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽³⁾, valamint az energiával kapcsolatos termékek energia- és egyéb erőforrás-fogyasztásának címkézéssel és szabványos termékismertetővel történő jelöléséről szóló, 2010. május 19-i 2010/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽⁴⁾ végrehajtását fel kell gyorsítani és ki kell bővíteni. Prioritást kell biztosítani a környezettudatos tervezéssel kapcsolatos második munkatervben meghatározottak szerinti legmagasabb energia-megtakarítási potenciállal rendelkező termékeknek, és adott esetben a meglévő intézkedések felülvizsgálatának.
- (59) Azon feltételek meghatározása érdekében, amelyek alapján a tagállamok a 2010/31/EU irányelvben foglalt energiahatékonysági előírásokat meghatározhatják a 2009/125/EK irányelv és az azt végrehajtó intézkedések egyidejű tiszteletben tartása mellett, a 2009/125/EK irányelvet megfelelően módosítani kell.
- (60) Mivel az irányelv célkitűzését – nevezetesen a 20 %-os uniós energiahatékonysági célkitűzés 2020-ig történő megvalósítását, valamint a 2020-at követően megvalósítandó további energiahatékonysági fejlesztésekhez szükséges feltételek megteremtését – a tagállamok kiegészítő energiahatékonysági intézkedések meghozatala nélkül nem tudják kielégítően teljesíteni, és ezért e célkitűzések uniós szinten jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (61) A műszaki fejlődéshez való hozzáigazítás és az energiaforrások elosztásában bekövetkező változások figyelembe vétele érdekében a Bizottságnak felhatalmazást kell kapnia arra, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 290. cikkének megfelelően jogi aktusokat fogadjon el a 2004/8/EK irányelv alapján meghatározott egységes határfok-referenciaértékek felülvizsgálatára, valamint az ezen irányelv mellékleteiben szereplő értékekre, számítási módszerekre, az alapul vett primerenergia-együtthatóra és a követelményekre vonatkozóan. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munka során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten is. A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elkészítésekor és szövegezésekor a Bizottságnak gondoskodnia kell a vonatkozó dokumentumoknak az Európai Parlament és a Tanács részére történő egyidejű, időben történő és megfelelő továbbításáról.
- (62) Ezen irányelv végrehajtására egységes feltételeinek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni. Ezeket a hatásköröket a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról szóló, 2011. február 16-i 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek ⁽⁵⁾ megfelelően kell gyakorolni.

⁽¹⁾ HL L 1., 2010.1.5., 10. o.⁽²⁾ HL L 310., 2006.11.9., 15. o.⁽³⁾ HL L 285., 2009.10.31., 10. o.⁽⁴⁾ HL L 153., 2010.6.18., 1. o.⁽⁵⁾ HL L 55., 2011.2.28., 13. o.

- (63) A 2004/8/EK irányelv és a 2006/32/EK irányelv minden lényeges rendelkezését – kivéve a 2006/32/EK irányelv 4. cikkének (1)–(4) bekezdését, valamint I., III. és IV. mellékletét – hatályon kívül kell helyezni. Ez utóbbi rendelkezéseket a 9 %-os célélőirányzat elérésére kitűzött határidőig továbbra is alkalmazni kell. El kell hagyni továbbá a 2010/30/EU irányelv 9. cikkének (1) és (2) bekezdését, amely csupán azt írja elő a tagállamok számára, hogy törekedniük kell a legmagasabb energiahatékonysági osztályba tartozó termékek beszerzésére.
- (64) Az ezen irányelv nemzeti jogba történő átültetésére vonatkozó kötelezettség azokra a rendelkezésekre korlátozódik, amelyek a 2004/8/EK és 2006/32/EK irányelvhez képest lényegi változást jelentenek. A változatlan rendelkezések átültetésére vonatkozó kötelezettség az utóbbi irányelvekből következik.
- (65) Ez az irányelv nem érinti a 2004/8/EK és a 2006/32/EK irányelv nemzeti jogba történő átültetésére és alkalmazására vonatkozó határidőkkel kapcsolatos tagállami kötelezettségeket.
- (66) A tagállamoknak és a Bizottságnak a magyarázó dokumentumokról szóló, 2011. szeptember 28-i együttes politikai nyilatkozatával összhangban a tagállamok vállalták, hogy az átültető intézkedéseikről szóló értesítéshez indokolt esetben mellékelnek egy vagy több olyan dokumentumot, amely részletesen ismerteti az irányelv elemei és az azt átültető nemzeti jogi eszköz megfelelő részei közötti kapcsolatot. Ezen irányelv tekintetében a jogalkotó úgy ítéli meg, hogy ilyen dokumentumok átadása indokolt,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

I. FEJEZET

TÁRGY, HATÁLY, FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK ÉS ENERGIAHATÉKONYSÁGI CÉLKITŰZÉSEK

1. cikk

Tárgy és hatály

(1) Ez az irányelv egy intézkedésekből álló közös keretrendszert hoz létre az energiahatékonyságnak az Unió egészében történő előmozdítására annak érdekében, hogy az Unió 2020-ig elérendő 20 %-os kiemelt energiahatékonysági célkitűzése teljesüljön, valamint az ezt követő időszakban további előrelépést lehessen elérni az energiahatékonyság terén.

Ez az irányelv szabályokat állapít meg az energiaellátás és -felhasználás hatékonysága előtt álló energiapiaci akadályok és piaci hiányosságok megszüntetésére, valamint 2020-ig teljesítendő indikatív nemzeti energiahatékonysági célkitűzések megállapítását írja elő.

(2) Az ebben az irányelvben megállapított követelmények minimumkövetelmények, és nem akadályozzák a tagállamokat szigorúbb intézkedések fenntartásában vagy bevezetésében. Az ilyen intézkedéseknek összeegyeztethetőnek kell lenniük az

uniós joggal. Amennyiben a nemzeti jogszabályok szigorúbb intézkedéseket írnak elő, a tagállamok közlik a Bizottsággal ezeket a jogszabályokat.

2. cikk

Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában a következő fogalommeghatározások alkalmazandók:

1. „energia”: az energiastatisztikáról szóló, 2008. október 22-i 1099/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁾ 2. cikke d) pontjának meghatározása szerinti energiatermékek minden formája, éghető üzemanyagok, hő, megújuló energiák, villamos energia, vagy az energia bármely más formája;
2. „primerenergia-fogyasztás”: a nem energiacélú felhasználással csökkentett bruttó belföldi energiafogyasztás;
3. „végsőenergia-fogyasztás”: az ipar, a közlekedés, a háztartások, a szolgáltatások és a mezőgazdaság számára szolgáltatott energia. Nem tartozik ide magának az energiaátalakítási ágazatnak és az energetikai iparnak szolgáltatott energiaszállítás;
4. „energiahatékonyság”: a teljesítményben, a szolgáltatásban, a termékekben vagy az energiában kifejezett eredmény és a befektetett energia hányadosa;
5. „energiamegtakarítás”: az a megtakarított energiamennyiség, amely valamely energiahatékonyság-javító intézkedés végrehajtása előtt és után mért és/vagy becsült fogyasztás alapján kerül meghatározásra, biztosítva az energiafogyasztást befolyásoló külső feltételeknek megfelelő normalizálást;
6. „energiahatékonyság-javulás”: az energiahatékonyság növekedése a technológiai, magatartásbeli és/vagy gazdasági változások eredményeképpen;
7. „energiahatékonysági szolgáltatás”: az a fizikai előny, haszon, vagy azon javak, amelyek az energia és az energiahatékony technológia vagy cselekvés kombinációjából származnak; e szolgáltatás magában foglalhatja a szolgáltatás nyújtásához szükséges üzemeltetést, karbantartást és ellenőrzést; e szolgáltatást szerződés alapján nyújtják, és e szolgáltatás rendes körülmények között bizonyítottan az energiahatékonyság igazolható, mérhető vagy felbecsülhető javulásához vagy primerenergia-megtakarításhoz vezet;
8. „közintézmény”: az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben⁽²⁾ meghatározott bármely ajánlatkérő szerv;
9. „központi kormányzat”: valamennyi olyan igazgatási szervezeti egység, amelyek illetékessége egy tagállam teljes területére kiterjed;

⁽¹⁾ HL L 304., 2008.11.14., 1. o.

⁽²⁾ HL L 134., 2004.4.30., 114. o.

10. „hasznos alapterület”: egy épületnek vagy épületrésznek azon alapterülete, ahol energiát használnak a beltéri klíma szabályozására;
11. „energiagazdálkodási rendszer”: az energiahatékonysági célkitűzést, valamint az annak elérését célzó stratégiát meghatározó terv egymással összefüggő vagy kölcsönhatásban lévő elemeinek összessége;
12. „európai szabvány”: az Európai Szabványügyi Bizottság, az Európai Elektrotechnikai Szabványügyi Bizottság vagy az Európai Távközlési Szabványügyi Intézet által elfogadott, és nyilvános használatra rendelkezésre bocsátott szabvány;
13. „nemzetközi szabvány”: a Nemzetközi Szabványügyi Szervezet által elfogadott és nyilvánosan hozzáférhetővé tett szabvány;
14. „kötelezett fél”: a 6. cikkben említett, a nemzeti energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek hatálya alá tartozó energiaszolgáltató vagy kiskereskedelmienergia-értékesítő vállalkozás;
15. „megbízott fél”: olyan jogi személy, amely a kormánytól vagy más közintézménytől felhatalmazást kapott arra, hogy a kormány vagy más közintézmény nevében dolgozzon ki, kezeljen vagy működtessen egy finanszírozási rendszert;
16. „részt vevő fél”: olyan vállalkozás vagy közintézmény, amely egy önkéntes megállapodás keretében vállalta bizonyos célkitűzések elérését, vagy amely nemzeti szabályozás hatálya alá tartozik;
17. „végrehajtó állami hatóság”: olyan közjogi szerv, amely felel az energiaadóztatás vagy a széndioxidkibocsátás-adóztatás, a finanszírozási rendszerek és eszközök, a pénzügyi ösztönzők, a szabványok és normák, az energiacímkézési rendszerek, valamint az oktatás és képzés megvalósításáért vagy nyomon követéséért;
18. „szakpolitikai intézkedés”: olyan szabályozási, pénzügyi, adóügyi, önkéntes vagy tájékoztatási eszköz, amelyet egy tagállamban az előírásoknak megfelelően hoztak létre és hajtottak végre annak érdekében, hogy a piaci szereplők számára olyan támogatási keret, követelmény vagy ösztönző jöjjön létre, amelynek köszönhetően ez utóbbiak energiahatékonysági szolgáltatásokat nyújtanak és vesznek igénybe, valamint egyéb energiahatékonyság-javító intézkedéseket vezetnek be;
19. „egyéni fellépés”: olyan fellépés, amely ellenőrizhető, és mérhető vagy megbecsülhető energiahatékonysági javulást eredményez és arra egy szakpolitikai intézkedés nyomán került sor;
20. „energiaelosztó”: az a természetes vagy jogi személy, az elosztórendszer-üzemeltetőket is beleértve, aki az energia végső felhasználókhoz, illetve a végső felhasználók számára energiát értékesítő elosztóállomásokhoz történő szállításáért felel;
21. „elosztórendszer-üzemeltető”: a 2009/72/EK, illetve a 2009/73/EK irányelv értelmében vett elosztórendszer-üzemeltető;
22. „kiskereskedelmienergia-értékesítő vállalkozás”: az a természetes vagy jogi személy, aki energiát ad el a végső felhasználók számára;
23. „végső felhasználó”: az a természetes vagy jogi személy, aki saját végső felhasználásra vásárol energiát;
24. „energiahatékonysági szolgáltató”: az a természetes vagy jogi személy, aki energiahatékonysági szolgáltatásokat nyújt vagy egyéb energiahatékonyság-javító intézkedéseket hajt végre a végső felhasználók létesítményeiben vagy helyiségeiben;
25. „energetikai audit”: olyan meghatározott módszerrel végzett eljárás, amelynek célja megfelelő ismeretek gyűjtése valamely épület vagy épületcsoport, ipari vagy kereskedelmi művellet vagy létesítmény, illetve magán- vagy közszolgáltatás aktuális energiafogyasztási profiljára vonatkozóan, továbbá amely meghatározza és számszerűsíti a költség-hatékonny energiamegtakarítási lehetőségeket, és beszámol az eredményekről;
26. „kis- és középvállalkozások” vagy „kkv-k”: a mikro-, kis- és középvállalkozások meghatározásáról szóló, 2003. május 6-i 2003/361/EK bizottsági ajánlás ⁽¹⁾ melléklete I. címének értelmében vett vállalkozások; a mikro-, kis- és középvállalkozások kategóriájába a 250-nél kevesebb személyt foglalkoztató vállalkozások tartoznak, amelyek éves árbevétele nem haladja meg az 50 millió EUR-t, és/vagy az éves mérlegfőösszegük értéke nem haladja meg a 43 millió EUR-t;
27. „energiahatékonyság-alapú szerződés”: a kedvezményezett és az energiahatékonyság-javító intézkedést nyújtó szolgáltató között létrejött olyan szerződéses megállapodás, amelyet a szerződés teljes időtartama alatt ellenőriznek és nyomon követnek, amelynek keretében az adott intézkedésbe való beruházásért (munka, ellátás vagy szolgáltatás) a kifizetés a szerződésben megállapodott szintű energiahatékonyság-javulással vagy más, megállapodás szerinti energiahatékonysági kritériummal (például pénzügyi megtakarítással) összefüggésben történik;
28. „okos mérési rendszer” vagy „intelligens mérési rendszer”: az energiafogyasztás mérésére alkalmas olyan elektronikus rendszer, amely a hagyományos fogyasztásmérőhöz képest több információt biztosít, és amely az elektronikus kommunikáció valamely formáján keresztül képes adatok továbbítására és fogadására;
29. „szállítási rendszer-üzemeltető”: a 2009/72/EK irányelv értelmében vett átviteli rendszer-üzemeltető, és a 2009/73/EK irányelv értelmében vett szállítási rendszer-üzemeltető;
30. „kapcsolt energiatermelés”: hőenergia és villamos vagy mechanikai energia egyetlen folyamat során, egyidejűleg történő előállítása;
31. „gazdaságilag indokolt szükséglet”: a fűtés vagy hűtés iránti igényt meg nem haladó mértékű kereslet, amelyet egyébként piaci feltételek mellett, a kapcsolt energiatermeléstől eltérő egyéb energia-előállító folyamat révén elégítenének ki;

⁽¹⁾ HL L 124., 2003.5.20., 36. o.

32. „hasznos hő”: a kapcsolt energiatermelés folyamata során valamely, gazdaságilag indokolt fűtési vagy hűtési igény kielégítése érdekében előállított hő;
33. „kapcsolt energiatermelésből származó villamos energia”: olyan villamos energia, amelyet hasznos hő termeléséhez kapcsolt folyamat során állítottak elő, és amelyet az I. mellékletben megállapított módszer szerint számítottak ki;
34. „nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés”: a II. mellékletben foglalt kritériumoknak megfelelő kapcsolt energiatermelés;
35. „összhatásfok”: a termelt villamos energia, illetve mechanikai energia, valamint hasznos hő éves összege, osztva a kapcsolt hőenergia-termeléshez, valamint a bruttó villamosenergia- és mechanikaienergia-termeléshez felhasznált tüzelőanyaggal;
36. „villamos energia/hő arány”: a kapcsolt energiatermelésből származó villamos energia és a hasznos hő aránya teljes kapcsolt energiatermelési üzemmódban, az adott egység üzemeltetési adatainak felhasználásával számítva;
37. „kapcsolt energiatermelő egység”: olyan termelőegység, amely képes kapcsolt energiatermelésre;
38. „kis kapcsolt energiatermelő egység”: olyan kapcsolt energiatermelő egység, amelynek beépített teljesítménye kevesebb, mint 1 MW_e;
39. „kapcsolt energiatermelő mikroegység”: olyan kapcsolt energiatermelő egység, amelynek maximális teljesítménye kevesebb mint 50 kW_e;
40. „beépítettségi arány”: egy adott területen az épület alapterületének és a telek területének aránya;
41. „hatékony távfűtés/távűtés”: olyan távfűtési vagy távűtési rendszer, amely legalább 50 %-ban megújuló energia, 50 %-ban hulladékhő, 75 %-ban kapcsolt energiatermelésből származó hő vagy 50 %-ban ilyen energiák és hők kombinációjának felhasználásával működik;
42. „hatékony fűtés és hűtés”: olyan fűtési és hűtési lehetőség, amely a változtatás nélküli alap-forgatókönyvhöz képest mérhetően csökkenti azt a primerenergia-ráfordítást, amely egy egységnyi energia előállításához szükséges a vonatkozó rendszerhatárokon belül, továbbá erre az ezen irányelvben említett költség-haszon elemzés alapján költség-hatékony módon kerül sor, figyelembe véve a kitermeléshez, az átalakításhoz, a szállításhoz és az elosztáshoz szükséges energiát is;
43. „hatékony egyedi fűtés és hűtés”: a fűtés és hűtés biztosításának olyan egyéni lehetősége, amely a hatékony távfűtéshez/távűtéshez képest mérhetően csökkenti azt a nem megújuló forrásból származó primerenergia-ráfordítást, amely egy egységnyi energia előállításához szükséges a vonatkozó rendszerhatárokon belül vagy ugyanakkora nem megújuló forrásból származó primerenergia-ráfordítást igényel alacsonyabb költségek mellett, figyelembe véve a kitermeléshez, az átalakításhoz, a szállításhoz és az elosztáshoz szükséges energiát is;
44. „jelentős korszerűsítés”: olyan korszerűsítés, amelynek költségei meghaladják egy hasonló új egység beruházási költségeinek 50 %-át;
45. „beszerzési közösség szolgáltatója”: több rövid időtartamú fogyasztói terhelést – a szervezett energiapiacokon eladás vagy árverés útján történő értékesítés céljából – tömörítő keresletoldali szolgáltató.

3. cikk

Energiahatékonysági célkitűzések

(1) Minden tagállam megállapít egy indikatív nemzeti energiahatékonysági célkitűzést, amely alapulhat a primerenergia-felhasználáson vagy a végsőenergia-felhasználáson, a primerenergia-megtakarításon vagy a végsőenergia-megtakarításon, vagy az energaintenzitáson. A tagállamok a 24. cikk (1) bekezdésével és a XIV. melléklet 1. részével összhangban bejelentik a Bizottságnak az említett célkitűzéseket. Ennek során a célkitűzéseket a 2020-ra várható primerenergia-felhasználás és végsőenergia-fogyasztás abszolút szintjében is meg kell határozniuk, valamint meg kell magyarázniuk, hogyan, mely adatok felhasználásával számították ki ezt az értéket.

E célkitűzések megállapításakor a tagállamoknak figyelembe kell venniük:

- a) az Unió 2020. évi energiafogyasztása nem haladhatja meg az 1 474 Mtoe primerenergiát vagy az 1 078 Mtoe végső energiát;
- b) az ezen irányelvben előírt intézkedéseket;
- c) a 2006/32/EK irányelv 4. cikkének (1) bekezdése alapján elfogadott nemzeti energia-megtakarítási célkitűzéseket;
- d) az egyéb olyan intézkedéseket, amelyek a tagállamokban vagy uniós szinten az energiahatékonyságot célozzák.

Az említett célkitűzések meghatározása során a tagállamok figyelembe vehetik a primerenergia-felhasználást befolyásoló olyan nemzeti tényezőket is, mint:

- a) a fennmaradó költséghatékony energiamegtakarítási potenciál;
- b) a GDP alakulása és változásának előrejelzése;
- c) az energiaimport és az energiaexport változásai;
- d) fejlemények az egyes megújulóenergia-források a nukleáris energia, a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás területén és;
- e) a korai intézkedés.

(2) A Bizottság 2014. június 30-ig értékeli az elért haladást, és felméri, hogy az Unió várhatóan eléri-e azt, hogy energiafogyasztása ne haladja meg az 1 474 Mtoe primerenergiát és/vagy az 1 078 Mtoe végső energiát 2020-ban.

(3) A (2) bekezdésben említett felülvizsgálat elkészítésekor a Bizottság:

- a) összeadja a tagállamok által bejelentett indikatív nemzeti energiahatékonysági célkitűzéseket;
- b) értékeli, hogy az említett célkitűzések összege megbízható jelzésnek minősíthető-e arra vonatkozóan, hogy az Unió egésze megfelelő ütemben halad-e, figyelembe véve a 24. cikk (1) bekezdésének megfelelően elkészített első éves jelentés értékelését, és a 24. cikk (2) bekezdésének megfelelően elkészített nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek értékelését;
- c) figyelembe veszi a következő forrásokból származó kiegészítő elemzéseket:
 - i. uniós szinten az abszolút energiafogyasztásnak a gazdasági tevékenység függvényében történő alakulása, ezen belül az energiaellátás hatékonysága terén elért eredmények azon tagállamokban, amelyek nemzeti indikatív célkitűzéseiket a végsőenergia-fogyasztásra vagy a végső-energia-megtakarításra alapozták, ideértve ezen tagállamoknak az ezen irányelv III. fejezetében foglaltaknak való megfélelésének köszönhetően elért eredményeit;
 - ii. az uniós szintű energiafogyasztásban várható jövőbeli trendekkel kapcsolatos modellszámítások eredményei;
- d) összehasonlítja az a)-c) pont szerinti eredményeket az energiafogyasztás azon mennyiségével, amelyre szükség lenne ahhoz, hogy az energiafogyasztás 2020-ban ne haladja meg az 1 474 Mtoe primerenergiát és/vagy az 1 078 Mtoe végső energiát.

II. FEJEZET

AZ ENERGIAFELHASZNÁLÁS HATÉKONYSÁGA

4. cikk

Az épületek felújítása

A tagállamok hosszú távú stratégiát dolgoznak ki a magán és köztulajdonban lévő lakó- és kereskedelmi célú épületek

nemzeti állományának felújításába történő beruházások ösztönzésére. Ez a stratégia magában foglalja az alábbiakat:

- a) a nemzeti épületállomány áttekintése statisztikai mintavétel alapján, ha úgy szükséges;
- b) az épülettípusoknak és az éghajlati zónáknak megfelelő költséghatékony felújítási megközelítések meghatározása;
- c) olyan szakpolitikák és intézkedések, amelyekkel ösztönözhetők a költséghatékony mélyfelújítások, ideértve a szakaszos mélyfelújításokat is;
- d) a magánszemélyek, az építőipar és a pénzügyi intézmények beruházásaira vonatkozó iránymutatások tekintetében előretekintő perspektíva kialakítása;
- e) a várható energiamegtakarítás és a további előnyök bizonyítható becslése.

A stratégia első változatát a tagállamok 2014. április 30-ig hozzák nyilvánosságra, majd azt követően háromévente naprakésszé teszik, és a nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek részeként benyújtják a Bizottságnak.

5. cikk

A közintézmények példamutató szerepe

(1) A 2010/31/EU irányelv 7. cikkének sérelme nélkül az egyes tagállamok biztosítják, hogy 2014. január 1-jétől a központi kormányzat tulajdonában és használatában lévő fűtött és/vagy hűtött épületek teljes alapterületének 3 %-át évente oly módon felújítják, hogy az megfeleljen legalább az általuk a 2010/31/EU irányelv 4. cikkének alkalmazásában az energiahatékonyságra vonatkozóan előírt minimumkövetelményeknek.

A 3 %-ot az érintett tagállam központi kormányzatának tulajdonában és használatában lévő, 500 m²-nél nagyobb hasznos alapterületű épületek alapterületének azon összes részére vetítve kell kiszámítani, amely az adott év január 1-jén nem felel meg a 2010/31/EU irányelv 4. cikkének alkalmazásában az energiahatékonyságra vonatkozóan előírt nemzeti minimumkövetelményeknek. Ezt az értéket 2015. július 9-ével 250 m²-re kell csökkenteni.

Amennyiben valamely tagállam azt a kötelezettséget, amely szerint a teljes alapterület 3 %-át évente fel kell újítani, kiterjeszti a központi kormányzati szint alatti igazgatási szervezeti egységek tulajdonában és használatában lévő alapterületekre is, a 3 %-ot az érintett tagállam központi kormányzatának és az említett igazgatási szervezeteknek a tulajdonában és használatában lévő, 500 m²-nél nagyobb, majd 2015. július 9-e után a 250 m²-nél nagyobb hasznos alapterületű épületek alapterületének azon összes részére vetítve kell kiszámítani, amely az adott év január 1-jén nem felel meg a 2010/31/EU irányelv 4. cikkének alkalmazásában az energiahatékonyságra vonatkozóan előírt nemzeti minimumkövetelményeknek.

A tagállamok a központi kormányzati épületeknek az első albekezdésben említett átfogó felújítására irányuló intézkedések végrehajtása során dönthetnek úgy, hogy az épületet – ezen belül a külső térelhatárolókat, a felszereléseket, az üzemeltetést és a fenntartást – egységes egységként kezelik.

A tagállamok előírják, hogy a legalacsonyabb energiahatékonyságú központi kormányzati épületek az energiahatékonysági intézkedések vonatkozásában prioritást élvezzenek, amennyiben ez költséghatékony és technikailag kivitelezhető.

(2) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem határozzák meg és nem alkalmazzák az (1) bekezdésben említett követelményeket a következő épületfajtáknál:

- a) különleges építészeti vagy történeti értékük miatt, egy kijelölt környezet részeként hivatalosan védett épületek, amelyek esetében az energiahatékonyságra vonatkozó bizonyos minimumkövetelmények teljesítése elfogadhatatlan mértékben megváltoztatná a jellegzetességeket vagy megjelenést;
- b) a fegyveres erők vagy a központi kormányzat birtokában lévő és nemzetvédelmi célokat szolgáló épületek, kivéve a fegyveres erők vagy a nemzetvédelmi hatóságok egyéb alkalmazottai által használt lakónegyedeket vagy irodaépületeket;
- c) istentisztelekre vagy vallásos tevékenységekre használt épületek.

(3) Ha egy tagállam egy adott évben a központi kormányzati épületek alapterületének több mint 3 %-át felújítja, a többletet az elmúlt vagy következő három év bármelyikébe beszámíthatja.

(4) A tagállamok a központi kormányzati épületek éves épületfelújítási hányadába beleszámíthatják az elmúlt két év során lebontott központi kormányzati épületek helyett használatba és tulajdonba vett új épületeket, illetve az elmúlt két év során a más épületek intenzívebb használata következtében értékesített, lebontott vagy használaton kívül helyezett épületeket.

(5) Az (1) bekezdés alkalmazásában a tagállamok 2013. december 31-ig elkészítik és nyilvánosságra hozzák – a (2) bekezdés alapján mentességben részesülő épületek kivételével – azoknak a fűtött és/vagy hűtött központi kormányzati épületeknek a nyilvántartását, amelyek hasznos alapterülete meghaladja az 500 m²-t, illetve 2015. július 9-től kezdve a 250 m²-t. A nyilvántartás a következő adatokat tartalmazza:

- a) a négyzetméterben kifejezett alapterület; valamint
- b) az egyes épületek energiahatékonysága vagy a vonatkozó energetikai adatok.

(6) A 2010/31/EU irányelv 7. cikkének sérelme nélkül, a tagállamok választhatják azt, hogy az e cikk (1)–(5) bekezdésének alternatív megközelítéseként egyéb költséghatékony intézkedéseket is tesznek – beleértve a mélyfelújításokat és az épület-használók magatartásának megváltoztatását célzó intézkedéseket is – annak érdekében, hogy 2020-ig a központi kormányzat tulajdonában és használatában lévő, jogosult épületek energia-

megtakarításának mértéke megfeleljen legalább az (1) bekezdésben leírt követelményeknek, és erről évente jelentést készítene.

Ennek az alternatív megközelítésnek az alkalmazásában a tagállamok megbecsülhetik, hogy az (1)–(4) bekezdés alkalmazása milyen mértékű energiamegtakarítást eredményezne, figyelembe véve a referenciaként használt központi kormányzati épületek energiafogyasztásra vonatkozó megfelelő standard értékeit a felújítást megelőző és az azt követő időszakból és az állomány alapterületére vonatkozó becsléseknek megfelelően. A referenciaként használt központi kormányzati épületek kategóriáinak jellemezniük kell az ilyen épületállományt.

Ha egy tagállam e lehetőséggel élve az alternatív megközelítést választja, arról 2013. december 31-ig értesítenie kell a Bizottságot, ismertetve az elfogadni kívánt alternatív intézkedéseket, valamint kifejtve, hogy a szóban forgó intézkedések hogyan eredményezik a központi kormányzati vagyon részét képező épületek energiahatékonyságának egyenértékű növekedését.

(7) A tagállamok arra ösztönzik a közintézményeket – többek között regionális és helyi szinten – és a szociális bérlakásokat kezelő közjogi szerveket – megfelelően figyelembe véve azok hatáskörét és igazgatási felépítését –, hogy:

- a) fogadjanak el különálló vagy egy szélesebb körű éghajlat-változási vagy környezetvédelmi terv részét képező energiahatékonysági tervet, amely konkrét energiamegtakarítási és -hatékonysági célkitűzéseket és intézkedéseket tartalmaz, és ezzel kövessék a központi kormányzati épületeknek az (1), (5) és (6) bekezdés szerinti példáját;
- b) a tervük végrehajtásának részeként hozzanak létre energetikai auditokat is magukba foglaló energiagazdálkodási rendszert is;
- c) adott esetben alkalmazzanak energiahatékonysági szolgáltató vállalatokat és energiahatékonyság-alapú szerződést a felújítások finanszírozására és az energiahatékonyság hosszú távú fenntartását és javítását szolgáló tervek végrehajtására.

6. cikk

Közintézményi beszerzés

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a központi kormányzatok – a III. mellékletnek megfelelően – csak magas energiahatékonysági teljesítményű termékeket, szolgáltatásokat és épületeket szerezzenek be, amennyiben ez összeegyeztethető a költség-hatékonysággal, a gazdasági megvalósíthatósággal, a tágabban értelmezett fenntarthatósággal, a műszaki alkalmassággal, valamint a verseny megfelelő érvényesülésével.

Az első albekezdésben meghatározott kötelezettség a termékek, szolgáltatások és épületek közintézmények általi beszerzéséről szóló szerződésekre alkalmazandó, amennyiben az ilyen szerződések értéke eléri vagy meghaladja a 2004/18/EK irányelv 7. cikkében meghatározott értékhatárokat.

(2) Az (1) bekezdésben említett kötelezettség csak olyan mértékben vonatkozik a fegyveres erők szerződéseire, amennyiben alkalmazása nem eredményez összeütközést a fegyveres erők tevékenységének természetével és elsődleges céljával. A kötelezettség a honvédelem és biztonság területén egyes építési beruházásra, árubeszerzésre és szolgáltatásnyújtásra irányuló, ajánlatkérő szervek vagy ajánlatkérők által odaítélt szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2009. július 13-i 2009/81/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben ⁽¹⁾ meghatározott katonai felszerelések beszerzésére nem alkalmazandó.

(3) A tagállamoknak többek között regionális és helyi szinten is arra kell ösztönözniük a közintézményeket – megfelelően figyelembe véve azok hatáskörét és igazgatási felépítését –, hogy követve központi kormányzatuk példáját, kizárólag magas energiahatékonyságú termékeket, szolgáltatásokat és épületeket vásároljanak. A tagállamoknak ösztönözniük kell a közintézményeket, hogy a jelentős energia-vonatkozású szolgáltatási szerződésre irányuló közbeszerzések során mérjék fel a hosszú távú energiamegtakarítást eredményező, hosszú távú energiahatékonyság-alapú szerződések megkötésének lehetőségét.

(4) Az (1) bekezdés sérelme nélkül, a 2010/30/EU irányelv alapján elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktus hatálya alá tartozó termékcsoport beszerzésekor a tagállamok előírhatják, hogy az összesített energiahatékonyság élvezzen prioritást a csomagon belüli egyes termékek energiahatékonyságával szemben, mégpedig úgy, hogy azt a termékcsoportot kell választani, amely megfelel a legmagasabb energiahatékonysági osztályba tartozás kritériumának.

7. cikk

Energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek

(1) Minden tagállam energiahatékonysági kötelezettségi rendszert hoz létre. Ez a rendszer biztosítja, hogy egy adott tagállam területén működő, a (4) bekezdés értelmében kötelezett félnek minősített energiaelosztók és/vagy kiskereskedelmienergia-értékesítő vállalkozások 2020. december 31-ig megvalósítsák a halmozott végfelhasználási energiamegtakarítási célkitűzést, a (2) bekezdés sérelme nélkül.

Az említett célkitűzés értelmében 2014. január 1-jétől 2020. december 31-ig minden évben az összes energiaelosztó vagy az összes kiskereskedelmienergia-értékesítő vállalkozás által a végső felhasználók számára évente értékesített energiavolumen 1,5 % -ának legalább megfelelő új megtakarítást kell elérni a 2013. január 1-jét megelőző legutóbbi hároméves időszak átlagában. E számításból részben vagy teljesen kihagyható a közlekedésben felhasznált energiavolumen.

A tagállamok döntenek el, hogy az új megtakarításnak a második albekezdésben említett, kiszámított mennyiségét hogyan osztják el az időszakon belül.

(2) A (3) bekezdésre is figyelemmel minden egyes tagállam:

a) elvégezheti az (1) bekezdés második albekezdésében előírt számítást 2014-ben és 2015-ben az 1 %-os értéket alkalmazva; 2016-ban és 2017-ben az 1,25 %-os értéket alkalmazva; 2018-ban, 2019-ben és 2020-ban pedig az 1,5 %-os értéket alkalmazva;

b) kizárhatja a számításból annak az értékesített energiavolumennek egy részét vagy egészét, amelyet a 2003/87/EK irányelv I. mellékletében felsorolt ipari tevékenységek során használtak fel;

c) lehetővé teheti az energiaátalakítási, -szállítási és -elosztási ágazatban – ezen belül a hatékony távfűtési/távűtési infrastruktúra terén – a 14. cikk (4) bekezdésében, a 14. cikk (5) bekezdésének b) pontjában és a 15. cikk (1)–(6), illetve (9) bekezdésében meghatározott követelmények végrehajtásának eredményeként elért energiamegtakarításnak az (1) bekezdés alapján előírt energiamegtakarítás mennyiségébe történő beszámítását; valamint

d) beszámíthatja a 2008. december 31. óta újonnan végrehajtott és 2020-ban még hatással bíró egyedi fellépésekből származó, mérhető, ellenőrizhető energiamegtakarítást az (1) bekezdésben említett energiamegtakarítás mennyiségébe.

(3) A (2) bekezdés alkalmazása nem eredményezheti az (1) bekezdésben említett energiamegtakarítás 25 %-nál nagyobb csökkenését. A (2) bekezdést alkalmazó tagállamok 2014. június 5-ig értesítik e tényről a Bizottságot, és ezen belül kitérnek a (2) bekezdésben felsorolt alkalmazandó elemekre és annak kiszámítására, hogy ezek milyen hatást gyakorolnak az (1) bekezdésben említett energiamegtakarítás mennyiségére.

(4) Az (1) bekezdés második albekezdésének megfelelő számítást nem érintve, az (1) bekezdés első albekezdésének alkalmazásában valamennyi tagállam objektív és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján kötelezett feleket jelöl ki a területén üzemelő energiaelosztók és/vagy kiskereskedelmienergia-értékesítő vállalkozások közül, ennek során pedig figyelembe veheti a területén üzemelő közlekedési célú üzemanyagelosztókat és a kiskereskedelmi közlekedésiüzemanyag-értékesítőket is. A kötelezettségnek való megfeleléshez szükséges energiamegtakarítás mennyiségét – adott esetben a tagállamok általi kijelölésnek megfelelően, az (1) bekezdés szerinti számítástól függetlenül – a kötelezett felek a végső felhasználók körében, illetve, ha a tagállamok úgy döntenek, a (7) bekezdés b) pontjában foglaltak szerint a harmadik felektől származó tanúsított energiamegtakarításon keresztül érik el.

(5) A tagállamok az egyes kötelezett felektől elvárt energiamegtakarítás mennyiségét végsőenergia-fogyasztásként vagy primerenergia-felhasználásként fejezik ki. A kötelezett felek által megvalósított állítólagos megtakarítások kiszámításához is az elvárt energiamegtakarítás kifejezéséhez választott módszert kell használni. A IV. mellékletben megállapított átváltási tényezőket kell alkalmazni.

⁽¹⁾ HL L 216., 2009.8.20., 76. o.

(6) A tagállamok biztosítják, hogy az e cikk (1), (2) és (9) bekezdésében, valamint a 20. cikk (6) bekezdésében foglaltakból származó megtakarítások az V. melléklet 1. és 2. pontjával összhangban kerüljenek kiszámításra. A tagállamok olyan mérési, irányítási és ellenőrzési rendszereket vezetnek be, amelyek keretében a kötelezett felek által megvalósított energiahatékonyság-javító intézkedéseknek legalább egy statisztikailag jelentős részét és reprezentatív mintáját ellenőrzik. Ezt a mérést, irányítást és ellenőrzést a kötelezett felektől függetlenül kell lefolytatni.

(7) Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer keretén belül a tagállamok:

- a) a megállapított megtakarítási kötelezettségek között támaszthatnak szociális jellegű követelményeket is, többek között annak előírásával, hogy az energiahatékonysági intézkedések bizonyos hányadát elsősorban energiaszegénység által érintett háztartásokban vagy szociális bérlakásokban kell végrehajtani;
- b) engedélyezhetik a kötelezett felek számára, hogy a kötelezettségük terhére elszámolják azt a tanúsított energiamegtakarítást, amelyet energiahatékonysági szolgáltatók vagy más harmadik felek értek el, beleértve azt is, amikor a kötelezett felek más, az állam által jóváhagyott szerveken vagy állami hatóságokon keresztül támogatnak intézkedéseket, ami adott esetben formális partnerségek kialakítását is jelentheti és kombinálható egyéb finanszírozási forrásokkal. Ha a tagállamok ezt engedélyezik, biztosítják, hogy egyértelmű, átlátható és minden piaci szereplő számára nyitott, a tanúsítás költségeinek minimalizálására törekvő jóváhagyási folyamatot alkalmaznak;
- c) engedélyezik a kötelezett feleknek, hogy az egy adott évben elért megtakarítást a négy megelőző vagy a három következő évben elért megtakarításként vegyék figyelembe.

(8) A tagállamok évente egyszer közzéteszik a rendszer keretében az egyes kötelezett felek, vagy a kötelezett felek egyes alkategóriái által elért energiamegtakarítás mértékét, valamint az összesített adatokat.

A tagállamok biztosítják, hogy a kötelezett felek kérelemre rendelkezésre bocsássák a következőket:

- a) a végső felhasználókkal kapcsolatos összesített statisztikai információk (az előzőleg benyújtott információkat érintő jelentős változások feltüntetésével); valamint
- b) a végső felhasználói fogyasztásról, adott esetben beleértve a terhelési profilokról, a fogyasztók szegmentációjáról és földrajzi elhelyezkedéséről szóló aktuális információkat, a vonatkozó uniós joggal összhangban a magánjellegű vagy üzleti szempontból érzékeny információk sértetlenségének és bizalmasságának megőrzése mellett.

Ilyen kérelmet évente legfeljebb egy alkalommal lehet benyújtani.

(9) Az (1) bekezdés szerinti energiahatékonysági kötelezettségi rendszer alternatívájaként a tagállamok dönthetnek úgy, hogy más szakpolitikai intézkedéseket hajtanak végre az energiamegtakarítás eléréséhez a végső felhasználók körében, feltéve,

hogy az ilyen szakpolitikai intézkedések megfelelnek a (10) és (11) bekezdésben meghatározott kritériumoknak. Az alternatív eszközzel elért éves új energiamegtakarításnak meg kell egyeznie az (1), (2) és (3) bekezdésben előírt új energiamegtakarítási mennyiséggel. Amennyiben az egyenértékűség fennmarad, a tagállamok a kötelezettségi rendszereket kombinálhatják az alternatív szakpolitikai intézkedésekkel, ideértve a nemzeti energiahatékonysági programokat is.

Az első albekezdésben említett szakpolitikai intézkedések a teljesség igénye nélkül a következő szakpolitikai intézkedéseket vagy azok kombinációját tartalmazhatják:

- a) az energiára vagy a szén-dioxidra kivetett adók, amelyek az energia végfelhasználói fogyasztásának csökkentését eredményezik;
- b) olyan finanszírozási rendszerek és eszközök vagy pénzügyi ösztönzők, amelyek energiahatékony technológiák vagy technikák alkalmazásához vezetnek és azzal járnak, hogy csökken az energia végfelhasználói fogyasztása;
- c) olyan szabályozások vagy önkéntes megállapodások, amelyek energiahatékony technológiák vagy technikák alkalmazásához vezetnek és azzal járnak, hogy csökken az energia végfelhasználói fogyasztása;
- d) olyan szabványok és normák, amelyek a termékek és a szolgáltatások energiahatékonyságának javítását tűzik ki célul, beleértve az épületeket és a járműveket is, kivéve ha ez egyébként is kötelező és alkalmazandó a tagállamokban az uniós jog alapján;
- e) energiacímkézési rendszerek, kivéve azokat, amelyek egyébként is kötelezőek és alkalmazandók a tagállamokban az uniós jog alapján;
- f) olyan oktatás és képzés, beleértve az energia-tanácsadási programokat is, amelyek energiahatékony technológiák vagy technikák alkalmazásához vezetnek és azzal járnak, hogy csökken az energia végfelhasználói fogyasztása.

A tagállamok 2013. december 5.-ig értesítik a Bizottságot azokról a szakpolitikai intézkedésekről, amelyeket az első albekezdés és a 20. cikk (6) bekezdése céljára el kívánnak fogadni az V. melléklet 4. pontjában előírt keret alapján, annak feltüntetése mellett, hogy milyen módon kívánják elérni az előírt mennyiségű megtakarítást. A második albekezdésben és a 20. cikk (6) bekezdésében említett szakpolitikai intézkedések esetében ebben az értesítésben azt is be kell mutatni, hogyan teljesülnek a (10) bekezdésben szereplő kritériumok. A második albekezdésben vagy a 20. cikk (6) bekezdésben említett szakpolitikai intézkedéseken kívüli intézkedések esetében a tagállamoknak meg kell magyarázniuk, hogyan kívánják elérni a megtakarítások, a nyomon követés és az ellenőrzés azonos szintjét. A Bizottság az ezen intézkedésekről küldött értesítést követő három hónapon belül javaslatot tehet azok módosítására.

(10) A (11) bekezdés sérelme nélkül a (9) bekezdés második albekezdése és a 20. cikk (6) bekezdése alapján hozott szakpolitikai intézkedések esetében a következő kritériumoknak kell érvényesülniük:

- a) a szakpolitikai intézkedések keretében a 2020. december 31-ig tartó időszakon belül legalább két köztes időszakot kell előírni, továbbá az intézkedések nyomán elérhetővé válik az (1) bekezdésben meghatározottak szerinti eredmény;
- b) az esettől függően az egyes megbízott felek, részt vevő felek, vagy végrehajtó állami hatóság felelőssége meghatározásra került;
- c) az elérendő energiamegtakarítást átlátható módon határozták meg;
- d) a szakpolitikai intézkedések által előírt vagy elérendő energiamegtakarítás összege végsőenergia-felhasználásban vagy primerenergia-felhasználásban van kifejezve a IV. mellékletben meghatározott átváltási tényezők alkalmazásával;
- e) az energiamegtakarítás kiszámítása során az V. melléklet 1. és 2. pontjában meghatározott módszereket és elveket alkalmazták;
- f) az energiamegtakarítás kiszámítása során az V. melléklet 3. pontjában meghatározott módszereket és elveket alkalmazták;
- g) a részt vevő felek minden évben jelentést készítenek az elért energiamegtakarításról – kivéve ha kivitelezhetetlen – és azt közzé is teszik;
- h) az eredmények nyomon követése biztosított és a tervekben szerepelnek megfelelő intézkedések arra az esetre, ha az előrehaladás mértéke nem kielégítő;
- i) olyan ellenőrzési rendszert hoztak létre, amely magában foglalja az energiahatékonyság-javítási intézkedések egy statisztikailag jelentős részének független ellenőrzését is; valamint
- j) évente nyilvánosságra hozzák az energiamegtakarítás terén érvényesülő éves tendenciákkal kapcsolatos adatokat.

(11) A tagállamok biztosítják, hogy a (9) bekezdés második albekezdése a) pontjában említett adók összhangban legyenek a (10) bekezdés a), b), c), d), f), h) és j) pontjában felsorolt kritériumokkal.

A tagállamok biztosítják, hogy a (9) bekezdés második albekezdése c) pontjában említett szabályozások és önkéntes megállapodások összhangban legyenek a (10) bekezdés a), b), c), d), e), g), h), i) és j) pontjában felsorolt kritériumokkal.

A tagállamok biztosítják, hogy a (9) bekezdés második albekezdésében említett egyéb szakpolitikai intézkedések, valamint a 20. cikk (6) bekezdésében említett nemzeti energiahatékonysági alap összhangban legyenek a (10) bekezdés a), b), c), d), e), h), i) és j) pontjában felsorolt kritériumokkal.

(12) A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben átfedés van a szakpolitikai intézkedések vagy az egyéni fellépések hatása között, az energiamegtakarítást ne számítsák duplán.

8. cikk

Energetikai auditok és energiagazdálkodási rendszerek

(1) A tagállamok előmozdítják a költséghatékony, magas színvonalú olyan energetikai auditok elérhetőségét minden végső felhasználó számára, amelyen

a) képesítési kritériumoknak megfelelő képesítéssel és/vagy akkreditációval rendelkező szakemberek végeznek független módon; vagy

b) a nemzeti jogszabályoknak megfelelően független hatóságok hajtják végre és felügyelnek.

Az első albekezdésben említett energetikai auditokat belső szakértők vagy energetikai auditorok végezhetik, amennyiben az érintett tagállamban minőségbiztosítási és minőségellenőrzési rendszer működik, amely magában foglalja adott esetben az általuk végzett valamennyi energetikai auditnak legalább egy statisztikailag jelentős, véletlenszerűen kiválasztott százaléka vonatkozásában évente végzett ellenőrzést is.

Az energetikai auditok és az energiagazdálkodási rendszerek magas színvonalának garantálása érdekében a tagállamok átlátható és megkülönböztetésmentes minimumkövetelményeket állapítanak meg az energetikai auditok tekintetében a VI. mellékletben meghatározott iránymutatások alapján.

Az energetikai auditok nem tartalmazhatnak olyan záradékot, amely kizárja, hogy az audit eredményét bármely képesítéssel és/vagy akkreditációval rendelkező energiahatékonysági szolgáltatónak átadják, feltéve, hogy a fogyasztó ezt nem ellenzi.

(2) A tagállamok programokat dolgoznak ki annak érdekében, hogy a kkv-ket is energetikai auditok elvégeztetésére, ezt követően pedig ezen auditokban foglalt ajánlások végrehajtására ösztönözzék.

A tagállamok átlátható és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján és az állami támogatásokra vonatkozó uniós jog sérelme nélkül támogatási rendszert hozhatnak létre a kkv-k számára – többek között önkéntes megállapodások esetére –, hogy a kkv-k fedezni tudják az energetikai auditok, valamint az energetikai auditok eredményeként született kiemelt költséghatékonysági ajánlások megvalósításának költségeit, amennyiben a javasolt intézkedések végrehajtásra kerülnek.

A tagállamok olyan konkrét példákat ajánlanak a kkv-k figyelmébe – többek között saját közvetítő szervezeteiken keresztül –, amelyek bemutatják, hogyan segíthetik az energiagazdálkodási rendszerek az üzleti vállalkozásaikat. A Bizottság a területre vonatkozó legjobb gyakorlatok cseréjének előmozdítása révén segíti a tagállamokat.

(3) A tagállamok ezen túlmenően programokat dolgoznak ki annak érdekében is, hogy megfelelő tanácsadási szolgáltatásokat nyújtsanak a háztartásokat az energetikai auditok elvégzésének előnyeire.

A tagállamok ösztönzik az energetikai auditorok képesítésére szolgáló képzési programok kidolgozását annak megkönnyítése érdekében, hogy megfelelő mennyiségű szakember álljon rendelkezésre ezen a területen.

(4) A tagállamok biztosítják, hogy a kkv-nek nem minősülő vállalkozások 2015. december 5.-ig, majd azt követően a megelőző energetikai audit napjától számítva legalább négyévenként energetikai auditokra kerüljön sor, amelyeket képesített és/vagy akkreditált szakemberek végeznek független és hatékony módon, vagy amelyeket a nemzeti jogszabályoknak megfelelően független hatóságok hajtják végre és felügyelnek.

(5) Azokat a VI. mellékletben foglalt minimumkövetelmények alapján végrehajtott energetikai auditokat, amelyeket az érdekelt felek szervezetei és egy kijelölt szerv között létrejött, az érintett tagállam, vagy a vonatkozó felelősséget az illetékes hatóságoktól felhatalmazás alapján átvett más szervek, vagy a Bizottság által felügyelt önkéntes megállapodások keretében független módon folytattak le, úgy kell tekinteni, mint amelyek teljesítik a (4) bekezdés követelményeit.

Az energiahatékonysági szolgáltatásokat kínáló piaci résztvevők piacra jutását átlátható és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján kell biztosítani.

(6) Azok a kkv-nek nem minősülő vállalkozások, amelyek egy független szerv által a vonatkozó európai vagy nemzetközi szabványoknak megfelelően tanúsított energia- vagy környezetgazdálkodási rendszert hajtanak végre, mentesülnek a (4) bekezdésben meghatározott követelmények teljesítése alól, feltéve, hogy a tagállamok biztosítják, hogy az érintett gazdálkodási rendszer magában foglalja a VI. mellékletben foglalt minimumkövetelmények alapján végzett energetikai auditot.

(7) Az energetikai auditok végezhetőek elkülönülten vagy egy szélesebb körű környezetvédelmi ellenőrzés részeként. A tagállamok előírhatják, hogy az energetikai audit részeként azt is vizsgálják meg, hogy műszaki és gazdasági szempontból megvalósítható-e egy már meglévő vagy tervezett távfűtési/távűtési rendszerhez való csatlakozás.

A tagállamok az állami támogatásokra vonatkozó uniós jog sérelme nélkül alkalmazhatnak ösztönző és támogató rendszereket az energetikai auditok eredményeként született ajánlások vagy hasonló intézkedések végrehajtásához.

9. cikk

Fogyasztásmérés

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a villamos energia, a földgáz, a távfűtés, a távhűtés, valamint a használati melegvíz végső felhasználóit – amennyiben az műszakilag lehetséges, pénzügyileg ésszerű és az energiamegtakarítási potenciállal arányos mértékű – ellássák olyan versenyképes árú, egyedi fogyasztásmérőkkel, amelyek pontosan tükrözik a végső felhasználó tényleges energiafogyasztását, és amelyek információkat szolgáltatnak a tényleges felhasználási időszakról.

A versenyképes árú, egyedi fogyasztásmérőket mindig rendelkezésre kell bocsátani, ha:

- a) a meglévő fogyasztásmérők cseréje esetén, kivéve, ha ez műszakilag kivitelezhetetlen, vagy nem jelent költséghatékony megoldást a becsült lehetséges hosszú távú megtakarításokat tekintve;
- b) új épületben létrehozott új csatlakozás esetén, vagy amennyiben egy épület a 2010/31/EU irányelvben megállapított jelentős felújításon megy keresztül.

(2) Ahol és amilyen mértékben a tagállamok bevezetik a földgáz és/vagy a villamos energia tekintetében az intelligens mérési rendszereket és az okos mérőket a 2009/72/EK, illetve a 2009/73/EK irányelvvel összhangban:

- a) biztosítják, hogy a fogyasztásmérő rendszerek tájékoztatást nyújtsanak a végső felhasználóknak a használat tényleges idejéről, valamint hogy a mérőberendezések minimális funkcióinak és a piaci szereplők tekintetében előírt kötelezettségeknek a meghatározása során teljes mértékben figyelembe vegyék az energiahatékonysággal és a végső felhasználók érdekeivel kapcsolatos célkitűzéseket;
- b) gondoskodnak az okos mérők és az adatközlés biztonságáról, valamint a végső felhasználók magánéletének védelméről, összhangban az uniós adatvédelmi és a magánélet védelméről szóló jogszabályokkal;
- c) a villamos energia esetében a tagállamok előírják a fogyasztásmérők üzemeltetői számára annak biztosítását, hogy a végső felhasználó kérésére a fogyasztásmérő – vagy -mérők – a végső felhasználók létesítményeiből a hálózatba betáplált villamos energiát is figyelembe vegyék.
- d) biztosítják, hogy ha a végső felhasználók ezt kérik, számukra vagy a nevükben eljáró harmadik fél számára rendelkezésre bocsássák az adott felhasználók villamosenergia-inputjának és -vételezésének mérési adatait olyan könnyen érthető formában, amelyet felhasználhatnak az ajánlatok összehasonlítható alapon történő összevetéséhez;
- e) megkövetelik, hogy a fogyasztóknak megfelelő tanácsadást és tájékoztatást nyújtsanak az okos mérők telepítésének időpontjában, különösen az azokkal kapcsolatos összes lehetségesről a mérőóra-leolvasás menete és az energiafogyasztás nyomon követése tekintetében.

(3) Amennyiben az épület fűtését és hűtését vagy melegvízellátását távfűtési hálózatról vagy egy több épületet kiszolgáló központi rendszerből biztosítják, hő- vagy melegvíz-mennyiségmérőt kell felszerelni a hőcserélőnél vagy a csatlakozási pontnál.

Az olyan többlakásos és több célra használt épületekben, amelyekben a fűtést/hűtést központi fűtéssel vagy távfűtési hálózatról vagy több épületet kiszolgáló központi rendszerről biztosítják, egyedi fogyasztásmérőket is fel kell szerelni 2016. december 31-ig, amellyel mérni lehet az egyes egységek saját fűtés/hűtés- vagy melegvíz-fogyasztását, amennyiben ez technikailag megvalósítható és költséghatékony. Amennyiben az egyedi fogyasztásmérők használata műszakilag nem kivitelezhető vagy nem költséghatékony, a fűtés mérésére egyedi fűtési költségosztókat kell alkalmazni az egyes radiátorok hőfogyasztásának mérésére, kivéve ha a szóban forgó tagállam bizonyítja, hogy a fűtési költségosztók beépítése nem lenne költséghatékony. Ezekben az esetekben a hőfogyasztás mérésére figyelembe lehet venni alternatív költséghatékony módszereket is.

A távfűtési/távhűtési hálózatról ellátott többlakásos épületek esetében, vagy ahol a saját központi fűtő- vagy hűtőrendszerek elterjedtek az ilyen épületek esetében, az átláthatóság és az egyedi fogyasztás elszámolásának pontossága érdekében a tagállamok az ilyen épületek hő- vagy melegvíz-fogyasztási költségelosztására vonatkozó átlátható szabályokat vezethetnek be. Adott esetben e szabályoknak magukban kell foglalniuk az alábbiakra használt hő és/vagy melegvíz költségei elosztásának módjáról szóló iránymutatásokat is:

- a) használati melegvíz;
- b) a létesítményből sugárzott és közös használatú területek fűtésére használt hő (amennyiben a lépcsőházakban és folyosókon radiátorok működnek);
- c) a lakások fűtése.

10. cikk

Számlainformációk

(1) Amennyiben a végső felhasználók nem rendelkeznek a 2009/72/EK és a 2009/73/EK irányelv szerinti intelligens mérőkkel, a tagállamok az ezen irányelv hatálya alá tartozó összes ágazatban – beleértve az energiaelosztókat, az elosztórendszer-üzemeltetőket és a kiskereskedelmienergia-értékesítő vállalkozásokat – 2014. december 31-ig gondoskodnak a pontos és tényleges fogyasztáson alapuló számlázási adatokról – a VII. melléklet 1.1. pontjával összhangban –, amennyiben az műszakilag megvalósítható és gazdasági szempontból indokolt.

Ennek a kötelezettségnek eleget lehet tenni a végső felhasználó által végzett rendszeres leolvasáson alapuló rendszerrel is, amelynek keretében a végső felhasználó a mérőberendezés állását bejelenti az energiaszolgáltatónak. A számla csak akkor alapulhat becslült fogyasztáson vagy tüntethet fel átalányösszeget, ha a végső felhasználó az adott számlázási időszakra nem jelentette be a mérőberendezés állását.

(2) A 2009/72/EK és a 2009/73/EK irányelvnek megfelelően üzembe helyezett mérőberendezéseknek lehetővé kell tenniük a tényleges fogyasztáson alapuló pontos számlainformációkat. A tagállamok biztosítják, hogy a végső felhasználók könnyen hozzá tudjanak férni azokhoz a kiegészítő információkhoz, amelyek segítségével részletesen ellenőrizhetik saját múltbeli fogyasztásukat.

A múltbeli fogyasztásra vonatkozó kiegészítő információknak szempontoknak tartalmazniuk kell:

- a) a legalább az elmúlt három évre vagy – amennyiben ez rövidebb – a szolgáltatási szerződés kezdete óta eltelt időtartamra vonatkozó összesített adatokat. Az adatoknak olyan időszakok szerinti bontásban kell megjeleníteniük, amelyekre vonatkozóan rendszeres számlázási információk keletkeztek;
- b) bármely nap, hét, hónap vagy év vonatkozásában a használat idejére vonatkozó részletes adatokat. Ezeket az adatokat a végső felhasználó számára az interneten vagy a fogyasztásmérő-interfészen keresztül hozzáférhetővé kell tenni, és ezt legalább a megelőző 24 hónap vagy – amennyiben ez rövidebb – a szolgáltatási szerződés kezdete óta eltelt időtartam vonatkozásában biztosítani kell.

(3) Függetlenül attól, hogy üzembe helyeztek-e okos mérőket, a tagállamok:

- a) előírják, hogy ha rendelkezésre állnak a végső felhasználó energiaszámláival és múltbeli fogyasztásával kapcsolatos információk, akkor azokat a végső felhasználó kérésére hozzáférhetővé kell tenni az általa kijelölt energiahatékony-sági szolgáltató számára;
- b) biztosítják, hogy a végső felhasználóknak legyen lehetőségük az elektronikus számlainformációkat és számlázást választani, és hogy kérésükre világos és könnyen érthető magyarázatot kapjanak arról, hogy a számlázott összeg miből ered, különösen ha a számla nem a tényleges fogyasztáson alapul;
- c) biztosítják, hogy a végső felhasználók a számlával együtt a VII. melléklettel összhangban megfelelő tájékoztatást kapjanak annak érdekében, hogy maradéktalanul tisztában legyenek az aktuális energiaköltségekkel;
- d) előírhatják azt is, hogy a végső felhasználó kérésére az ezekben a számlákban szereplő információk nem tekinthetők fizetési kérelemnek. Ezekben az esetekben a tagállamok biztosítják, hogy az energiaszolgáltató a tényleges számlák kifizetésével kapcsolatban rugalmas feltételeket biztosítson;
- e) előírják, hogy az energiaköltségekre vonatkozó információkat és becsléseket kérésre a fogyasztók rendelkezésére kelljen bocsátani megfelelő időn belül és olyan könnyen érthető formában, amelyet felhasználhatnak az ajánlatok összehasonlítható alapon történő összevetéséhez.

11. cikk

A mérési és számlainformációkhoz való hozzáférés költségei

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a végső felhasználók térítésmentesen kaphassák meg az energiafogyasztásról szóló számláikat és a számlainformációkat, és hogy a fogyasztási adatokhoz is megfelelő módon és térítésmentesen férhessenek hozzá.

(2) Az (1) bekezdés ellenére, a többlakásos és több célra használt épületek egyedi fűtési és hűtési fogyasztására vonatkozó számlainformációk költségeinek a 9. cikk (3) bekezdése szerinti felosztását nonprofit alapon kell végezni. Ha ezzel a feladattal harmadik felet – például szolgáltatót vagy a helyi energiaszolgáltatót – bíznak meg, az ilyen épületekben a tényleges fogyasztás méréséből, felosztásából és elszámolásából fakadó költségeket a végső felhasználókra lehet hárítani, amennyiben az ilyen költségek ésszerűek.

12. cikk

A fogyasztók tájékoztatására és pozíciójának erősítésére irányuló program

(1) A tagállamok a kis energiafelhasználók, többek között a háztartások hatékony energiafelhasználásának ösztönzését és elősegítését célzó megfelelő intézkedéseket hoznak. Ezek az intézkedések a nemzeti stratégia részét képezhetik.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában ezek az intézkedések magukban foglalhatnak az a) vagy b) pontban felsorolt egy vagy több elemet:

a) a fogyasztási szokások megváltozásának elősegítését célzó eszközök és politikák, többek között:

- i. pénzügyi ösztönzők;
- ii. finanszírozáshoz, támogatásokhoz való hozzáférés;
- iii. információszolgáltatás;
- iv. mintaprojektek;
- v. munkahelyi tevékenységek;

b) az okos mérők esetleges üzembe helyezése idején a fogyasztók és a fogyasztói szervezetek bevonására irányuló módszerek és eszközök az alábbiak kommunikációja révén:

- i. költséghatékonyságot célzó és könnyen megvalósítható változtatások az energiafelhasználás terén;
- ii. tájékoztatás az energiahatékonysági intézkedésekről.

13. cikk

Szankciók

A tagállamok meghatározzák a 7–11. cikk és a 18. cikk (3) bekezdése alapján elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat, és meg hozzák a szükséges intézkedéseket e szabályok végrehajtásának biztosítása érdekében. Az előírt szankcióknak hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűeknek kell lenniük. A tagállamok legkésőbb 2014. június 5.-ig közlik a Bizottsággal e rendelkezéseket, és haladéktalanul értesítik a Bizottságot valamennyi későbbi, ezeket érintő módosításról.

III. FEJEZET

AZ ENERGIAELLÁTÁS HATÉKONYSÁGA

14. cikk

A fűtés és hűtés hatékonyságának előmozdítása

(1) A tagállamok 2015. december 31-ig elvégzik a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés és a hatékony távfűtés/táv-hűtés megvalósíthatósági potenciáljának átfogó értékelését, amely értékelés tartalmazza a VIII. mellékletben előírt információkat, és erről értesítik a Bizottságot. Amennyiben már végeztek ilyen értékelést, erről értesítik a Bizottságot.

Az átfogó értékelés során maradéktalanul figyelembe veszik az ország nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelési potenciáljáról a 2004/8/EK irányelv értelmében készített elemzést.

A Bizottság kérésére az értékelést ötévente naprakésszé kell tenni és erről a Bizottságot értesíteni kell. A Bizottságnak az

erre vonatkozó kérését a határidő lejártá előtt legalább egy évvel kell megtennie.

(2) A tagállamoknak olyan szakpolitikákat kell elfogadniuk, amelyek ösztönzik azt, hogy helyi és regionális szinten megfelelően vegyék figyelembe a hatékony fűtési/hűtési rendszerek és különösen a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelést alkalmazó rendszerek felhasználásában rejlő potenciált. Figyelembe kell venni a helyi és regionális fűtési piacok kialakításának lehetőségét.

(3) Az (1) bekezdésben említett értékelés céljából a tagállamok a területükre kiterjedő költség-haszon elemzést végeznek – az éghajlati tényezőket, a gazdasági megvalósíthatóságot és a műszaki alkalmazhatóságot alapul véve – a IX. melléklet 1. részével összhangban. A költség-haszon elemzésnek alkalmasnak kell lennie a fűtési és hűtési szükségleteknek megfelelő, leginkább költséghatékony megoldások azonosítására és végrehajtásuk elősegítésére. A költség-haszon elemzés részét képezheti egy, a bizonyos tervek és programok környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2001. június 27-i 2001/42/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾ szerinti környezeti vizsgálatnak az e cikk (1) bekezdésében említett értékelés céljából.

(4) Ha az (1) bekezdésben említett értékelés és a (3) bekezdésben említett elemzés alapján olyan lehetőség van nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés és/vagy a hatékony távfűtés/táv-hűtés olyan alkalmazására, ahol a haszon meghaladja a költségeket, a tagállamok megteszik a megfelelő intézkedéseket a hatékony távfűtési/táv-hűtési infrastruktúra fejlesztése érdekében, és/vagy annak érdekében, hogy az kompatibilis legyen a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés kifejlesztésével, valamint a hulladékhőből és megújuló energiaforrásokból előállított fűtési- és hűtési energia hasznosításával, az (1), (5) és (7) bekezdéssel összhangban.

Amennyiben az (1) bekezdésben említett értékelés és a (3) bekezdésben említett elemzés alapján nem határozható meg olyan lehetőség, amely vonatkozásában az előnyök meghaladják a költségeket – köztük az (5) bekezdésben említett költség-haszon elemzés elvégzésének adminisztrációs költségeit – az érintett tagállam mentesítheti a létesítményeket az abban a bekezdésben meghatározott követelmények alól.

(5) A tagállamok biztosítják, hogy 2014. június 5. után a IX. melléklet 2. részével összhangban elvégezzék a költség-haszon elemzést, abban az esetben, ha:

- a) több mint 20 MW teljes bemenő hőteljesítményű új hő alapú villamosenergia-termelő létesítményeket terveznek, a létesítménynek nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelő létesítményként történő üzemeltetésének előírásával járó költség és haszon felbecslése céljából;

⁽¹⁾ HL L 197., 2011.7.21., 30. o.

- b) több mint 20 MW teljes névleges bemenő hőteljesítményű villamosenergia-termelő létesítmény jelentős felújításon esik át, a létesítménynek nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelő létesítménnyé történő átalakításával járó költség és haszon felbecslése céljából;
- c) 20 MW-ot meghaladó teljes bemenő hőteljesítményű, hasznosítható hőmérsékleti szintű hulladékhőt termelő ipari létesítményeket terveznek vagy jelentősen felújítanak, a hulladékhőnek gazdaságilag indokolt igény kielégítésére való – többek között kapcsolt energiatermeléssel történő – felhasználása tekintetében, illetve e létesítménynek a távfűtési/távűtési hálózathoz csatlakoztatása tekintetében a költségek és a haszon felbecslése céljából;
- d) új távfűtési/távűtési hálózatot terveznek, vagy amikor egy már meglévő távfűtési/távűtési hálózatba olyan új energia-termelő létesítményt terveznek, amelynek teljes bemenő hőteljesítménye meghaladja a 20 MW-ot, vagy amikor egy ilyen meglévő létesítményt jelentősen felújítanak, a közeli ipari létesítményekből származó hulladékhő felhasználásával járó költségek és haszon felbecslése céljából.

E bekezdés b), c) és d) pontjának alkalmazásában nem tekintendő felújításnak, ha az égetőberendezést az általa kibocsátott szén-dioxid leválasztására alkalmas berendezéssel szerelik fel azzal a céllal, hogy gondoskodjanak annak a 2009/31/EK irányelvnek megfelelő geológiai tárolásáról.

A tagállamok előírhatják, hogy a c) és d) pontban említett költség-haszon elemzést azokkal a vállalkozásokkal együttműködve végezzék el, amelyek a távfűtési/távűtési hálózatok üzemeltetéséért felelnek.

(6) A tagállamok az (5) bekezdés rendelkezéseinek hatálya alól kivonhatják az alábbiakat:

- a) azokat a csúcserőműveket és tartalék villamosenergia-termelő erőműveket, amelyeket egy ötéves időszak alatti mozgóátlag alapján évi kevesebb mint 1 500 óra üzemelésre terveztek, amennyiben a tagállam által létrehozott hitelesítési eljárás alapján biztosítható, hogy a kivétel engedélyezésének ez a feltétele teljesül;
- b) az atomerőműveket;
- c) azok a létesítmények, amelyeknek a 2009/31/EK irányelv alapján jóváhagyott geológiai tárolóhelyhez közel kell elhelyezkedniük.

A tagállamok az egyes létesítményeknek az (5) bekezdés c) és d) pontjában foglalt rendelkezések alóli mentesítése céljából ezen túlmenően küszöbértékeket is megállapíthatnak, a rendelkezésre álló hasznos hulladékhő mennyisége, a hőigény és az ipari létesítmények vagy a távfűtési hálózatok közötti távolság tekintetében.

A tagállamok 2013. december 31-ig értesítik a Bizottságot az e bekezdés értelmében elfogadott kivételekről, később pedig a végrehajtott változtatásokról.

(7) A tagállamok a 2009/72/EK irányelv 7. cikkében említett vagy azokkal egyenértékű engedélyezési kritériumokat fogadnak el az alábbiak érdekében:

- a) az (1) bekezdésben említett átfogó értékelés eredményének figyelembevétele;
- b) az (5) bekezdésben foglalt követelmények teljesítésének biztosítása; valamint
- c) az (5) bekezdésben említett költség-haszon elemzés eredményének figyelembevétele.

(8) A tagállamok mentesíthetik az egyes létesítményeket az alól, hogy a (7) bekezdésben említett engedélyezési kritériumok alapján kötelesek legyenek olyan lehetőségeket megvalósítani, amelyekben a hasznok meghaladják a költségeket, amennyiben jogi, tulajdoni vagy finanszírozási okokból ez elengedhetetlen. Ezekben az esetekben az érintett tagállam döntéséről indoklással ellátott értesítést küld a Bizottságnak a döntés meghozatalát követő három hónapon belül.

(9) E cikk (5), (6), (7) és (8) bekezdését alkalmazni kell a 2010/75/EU irányelv hatálya alá tartozó létesítményekre is az említett irányelv követelményeinek sérelme nélkül.

(10) A II. melléklet f) pontjában említett egységes hatásfok-referenciaértékek alapján a tagállamok biztosítják, hogy a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésből származó villamos energia származása az egyes tagállamokban megállapított objektív, átlátható és megkülönböztetésmentes kritériumoknak megfelelően garantálható legyen. Biztosítják továbbá, hogy ez a származási garancia megfeleljen a követelményeknek és tartalmazza legalább a X. mellékletben meghatározott információkat. A tagállamok – kizárólag az ebben a bekezdésben említett információk igazolásaként – kölcsönösen elismerik egymás származási garanciáit. Amennyiben a származási garancia ilyen igazolásaként való elismerését – különösen a csalások megelőzésével kapcsolatos okokból – megtagadják, annak objektív, átlátható és megkülönböztetésmentes feltételeken kell alapulnia. A tagállamok az ilyen megtagadásról és annak indokairól minden esetben értesítik a Bizottságot. A származási garancia elismerésének megtagadása esetén a Bizottság határozatot fogadhat el, amelyben az elismerést megtagadó felet kötelezi a származási garancia elismerésére, különösen az elismerés alapjául szolgáló objektív, átlátható és megkülönböztetésmentes feltételekre tekintettel.

A Bizottság ezen irányelv 23. cikkével összhangban, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok útján jogosult a 2004/8/EK irányelv alapján a 2011/877/EU bizottsági végrehajtási határozatban ⁽¹⁾ előírt egységes hatásfok-referenciaértékek 2014. december 31-ig történő felülvizsgálatára.

⁽¹⁾ HL L 343., 2011.12.23., 91. o.

(11) A tagállamok biztosítják, hogy a kapcsolt energiatermeléshez nyújtható mindennemű támogatás feltétele legyen, hogy a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésből származó villamos energiát és hulladékot ténylegesen primerenergia-megtakarítás céljára használják fel. A kapcsolt energiatermeléshez, valamint a távfűtési célú energia-előállításához és hálózatokhoz nyújtandó állami támogatásokra adott esetben az állami támogatásokra vonatkozó szabályok alkalmazandók.

15. cikk

Energiaátalakítás, -szállítás és -elosztás

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a nemzeti energetikai szabályozó hatóságok a gáz- és villamosenergia-infrastruktúra üzemeltetésével kapcsolatos döntéseikben kellőképpen figyelembe vegyék az energiahatékonyság kérdését a 2009/72/EK és a 2009/73/EK irányelvben meghatározott szabályozási feladatok ellátása során.

Így különösen, a tagállamok biztosítják, hogy a nemzeti energiaszabályozó hatóságok a hálózati díjszabások és szabályozások kidolgozása révén – a 2009/72/EK irányelv keretében és az egyes intézkedések költségeinek és hasznainak figyelembevételével – ösztönzöket biztosítsanak a hálózatüzemeltetőknek, amelyek célja a hálózathasználók részére olyan hálózati szolgáltatások hozzáférhetővé tétele, amelyek lehetővé teszik számukra különböző energiahatékonyság-javító intézkedéseknek az intelligens hálózatok folyamatos fejlesztése keretében történő végrehajtását.

Az ilyen rendszerszintű szolgáltatásokat a rendszerüzemeltetők határozhatják meg, és a rendszerszintű szolgáltatások nem gyakorolhatnak káros hatást a rendszer biztonságára.

A villamos energia tekintetében a tagállamok biztosítják, hogy, a hálózati szabályzatok és díjszabások megfeleljenek a XI. mellékletben foglalt kritériumoknak, figyelembe véve a 714/2009/EK rendelet értelmében kidolgozott iránymutatásokat és szabályzatokat.

(2) A tagállamok 2015. június 30-ig biztosítják, hogy:

- a) értékelés készüljön a gáz- és villamosenergia-infrastruktúrájuk – így különösen az átvitel, az elosztással, a terhelésszabályozással és interoperabilitással, valamint az energia-termelő létesítményekhez történő csatlakozással összefüggő – energiahatékonysági potenciáljáról, ezen belül a mikro-energiagenerátorok vonatkozásában fennálló lehetőségekről;
- b) meghatározásra kerüljenek a hálózati infrastruktúrát érintő költséghatékony energiahatékonysági fejlesztések megvalósításával összefüggő konkrét intézkedések és beruházások, azok bevezetésének ütemtervével.

(3) A hálózatos energiaátvitel és -elosztás tekintetében a tagállamok engedélyezhetnek a rendszerekben és díjszabási struktúrákban szociális célú összetevőket, feltéve, hogy az szállítási- és elosztási rendszert károsító hatások a szükséges minimumra korlátozódnak, és az adott társadalmi célhoz képest nem aránytalan mértékűek.

(4) A tagállamok biztosítják a szállítási és elosztási díjszabásban alkalmazott olyan ösztönzők megszüntetését, amelyek hátrányosak a villamos energia előállítása, átvitele és elosztása, valamint az áramellátás összhatékonysága – így az energiahatékonyság – szempontjából, vagy az olyan ösztönzőkét, amelyek akadályozhatják a keresletoldali válaszingtezkedés kiegyensúlyozó és járulékos szolgáltatásokba való beépítését. A tagállamok biztosítják, hogy a hálózatüzemeltetők ösztönzést nyerjenek az infrastruktúra tervezése és üzemeltetése terén a hatékonyság javítására, továbbá a 2009/72/EK irányelv keretében azt, hogy a díjszabás lehetővé tegye, hogy a szolgáltatók javítsák a fogyasztói részvételt a rendszerhatékonyságban, beleértve a keresletoldali szabályozást is a nemzeti körülmények függvényében.

(5) A 2009/28/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 16. cikke (2) bekezdésének sérelme nélkül és figyelembe véve a 2009/72/EK irányelv 15. cikkét, valamint a hőellátás folyamatos biztosításának szükségességét, a tagállamok biztosítják, hogy a hálózat megbízhatóságának és biztonságosságának fenntartásával összefüggő követelményekre figyelemmel, az illetékes nemzeti hatóságok által meghatározott átlátható és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján a szállítási rendszer-üzemeltetők és az elosztási rendszer-üzemeltetők, amikor a saját területükön végzik a villamosenergia-termelő létesítményekből származó energia elosztását:

- a) garantálják a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésből származó villamos energia átvitelét és elosztását;
- b) a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésből származó villamos energiának elsőbbségi vagy garantált hozzáférést biztosítsanak a hálózathoz;
- c) a villamosenergia-termelő létesítmények kiszolgálása során elsőbbségi szállítást biztosítsanak a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésből származó villamos energiának, amennyiben a nemzeti villamosenergia-rendszer biztonságos működése ezt lehetővé teszi.

A tagállamok biztosítják, hogy a villamosenergia-rendszerekben biztosított különböző hozzáférési és kiszolgálási prioritások rangsorolásával kapcsolatos szabályok egyértelműek, részletesek és nyilvánosan hozzáférhetőek legyenek. Elsőbbségi hozzáférés biztosításakor, vagy a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés vonatkozásában az elosztáskor a tagállamok rangsorolhatják a megújuló forrásból származó villamos energiát és a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésből származó villamos energiát, valamint e két kategórián belül is a különböző típusokat, és minden esetben biztosítják, hogy a különböző megújuló energiaforrásokból származó energiához való elsőbbségi hozzáférés vagy elosztás akadálytalan legyen.

Az első albekezdésben előírt kötelezettségeken túlmenően a szállítási rendszer-üzemeltetőknek és az elosztási rendszer-üzemeltetőknek meg kell felelniük a XII. mellékletben foglalt követelményeknek is.

A tagállamok különösen elősegíthetik a kis kapcsolt energiatermelő egységekből és a kapcsolt energiatermelő mikroegységekből előállított, nagy hatásfokú, kapcsolt energiatermelésből származó villamos energia hálózati rendszerhez való csatlakozását. A tagállamok adott esetben intézkedéseket hoznak annak ösztönzésére, hogy a hálózatüzemeltetők a kapcsolt energiatermelő mikroegységek beszerelése tekintetében egy egyszerű értesítési – „beszerelési és tájékoztatási” – eljárást vezessenek be, hogy ezzel az egyes polgárok és a beszerelők számára egyszerűsítsék és lerövidítsék az engedélyezési eljárást.

(6) A tagállamok – a hálózat megbízhatóságának és biztonságosságának fenntartásával összefüggő követelményekre figyelemmel – megfelelő lépéseket tesznek annak biztosítása érdekében, hogy a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelő létesítmények a szállításirendszer-üzemeltetők és az elosztásirendszer-üzemeltetők szintjén üzemeltetői egyensúlyozási és más üzemeltetési szolgáltatásokat nyújthassanak, amennyiben ez technikaileg és gazdaságilag megvalósítható a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelő létesítmény működési módjával. A szállításirendszer-üzemeltetők és az elosztásirendszer-üzemeltetők biztosítják, hogy az ilyen szolgáltatások átlátható és ellenőrizhető szolgáltatási pályázati eljárás részét képezzék.

A tagállamok adott esetben előírhatják a szállításirendszer-üzemeltetőknek és az elosztásirendszer-üzemeltetőknek, hogy kedvezményes kapcsolódási és rendszerhasználati díjakon keresztül ösztönözzék, hogy a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelő egységek a keresleti pontok közelében helyezkedjenek el.

(7) A tagállamok engedélyezhetik a hálózatba bekapcsolódni szándékozó, nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésből származó villamos energiát előállító termelők számára, hogy a hálózathoz való kapcsolódás munkálatainak elvégzésére ajánlati felhívást tegyenek közzé.

(8) A tagállamok biztosítják, hogy a nemzeti energetikai szabályozó hatóságok ösztönözzék a keresletoldali erőforrásokat, így például a keresletoldali válaszintézkedést végzőket arra, hogy a kínálati oldal mellett részt vegyenek a nagykereskedelmi energiapiacokon.

A tagállamok a hálózati irányításban rejlő technikai kötöttségek figyelembevételével biztosítják, hogy a szállításirendszer-üzemeltetők és az elosztásirendszer-üzemeltetők a kiegyensúlyozásra és járulékos szolgáltatásokra vonatkozó előírások betartásakor megkülönböztetésmentesen és technikai képességeiknek megfelelően kezeljék a keresletoldali válaszintézkedésben érdekelt szolgáltatókat, ideértve a beszerzési közösségek szolgáltatóit is.

A tagállamok a hálózati irányításban rejlő technikai kötöttségek figyelembevételével előmozdítják a keresletoldali válaszintézkedés hozzáférést a kiegyensúlyozó, tartalék és más rendszer-szolgáltatási piacokhoz és a keresletoldali válaszintézkedésnek az ezen piacokon való részvételét, többek között azzal, hogy előírják a nemzeti energiaügyi szabályozó hatóságok – illetve ha a nemzeti szabályozó rendszerek ezt előírják, a keresletoldali válaszintézkedésben érdekelt szolgáltatókkal és a fogyasztókkal szorosan együttműködő szállításirendszer-üzemeltetők és elosztásirendszer-üzemeltetők – számára, hogy az e piacokra vonatkozó műszaki előírások és a keresletoldali válaszintézkedés képességei alapján határozzák meg az e piacokon való részvétel műszaki követelményeit. Az ilyen előírásoknak tartalmazniuk kell a beszerzési közösségek szolgáltatóinak részvételét is.

(9) A 2010/75/EU irányelv szerinti jelentés megtételekor és az említett irányelv 9. cikke (2) bekezdésének sérelme nélkül a tagállamok mérleget a legalább 50 MW teljes névleges bemenő hőteljesítményű, tüzelőanyag égetésével foglalkozó létesítmények energiahatékonysági szintjére vonatkozó adatok megadását a 2010/75/EU irányelvvel és a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről szóló, 2008. január 15-i 2008/1/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel⁽¹⁾ összhangban kidolgozott, vonatkozó elérhető legjobb technikák figyelembevételével.

A tagállamok arra ösztönözhetik az első albekezdésben említett létesítmények üzemeltetőit, hogy javítsák az éves átlagos nettó működési hatékonyságukat.

IV. FEJEZET

HORIZONTÁLIS RENDELKEZÉSEK

16. cikk

Megfelelő minősítési, akkreditációs és tanúsítási rendszerek hozzáférhetősége

(1) Amennyiben valamely tagállam úgy ítéli meg, hogy a technikai hozzáértés, objektivitás és megbízhatóság nemzeti szinten nem megfelelő, 2014. december 31-ig biztosítja tanúsítási rendszerek és/vagy egyenértékű képesítési rendszerek – ezen belül adott esetben megfelelő képzési programok – hozzáférhetőségét vagy hozzáférhetőségének előkészítését az energiahatékonysági szolgáltatásokat, energetikai auditokat és energiahatékonyság-javító intézkedéseket nyújtó szervezetek, energetikai vezetők számára, beleértve a 2010/31/EU irányelv 2. cikkének (9) bekezdésében meghatározott energetikai épületelem-szerelőket.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) bekezdésben említett rendszerek átláthatóságot biztosítsanak a fogyasztók számára, megbízhatóak legyenek és hozzájáruljanak a nemzeti energiahatékonysági célkitűzésekhez.

(3) A tagállamok nyilvánossá teszik az (1) bekezdésben említett tanúsítási és/vagy akkreditációs rendszereket vagy egyenértékű képesítési rendszereket, és egymással és a Bizottsággal együttműködnek a rendszerek összehasonlítása és elismerése során.

A tagállamok megteszik az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy a fogyasztók megismerjék a képesítési és/vagy tanúsítványi rendszerekhez való hozzáférés lehetőségeit a 18. cikk (1) bekezdésével összhangban.

17. cikk

Tájékoztatás és képzés

(1) A tagállamok biztosítják a rendelkezésre álló energiahatékonysági mechanizmusokra, pénzügyi és jogi keretekre vonatkozó információk átláthatóságát, valamint ezek széleskörű terjesztését a fogyasztók, építők, építésszek, mérnökök, környezetvédelmi és energetikai auditorok, valamint a 2010/31/EU irányelvben meghatározott építőelemek telepítői részére.

A tagállamok ösztönzik azt, hogy az energiahatékonyság-javító intézkedések finanszírozásában való – többek között a köz- és magánszféra közötti partnerségek létrehozása útján történő – részvétel lehetőségeiről tájékoztassák a bankokat és más pénzügyi intézményeket.

⁽¹⁾ HL L 24., 2008.1.29., 8. o.

(2) A tagállamok megfelelő feltételeket hoznak létre a piaci szereplők számára, hogy azok az energiahatékonysággal kapcsolatban megfelelő és célzott tájékoztatást és tanácsadást nyújtsanak az energiafogyasztók számára.

(3) A Bizottság megvizsgálja azon intézkedéseinek hatását, amelyek célja a többek között az európai szociális párbeszédet magában foglaló fórumok fejlesztésének támogatása az energiahatékonysági képzési programok előmozdításában, majd a Bizottság adott esetben további intézkedéseket terjeszt elő. A Bizottság ösztönzi az európai szociális partnereket az energiahatékonyságról szóló megbeszéléseik folytatására.

(4) A tagállamok – az érintett felek, többek között a helyi és regionális hatóságok közreműködésével – támogatják az olyan megfelelő tájékoztató, figyelemfelkeltő és képzési kezdeményezéseket, amelyek a polgárok számára tájékoztatást nyújtanak az energiahatékonyság-javító intézkedések megtételének előnyeiről és gyakorlati ésszerűségéről.

(5) A Bizottság ösztönzi a tagállamokban alkalmazott legjobb energiahatékonysági gyakorlatok cseréjét és széles körben való elterjesztését.

18. cikk

Energiahatékonysági szolgáltatások

(1) A tagállamok az alábbi intézkedésekkel mozdítják elő az energiahatékonysági szolgáltatások piacát és a kvv-k e piachoz való hozzáférést:

a) világos és könnyen hozzáférhető információk rendelkezésre bocsátása az alábbiakkal kapcsolatban:

i. a rendelkezésre álló energiahatékonysági szolgáltatási szerződések és az ilyen szerződésekbe az energiamegtakarítás és a végső felhasználók jogainak garantálása érdekében belefoglalandó záradékok;

ii. az energiahatékonysági szolgáltatások támogatására rendelkezésre álló pénzügyi eszközök, ösztönzők, támogatások és kölcsönök;

b) a tanúsító megjelölések – többek között az iparkamarák általi – kidolgozásának ösztönzése;

c) a 16. cikk szerint képesített és/vagy tanúsított rendelkezésre álló energiahatékonysági szolgáltatók, valamint képesítéseik és/vagy tanúsítványaik jegyzékének nyilvánosságra hozatala és rendszeres aktualizálása, vagy egy olyan felület biztosítása, amelyen keresztül az energiahatékonysági szolgáltatók információt tehetnek közzé;

d) a közszféra támogatása az energiahatékonysági szolgáltatási ajánlatok kiaknázásában, különösen épületfelújítások esetében, az alábbiak révén:

i. olyan szerződésminták biztosítása az energiahatékonyság-alapú szerződéshez, amelyek legalább a XIII. mellékletben szereplő elemeket tartalmazzák;

ii. tájékoztatás nyújtása az energiahatékonyság-alapú szerződéssel kapcsolatos legjobb gyakorlati módszerekről, amennyiben rendelkezésre állnak, az életciklus-megközelítésre épülő költség-haszon elemzéseket is beleértve;

e) az energiahatékonysági szolgáltatási piac aktuális helyzetének és a jövőben várható fejlődésének a nemzeti energiahatékonysági cselekvési terv keretében lefolytatott minőségi felülvizsgálata.

(2) A tagállamok adott esetben az alábbiak révén támogatják az energiahatékonysági szolgáltatások piacának megfelelő működését:

a) olyan kapcsolattartó pontok kijelölése és azok elérhetőségének nyilvánossá tétele, amelyeken keresztül a végső felhasználók hozzájuthatnak az (1) bekezdésben említett információkhoz;

b) szükség esetén intézkedések meghozatala az energiahatékonyság-alapú szerződést, valamint az energiamegtakarítási intézkedések meghatározását és/vagy végrehajtását szolgáló egyéb energiahatékonysági szolgáltatási modelleket akadályozó szabályozási és nem szabályozási korlátok felszámolására;

c) annak fontolóra vétele, hogy az energiahatékonysági szolgáltatási szerződésekből eredő panaszok hatékony kezelésének és az ilyen szerződésekből adódó viták hatékony peren kívüli rendezésének biztosítására független mechanizmust hoznak létre, vagy már egy létező intézményt, például az ombudsmant, ruháznak fel ezzel a szereppel;

d) annak lehetővé tétele a független piaci közvetítők számára, hogy azok a keresleti és kínálati oldalon is ösztönzőleg hathassanak a piac fejlődésére.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy az energiaelosztók, az elosztórendszer-üzemeltetők és a kiskereskedelmienergia-értékesítő vállalkozások ne folytassanak olyan tevékenységeket, amelyek meggátolhatják az energiahatékonysági szolgáltatások és az egyéb energiahatékonyság-javító intézkedések iránti keresletet és azok teljesítését, illetve amelyek akadályozhatják az ilyen szolgáltatások vagy intézkedések piacának fejlődését, beleértve a versenytársak piacról történő kizárását és a piaci erőfölénnyel való visszaélést.

19. cikk

Az energiahatékonyság előmozdítását célzó egyéb intézkedések

(1) A tagállamok értékelik az energiahatékonyságot akadályozó szabályozási és nem szabályozási korlátokat, és szükség esetén megfelelő intézkedéseket tesznek azok elhárítására, a tulajdonjogra és a bérletre vonatkozó tagállami alapelvek sérelme nélkül, különös tekintettel a következőkre:

a) az ösztönzőknek az épületek tulajdonosai és bérlői, illetve több tulajdonos közötti megosztása annak biztosítása céljából, hogy a felek ne mondjanak le azokról az általuk egyébként mérlegelt, energiahatékonyság-javító beruházásokról, amelyeket csak azért nem hajtanak végre, mert nem élveznek az összes kedvezményt, vagy mert nincsen szabályozva a költségek és hasznok közöttük történő megosztása, azaz mert például hiányoznak a több tulajdonos tulajdonát képező ingatlanokkal kapcsolatos döntéshozatali eljárásokra vonatkozó nemzeti szabályok és intézkedések;

b) a közbeszerzéssel, valamint az éves költségvetéssel és számvitellel kapcsolatos jogszabályi és szabályozási intézkedések és igazgatási gyakorlatok, annak érdekében, hogy azok ne riasszák el az egyes közintézményeket az energiahatékonyság-javító és a várható életciklus-költségeket minimalizáló beruházásoktól, valamint az energiahatékonyság-alapú szerződés és egyéb, hosszú távú szerződéseken alapuló, harmadik fél általi finanszírozási mechanizmusok igénybevitelétől.

A korlátok megszüntetését célzó ezen intézkedések magukban foglalhatnak ösztönzőket, magukban foglalhatják jogszabályi és szabályozási intézkedések hatályon kívül helyezését vagy módosítását, útmutatók és értelmező közlemények elfogadását, illetve az adminisztratív eljárások egyszerűsítését is. Ezek az intézkedések az energiahatékonysággal kapcsolatos képzés, specifikus információk és technikai segítségnyújtás biztosításával is kombinálhatók.

(2) Az (1) bekezdésben említett korlátok és intézkedések értékeléséről a Bizottságot a 24. cikk (2) bekezdésében említett első nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervben értesíteni kell. A Bizottság ösztönzi az ezzel kapcsolatos nemzeti legjobb gyakorlatok cseréjét.

20. cikk

Nemzeti energiahatékonysági alap, pénzügyi és technikai támogatás

(1) A több finanszírozási forrásból származó előnyök maximalizálása érdekében a tagállamok – az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének sérelme nélkül – elősegítik az energiahatékonyság-javító intézkedések számára rendelkezésre álló pénzügyi eszközök létrehozását vagy a meglévő eszközök ilyen célú felhasználását.

(2) A Bizottság adott esetben közvetlenül vagy európai pénzügyi intézményeken keresztül segítséget nyújt a tagállamoknak a pénzügyi eszközök és technikai támogatási programok létrehozásában a különböző ágazatok energiahatékonyságának növelése céljából.

(3) A Bizottság – például a szabályozó testületek éves ülései, az intézkedések tagállami végrehajtására vonatkozó információkat tartalmazó nyilvános adatbázisok, valamint az országok közötti összehasonlítás révén – elősegíti a legjobb gyakorlatok cseréjét az illetékes nemzeti vagy regionális hatóságok vagy szervek között.

(4) A tagállamok létrehozhatnak egy nemzeti energiahatékonysági alapot. Az alap célja a nemzeti energiahatékonysági kezdeményezések támogatása.

(5) A tagállamok lehetővé tehetik, hogy az 5. cikk (1) bekezdésében meghatározott kötelezettségeket az érintettek úgy teljesítsék, hogy a nemzeti energiahatékonysági alapba évente befizetnek egy olyan összeget, amely megegyezik az ezen kötelezettség teljesítéséhez szükséges beruházások összegével.

(6) A tagállamok előírhatják, hogy a kötelezett felek a 7. cikk (1) bekezdésben meghatározott kötelezettségeiket úgy teljesítsék, hogy a nemzeti energiahatékonysági alapba évente befizetnek egy olyan összeget, amely megegyezik az ezen kötelezettségek teljesítéséhez szükséges beruházások összegével.

(7) A tagállamok a 406/2009/EK határozat szerinti éves kibocsátási jogosultságaikból befolyó bevételeiket felhasználhatják innovatív finanszírozási mechanizmusok kidolgozására annak érdekében, hogy az 5. cikkben említett, az épületek energiahatékonyságának javítására irányuló célkitűzésnek gyakorlati hatása legyen.

21. cikk

Átváltási tényezők

Az energiamegtakarítás összehasonlításához és összevethető mértékegységre történő átváltásához a IV. mellékletben foglalt átváltási tényezők alkalmazandók, kivéve, ha más átváltási tényezők használata indokolt.

V. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

22. cikk

Felhatalmazáson alapuló jogi aktusok

(1) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 23. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktust fogadjon el a 14. cikk (10) bekezdésének második albekezdésében említett egységes hatásfok-referenciaértékek felülvizsgálata céljából.

(2) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 23. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktust fogadjon el az I., II., III., IV., V., VII., VIII., IX., X. és XII. mellékletben foglalt értékeknek, számítási módszereknek, az alapul vett primerenergia-együtthatónak és a követelményeknek a technikai fejlődéshez történő igazítása céljából.

23. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

(1) A Bizottság az e cikkben meghatározott feltételek mellett felhatalmazást kap felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadására.

(2) A Bizottság 22. cikkben említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadására vonatkozó felhatalmazása öt éves időtartamra szól 2012. december 4. kezdődő hatállyal.

(3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 22. cikkben említett felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban megjelölt felhatalmazást. A határozat az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő napon vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.

(4) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti az Európai Parlamentet és a Tanácsot e jogi aktus elfogadásáról.

(5) A 22. cikk értelmében elfogadott felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.

24. cikk

A végrehajtás felülvizsgálata és nyomon követése

(1) A tagállamok 2013-tól kezdődően minden év április 30-ig a XIV. melléklet 1. részével összhangban jelentést tesznek a nemzeti energiahatékonysági célkitűzések felé tett előrelépésről. A jelentés részét képezheti a tagállamok és az Unió gazdaságpolitikáira vonatkozó átfogó iránymutatásokról szóló, 2010. július 13-i 2010/410/EU tanácsi ajánlásban ⁽¹⁾ említett nemzeti reformprogramoknak.

(2) A tagállamok első alkalommal 2014. április 30-ig, majd ezt követően háromévente nemzeti energiahatékonysági cselekvési terveket nyújtanak be. A tervek kitérnek a jelentősebb energiahatékonyság-javító intézkedésekre és a várható és/vagy elért energiamegtakarításra, beleértve az energiaellátás, -továbbítás és -elosztás, valamint az energia végfelhasználása terén elért azon megtakarításokat is, amelyek hozzájárulnak a 3. cikk (1) bekezdésében említett nemzeti energiahatékonysági célkitűzések teljesítéséhez. A nemzeti energiahatékonysági cselekvési terveket a 2020. évi teljes primerenergia-felhasználásra vonatkozó, naprakész becslések, valamint a XIV. melléklet 1. részében megjelölt ágazatok primerenergia-fogyasztására vonatkozó becslések kísérik.

A Bizottság legkésőbb 2012. december 31-ig iránymutatásként mintát biztosít a nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervekhez. Az említett mintát a 26. cikk (2) bekezdésében említett tanácsadó bizottsági eljárás keretében kell elfogadni. A nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek minden esetben tartalmaznak a XIV. mellékletben meghatározott információkat.

(3) A Bizottság értékeli az éves jelentéseket és a nemzeti energiahatékonysági cselekvési terveket, valamint azt, milyen mértékű előrelépést tettek a tagállamok a 3. cikk (1) bekezdésében előírt nemzeti energiahatékonysági célkitűzések teljesítése, valamint ezen irányelv végrehajtása irányában. A Bizottság az értékelést megküldi az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. A jelentések és a nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek értékelése alapján a Bizottság ajánlásokat tehet a tagállamoknak.

(4) A Bizottság figyelemmel kíséri az ezen irányelv végrehajtásának a 2003/87/EK, a 2009/28/EK és a 2010/31/EU irányelve, a 406/2009/EK határozatra, valamint az egyes, főként a 2010/2/EU határozatban meghatározottak szerint a CO₂-kibocsátásáthelyezés kockázatának jelentős mértékben kitett ipari ágazatokra gyakorolt hatását.

(5) A Bizottság első alkalommal az első nemzeti energiahatékonysági cselekvési terv értékelésekor, majd ezt követően háromévente felülvizsgálja, hogy továbbra is lehetőséget kell-e biztosítani a 14. cikk (6) bekezdésében meghatározott mentességek engedélyezésére. Amennyiben a felülvizsgálat szerint a mentességek fenntartásának bármely kritériuma a hőterhelés rendelkezésre állásának, valamint a mentességet élvező létesítmények valós működési feltételeinek fényében már nem teljesül, a Bizottság megfelelő intézkedéseket javasol.

(6) A tagállamok minden évben április 30-ig benyújtják a Bizottságnak a nagy és kis hatásfokú kapcsolt energiatermelésen keresztüli nemzeti villamosenergia- és hőtermelésről és annak a teljes hő- és villamosenergia-termeléshez viszonyított arányáról szóló, az I. mellékletben bemutatott módszertan szerint elkészített statisztikáikat. Ezenfelül éves statisztikai jelentést nyújtanak be a kapcsolt energiatermelésből származó hő- és villamosenergia-kapacitásról és a kapcsolt energiatermeléshez használt tüzelőanyagokról, valamint a távfűtés/távhűtés-előállításról és -kapacitásról, a teljes hő- és villamosenergia-termelés és -kapacitás arányában. A tagállamok a II. mellékletben ismertetett módszer szerinti statisztikai jelentést nyújtanak be a kapcsolt energiatermeléssel elért primerenergia-megtakarításról is.

(7) A Bizottság a 3. cikk (2) bekezdésében említett értékelést – szükség esetén a további intézkedésekre irányuló javaslatokkal együtt – 2014. június 30-ig benyújtja az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak.

(8) A Bizottság a 2004/18/EK irányelvben meghatározott követelményeket figyelembe véve 2015. december 5. felülvizsgálja a 6. cikk végrehajtásának hatékonyságát, és erről jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. E jelentéssel együtt adott esetben további intézkedésekre irányuló javaslatokat is be kell nyújtani.

(9) A Bizottság 2016. június 30-ig jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a 7. cikk végrehajtásáról. A jelentéssel együtt adott esetben az alábbi egy vagy több célból jogalkotási javaslatot kell benyújtani:

- a) a 7. cikk (1) bekezdésében megállapított végső határidő módosítása;
- b) a 7. cikk (1), (2) és (3) bekezdésében szereplő követelmények felülvizsgálata;
- c) kiegészítő közös követelmények megállapítása, különösen a 7. cikk (7) bekezdésében említett kérdéssel összefüggésben.

⁽¹⁾ HL L 191., 2010.7.23., 28. o.

(10) A Bizottság 2018. június 30-ig értékeli a tagállamok által a 19. cikk (1) bekezdésében említett szabályozási és nem szabályozási korlátok csökkentése terén elért előrehaladást; az értékelést adott esetben további intézkedésekre vonatkozó javaslatok követik.

(11) A Bizottság az (1) és (2) bekezdés szerinti jelentéseket elérhetővé teszi a nyilvánosság számára.

25. cikk

Online platform

A Bizottság ezen irányelv nemzeti, regionális és helyi szintű gyakorlati végrehajtásának ösztönzésére online platformot hoz létre. E platform a gyakorlatokkal, a teljesítményméréssel, a hálózatépítési tevékenységekkel, valamint az innovatív gyakorlatokkal kapcsolatos tapasztalatok cseréjének támogatását szolgálja.

26. cikk

Bizottsági eljárás

(1) A Bizottság munkáját egy bizottság segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.

(2) Az e bekezdésre való hivatkozás esetén a 182/2011/EU rendelet 4. cikke alkalmazandó.

27. cikk

Módosítások és hatályon kívül helyezés

(1) A 2006/32/EK irányelv 2014. június 5-én, annak 4. cikke (1)–(4) bekezdése, valamint I., III. és IV. melléklete kivételével, a nemzeti jogba történő átültetésére meghatározott határidővel kapcsolatos tagállami kötelezettségeket nem érintve, hatályát veszti. A 2006/32/EK irányelv 4. cikkének (1)–(4) bekezdése, valamint I., III. és IV. melléklete 2017. január 1-jével veszti hatályát.

A 2004/8/EK irányelv 2014. június 5-én, a nemzeti jogba történő átültetésére meghatározott határidővel kapcsolatos tagállami kötelezettségeket nem érintve, hatályát veszti.

A 2006/32/EK és a 2004/8/EK irányelvre való hivatkozásokat ezen irányelvre történő hivatkozásként kell értelmezni, a XV. mellékletben található megfelelési táblázattal összhangban.

(2) A 2010/30/EU irányelv 9. cikkének (1) és (2) bekezdését 2014. június 5-i hatállyal el kell hagyni.

(3) A 2009/125/EK irányelv a következőképpen módosul:

1. A következő preambulumbekkezdés kerül beillesztésre:

„(35a) Az épületek energiahatékonyságáról szóló, 2010. május 19-i 2010/31/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (*) előírja a tagállamok számára, hogy a külső térelhatárolók részét képező épületelemekre vonatkozóan energiahatékonysági követelményeket, a meglévő épületekbe beépített épületgépészeti rendszerek általános energiateljesítménye, megfelelő beszerelése, valamint megfelelő méretezése, beállítása és ellenőrzése tekintetében pedig rendszerkövetelményeket határozzanak meg. Ezen irányelv célkitűzéseivel összeegyeztethető, hogy ezek a követelmények bizonyos körülmények esetén korlátozzák az energiával kapcsolatos olyan termékek beszerelését, amelyek megfelelnek ennek az irányelvnek és az azt végrehajtó intézkedéseknek, feltéve hogy az ilyen követelmények nem jelentenek indokolatlan piaci akadályt.

(*) HL L 153., 2010.6.18., 13. o.”

2. A 6. cikk (1) bekezdésének vége a következő mondattal egészül ki:

„Ez nem érinti a tagállamok által a 2010/31/EU irányelv 4. cikkének (1) bekezdésével és 8. cikkével összhangban meghatározott energiahatékonysági- és rendszerkövetelményeket.”

28. cikk

Átültetés

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2014. június 5-ig megfeleljenek.

Az első albekezdéstől eltérve a tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a 4. cikknek, az 5. cikk (1) bekezdése első albekezdésének, az 5. cikk (5) bekezdésének, az 5. cikk (6) bekezdésének, a 7. cikk (9) bekezdése utolsó albekezdésének, a 14. cikk (6) bekezdésének, a 19. cikk (2) bekezdésének, a 24. cikk (1) bekezdésének és a 24. cikk (2) bekezdésének, valamint az V. melléklet 4. pontjának az ezekben szereplő határidőig megfeleljenek.

E rendelkezések szövegét a tagállamok haladéktalanul megküldik a Bizottságnak.

A tagállamok által elfogadott rendelkezéseknek hivatkozniuk kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseit, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

29. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

30. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Strasbourgban, 2012. október 25-én.

az Európai Parlament részéről
az elnök
M. SCHULZ

a Tanács részéről
az elnök
A. D. MAVROYIANNIS

I. MELLÉKLET

A KAPCSOLT ENERGIATERMELÉSBŐL SZÁRMAZÓ VILLAMOS ENERGIA KISZÁMÍTÁSÁNAK ÁLTALÁNOS ELVEI**I. Rész***Általános elvek*

A kapcsolt energiatermelésből származó villamos energia kiszámításához felhasznált értékek meghatározása az adott egység várható vagy tényleges rendeltetésszerű használata során tapasztaltak alapján történik. A mikroegységek esetében a számítást hiteles értékekre lehet alapozni.

- a) A kapcsolt energiatermelésből származó villamos energia mennyiségét a következő esetekben az adott egységnek a főgenerátorok generátorkapcsán mért teljes évi villamosenergia-termelésével azonosnak kell tekinteni:
- i. a II. részben említett b), d), e), f), g), valamint h) típusú, kapcsolt energiatermelő egységek esetében, amelyeknek a tagállamok által megállapított éves összhatásfoka legalább 75 %; és
 - ii. a II. részben említett a) és c) típusú kapcsolt energiatermelő egységek esetében, amelyeknek a tagállamok által megállapított éves összhatásfoka legalább 80 %.
- b) Azon kapcsolt energiatermelő egységek esetében, amelyek nem érik el az a) pont i. alpontjában megállapított éves összhatásfokot (a II. részben említett b), d), e), f), g), valamint h) típusú, kapcsolt energiatermelő egységek), illetve azon kapcsolt energiatermelő egységek esetében, amelyek nem érik el az a) pont ii. alpontjában megállapított éves összhatásfokot (a II. részben említett a) és c) típusú, kapcsolt energiatermelő egységek), a kapcsolt energiatermelést a következő képlet szerint kell kiszámítani:

$$E_{\text{CHP}} = H_{\text{CHP}} \cdot C$$

ahol:

E_{CHP} a kapcsolt energiatermelésből származó villamos energia mennyisége,

C a villamos energia/hő arány,

H_{CHP} a kapcsolt energiatermelésből származó hasznos hő mennyisége (e célból úgy kell számítani, hogy a teljes hőtermelésből kivonjuk a külön kazánokban termelt hőmennyiséget vagy azt a frissgőzrelvételt, amelyet a gőztermelés során vesznek le a turbína előtt).

A kapcsolt energiatermelésből származó villamos energia számításához a tényleges villamos energia/hő arányt kell felhasználni. Amennyiben valamely, kapcsolt energiatermelő egység tényleges villamos energia/hő aránya nem ismert, a következő alapértékekkel kell számolni, különösen statisztikai számítások céljából, a II. részben említett a), b), c), d) és e) típusú, kapcsolt energiatermelő egységek esetében, feltéve, hogy a számított kapcsolt energiatermelésből származó villamos energia értéke kisebb az egység tényleges összvillamosenergia-termelésénél, vagy megegyezik azzal:

Egység típusa	Alapértelmezett villamos energia/hő arány (C)
Gázturbinás erőmű kombinált ciklussal	0,95
Ellennyomású gőzturbina	0,45
Kondenzációs megcsapolásos (elvételes) gőzturbina	0,45
Gázturbinás erőmű	0,55
Belső égésű motor	0,75

Ha a tagállamok a II. részben említett f), g), h), i), j) és k) típusú, kapcsolt energiatermelő egységek esetében a villamos energia/hő arányra standardértékeket vezetnek be, ezeket a standardértékeket közzé kell tenni és közölni kell Bizottsággal.

- c) Amennyiben a kapcsolt energiatermeléshez felhasznált tüzelőanyag energiatartalmának egy részét vegyi anyagok formájában visszanyerik és azokat újra felhasználják, ezt a részt le kell vonni a felhasznált tüzelőanyag mennyiségéből, mielőtt az a) és b) pontban említett összhatásfok kiszámítását elvégeznék.
- d) A tagállamok a villamos energia/hő arányt az alacsonyabb kapacitású üzemmódban végzett kapcsolt energiatermelésből származó villamos energia és hasznos hő arányként is meghatározhatják az adott energiatermelő egység üzemeltetési adatainak felhasználásával.
- e) A tagállamok az a) és b) pont szerinti számítások céljából az egyévestől eltérő jelentéstételi időszakot is alkalmazhatnak.

II. Rész

Az ezen irányelv hatókörébe tartozó kapcsolt energiatermelési technológiák

- a) Gázturbinás erőmű kombinált ciklussal;
- b) ellennyomású gőzturbina;
- c) kondenzációs megcsapolásos (elvételes) gőzturbina;
- d) gázturbinás erőmű;
- e) belső égésű motor;
- f) mikroturbinák;
- g) stirlingmotorok;
- h) üzemanyagcellák;
- i) gőzgépek;
- j) organikus „Rankine” ciklusok;
- k) bármely egyéb típusú technológia vagy ezek kombinációja, amely a 2. cikk 30. pontjában megfogalmazott meghatározás alá tartozik.

A kapcsolt energiatermelésből származó villamos energia mennyiségének kiszámításához használandó általános elvek végrehajtása és alkalmazása során a tagállamok a 2004/8/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv II. mellékletének végrehajtására és alkalmazására vonatkozó részletes iránymutatás létrehozásáról szóló, 2008. november 19-i bizottsági 2008/952/EK határozattal ⁽¹⁾ létrehozott részletes útmutatókat követik.

⁽¹⁾ HL L 338., 2008.12.17., 55. o.

II. MELLÉKLET

A KAPCSOLT ENERGIATERMELÉSI FOLYAMAT HATÁSFOKÁNAK MEGHATÁROZÁSÁRA SZOLGÁLÓ MÓDSZER

A kapcsolt energiatermelés hatásfoka és a primerenergia-megtakarítás kiszámításához felhasznált értékek meghatározása az adott egység várható vagy tényleges, rendeltetésszerű használata során tapasztaltak alapján történik.

a) Nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés

Ezen irányelv alkalmazásában a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésnek a következő követelményeknek kell megfelelnie:

- a kapcsolt energiatermelő egységekből származó kapcsolt energiatermelésnek a b) pont szerint számítva legalább 10 %-os primerenergia-megtakarítást kell elérnie a külön hőtermelésre, illetve külön villamosenergia-termelésre vonatkozó referenciaértékekhez képest,
- a primerenergia-megtakarítást biztosító, kapcsolt energiatermelő kis- és mikroegységek termelése nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésnek minősíthető.

b) A primerenergia-megtakarítás számításának módja

Az I. melléklettel összhangban meghatározott kapcsolt energiatermelésből származó primerenergia-megtakarítás kiszámítását a következő képlet alapján kell elvégezni:

$$PES = \left(1 - \frac{1}{\frac{CHP H_{\eta}}{Ref H_{\eta}} + \frac{CHP E_{\eta}}{Ref E_{\eta}}} \right) \times 100 \%$$

ahol:

PES a primerenergia-megtakarítás,

CHP H_{η} a kapcsolt energiatermelés hőtermelési hatásfoka, amelyet az éves hasznos hőtermelésnek a kapcsolt energiatermelésből származó hasznos hő és villamos energia előállítására felhasznált tüzelőanyag mennyiségével történő elosztásával lehet meghatározni,

Ref H_{η} a külön hőtermelés hatásfokának referenciaértéke,

CHP E_{η} a kapcsolt energiatermelésből származó villamosenergia-termelés hatásfoka, amelyet a kapcsolt energiatermelésből származó éves villamos energiának a kapcsolt energiatermelésből származó hasznos hő és villamos energia előállítására felhasznált tüzelőanyag mennyiségével történő elosztásával lehet meghatározni. Ha a kapcsolt energiatermelő egység mozgási energiát is előállít, a kapcsolt energiatermelésből származó éves villamos energia mennyiségét meg lehet növelni egy olyan kiegészítő értékkel, amely a mozgási energia mennyiségével egyenértékű villamos energiának felel meg. Ez a kiegészítő elem azonban nem jogosít fel arra, hogy a 14. cikk (10) bekezdésének megfelelően származási garanciát állítsanak ki.

Ref E_{η} a külön villamosenergia-termelés hatásfokának referenciaértéke.

c) Az energiamegtakarítás alternatív számítási módszerrel történő kiszámítása

A tagállamok a kapcsolt hő- és villamos-, valamint mozgásienergia-termelésből származó primerenergia-megtakarítást az alábbi módon számíthatják ki anélkül, hogy az ugyanazon eljárásnak a nem kapcsolt energiatermelése keretében termelt hő és villamos energi részek levonása érdekében az I. mellékletet alkalmaznák. Az ilyen termelést nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésnek lehet tekinteni, feltéve hogy az megfelel az e melléklet a) pontjában meghatározott hatásfok-követelményeknek, valamint ha a 25 MW-ot meghaladó teljesítményű kapcsolt energiatermelő egységek összh hatásfoka nagyobb, mint 70 %. Mindazonáltal az ilyen termelés során a kapcsolt energiatermelésből származó villamos energia mennyiségének származási garancia kiállítása céljából, illetve statisztikai célokból történő meghatározását az I. melléklettel összhangban kell végezni.

Amennyiben egy folyamat primerenergia-megtakarítását a fent ismertetett alternatív számítási módszerrel számítják ki, a primerenergia-megtakarítást az e melléklet b) pontjában ismertetett képlet alapján kell kiszámítani az alábbi behelyettesítésekkel: CHP H_{η} helyett H_{η} és CHP E_{η} helyett E_{η} , ahol:

H_{η} a folyamat hőtermelési hatásfoka, amelyet úgy határoznak meg, hogy az éves hőtermelést elosztják a hő és villamos energia előállításához felhasznált tüzelőanyaggal.

E_{η} a folyamat villamos energia hatásfoka, amelyet úgy határoznak meg, hogy az éves villamosenergia-termelést elosztják a hő és villamos energia előállításához felhasznált tüzelőanyaggal. Ha a kapcsolt energiatermelő egység mozgási energiát is előállít, a kapcsolt energiatermelésből származó éves villamos energia mennyiségét meg lehet növelni egy olyan kiegészítő értékkel, amely a mozgási energia mennyiségével egyenértékű villamos energiának felel meg. Ez a kiegészítő elem azonban nem jogosít fel arra, hogy a 14. cikk (10) bekezdésének megfelelően származási garanciát állítsanak ki.

- d) A tagállamok az e melléklet b) és c) pontja szerinti számítások elvégzéséhez az egyévestől eltérő más jelentéstételi időszakot is alkalmazhatnak.
- e) A mikroegységek esetében a primerenergia-megtakarításra vonatkozó számítást hiteles értékekre lehet alapozni.
- f) Hatásfok-referenciaértékek számítása külön hőtermelésre és villamosenergia-előállításra

Ezek az egységes hatásfok-referenciaértékek a vonatkozó tényezőkkel differenciált értékek mátrixából állnak, beleértve a létesítmény építésének évét, valamint a tüzelőanyag típusát is, és megfelelően dokumentált elemzésen kell alapulniuk, amely többek között figyelembe veszi a valóságos üzemi körülmények között végzett használatból származó adatokat, a tüzelőanyag-keveréket és az éghajlati tényezőket éppúgy, mint az alkalmazott kapcsolt energiatermelési technológiát.

A külön hőtermelésre és villamosenergia-előállításra vonatkozó, a b) pontban meghatározott képlettel összhangban számított hatásfok-referenciaértékek alakítják ki annak a külön hőtermelésnek és villamosenergia-előállításnak a működési hatásfokát, amelyek helyettesítésére a kapcsolt energiatermelési módszert szánják.

A hatásfok-referenciaértékeket a következő alapelvek szerint kell kiszámítani:

1. A kapcsolt energiatermelő egységek esetében a külön villamosenergia-termeléssel való összehasonlítás alapja az az elv, hogy azonos tüzelőanyag-kategóriákat hasonlítanak össze.
2. Az egyes kapcsolt energiatermelő egységeket az egység építésének évében a piacon rendelkezésre álló legjobb és gazdaságilag indokolható, külön hőtermelésre és villamosenergia-előállításra alkalmas technológiával hasonlítják össze.
3. A 10 évnél régebbi kapcsolt energiatermelő egységek hatásfok-referenciaértékeit a 10 éves egységek referenciaértékeinek szintjén kell rögzíteni.
4. A külön hőtermelésre és villamosenergia-előállításra vonatkozó hatásfok-referenciaértékeknek tükrözniük kell az egyes tagállamok közötti éghajlati eltéréseket.

III. MELLÉKLET

TERMÉKEKNEK, SZOLGÁLTATÁSOKNAK ÉS ÉPÜLETEKNEK A KÖZPONTI KORMÁNYZAT ÁLTALI BESZERZÉSE SORÁN ALKALMAZANDÓ ENERGIAHATÉKONYSÁGI KÖVETELMÉNYEK

A termékeket, szolgáltatásokat vagy épületeket beszerző központi kormányzatok, amennyiben ez összeegyeztethető a költséghatékonysággal, a gazdasági megvalósíthatósággal, a tágabban értelmezett fenntarthatósággal, a műszaki alkalmassággal, valamint a verseny megfelelő érvényesülésével:

- a) amennyiben valamely termék a 2010/30/EU irányelv alapján elfogadott felhatalmazáson alapuló jogi aktus vagy egy kapcsolódó bizottsági végrehajtási irányelv hatálya alá tartozik, csak olyan termékeket szerezhetnek be, amelyek megfelelnek a lehető legmagasabb energiahatékonysági osztályba való tartozás kritériumának, a verseny megfelelő biztosításának figyelembevétele mellett;
- b) amennyiben valamely, az a) pontba nem tartozó termék az ezen irányelv hatálybalépését követően, a 2009/125/EK irányelv értelmében elfogadott végrehajtási intézkedés hatálya alá tartozik, csak olyan termékeket szerezhetnek be, amelyek megfelelnek az említett végrehajtási intézkedésben foglalt energiahatékonysági referenciaértékeknek;
- c) csak olyan, az Amerikai Egyesült Államok kormánya és az Európai Közösség közötti, az irodai berendezések energiahatékonyságára vonatkozó címkézési programok összehangolásáról szóló megállapodás megkötéséről szóló, 2006. december 18-i 2006/1005/EK tanácsi határozat ⁽¹⁾ hatálya alá tartozó irodai berendezéseket szerezhetnek be, amelyek megfelelnek legalább az e határozathoz csatolt megállapodás C. mellékletében felsoroltakkal egyenértékű energiahatékonysági követelményeknek;
- d) csak olyan gumiabroncsokat szerezhetnek be, amelyek megfelelnek a gumiabroncsok üzemanyag-hatékonyság és más lényeges paraméterek tekintetében történő címkézéséről szóló, 2009. november 25-i 1222/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben ⁽²⁾ meghatározott legmagasabb üzemanyag-hatékonysági osztályba történő besorolás kritériumainak. Ez a követelmény nem akadályozza meg a közintézményeket abban, hogy amennyiben azt biztonsági vagy közegészségügyi okok indokolják, a nedves tapadás vagy külső gördülési zaj szempontjából a legmagasabb osztályba tartozó gumiabroncsokat szerezzenek be;
- e) a szolgáltatási szerződésekre kiírt pályázataikban előírják, hogy a szóban forgó szolgáltatások nyújtása céljából a szolgáltatók csak az a)–d) pontokban említett követelményeknek megfelelő termékeket lehet használni szolgáltatások nyújtásakor. Ez a követelmény kizárólag a szolgáltatók által részben vagy egészben a szóban forgó szolgáltatás nyújtása céljára beszerzett új termékekre vonatkozik.
- f) csak olyan épületeket vásárolhatnak vagy olyan épületek vonatkozásában írhatnak alá új bérleti szerződést, amelyek megfelelnek legalább az 5. cikk (1) bekezdésében említett, az energiahatékonyságra vonatkozó minimumkövetelményeknek, kivéve ha a vásárlás célja
 - i. mélyfelújítás vagy lebontás;
 - ii. a közintézmény esetében az épület viszonteladásra bocsátása anélkül, hogy a közintézmény azt saját céljaira használná, vagy
 - iii. az épületnek egy kijelölt környezet részét képező épületként, illetve – különleges építészeti vagy történelmi értékénél fogva – hivatalosan védett épületként való megőrzése.

Az e követelményeknek való megfelelést a 2010/31/EU irányelv 11. cikkében említett energiahatékonysági-tanúsítvány útján ellenőrzik.

⁽¹⁾ HL L 381., 2006.12.28., 24. o.

⁽²⁾ HL L 342., 2009.12.22., 46. o.

IV. MELLÉKLET

EGYES VÉGSŐ FELHASZNÁLÁSRA SZÁNT TÜZELŐANYAGOK ENERGIATARTALMA – ÁTVÁLTÁSI TÁBLÁZAT ⁽¹⁾

Energiahordozó	kJ (nettó fűtőérték)	kgoe (nettó fűtőérték)	kWh (nettó fűtőérték)
1 kg kokszt	28 500	0,676	7,917
1 kg kőszén	17 200–30 700	0,411–0,733	4,778–8,528
1 kg barnaszénbrikett	20 000	0,478	5,556
1 kg fekete lignit	10 500–21 000	0,251–0,502	2,917–5,833
1 kg barnaszén	5 600–10 500	0,134–0,251	1,556–2,917
1 kg olajpala	8 000–9 000	0,191–0,215	2,222–2,500
1 kg tőzeg	7 800–13 800	0,186–0,330	2,167–3,833
1 kg tőzegebrikett	16 000–16 800	0,382–0,401	4,444–4,667
1 kg fűtőolaj (nehézolaj)	40 000	0,955	11,111
1 kg könnyű fűtőolaj	42 300	1,010	11,750
1 kg motorbenzin (benzin)	44 000	1,051	12,222
1 kg paraffin	40 000	0,955	11,111
1 kg LPG (cseppfolyósított propán-bután gáz)	46 000	1,099	12,778
1 kg földgáz ⁽¹⁾	47 200	1,126	13,10
1 kg LNG (cseppfolyósított földgáz)	45 190	1,079	12,553
1 kg fa (25 %-os nedvességtartalom) ⁽²⁾	13 800	0,330	3,833
1 kg pellet/fabrikett	16 800	0,401	4,667
1 kg hulladék	7 400–10 700	0,177–0,256	2,056–2,972
1 MJ származtatott hő	1 000	0,024	0,278
1 kWh villamos energia	3 600	0,086	1 ⁽³⁾

Forrás: Eurostat.

⁽¹⁾ 93 % metán.⁽²⁾ A tagállamok más értékeket is alkalmazhatnak attól függően, hogy mely fafajta a leginkább használatos az adott tagállamban.⁽³⁾ Akkor alkalmazandó, ha az energiamegtakarítást a primer energia viszonylatában számítják ki a végsőenergia-fogyasztáson alapuló, alulról építkező módszer alkalmazásával. A kWh-ban kifejezett villamosenergia-megtakarítás esetében a tagállamok alapértelmezett 2,5-ös együtthatót alkalmazhatnak. A tagállamok alkalmazhatnak eltérő együtthatót, amennyiben azt meg tudják indokolni.⁽¹⁾ A tagállamok indokolt esetben alkalmazhatnak eltérő átváltási tényezőket.

V. MELLÉKLET

Gyakori módszerek és elvek a 7. cikk (1), (2) és (9) bekezdése, valamint a 20. cikk (6) bekezdése szerinti, az energiahatékonyságra vonatkozó kötelezettségi rendszerek vagy más szakpolitikai intézkedések hatásának kiszámításához

1. Módszerek az energiamegtakarításnak a 7. cikk (1) és (2) bekezdése és a 7. cikk (9) bekezdése második albekezdésének b), c), d), e) és f) pontja, valamint a 20. cikk (6) bekezdése szerinti kiszámításához

A kötelezett, a részt vevő vagy a megbízott felek vagy a végrehajtó közigazgatási szervek az alábbi módszerek egyikét vagy mindegyikét használhatják az energiamegtakarítás kiszámításához:

- a) várható energiamegtakarítás, hasonló létesítményekben végrehajtott korábbi, függetlenül ellenőrzött energiafejlesztések eredményeire tett hivatkozással. Az általános megközelítés „előzetes” megközelítésnek minősül;
- b) mért megtakarítás, amikor az intézkedés vagy intézkedéscsomag megvalósítása nyomán elért megtakarítást úgy határozzák meg, hogy rögzítik az energiafelhasználás tényleges csökkenését, kellően figyelembe véve olyan tényezőket, mint az addicionalitás, a kihasználtság, a termelési szintek és az időjárás, amelyek befolyásolhatják a fogyasztást. Az általános megközelítés „utólagos” megközelítésnek minősül;
- c) nagyságrendi megtakarítás, ahol a megtakarítások műszaki becslését alkalmazzák. Ez a megközelítés kizárólag akkor alkalmazható, amikor nehéz vagy aránytalanul költséges megbízható mért adatokat megállapítani. Ilyen eset például egy attól eltérő kWh teljesítményű kompresszor vagy elektromos motor cseréje, mint amellyel kapcsolatban független megtakarítási adatokat mértek, vagy ha e méréseket nemzeti szinten meghatározott módszerek és referenciaértékek alapján végezték olyan, megfelelő képzéssel és/vagy akkreditációval rendelkező szakértők, akik függetlenek az érintett kötelezett, részt vevő vagy megbízott felektől;
- d) felmérésen alapuló megtakarítások, ahol a fogyasztók részéről a tanácsokra, a tájékoztató kampányokra, a címkézési vagy tanúsítási rendszerekre vagy az okos mérésre adott reakciókat mérik fel. Ez a megközelítés csak a fogyasztói magatartás változásából fakadó megtakarítások esetében alkalmazható. Nem használható a létesítmény fizikai méreteiből adódó megtakarításokra.
2. Az energiahatékonysági intézkedéshez fűződő, a 7. cikk (1) és (2) bekezdése, és a 7. cikk (9) bekezdése második albekezdésének b), c), d), e) és f) pontja, valamint a 20. cikk (6) bekezdése szerinti energiamegtakarítás megállapításakor a következő elvek alkalmazandók:
- a) megtakarítások csak akkor írhatók jóvá, ha azok meghaladják az alábbi szinteket:

- i. a könnyű haszongépjárművek szén-dioxid-kibocsátásának csökkentésére irányuló közösségi integrált megközelítés keretében az új személygépkocsikra vonatkozó kibocsátási követelmények meghatározásáról szóló, 2009. április 23-i 443/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽¹⁾, illetve az új könnyű haszongépjárművekre vonatkozó kibocsátási követelményeknek a könnyű haszongépjárművek CO₂-kibocsátásának csökkentésére irányuló uniós integrált megközelítés keretében történő meghatározásáról szóló, 2011. május 11-i 510/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽²⁾ végrehajtását követő uniós kibocsátási követelmények az új személygépkocsik és az új könnyű haszongépjárművek számára;
- ii. a 2009/125/EK irányelv szerinti végrehajtási intézkedések végrehajtását követően bizonyos energiával kapcsolatos termékek piacról való kivonásával kapcsolatos uniós követelmények; valamint
- b) a régiók közötti éghajlati eltérések figyelembevétele érdekében a tagállamok választhatják azt, hogy a megtakarításokat hozzáigazítják egy standard értékhez, vagy a különböző megtakarításokat egyeztetik a régiók közötti hőmérsékleti ingadozással;

⁽¹⁾ HL L 140., 2009.6.5., 1. o.

⁽²⁾ HL L 145., 2011.5.31., 1. o.

- c) a kötelezett, a részt vevő vagy a megbízott felek tevékenységeinek bizonyíthatóan lényegesnek kell lenniük a bejelentett megtakarítás elérése szempontjából;
 - d) az egyetlen intézkedésből származó megtakarításokat nem jelentheti be egyenlő több fél;
 - e) az energiamegtakarítás kiszámítása során figyelembe kell venni az intézkedések élettartamát. Ez történhet az egyes egyedi fellépések által a végrehajtásuk időpontja és 2020. december 31. között elért megtakarítások kiszámításával. A tagállamok ehelyett bevezethetnek más olyan módszert is, amely a becslések szerint legalább ugyanolyan teljes megtakarításmennyiséget eredményez. Más módszerek használata esetén a tagállamok biztosítják, hogy az e módszerekkel kiszámított energiamegtakarítás teljes mennyisége ne haladja meg az energiamegtakarítás azon mennyiségét, amelyet annak eredményeképpen kaptak volna, ha összeszámolják az egyes egyedi fellépések által a végrehajtásuk időpontja és 2020. december 31. között elért megtakarításokat. A tagállamok az első nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervben ezen irányelv XIV. mellékletének megfelelően részletesen bemutatják, hogy milyen egyéb módszert használtak, és milyen intézkedést hoztak annak biztosítására, hogy megfeleljenek ennek a kötelező számítási követelménynek; valamint
 - f) megengedettek a kötelezett, a részt vevő vagy a megbízott felek olyan egyedi vagy közös fellépései, amelyek célja, hogy egy magasabb energiahatékonysági szint elérése érdekében tartósan átalakítsák a termékeket, berendezéseket vagy piacokat; valamint
 - g) az energiahatékonysági intézkedések alkalmazásának előmozdítása terén a tagállamok gondoskodnak a termékekre, szolgáltatásokra és az intézkedések végrehajtására vonatkozó minőségi szabványok fenntartásáról. Ha nincsenek ilyen szabványok, a tagállamok együttműködnek a kötelezett, a részt vevő vagy a megbízott felekkel azok bevezetése érdekében.
3. A szakpolitikai intézkedésekhez fűződő, a 7. cikk (9) bekezdése második albekezdésének a) pontja szerinti energiamegtakarítás megállapításakor a következő elvek alkalmazandók:
- a) csak az energiatermékek és a villamos energia közösségi adóztatási keretének átszervezéséről szóló, 2003. október 27-i 2003/96/EK tanácsi irányelv⁽¹⁾ vagy a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelvben⁽²⁾ előírt, az üzemanyagokra vonatkozó adóztatás minimális szintjét meghaladó adózási intézkedésekből származó energiamegtakarítás írható jóvá; továbbá
 - b) az árrugalmasságra vonatkozó újabb és reprezentatív hivatalos adatokat kell felhasználni a hatás kiszámításához; valamint
 - c) külön kell elszámolni a kísérő adópolitikai intézkedésekből – köztük a pénzügyi ösztönzőkből vagy az alapokba történő befizetésekből – származó energiamegtakarítást.

4. A módszertan bejelentése

A tagállamok 2013. december 5-i előtt értesítik a Bizottságot az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek működtetésére, valamint a 7. cikk (9) bekezdésének és a 20. cikk (6) bekezdésének alkalmazására vonatkozóan javasolt részletes módszertanukról, amely értesítés – az adópolitikai intézkedésektől eltérő esetekben – a következőket részletezi:

- a) a kötelezett, a részt vevő vagy a megbízott felek vagy végrehajtó közigazgatási szervek;
- b) a célzott ágazatok;
- c) az energiamegtakarítási célkitűzés szintje vagy a teljes és a közbenső időszakokban várható megtakarítás;
- d) a kötelezettségi időszak és a közbenső időszakok időtartama;

⁽¹⁾ HL L 283., 2003.10.31., 51. o.

⁽²⁾ HL L 347., 2006.12.11., 1. o.

- e) a támogatható intézkedéskategóriák;
- f) a számítás módszertana, beleértve azt is, hogy miként határozzák meg az intézkedések kiegészítő és érdemi jellegét, valamint hogy mely módszereket és referenciaértékeket használták a műszaki becslésekhez;
- g) az intézkedések élettartama;
- h) a tagállamon belüli éghajlati eltérések figyelembevételére alkalmazott megközelítés;
- i) a minőségi követelmények;
- j) nyomkövetési és hitelesítési protokollok és a kötelezett, a részt vevő vagy a megbízott felektől való függetlenség biztosításának módja;
- k) auditálási protokollok, valamint
- l) az arra vonatkozó adatok, hogy miként veszik figyelembe a 7. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében szereplő követelmény teljesítésének szükségességét.

Az adók esetében az értesítésnek tartalmaznia kell az alábbiakra vonatkozó adatokat:

- a) célzott ágazatok és az adózók rétege;
 - b) a végrehajtó állami hatóság;
 - c) a várható megtakarítás;
 - d) az adózási intézkedés és a közbenső időszakok időtartama; valamint
 - e) a számítás módja, beleértve az alkalmazott árrugalmasságot is.
-

VI. MELLÉKLET

Az energetikai auditokra vonatkozó minimumkövetelmények, beleértve az energiagazdálkodási rendszerek keretében elvégzett auditokat is

A 8. cikkben említett energetikai auditoknak az alábbi iránymutatásokon kell alapulniuk:

- a) az energiafogyasztással és a (villamos energiára vonatkozó) terhelési profilokkal kapcsolatos naprakész, mért és visszakövethető műveleti adatokra kell épülniük;
- b) az auditok során el kell végezni az épületek vagy épüle cso portok, ipari műveletek vagy létesítmények energiafogyasztási profiljának részletes felülvizsgálatát, beleértve a szállítást is;
- c) ha lehetséges, az életciklus-költségek elemzésére (LCCA) kell épülniük, nem pedig az egyszerű megtérülési időszakokra (SPP), annak érdekében, hogy figyelembe vegyék többek között a hosszú távú megtakarításokat, a hosszú távú beruházások maradványértékeit, valamint a diszkontrátákat;
- d) arányosnak és megfelelően reprezentatívnak kell lenniük, hogy megbízható képet adhassanak az általános energiahatékonyságról, és segítségükkel megbízhatóan meg lehessen határozni a legjelentősebb javítási lehetőségeket.

Az energetikai auditoknak részletes és hitelesített számításokat kell lehetővé tenniük a javasolt intézkedésekre vonatkozóan annak érdekében, hogy világos tájékoztatást adjanak a potenciális megtakarításokról.

Az energetikai audit során felhasznált adatoknak a visszamenőleges elemzés és a teljesítmény nyomon követése érdekében tárolhatónak kell lenniük.

VII. MELLÉKLET

A tényleges fogyasztáson alapuló számlázásra és a számlainformációkra vonatkozó minimumkövetelmények

1. A számlázásra vonatkozó minimumkövetelmények

1.1. A tényleges fogyasztáson alapuló számlázás

Annak lehetővé tétele érdekében, hogy a végső felhasználók szabályozhassák saját energiafogyasztásukat, legalább évente egyszer a tényleges fogyasztáson alapuló számlázást kell végezni, a számlainformációkat pedig legalább negyedévente a fogyasztó rendelkezésére kell bocsátani, ha az ezt kéri, vagy ha az elektronikus számlázást választotta, egyéb esetben pedig évente kétszer. A kizárólag főzési célra használt földgáz kivételt képezhet e követelmény alól.

1.2. A számlán feltüntetendő minimális információk

A tagállamok biztosítják, hogy adott esetben a számlákon, szerződésekben, tranzakcióikban vagy az elosztóállomásokon adott nyugtákon vagy azokhoz csatoltan, világos, érthető módon a végső felhasználók rendelkezésére bocsássák az alábbi információkat:

- a) a tényleges aktuális árak és a tényleges energiafogyasztás;
- b) a végső felhasználó aktuális energiafogyasztásának és az előző év ugyanezen időszakában mért fogyasztásnak az összehasonlítása, lehetőleg grafikus formában;
- c) a végső felhasználói szervezetek, energiaügynökségek vagy egyéb hasonló szervek kapcsolatfelvételhez szükséges adatai, beleértve a weboldalak címeit is, ahol hozzáférhetők a rendelkezésre álló energiahatékonyság-javító intézkedésekre, az összehasonlításhoz használható végfelhasználói profilokra és az energiafelhasználó berendezések objektív, részletes műszaki leírására vonatkozó információk.

Ezen túlmenően – amennyiben lehetséges és hasznos – a tagállamok biztosítják, hogy a számlákon, szerződésekben, tranzakcióikban vagy az elosztóállomásokon adott nyugtákon, azokhoz csatoltan vagy azokon belül jelezve, világos, érthető módon a végső felhasználók rendelkezésére bocsássák az ugyanazon felhasználói kategóriába tartozó, átlagos normál vagy viszonyítási alapként figyelembe vett végső felhasználóval történő összehasonlításokat.

1.3. A számlához csatolva a végső felhasználóval közölt, energiahatékonyságot célzó tanácsok és egyéb visszajelzések

Az energiaelosztók, az elosztórendszer-üzemeltetők és a kiskereskedelmienergia-értékesítő vállalkozások a szerződések és szerződés módosítások megküldésekor, a fogyasztóknak küldött számlákon, illetve az egyéni fogyasztókat megszólító internetes oldalakon keresztül világos és érthető módon közlik a fogyasztóikkal a független fogyasztói tanácsadó központok, energiaügynökségek vagy hasonló intézmények elérhetőségeit (beleértve azok internetes címét is), amelyeken a fogyasztók tanácsot kérhetnek a lehetséges energiahatékonysági intézkedésekről, az energiafogyasztásukra vonatkozó referenciaértékekről és az energiát használó készülékek fogyasztáscsökkentést eredményező műszaki specifikációiról.

VIII. MELLÉKLET

A fűtés és a hűtés hatékonysági potenciálja

1. A 14. cikk (1) bekezdésében említett nemzeti fűtési és hűtési potenciálok átfogó értékelései a következőket tartalmazzák:
 - a) a fűtési és hűtési igény leírása;
 - b) ezen igény elkövetkezendő tíz évben várható változásának előrejelzése, különös figyelemmel az épületekkel összefüggő, valamint a különböző ipari ágazatokban felmerülő igények alakulására;
 - c) az ország térképe az alábbiak megjelölésével, ugyanakkor megőrizve a bizalmas üzleti adatokat:
 - i. fűtési és hűtési keresleti pontok, beleértve az alábbiakat:
 - legalább 30 %-os beépítettségi arányú települések és városhalmazok, valamint
 - 20 GWh-t meghaladó teljes éves fűtési/hűtési igényű ipari övezetek;
 - ii. meglévő és tervezett távfűtési/távhűtési infrastruktúra;
 - iii. potenciális fűtési és hűtési elosztópontok, beleértve az alábbiakat:
 - 20 GWh-t meghaladó teljes éves villamosenergia-termelést biztosító villamosáram-termelő létesítmények, valamint
 - hulladék-égetőművek,
 - az I. melléklet II. részében felsorolt technológiákat alkalmazó, meglévő és tervezett, kapcsolt energiatermelő létesítmények, valamint távfűtési létesítmények;
 - d) a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermeléssel (beleértve a lakossági kapcsolt energiatermelő mikroegységeket), valamint távfűtéssel/távhűtéssel kielégíthető fűtési és hűtési igény meghatározása;
 - e) a kiegészítő nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelési potenciál meghatározása, beleértve a meglévő termelő és ipari létesítmények vagy más hulladékhőt termelő létesítmények felújítását és újak építését is;
 - f) a távfűtési és távhűtési infrastruktúra energiahatékonysági potenciáljainak meghatározása;
 - g) a d) pontban szereplő igénynek való megfeleléshez szükséges, az e) pontban szereplő potenciál elérése érdekében a 2020-ig, illetve 2030-ig elfogadható stratégiák, szakpolitikák és intézkedések, ideértve adott esetben az alábbiakra irányuló javaslatokat is:
 - i. a kapcsolt energiatermelés fűtő- és hűtőenergia-előállításán, valamint villamosenergia-termelésen belüli részarányának növelése;
 - ii. olyan hatékony távfűtési/távhűtési infrastruktúra kifejlesztése, amely kompatibilis a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés fejlesztésével, valamint a hulladékhőből és megújuló energiaforrásokból származó energiából előállított fűtő- és hűtőenergia alkalmazásával;
 - iii. a hulladékhőt előállító új, hő alapú villamosenergia-termelő létesítmények és ipari üzemek olyan helyszínen való felépítésének ösztönzése, ahol a rendelkezésre álló hulladékhő a lehető legnagyobb arányban visszanyerhető a meglévő vagy várható hűtési és fűtési igény kielégítésére;

- iv. annak ösztönzése, hogy az új lakóövezetek vagy a termelési folyamatuk során hőt fogyasztó új ipari létesítmények olyan helyszínen épüljenek fel, ahol a rendelkezésre álló hulladékhő – az átfogó értékelésben meghatározottak értelmében – hozzájárulhat azok fűtési és hűtési igényeinek kielégítéséhez. Ez magában foglalhat olyan javaslatokat, amelyek egy bizonyos számú berendezés egy helyre telepítését támogatják a fűtési és hűtési kereslet és kínálat optimális összehangolásának biztosítása érdekében;
 - v. annak ösztönzése, hogy a hulladékhőt előállító hő alapú villamosenergia-termelő létesítményeket, ipari üzemeket, hulladék-égetőműveket és más hulladékból energiát előállító üzemeket csatlakoztassák a helyi távfűtési/távhűtési hálózatra;
 - vi. a lakóövezeteket vagy a termelési folyamataik során hőt fogyasztó ipari üzemeket csatlakoztatni kell a helyi távfűtési/távhűtési hálózatra;
 - h) a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés részaránya és a 2004/8/EK irányelv értelmében meghatározott potenciál és elért előrehaladás;
 - i) a szükséges primerenergia-megtakarítás becslése;
 - j) a fűtéshez és hűtéshez nyújtandó esetleges állami támogatási intézkedésekre vonatkozó becslés, a vonatkozó éves költségvetéssel és a potenciális támogatási elem meghatározásával. Ez nem okozhatja az állami támogatások értékelése céljából az állami támogatási rendszerekről szóló külön értesítésre vonatkozó kötelezettség sérelmét.
2. Az átfogó értékelés megfelelő mértékben a regionális vagy helyi tervek és stratégiák összességéből is állhat.
-

IX. MELLÉKLET

KÖLTSÉG-HASZON ELEMZÉS

1. rész

A költség-haszon elemzés általános elvei

A fűtés és hűtés hatékonyságának előmozdítását célzó, a 14. cikk (3) bekezdésében említett intézkedésekre vonatkozó költség-haszon elemzés elkészítésének célja az, hogy a korlátozott erőforrások sorrendjének társadalmi szintű minőségi meghatározásához döntési alapot nyújtson.

A költség-haszon elemzés vagy egy projekt értékelésére vagy pedig projektcsoportra terjed ki egy tágabb helyi, regionális vagy nemzeti értékelés keretében annak érdekében, hogy meg lehessen állapítani a leginkább költséghatékony és legkedvezőbb fűtési vagy hűtési lehetőséget egy adott földrajzi terület számára a fűtés tervezése céljából.

A 14. cikk (3) bekezdésének alkalmazásában készített költség-haszon elemzéseknek tartalmazniuk kell egy társadalmi-gazdasági és környezetvédelmi tényezőkre kiterjedő gazdasági elemzést is.

A költség-haszon elemzéseknek tartalmazniuk kell a következő lépéseket és megfontolásokat:

a) rendszerhatár és földrajzi határ megállapítása

A szóban forgó költség-haszon elemzés hatálya határozza meg az érintett energiarendszert. A földrajzi határ egy alkalmas, jól meghatározott földrajzi területet – pl. egy adott térséget vagy városi területet – ölel fel, elkérülve ezzel, hogy projektenként szuboptimális megoldásokat válasszanak.

b) A keresleti és kínálati lehetőségekkel kapcsolatos integrált megközelítés

A költség-haszon elemzésben a rendelkezésre álló adatok felhasználásával figyelembe kell venni a rendszeren és a földrajzi határon belüli minden rendelkezésre álló kínálati erőforrást, ideértve a villamosenergia-termelő és ipari létesítményekből származó hulladékhőt és a megújuló energiát, valamint a hűtési és fűtési igény terén tapasztalható jellemzőket és irányzatokat.

c) A referenciaalap kialakítása

A referenciaalap célja, hogy hivatkozási pontként szolgáljon, amelyhez képest értékelni lehet az alternatív forgatókönyveket.

d) Alternatív forgatókönyvek meghatározása

A referenciaalaphoz képest felmerülő valamennyi vonatkozó alternatívát mérlegelni kell. A technikai, pénzügyi okokból, a nemzeti szabályok vagy az időbeli megkorlátozások miatt nem megvalósítható forgatókönyveket a költség-haszon elemzés korai szakaszában ki lehet zárni, ha ez körütekintő, pontos és jól dokumentált megfontolások alapján indokolt.

Kizárólag a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelést, hatékony távfűtést- vagy hűtést vagy hatékony egyedi fűtő és hűtő kínálati lehetőségeket lehet figyelembe venni a költség-haszon elemzésben a referenciaalaphoz képest kidolgozott alternatív forgatókönyvekként.

e) A pozitív eredményű költség-haszon elemzés kiszámításának módszere

i. Fel kell becsülni és össze kell hasonlítani a fűtési és hűtési kínálati lehetőségek összes hosszú távú költségét és hasznát.

ii. Az értékelés kritériumának a nettó jelenérték kritériumnak kell lennie.

iii. Az időhorizontot úgy kell megválasztani, hogy a forgatókönyvekben szereplő valamennyi vonatkozó költséget és hasznat magában foglalja. Például egy gáztüzelésű erőmű esetében a megfelelő időhorizont 25 év lehet, a távfűtési rendszerek esetében 30 év, az olyan fűtőberendezések esetében, mint a kazánok pedig 20 év.

f) Az árak kiszámítása és előrejelzése, valamint egyéb feltételezések a gazdasági elemzéshez.

i. A tagállamoknak a költség-haszon elemzések céljára feltételezéseket kell benyújtaniuk, amelyek a főbb input és output tényezők áaira és a diszkontrátára vonatkoznak.

- ii. A gazdasági elemzésben a nettó jelenérték kiszámításához használt diszkontrátát európai vagy nemzeti irány-mutatások alapján kell kiválasztani ⁽¹⁾.
- iii. A tagállamoknak nemzeti, európai vagy nemzetközi energiaár-alakulási előrejelzéseket kell használniuk, ezeket adott esetben nemzeti és/vagy regionális/helyi összefüggésbe helyezve.
- iv. A gazdasági elemzésben alkalmazott áraknak tükrözniük kell a valós társadalmi-gazdasági költségeket és hasznokat, valamint a lehetséges mértékben magukban kell foglalniuk az olyan külső költségeket is, mint például a környezeti és egészségügyi hatások, például ha létezik vonatkozó piaci ár, vagy az már szerepel egy európai vagy nemzeti jogszabályban.

g) Gazdasági elemzés: A hatások számbavétele

A gazdasági elemzésekben figyelembe kell venni minden vonatkozó gazdasági hatást.

A tagállamok a döntéshozatal során mérlegelhetik és figyelembe vehetik a költségeket és az energiaellátás megnövekedett rugalmasságából és a villamosenergia-hálózatok optimálisabb működéséből eredő energiamegtakarítást az elemzett forgatókönyvekben, beleértve a csökkentett infrastrukturális beruházásokból adódóan elkerült költségeket és az így nyert megtakarításokat.

A figyelembe vett költségeknek és hasznoknak legalább az alábbiakat kell magukban foglalniuk:

i. Hasznok

- Kibocsátás értéke a fogyasztó számára (fűtés és villamos energia)
- A külső előnyök, például a környezeti és egészségügyi előnyök lehetőség szerint

ii. Költségek

- A létesítmények és felszerelések tőkeköltségei
- A kapcsolódó energiahálózatok tőkeköltségei
- Változó és rögzített műveleti költségek
- Energiaköltségek
- Környezetvédelmi és egészségügyi költségek lehetőség szerint

h) Érzékenységi elemzés:

Valamely projekt vagy projektcsoport költségeinek és hasznainak vizsgálatához érzékenységi elemzést kell készíteni azon különböző energiaárak, diszkontráták és egyéb változó tényezők alapján, amelyek jelentős hatást gyakorolnak a számítások eredményére.

A tagállamok kijelölik a 14. cikk szerinti költség-haszon elemzés elvégzésért felelős illetékes hatóságokat. A tagállamok előírhatják az illetékes helyi, regionális és nemzeti hatóságok vagy az egyes létesítmények üzemeltetői számára, hogy készítsenek gazdasági és pénzügyi elemzést. Részletes módszertant és feltételezéseket kell biztosítaniuk e melléklettel összhangban és meg kell állapítaniuk és nyilvánosságra kell hozniuk a gazdasági elemzésre vonatkozó eljárásokat.

2. rész

A 14. cikk (5) és (7) bekezdésének alkalmazására vonatkozó elvek

A költség-haszon elemzéseknek információt kell szolgáltatniuk a 14. cikk (5) és (7) bekezdésében említett intézkedésekhez:

Ha a tervekben csak villamos energiára épülő létesítmény vagy egy hővisszanyerést nem alkalmazó létesítmény szerepel, akkor össze kell vetni a tervezett létesítményeket vagy a tervezett felújítást egy olyan azonos létesítménnyel, amely azonos mennyiségű villamos energiát vagy technológiai hőt termel, de visszanyeri a hulladékhőt, továbbá a hőt nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés és/vagy távfűtési/hűtési hálózatok segítségével biztosítja.

Az értékelésnek egy adott földrajzi határon belül – racionális lehetőségeket (például a technikai megvalósíthatóságot és a távolságot) szem előtt tartva – figyelembe kell vennie a tervezett létesítményt és valamennyi megfelelő létező vagy potenciális hőkeresleti pontot, amelyet a létesítmény el tud látni.

⁽¹⁾ A gazdasági elemzés céljára választott nemzeti diszkontrátát megállapításakor figyelembe kell venni az Európai Központi Bank által szolgáltatott adatokat.

A rendszerhatárt úgy kell megállapítani, hogy abba beletartozzon a tervezett létesítmény és a hőterhelés, például az épület(ek) és az ipari folyamatok. Ezen a rendszerhatáron belül a hőenergia- és a villamosenergia-ellátás teljes költségét mindkét esetben meg kell határozni és össze kell hasonlítani.

A hőterhelésbe bele kell tartoznia a létező hőterheléseknek, például az ipari létesítményeknek vagy egy létező távfűtési rendszernek, de városi térségekben az olyan hőterheléseknek és -költségeknek is, amelyek akkor állnának fenn, ha egy épüle csoportot vagy egy városrészt új távfűtési rendszerrel látnák el és/vagy új távfűtési rendszerre kapcsolnák.

A költség-haszon elemzést a tervezett létesítmény és az összehasonlított létesítmény(ek) azon ismertetésére kell építeni, amely kiterjed a hő- és villamosenergia-kapacitásra, adott esetben a tüzelőanyag típusára, a tervezett használatra, valamint a tervezett éves üzemóraszámra, az elhelyezkedésre és a villamosenergia- és hőigényre.

Az összehasonlítás céljára figyelembe kell venni a hőenergia-igényt és a közelben lévő hőkeresleti pontok által alkalmazott fűtés- és hűtéstípusokat. Az összehasonlításnak ki kell terjednie a tervezett és az összehasonlított létesítményhez kapcsolódó infrastrukturális költségekre is.

A 14. cikk (5) bekezdése alkalmazásában készített költség-haszon elemzéseknek tartalmazniuk kell egy, az egyes létesítményekbe történő beruházásból és a létesítmények működéséből származó, a tényleges pénzforgalmi tranzakciókat tükröző pénzügyi elemzést is tartalmazó gazdasági elemzést.

A projektek költség-haszon elemzésének eredménye akkor pozitív, ha a gazdasági és a pénzügyi elemzésben szereplő diszkontált haszon összege meghaladja a diszkontált költségek összegét (pozitív költség-haszon tényező).

A tagállamok meghatározzák a gazdasági elemzés módszertanára, feltételezéseire és időhorizontjára vonatkozó irányelveket.

A tagállamok előírhatják a hő- és villamosenergia-termelő létesítményeket üzemeltető vállalatok, ipari vállalatok, a távfűtési/hűtési hálózatok üzemeltetői vagy más olyan felek számára, akikre a megállapított rendszerhatás vagy földrajzi hatás hatással van, hogy szolgáltatassanak az egyes létesítmények költségeinek és hasznainak vizsgálata során felhasználható adatokat.

X. MELLÉKLET

A nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésből származó villamos energia származási garanciája

- a) A tagállamok intézkedéseket tesznek annak biztosítása érdekében, hogy
- i. a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésből származó villamos energia származási garanciája:
 - lehetővé tegye a termelők számára annak igazolását, hogy az általuk értékesített villamos energia nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésből származik, és azt a villamosenergia-termelő kérésére e célból kiállítsák,
 - pontos, megbízható és csalás ellen védett legyen,
 - kiadása, átruházása és törlése elektronikus úton történjen;
 - ii. egyazon nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésből származó energiaegységet csak egyszer vegyenek figyelembe.
- b) A 14. cikk (10) bekezdésében említett származási garanciának legalább az alábbi információkat kell tartalmaznia:
- i. az energiatermelő létesítmény neve, helye, típusa és (hő- és villamosenergia-) kapacitása;
 - ii. a termelési időpontok és helyszínek;
 - iii. a villamosenergia-termelés tüzelőanyag-forrásának alsó (nettó) fűtőértéke;
 - iv. a villamos energiával együtt termelt hő mennyisége és felhasználása;
 - v. a garancia tárgyat képező, a II. melléklet szerinti nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésből származó villamosenergia-mennyiség;
 - vi. a II. melléklettel összhangban, a II. melléklet f) pontjában feltüntetett egységes hatásfok-referenciaértékek alapján kiszámított primerenergia-megtakarítás;
 - vii. az erőmű névleges villamosenergia- és hő-termelési hatásfoka;
 - viii. annak megjelölése, hogy a létesítmény részesült-e beruházási támogatásban és ha igen, milyen mértékben;
 - ix. annak megjelölése, hogy az energiaegység valamely nemzeti támogatási rendszer kedvezményezettje volt-e és ha igen, milyen típusú volt ez a rendszer és milyen mértékű a támogatás;
 - x. a létesítmény üzembe helyezésének dátuma; valamint
 - xi. a kiállítás dátuma és országa és az egyedi azonosító szám.

A származási garancia szabványos mérete 1 MWh. Ez az állomás határánál mért és a hálózatba betáplált nettó villamosenergia-mennyiségnek felel meg.

XI. MELLÉKLET

Az energiahálózati szabályzatokra és villamosenergia-hálózati díjszabásokra vonatkozó energiahatékonysági kritériumok

1. A hálózati díjszabással tükrözni kell a hálózatokon a fogyasztásbefolyásolás és a keresletoldali válaszingykedések, valamint az elosztott termelés útján elért költségmegtakarítást, beleértve a szállítás vagy a hálózati beruházások költségének csökkentésén és a hálózat optimálisabb működésén keresztül elért megtakarításokat is.
2. A hálózati szabályzatok és díjszabások nem akadályozhatják meg a hálózatüzemeltetőket vagy az energetikai kiskereskedőket abban, hogy rendszerszintű szolgáltatásokat bocsássanak rendelkezésre a keresletoldali válaszingykedések, a fogyasztásbefolyásolás és az elosztott termelés esetében a szervezett villamosenergia-piacokon, különös tekintettel az alábbiakra:
 - a) a végső felhasználók általi terhelésnek a csúcsidőről a csúcsidőn kívülre tolódása, figyelembe véve a megújuló energia, a kapcsolt energiatermelésből származó energia és az elosztott termelés rendelkezésre állását;
 - b) a kiszolgált fogyasztók szintjén keresletoldali válaszingykedésekkel elért energiamegtakarítás, beszerzési költségek szolgáltatói révén;
 - c) az energiahatékonysági szolgáltatók által tett energiahatékonysági intézkedések útján elért igénycsökkenés, beleértve az energetikai szolgáltató vállalkozásokat is;
 - d) a termelési források alacsonyabb feszültség szinten történő összekapcsolása és teherelosztása;
 - e) a fogyasztási helyhez közelebb elhelyezkedő termelési források bekapcsolása; valamint
 - f) az energia tárolása.

E rendelkezés alkalmazásában a „szervezett villamosenergia-piac” kifejezés magában foglalja a bármely időkeretben energiával, kapacitással, kiegyenlítéssel és járulékos szolgáltatásokkal kereskedő tőzsdén kívüli piacokat és villamosenergia-tőzsdéket is, beleértve a határidős, a másnapi és a napon belüli piacokat is.
3. Olyan hálózati vagy kiskereskedelmi díjszabásokat kell biztosítani, amelyek támogathatják a keresletoldali válaszingykedéseket vállaló végső felhasználók esetében a dinamikus árszabást, például:
 - a) a használat időpontján alapuló díjszabást;
 - b) a kritikus csúcsidőszakokra vonatkozó árszabást;
 - c) valós idejű árszabást; valamint
 - d) csúcsidőn kívül nyújtott kedvezményeket.

XII. MELLÉKLET

**A SZÁLLÍTÁSRENDSZER-ÜZEMELTETŐKRE ÉS ELOSZTÓRENDSZER-ÜZEMELTETŐKRE
ALKALMAZANDÓ ENERGIAHATÉKONYSÁGI KÖVETELMÉNYEK**

A szállításrendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők:

- a) megalkotják és nyilvánosságra hozzák saját szabályzatukat az újonnan belépő, nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésből származó energiát előállító energiatermelőknek az összekapcsolt hálózatba történő bekapcsolásához szükséges műszaki átalakítások (pl. hálózati csatlakozások és a hálózat megerősítése, a hálózat működésének javítása) költségeinek viselésére és megosztására, valamint a hálózati szabályzat megkülönböztetésmentes végrehajtására vonatkozóan;
- b) az újonnan belépő, nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésből származó energiát előállító, a rendszerre csatlakozni kívánó energiatermelők számára biztosítják a szükséges átfogó tájékoztatást, beleértve az alábbiakat:
 - i. átfogó, részletes becslés a csatlakozással kapcsolatos költségekről;
 - ii. a hálózathoz való csatlakozás iránti kérelem fogadásának és feldolgozásának ésszerű és pontos menetrendje;
 - iii. a hálózathoz való javasolt csatlakozás ésszerű, előírányzott menetrendje. A hálózathoz történő csatlakozás teljes folyamata legfeljebb 24 hónapot vehet igénybe, szem előtt tartva az ésszerű kivitelezhetőség és a megkülönböztetésmentesség szempontját;
- c) szabványosított és egyszerűsített eljárások bevezetése az elosztott nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésből származó energiát előállító energiatermelők hálózathoz történő csatlakozásának megkönnyítésére.

Az a) pontban említett szabályzat objektív, átlátható és megkülönböztetésmentes feltételekre épül, különös tekintettel valamennyi olyan költségre és haszonra, amely az új termelőknek a hálózatra történő rákapcsolásával függ össze. A szabályzat többfajta hálózati kapcsolatot is meghatározhat.

XIII. MELLÉKLET

A közsférával kötendő, energiahatékonyságra vonatkozó szerződések vagy az ajánlattételhez szükséges dokumentáció minimális tartalma

- A végrehajtandó hatékonysági intézkedések vagy az elérendő hatékonysági eredmények egyértelmű és átlátható felsorolása.
- A szerződésben foglalt intézkedések végrehajtása révén várható garantált megtakarítás.
- A szerződés időtartama és mérföldkövei, valamint tárgyi és időbeni felmondási feltételei.
- Az egyes szerződő felek kötelezettségeinek egyértelmű és átlátható felsorolása.
- Az elért megtakarítások megállapításának referenciaidőpontja(i).
- Az egyes intézkedések vagy intézkedéscsomagok végrehajtása érdekében szükséges lépések és adott esetben a kapcsolódó költségek egyértelmű és átlátható felsorolása.
- A szerződésben foglalt intézkedések teljes körű végrehajtására és a projekt során végzett mindennemű módosítás dokumentálására vonatkozó kötelezettség.
- A harmadik felek részvételével folyó minden alvállalkozási szerződésben azonos tartalmú előírások bevezetését szabályozó rendelkezések.
- A projekt pénzügyi vonzatainak egyértelmű és átlátható bemutatása és az elért pénzügyi megtakarítások két fél közötti megoszlása és elosztása (azaz a szolgáltató jutalmazása).
- Az elért garantált megtakarítások mérésére és ellenőrzésére, a minőségellenőrzésre és a garanciákra vonatkozó, egyértelmű és átlátható rendelkezések
- A keretfeltételekben bekövetkező, a szerződés tartalmát és kimenetelét befolyásoló változások (például az energiaárak, a létesítmények használata intenzitásának változása) kezelésére irányuló eljárásokat tisztázó rendelkezések
- Az egyes szerződő felek kötelezettségeinek és az ezek megszegéséért kiszabott szankcióknak a részletes leírása.

XIV. MELLÉKLET

A JELENTÉSTÉTEL ÁLTALÁNOS KERETE

1. Rész

Az éves jelentések általános kerete

A 24. cikk (1) bekezdésében említett éves jelentések szolgálnak alapul a 2020. évi nemzeti célkitűzések felé történő előrehaladás nyomon követéséhez. A tagállamok biztosítják, hogy a jelentések tartalmazzák legalább a következő információkat:

a) az alábbi, az előző évet megelőző évi (X. év ⁽¹⁾ – 2) mutatókra vonatkozó becslés:

- i. a primerenergia-felhasználás;
- ii. a teljes végsőenergia-fogyasztás;
- iii. az ágazatonkénti végsőenergia-fogyasztás:
 - ipar,
 - közlekedés (megosztva a személyszállítás és a teherszállítás között, ha rendelkezésre áll),
 - háztartások,
 - szolgáltatások;
- iv. a szektoronkénti bruttó hozzáadott érték:
 - ipar,
 - szolgáltatások;
- v. az egy háztartásra jutó felhasználható jövedelem;
- vi. a bruttó hazai termék (GDP);
- vii. a hőtermelésből származó villamosenergia-termelés;
- viii. villamos energia és hőenergia kapcsolt termeléséből származó villamosenergia-termelés;
- ix. a hőenergia-termelésből származó hőtermelés;
- x. villamos energia és a hőenergia kapcsolt termeléséből származó hőtermelés, beleértve az ipari hulladékhőt is;
- xi. a hőtermelés során felhasznált tüzelőanyag;
- xii. utaskilométer (pkm), ha rendelkezésre áll;
- xiii. tonnakilométer (tkm), ha rendelkezésre áll;
- xiv. megtett kilométerek összesen (pkm + tkm), ha xii. és xiii. nem áll rendelkezésre;
- xv. népesség.

Azon ágazatok vonatkozásában, amelyek energiafogyasztása azonos szinten marad vagy nő, a tagállamok elemzik ennek a jelenségnek az okait, és értékelésüket csatolják a becslésekhez.

A második és az azt követő jelentéseknek a b)–e) pontban foglaltakat is tartalmazniuk kell:

- b) beszámoló a megelőző évben végrehajtott olyan jelentősebb jogalkotási és nem jogalkotási intézkedésekről, amelyek hozzájárulnak a 2020. évi átfogó nemzeti energiahatékonysági célkitűzések teljesítéséhez;
- c) a tagállam központi kormányzatának tulajdonában és használatában lévő, 500 m²-nél, illetve 2015. július 9-től 250 m²-nél nagyobb hasznos alapterületű épületek teljes olyan alapterülete, amely a jelentés esedékessége szerinti év január 1-jén nem felel meg az 5. cikk (1) bekezdésében említett, energiahatékonyságra vonatkozó követelményeknek;

⁽¹⁾ X=idei év.

- d) az 5. cikk (1) bekezdésnek megfelelően az érintett tagállam központi kormányzatának tulajdonában és használatában lévő hűtött és/vagy fűtött épületek teljes olyan alapterülete, amelyet a megelőző évben felújítottak, vagy az 5. cikk (6) bekezdésének megfelelően az adott központi kormányzat tulajdonában és használatában lévő jogosult épületekben az energiamegtakarítás mértéke;
- e) a 7. cikk (1) bekezdésében említett nemzeti energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek, illetve a 7. cikk (9) bekezdésének alkalmazásával elfogadott alternatív intézkedések révén elért energiamegtakarítás.

Az első jelentés magában foglalja a 3. cikk (1) bekezdésében említett nemzeti célkitűzést is.

A 24. cikk (1) bekezdésében említett éves jelentésekben a tagállamok további nemzeti célkitűzéseket is megállapíthatnak. Ezek különösen az e rész a) pontjában felsorolt statisztikai mutatókhoz vagy azok kombinációihoz kapcsolhatók, ilyen például az elsődleges vagy végsőenergia-intenzitás vagy ágazati energaintenzitások.

2. Rész

A nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek általános kerete

A 24. cikk (2) bekezdésében említett nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek keretét biztosítanak a nemzeti energiahatékonysági stratégiák kidolgozásához.

A nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek kitérnek a jelentősebb energiahatékonyság-javító intézkedésekre és a várható, illetve elért energiamegtakarításra, beleértve az energiaellátás, -továbbítás és -elosztás, valamint az energia végfelhasználása terén elért megtakarításokat is. A tagállamok biztosítják, hogy a nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek tartalmazzák legalább a következő információkat:

1. Célkitűzések és stratégiák

- a 3. cikk (1) bekezdésében előírt 2020. évi indikatív nemzeti energiahatékonysági célkitűzés,
- a 2006/32/EK irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében előírt nemzeti indikatív energiamegtakarítási célélőirányzat,
- a teljes gazdaságra vagy egyes ágazatokra vonatkozó egyéb meglévő energiahatékonysági célkitűzések.

2. Intézkedések és energiamegtakarítás

A nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek információkat közölnek az ezen irányelv fő elemeinek végrehajtása céljából elfogadott vagy a tervek szerint elfogadandó intézkedésekről és az azokkal összefüggő megtakarításokról.

a) Primerenergia-megtakarítás

A nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek felsorolják az összes gazdasági ágazatban a primerenergia-megtakarítás érdekében tett jelentős intézkedéseket és fellépéseket. Minden egyes intézkedés vagy intézkedés-, illetve fellépéscsomag esetében meg kell adni a 2020-ra vonatkozó várható megtakarítások, valamint a jelentéssel időpontjáig elért megtakarítások mértékét.

Amennyiben ilyen rendelkezésre áll, meg kell adni az intézkedések egyéb hatásaival, illetve előnyeivel (az üveg-házhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentése, a levegő minőségének javulása, munkahelyteremtés stb.) kapcsolatos információkat és a végrehajtás költségvetését is.

b) Teljes energiamegtakarítás

Az első és második nemzeti energiahatékonysági cselekvési terveknek tartalmazniuk kell a 2006/32/EK irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdésében előírt teljes energiamegtakarítási célélőirányzat teljesítésével összefüggő eredményeket. Ha nem áll rendelkezésre az intézkedésenkénti megtakarításokkal kapcsolatos számítás vagy becslés, az intézkedések (vagy intézkedéskombinációk) következtében elért ágazatonkénti energiafogyasztás-csökkenést kell feltüntetni.

Az első és második nemzeti energiahatékonysági cselekvési terveknek ezenkívül be kell mutatniuk az energiamegtakarítás kiszámításához használt mérési, illetve számítási módszertant is. Ha az „ajánlott módszertant” ⁽¹⁾ alkalmazták, arra a nemzeti energiahatékonysági cselekvési terveknek hivatkozniuk kell.

⁽¹⁾ Az energia-végfelhasználás hatékonyságáról és az energetikai szolgáltatásokról szóló 2006/32/EK irányelv keretében a mérési és hitelesítési módszertanokra vonatkozóan tett ajánlások.

3. Az ezen irányelvvel összefüggő különös információk

3.1. Közintézmények (5. cikk)

A nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek tartalmazzák az 5. cikk (7) bekezdésével összhangban energiahatékonysági tervet kidolgozó közintézmények felsorolását.

3.2. Az energiahatékonyságra vonatkozó kötelezettségek (7. cikk)

A nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek tartalmazzák a IV. melléklettel összhangban megválasztott nemzeti együttthatókat.

Az első nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek tartalmazzák a 7. cikk (1) bekezdésében említett nemzeti rendszer, illetve a 7. cikk (9) bekezdésének alkalmazásával elfogadott alternatív intézkedések rövid leírását.

3.3. Energetikai auditok és energiagazdálkodási rendszerek (8. cikk)

A nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek tartalmazzák:

- a) a megelőző időszakban végzett energetikai auditok számát;
- b) a megelőző időszakban a nagyvállalatoknál végzett energetikai auditok számát;
- c) a tagállam területén található nagyvállalatok számát, azok számának feltüntetésével, amelyekre a 8. cikk (5) bekezdése alkalmazandó.

3.4. A hatékony fűtés és hűtés előmozdítása (14. cikk)

A nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek tartalmazzák a 14. cikk (1) bekezdésében említett átfogó értékelés végrehajtása terén elért eredmények értékelését.

3.5. Energiaátvitel és -elosztás (15. cikk)

Az első nemzeti energiahatékonysági cselekvési terv és az azt követő, tízévenként esedékes jelentések tartalmazzák a gáz- és villamosenergia-infrastruktúra energiahatékonysági potenciáljának a 15. cikk (2) bekezdésében foglaltak szerinti hasznosításáról készült értékelést, valamint a meghatározott intézkedéseket és beruházásokat.

3.6. A tagállamok a nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervük keretében beszámolnak azokról az intézkedésekről, amelyeket a 15. cikknek megfelelően a keresletoldali válaszingtézkedések lehetővé tétele és kidolgozása érdekében hoztak.

3.7. Megfelelő képzési, akkreditációs és tanúsítási rendszerek hozzáférhetősége (16. cikk)

A nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek tartalmazzák az energiahatékonysági szolgáltatásokat, energetikai auditokat és energiahatékonyság-javító intézkedéseket nyújtó szervezetek számára hozzáférhető képzési, akkreditációs és tanúsítási rendszerekre vagy egyenértékű minősítési rendszerekre vonatkozó információkat.

3.8. Energhahatékonysági szolgáltatások (18. cikk)

A nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek tartalmazzák az azon internetes oldalra mutató hiperhivatkozást, ahol elérhető 18. cikk (1) bekezdésének c) pontjában említett, az energetikai szolgáltatókkal kapcsolatos jegyzék vagy felület.

3.9. Az energiahatékonyság előmozdítását célzó egyéb intézkedések (19. cikk)

Az első nemzeti energiahatékonysági cselekvési terv tartalmazza a 19. cikk (1) bekezdésében említett intézkedések jegyzékét.

XV. MELLÉKLET

Megfelelési táblázat

2004/8/EK irányelv	Ez az irányelv
1. cikk	1. cikk, (1) bekezdés
2. cikk	1. cikk, (1) bekezdés
3. cikk, a) pont	2. cikk, 30. pont
3. cikk, b) pont	2. cikk, 32. pont
3. cikk, c) pont	2. cikk, 31. pont
3. cikk, d) pont	2. cikk, 33. pont
3. cikk, e) és f) pont	—
3. cikk, g) pont	2. cikk, 35. pont
3. cikk, h) pont	—
3. cikk, i) pont	2. cikk, 34. pont
3. cikk, j) pont	—
3. cikk, k) pont	2. cikk, 36. pont
3. cikk, l) pont	2. cikk, 37. pont
3. cikk, m) pont	2. cikk, 39. pont
3. cikk, n) pont	2. cikk, 38. pont
3. cikk, o) pont	—
—	2. cikk, 40., 41., 42., 43., és 44. pont
4. cikk, (1) bekezdés	II. melléklet, f) pont, első alpont
4. cikk, (2) bekezdés	14. cikk, (10) bekezdés, második albekezdés
4. cikk, (3) bekezdés	—
5. cikk	14. cikk, (10) bekezdés, első albekezdés és X. melléklet
6. cikk	14. cikk, (1) és (3) bekezdés, VIII. és IX. melléklet
7. cikk, (1) bekezdés	14. cikk, (11) bekezdés
7. cikk, (2) és (3) bekezdés	—
8. cikk	15. cikk, (5) bekezdés
—	15. cikk, (6), (7), (8) és (9) bekezdés
9. cikk	—
10. cikk, (1) és (2) bekezdés	14. cikk, (1) bekezdés és 24. cikk, (2) bekezdés, XIV. melléklet, 2. rész

2004/8/EK irányelv	Ez az irányelv
10. cikk, (3) bekezdés	24. cikk, (6) bekezdés
11. cikk	24. cikk, (3) bekezdés
—	24. cikk (5) bekezdés
12. cikk, (1) és (3) bekezdés	—
12. cikk, (2) bekezdés	II. melléklet c) pont
13. cikk	22. cikk, (2) bekezdés
14. cikk	—
15. cikk	28. cikk
16. cikk	—
17. cikk	29. cikk
18. cikk	30. cikk
I. melléklet	I. melléklet, II. rész
II. melléklet	I. melléklet, I. rész és II. rész, utolsó albekezdés
III. melléklet	II. melléklet
IV. melléklet	VIII. melléklet
—	IX. melléklet
2006/32/EK irányelv	Ez az irányelv
1. cikk	1. cikk, (1) bekezdés
2. cikk	1. cikk, (1) bekezdés
3. cikk, a) pont	2. cikk, 1. pont
3. cikk, b) pont	2. cikk, 4. pont
3. cikk, c) pont	2. cikk, 6. pont
3. cikk, d) pont	2. cikk, 5. pont
—	2. cikk, 2. és 3. pont
3. cikk, e) pont	2. cikk, 7. pont
3. cikk, f), g), h) és i) pont	—
—	2. cikk, 8–19. pont
3. cikk, j) pont	2. cikk, 27. pont
—	2. cikk, 28. pont
3. cikk, k) pont	—
3. cikk, l) pont	2. cikk, 25. pont

2006/32/EK irányelv	Ez az irányelv
—	2. cikk, 26. pont
3. cikk, m) pont	—
3. cikk, n) pont	2. cikk, 23. pont
3. cikk, o) pont	2. cikk, 20. pont
3. cikk, p) pont	2. cikk, 21. pont
3. cikk, q) pont	2. cikk, 22. pont
3. cikk, r) és s) pont	—
—	2. cikk, 24., 29., 44. és 45. pont
—	3. cikk
—	4. cikk
4. cikk	—
5. cikk	5. és 6. cikk
6. cikk, (1) bekezdés, a) pont	7. cikk, (8) bekezdés, a) és b) pont
6. cikk, (1) bekezdés, b) pont	18. cikk, (3) bekezdés
6. cikk, (2) bekezdés	7. cikk, (1), (5), (6), (7), (9), (10), (11), és (12) bekezdés
—	7. cikk, (2) és (3) bekezdés
6. cikk, (3) bekezdés	18. cikk, (2) bekezdés b) és c) pont
6. cikk, (5) bekezdés	—
7. cikk	17. cikk
8. cikk	16. cikk, (1) bekezdés
—	16. cikk, (2) és (3) bekezdés
9. cikk, (1) bekezdés	19. cikk
9. cikk, (2) bekezdés	18. cikk, (1) bekezdés d) pont, i. alpont
—	18. cikk, (1) bekezdés, a), b), c), d) pont, ii. alpont és e) pont
10. cikk, (1) bekezdés	15. cikk, (4) bekezdés
10. cikk, (2) bekezdés	15. cikk, (3) bekezdés
—	15. cikk, (7), (8) és (9) bekezdés
11. cikk	20. cikk
12. cikk, (1) bekezdés	8. cikk, (1) bekezdés
12. cikk, (2) bekezdés	—
—	8. cikk, (2), (3), (4), (5), (6) és (7) bekezdés

2006/32/EK irányelv	Ez az irányelv
12. cikk, (3) bekezdés	—
13. cikk, (1) bekezdés	9. cikk
13. cikk, (2) bekezdés	10. cikk és VII. melléklet, 1.1. pont
13. cikk, (3) bekezdés	VII. melléklet, 1.2. és 1.3. pont
—	11. cikk
—	12. cikk
—	13. cikk
—	15. cikk, (1) és (2) bekezdés
—	18. cikk, (2) bekezdés, a) és d) pont
—	21. cikk
14. cikk, (1) és (2) bekezdés	24. cikk, (1) és (2) bekezdés
14. cikk, (3) bekezdés	—
14. cikk, (4) és (5) bekezdés	24. cikk, (3) bekezdés
—	24. cikk, (4) és (7)–(11) bekezdés
—	22. cikk, (1) bekezdés
15. cikk, (1) bekezdés	22. cikk, (2) bekezdés
15. cikk, (2), (3) és (4) bekezdés	—
—	23. cikk
—	25. cikk
16. cikk	26. cikk
17. cikk	27. cikk
18. cikk	28. cikk
19. cikk	29. cikk
20. cikk	30. cikk
I. melléklet	—
II. melléklet	IV. melléklet
III. melléklet	—
IV. melléklet	—
V. melléklet	—

2006/32/EK irányelv	Ez az irányelv
VI. melléklet	III. melléklet
—	V. melléklet
—	VI. melléklet
—	VII. melléklet
—	XI. melléklet
—	XII. melléklet
—	XIII. melléklet
—	XIV. melléklet
—	XV. melléklet

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2012/29/EU IRÁNYELVE

(2012. október 25.)

a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 82. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére ⁽²⁾,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽³⁾,

mivel:

- (1) Az Unió azt a célt tűzte maga elé, hogy fenntartja és fejleszti a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget, amelynek sarokköve a polgári és büntetőügyekben hozott bírósági határozatok kölcsönös elismerése.
- (2) Az Unió elkötelezett a bűncselekmények áldozatainak védelme, valamint a velük kapcsolatos minimumszabályok megállapítása mellett, és a Tanács elfogadta a büntetőeljárásban az áldozatok jogállásáról szóló, 2001. március 15-i 2001/220/IB kerethatározatot ⁽⁴⁾. Az Európai Tanács 2009. december 10-i és 11-i ülésén elfogadott Stockholmi Program – A polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa ⁽⁵⁾ keretében felkérték a Bizottságot és a tagállamokat, hogy vizsgálják meg, miként lehetne javítani az áldozatok védelmét szolgáló jogszabályokat és gyakorlatban alkalmazott támogató intézkedéseket, valamennyi áldozatra különös figyelmet fordítva, őket támogatva és elismerve, a terrorizmus áldozatainak kiemelten való kezelése mellett.
- (3) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 82. cikkének (2) bekezdése a több államra kiterjedő vonatkozású büntetőügyekben a bírósági ítéletek és

határozatok kölcsönös elismerésének, valamint a rendőrségi és igazságügyi együttműködésnek a megkönnyítése érdekében a tagállamokban alkalmazandó szabályozási minimumok megállapításáról rendelkezik, különösen a bűncselekmények áldozatainak jogai tekintetében.

- (4) A Tanács az áldozatok jogainak és védelmének különösen a büntetőeljárások során való megerősítésére vonatkozó ütemtervről szóló, 2011. június 10-i állásfoglalásában ⁽⁶⁾ (a továbbiakban: Budapest Ütemterv) kijelentette, hogy uniós szinten kell fellépni a bűncselekmények áldozatai jogainak megerősítése, valamint fokozott támogatásuk és védelmük érdekében. Ebből a célból és az említett állásfoglalással összhangban ennek az irányelvnek a célja, hogy felülvizsgálja és kiegészítse a 2001/220/IB kerethatározatban lefektetett elveket, valamint hogy az Unió egészében jelentős előrelépést tegyen az áldozatoknak – különösen a büntetőeljárások keretében – biztosított védelem szintje tekintetében.
- (5) Az Európai Parlament a nők elleni erőszak felszámolásáról szóló, 2009. november 26-i állásfoglalásában ⁽⁷⁾ felszólította a tagállamokat, hogy tökéletesítsék a nőkkel szemben elkövetett erőszak minden formája elleni nemzeti jogszabályait és politikáikat, lépjenek fel a nőkkel szembeni erőszak okai ellen, nevezetesen megelőző intézkedések révén, valamint kérte, hogy az Unió garantálja az erőszak valamennyi áldozatának a segítséghez és támogatáshoz való jogot.
- (6) Az Európai Parlament a nők elleni erőszakkal szembeni fellépést célzó, új uniós politikai keret prioritásairól és körvonalairól szóló, 2011. április 5-i állásfoglalásában ⁽⁸⁾ a nők elleni erőszak, a családon belüli erőszak és a női nemi szervek csonkítása elleni küzdelemre irányulóan stratégiát javasolt a nemi alapú erőszak elleni jövőbeli büntetőjogi eszközök alapjaként, beleértve a nők elleni erőszakkal szembeni küzdelem keretét (politika, megelőzés, védelem, vádemelés, rendelkezés és partnerség), amelyet uniós cselekvési tervnek kell követnie. Az ezzel a területtel kapcsolatos nemzetközi szabályozás magában foglalja az Egyesült Nemzetek Szervezetének a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések (diszkrimináció) minden formájának kiküszöböléséről szóló, 1979. december 18-án elfogadott egyezményét (CEDAW), az említett egyezmény keretében létrehozott bizottság ajánlásait és határozatait, valamint az Európa Tanácsnak a nők elleni és a családon belüli erőszak megelőzéséről és felszámolásáról szóló, 2011. április 7-én elfogadott egyezményét.

⁽¹⁾ HL C 43., 2012.2.15., 39. o.

⁽²⁾ HL C 113., 2012.4.18., 56. o.

⁽³⁾ Az Európai Parlament 2012. szeptember 12-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2012. október 4-i határozata.

⁽⁴⁾ HL L 82., 2001.3.22., 1. o.

⁽⁵⁾ HL C 115., 2010.5.4., 1. o.

⁽⁶⁾ HL C 187., 2011.6.28., 1. o.

⁽⁷⁾ HL C 285. E, 2010.10.21., 53. o.

⁽⁸⁾ HL C 296. E, 2012.10.2., 26. o.

- (7) Az európai védelmi határozatról szóló, 2011. december 13-i 2011/99/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾ mechanizmust hoz létre a büntetőügyekben hozott védelmi intézkedések tagállamok közötti kölcsönös elismerése céljából. Az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről, valamint az áldozatok védelméről szóló, 2011. április 5-i 2011/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽²⁾ és a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről szóló, 2011. december 13-i 2011/93/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽³⁾ többek között az emberkereskedelem, a gyermekek szexuális bántalmazása, a szexuális kizsákmányolás és a gyermekpornográfia áldozatai egyes kategóriáinak sajátos szükségleteivel foglalkozik.
- (8) A terrorizmus elleni küzdelemről szóló, 2002. június 13-i 2002/475/IB tanácsi kerethatározat⁽⁴⁾ elismeri, hogy a terrorizmus az egyik legsúlyosabb megsértése az Unió alapját képező elveknek, beleértve a demokrácia elvét is, és megerősíti, hogy az veszélyeztetett többek között az emberi jogok szabad gyakorlását.
- (9) A bűncselekmény a társadalom ellen elkövetett rossz, valamint az áldozatok egyéni jogainak megsértése is egyben. A bűncselekmények áldozatait ebbéli minőségükben el kell ismerni, továbbá tisztelettel, tapintattal és szakértelemmel kell velük bánni a faj, bőrszín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonság, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy bármely más vélemény, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés, fogyatékoság, életkor, nem, nemi identitás és annak kifejezése, szexuális irányultság, tartózkodásra való jogosultság vagy egészségi állapot alapján történő bármilyen megkülönböztetéstől mentesen. A büntetőeljárás keretében eljáró illetékes hatóságokkal, valamint az áldozatokkal kapcsolatba kerülő bármely szolgálattal, például az áldozatsegítő szolgálattal, illetve a helyreállító igazságszolgáltatási szolgálattal történő kapcsolattartás során figyelembe kell venni a bűncselekmények áldozatainak személyes helyzetét és azonnali szükségleteit, életkorát, nemét, esetleges fogyatékoságát és érettségét, miközben teljes mértékben tiszteletben kell tartani fizikai, szellemi és erkölcsi sérthetlenségüket. A bűncselekmények áldozatait meg kell védeni a másodlagos és az ismételt áldozattá válástól, a megfélemlítéstől, valamint a megtorlástól, továbbá a gyógyulásukat elősegítő, megfelelő támogatásban kell részesülniük, és kellő hozzáférést kell biztosítani számukra az igazságszolgáltatáshoz.
- (10) Ez az irányelv nem foglalkozik a bűncselekmények áldozatainak a tagállamok területén való tartózkodásának feltételeivel. A tagállamoknak meg kell hozniuk a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy az ebben az irányelvben meghatározott jogoknak ne legyen feltétele az áldozatnak a tagállam területén való jogszerű tartózkodásának jogcíme vagy az áldozat állampolgársága vagy nemzetisége. A bűncselekmény feljelentése és a büntetőeljárásban való részvétel az áldozat tartózkodásra való jogosultsága szempontjából nem keletkeztet jogokat.
- (11) Ezen irányelv szabályozási minimumokat állapít meg. A tagállamok kiterjeszthetik az ezen irányelvben meghatározott jogokat annak érdekében, hogy magasabb szintű védelmet nyújtsanak.
- (12) Az ezen irányelvben meghatározott jogok nem érintik az elkövető jogait. Az „elkövető” kifejezés a bűncselekmény elkövetéséért elítélt személyre vonatkozik. Ezen irányelv alkalmazásában ugyanakkor a bűnösség elismerését vagy az elítélést megelőzően a gyanúsítottra vagy vádlottra is vonatkozik, és nem érinti az ártatlanság vélelmét.
- (13) Ez az irányelv az Unió területén elkövetett bűncselekményekre, valamint az Unió területén folyó büntetőeljárásokra alkalmazandó. Ez az irányelv csak az Unió területén folytatott büntetőeljárásokkal kapcsolatosan ruház jogokat az Unió területén kívül elkövetett bűncselekmények áldozataira. Az Unió területén kívül található illetékes hatóságokhoz, így például nagykövetségekhez benyújtott feljelentések nem vonják maguk után az ezen irányelvben előírt kötelezettségeket.
- (14) Ezen irányelv alkalmazása során a gyermekek mindenképpen felett álló érdekeit elsőrendű fontosságúként kell figyelembe venni az Európai Unió Alapjogi Chartájával és az ENSZ 1989. november 20-án elfogadott gyermekjogi egyezményével összhangban. A gyermek áldozatokat az ezen irányelvben meghatározott jogokkal teljes mértékben rendelkező áldozatokként kell figyelembe venni és kezelni, valamint biztosítani kell számukra, hogy ezen jogokat olyan módon gyakorolhassák, amely figyelembe veszi az önálló véleményalkotásra való képességüket.
- (15) Ezen irányelv alkalmazása során a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a fogyatékosággal élő áldozatok másokkal azonos módon, teljes mértékben részesülhessenek az ezen irányelvben meghatározott jogokban, többek között a büntetőeljárások helyszíne megközelíthetőségének, valamint az információhoz való hozzáférésnek a javítása révén.
- (16) A terrorizmus áldozatai által elszenvedett támadások célja végső soron a társadalom megkárosítása. Ennek következtében ezeknek az áldozatoknak az ellenük elkövetett bűncselekmény sajátos természete miatt külön odafigyelésre, támogatásra és védelemre lehet szükségük. A terrorizmus áldozatai fokozott közfigyelem tárgyává válhatnak, és gyakran szükségük van arra, hogy a társadalom elismerje és tisztelettel kezelje őket. A tagállamoknak ezért különösen figyelembe kell venniük a terrorizmus áldozatainak szükségleteit, és törekedniük kell méltóságuk és biztonságuk megóvására.

(1) HL L 338., 2011.12.21., 2. o.

(2) HL L 101., 2011.4.15., 1. o.

(3) HL L 335., 2011.12.17., 1. o.

(4) HL L 164., 2002.6.22., 3. o.

- (17) Nemi alapú erőszaknak a személy ellen neme, nemi identitása vagy annak kifejezése miatt irányuló erőszak, vagy az olyan erőszak minősül, amely aránytalanul nagy számban egy adott nemhez tartozó személyek ellen irányul. A nemi alapú erőszak következménye az áldozat által elszenvedett fizikai, szexuális, érzelmi vagy pszichológiai károsodás vagy gazdasági hátrány lehet. A nemi alapú erőszak a diszkrimináció egyik formája, valamint az áldozat alapvető szabadságainak megsértése, és magában foglalja a hozzátartozók közötti erőszakot, a szexuális erőszakot (beleértve az erőszakos közösülést, a szemérem elleni erőszakot és a szexuális zaklatást), az emberkereskedelmet, a rabszolgaságot és az olyan káros gyakorlatok különböző formáit, mint a kényszerházasság, a nők nemi szerveinek megcsonkítása, valamint az úgynevezett „becsületbeli”-bűncselekmények. A nemi alapú erőszak női áldozatai és gyermekeik gyakran különleges támogatást és védelmet igényelnek, az ilyen erőszakkal kapcsolatos a másodlagos és ismételt áldozattá válás, megfélemlítés és megtorlás nagy kockázata miatt.
- (18) A hozzátartozók közötti erőszak esetében az áldozat jelenlegi vagy volt házastársa vagy partnere, vagy más családtagja követ el erőszakot függetlenül attól, hogy az elkövető az áldozattal egy háztartásban él-e vagy korábban egy háztartásban élt-e. Az ilyen jellegű erőszak lehet fizikai, szexuális, pszichológiai vagy gazdasági jellegű, és eredményezhet fizikai, szellemi vagy érzelmi sérülést, vagy gazdasági hátrányt. A hozzátartozók közötti erőszak súlyos és gyakran rejtett társadalmi probléma, amely súlyos következményekkel járó szisztematikus pszichológiai és fizikai traumát okozhat, mivel az elkövető olyan személy, akiben az áldozatnak egyébként bízni kellene tudnia. A hozzátartozók közötti erőszak áldozatai esetében tehát különleges védelmi intézkedésekre lehet szükség. A nőket aránytalanul nagy számban érinti az erőszaknak ez a típusa, a helyzetet pedig súlyosbíthatja az, ha a nő gazdaságilag, társadalmilag vagy a tartózkodáshoz való joga szempontjából függ az elkövetőtől.
- (19) Egy adott személyt áldozatnak kell tekinteni függetlenül attól, hogy az elkövetőt azonosították-e, elfogták-e, ellene vádat emeltek-e, illetve elítélték-e, továbbá tekintet nélkül az elkövető és az adott személy közötti családi kapcsolatra. Lehetséges, hogy az áldozatok családtagjai szintén sérülnek a bűncselekmény következtében. Különösen a közvetlenül bűncselekmény miatt elhunyt személy családtagjai szenvedhetnek sérelmet a bűncselekmény következtében. Ezért az ilyen családtagoknak, akik a bűncselekmény közvetett áldozatai, szintén védelemben kell részesülniük ezen irányelv alapján. A tagállamok számára ugyanakkor lehetővé kell tenni, hogy eljárásokat hozzanak létre abból a célból, hogy korlátozzák azoknak a családtagoknak a számát, akik részesülhetnek az ezen irányelvben meghatározott jogokban. Gyermekek esetében a gyermeknek vagy – kivéve, ha az nem szolgálja a gyermek mindenképp felett álló érdekét – a gyermek nevében a szülői felügyeleti jog gyakorlásának kell
- jogosultnak lennie az ezen irányelvben meghatározott jogok gyakorlására. Ez az irányelv nem sérti az annak megállapításához szükséges nemzeti közigazgatási eljárásokat, hogy egy adott személy áldozatnak minősül-e.
- (20) Az áldozatoknak a büntető igazságszolgáltatási rendszerben betöltött szerepe és az, hogy aktívan részt vehetnek-e a büntetőeljárásban, a nemzeti rendszertől függően tagállamonként változik, és azt a következő egy vagy több kritérium határozza meg: a nemzeti rendszer biztosítja-e a büntetőeljárásban részt vevő személy jogállását az áldozat részére; az áldozat a büntetőeljárásban való aktív – például tanúként való – részvétele törvény által előírt kötelezettsége alá esik, vagy arra felkérést kap; és/vagy az áldozat a nemzeti jog szerint a törvénnyel fogva jogosult-e a büntetőeljárásban való aktív részvételre, és e joggal élni is kíván-e, amennyiben a nemzeti rendszer az áldozatoknak nem biztosít jogállást a büntetőeljárásban részt vevő személyként való részvételre. A tagállamoknak meg kell határozniuk, hogy ezek közül mely kritériumok vonatkoznak az ezen irányelvben meghatározott jogok hatályának meghatározására azokban az esetekben, amikor az áldozat által az adott büntető igazságszolgáltatási rendszerben betöltött szerepre történik utalás.
- (21) Az illetékes hatóságok, az áldozatsegítő, illetve a helyreállító igazságszolgáltatási szolgálat által nyújtott tájékoztatást és tanácsokat, amennyire csak lehetséges, számos tájékoztatási eszköz útján és az áldozatok számára érthető módon kell nyújtani. Az ilyen tájékoztatást és tanácsokat egyszerű és közérthető nyelven kell nyújtani. Azt is biztosítani kell továbbá, hogy az áldozatot meg tudják érteni az eljárás során. Ezzel összefüggésben figyelembe kell venni a tájékoztatás nyújtásához használt nyelv áldozatok általi ismeretét, az áldozatok életkorát, érettségét, intellektuális és érzelmi képességeit, írástudásuk fokát, valamint bármely szellemi vagy fizikai fogyatékoságukat. Különös figyelmet kell fordítani az olyan értési vagy közlési nehézségekre, amelyek hátterében valamilyen fogyatékoság állhat, például hallás-sérülés vagy beszédzavar. A büntetőeljárás során hasonlóképpen figyelembe kell venni az áldozat információ-közlési képességének korlátozottságát.
- (22) Ezen irányelv alkalmazásában a feljelentés megtételét a büntetőeljárás részének kell tekinteni. Ebbe az is beleértendő, amikor a hatóságok hivatalból kezdeményeznek büntetőeljárást az áldozat által elszenvedett bűncselekmény következtében.
- (23) A költségek megtérítésével kapcsolatos tájékoztatást az illetékes hatósággal való első kapcsolatfelvételtől kezdődően meg kell adni, például a költségek megtérítésének alapfeltételeit ismertető tájékoztató füzetrel. Nem szükséges a tagállamok számára előírni, hogy a büntetőeljárás e korai szakaszában döntsenek arról, hogy az érintett áldozat megfelel-e a költségek megtérítésére vonatkozó feltételeknek.

- (24) Bűncselekmény feljelentésekor az áldozatoknak a feljelentésről írásos igazolást kell kapniuk a rendőrségtől, amelyben feltüntetik a bűncselekmény alapvető jellemzőit, úgy mint a bűncselekmény típusát, az elkövetés idejét és helyét, valamint a bűncselekmény által okozott kárt vagy károsodást. Az igazolásnak tartalmaznia kell az ügyszámot, valamint a bűncselekmény feljelentésének idejét és helyét annak érdekében, hogy az a bűncselekmény feljelentésének bizonyítékául szolgáljon, például biztosítási kárigényekkel kapcsolatban.
- (25) Az elévülési határidőkkel kapcsolatos szabályok sérelme nélkül a bűncselekménynek a megtorlástól, megaláztatástól vagy megbélyegzéstől való félelem miatti késedelmes feljelentése nem eredményezheti a feljelentés áldozat általi megtételének igazolása megtagadását.
- (26) A nyújtott tájékoztatásnak kellően részletesnek kell lennie annak biztosításához, hogy az áldozatok tiszteletteljes bánásmódban részesüljenek, valamint ahhoz, hogy képesek legyenek megalapozott döntést hozni az eljárásban való részvételükről. Ezzel összefüggésben különösen fontos az a tájékoztatás, amely révén az áldozat értesülhet az eljárás pillanatnyi állásáról. Úgyszintén fontos ez azon információk szempontjából, amelyek alapján az áldozat eldöntheti, hogy kéri-e az eljárás megszűnését eredményező határozat felülvizsgálatát. Eltérő rendelkezés hiányában lehetővé kell tenni, hogy az áldozatot szóban vagy írásban, többek között elektronikus úton is tájékoztathassák.
- (27) Az áldozatnak szóló tájékoztatást az illetékes hatóságnál az áldozat által meghagyott utolsó ismert levelezési címre vagy elektronikus elérhetőségre kell megküldeni. Kivételes esetekben, például ha egy adott ügyben nagy számú áldozat érintett, lehetővé kell tenni, hogy ezt a tájékoztatást a sajtón, az illetékes hatóság hivatalos honlapján vagy valamely hasonló kommunikációs csatornán keresztül is biztosíthassák.
- (28) A tagállamok nem kötelezhetők a tájékoztatásra abban az esetben, ha az információ közlése akadályozhatja az ügy szabályszerű elintézését, vagy sérthet egy adott ügyet vagy személyt, vagy ha megítélésük szerint e közlés ellentétes az alapvető biztonsági érdekekkel.
- (29) Az illetékes hatóságoknak gondoskodniuk kell arról, hogy az áldozatok az ügyükkel kapcsolatos kommunikáció céljára naprakész elérhetőségeket kapjanak, kivéve, ha az áldozat jelezte, hogy nem kíván ilyen tájékoztatást kapni.
- (30) A „határozatra” való hivatkozás alatt a tájékoztatáshoz, tolmácsoláshoz és fordításhoz való joggal összefüggésben kizárólag a bűnösnek nyilvánításra vagy a büntetőeljárás másképp történő lezárására való hivatkozást kell érteni. Az ilyen határozat indokolását az áldozat számára a határozatot tartalmazó dokumentum egy példánya vagy az indokolás rövid összefoglalása révén kell megadni.
- (31) Az áldozat által elszenvedett bűncselekménnyel kapcsolatos feljelentés eredményeként lefolytatandó eljárás idejével és helyével kapcsolatos tájékoztatáshoz való jognak az ügyben hozott ítélet elleni fellebbezéssel kapcsolatos tárgyalás idejére és helyére vonatkozó tájékoztatásra is vonatkoznia kell.
- (32) Az áldozatok számára kérelemre meg kell adni az elkövető szabadon bocsátásával vagy szökésével kapcsolatos konkrét információkat, legalább azokban az esetekben, amikor az áldozat sérelem veszélyének vagy azonosított kockázatának lehet kitéve, kivéve, ha ezen információk közlése eredményeképpen az elkövető lenne kitéve sérelem azonosított kockázatának. Amennyiben az információk közlése eredményeképpen az elkövető sérelem azonosított kockázatának lenne kitéve, az illetékes hatóságnak a megfelelő fellépés meghatározása során minden egyéb kockázatot figyelembe kell vennie. Az „áldozatot érő sérelem azonosított kockázatára” hivatkozásnak olyan tényezőket kell magában foglalnia, mint például a bűncselekmény természete és súlya, valamint a megtorlás kockázata. Ezért ez nem alkalmazható azokban az esetekben, amikor enyhébb súlyú bűncselekmények elkövetésére került sor, és így csak csekély annak kockázata, hogy az áldozat sérelmet szenved.
- (33) Az áldozatokat tájékoztatni kell az elkövető szabadon bocsátására vonatkozó határozat elleni fellebbezési jogról, amennyiben a nemzeti jog értelmében ilyen jog létezik.
- (34) A hatékony igazságszolgáltatás csak akkor valósítható meg, ha az áldozatok megfelelően elmagyarázhatják a bűncselekmény körülményeit, és az illetékes hatóságok számára érthető módon képesek előadni a bizonyítékaikat. Ugyanilyen fontos az áldozatokkal való tiszteletteljes bánásmódnak és annak biztosítása, hogy élhessenek a jogaikkal. Ezért az áldozatok kihallgatása során, valamint a bírósági tárgyalásokon való aktív részvételük lehetővé tétele céljából – az áldozatoknak az adott büntető igazságszolgáltatási rendszerben betöltött szerepével összhangban – térítésmentesen tolmácsolásnak kell rendelkezésre állnia. Ami a büntetőeljárás egyéb vonatkozásait illeti, a tolmácsolás és fordítás iránti igény eltérő lehet a konkrét kérdésektől, az áldozatoknak az adott büntető igazságszolgáltatási rendszerben betöltött szerepétől és az eljárásban való részvételétől, valamint bármely különleges jogosultságuktól függően. Ezen egyéb esetekben a tolmácsolást és fordítást csupán az áldozatok jogainak gyakorlásához szükséges mértékben kell biztosítani.

- (35) Az áldozat számára a nemzeti jog szerinti eljárásokkal összhangban biztosítani kell a jogot arra, hogy megtámadhassa a tolmácsolás vagy a fordítás szükségletességét megállapító határozatot. Ez a jog nem kötelezi a tagállamokat arra, hogy olyan külön mechanizmusról vagy panasztételi eljárásról gondoskodjanak, amelynek keretében az ilyen határozat megtámadható, illetve indokolatlanul nem hosszabbíthatja meg a büntetőeljárás. Elégséges a határozatnak a meglévő nemzeti eljárásokkal összhangban történő belső felülvizsgálata.
- (36) Az a tény, hogy az áldozat egy nem sokak által beszélt nyelven beszél, önmagában nem lehet alapja egy olyan határozatnak, amely szerint a tolmácsolás vagy a fordítás indokolatlanul meghosszabbítaná a büntetőeljárás.
- (37) A támogatást az áldozat szükségleteinek és az ezen irányelvben meghatározott jogoknak megfelelően biztosítani kell, mielőtt az illetékes hatóságok tudomást szereznek az áldozatról, a büntetőeljárás teljes tartama alatt, valamint megfelelő ideig az ilyen eljárást követően. A támogatást különféle eszközök segítségével, túlzott formák nélkül, és a tagállamok területén földrajzilag kellően széles körben kell nyújtani ahhoz, hogy valamennyi áldozatnak lehetősége nyíljon e szolgáltatások igénybevételére. Azok az áldozatok, akik a bűncselekmény súlya folytán jelentős sérelmet szenvedtek, segítők szakszolgáltatásokat igényelhetnek.
- (38) Azoknak a személyeknek, akik különösen kiszolgáltatottak, vagy akik olyan helyzetbe kerülnek, amelynek következtében különösen nagymértékben ki vannak téve a sérelem kockázatának – például a hozzátartozóik által elkövetett ismételt erőszaknak kitett személyeknek, a nemi alapú erőszak áldozatainak, illetve azoknak, akik egyéb típusú bűncselekmények áldozatává esnek egy olyan tagállamban, amelynek nem állampolgárai vagy lakosai – szaksegítségben és jogi védelemben kell részesülniük. A segítők szakszolgáltatásokat olyan integrált és célzott megközelítés alkalmazásával kell megvalósítani, amelynek többek között figyelembe kell vennie az áldozatok sajátos szükségleteit, a bűncselekmény következtében elszenvedett sérelem súlyát, valamint az áldozatok, az elkövetők, a gyermekek és szélesebb társadalmi környezetük közötti kapcsolatot is. Az áldozat bűncselekmény következtében elszenvedett esetleges sérelméből való felgyógyulásának vagy traumája feldolgozásának támogatásában fontos szerepet játszó említett szolgáltatásoknak, és az ott dolgozó munkatársaknak az egyik fő feladata az áldozatok tájékoztatása az ezen irányelvben meghatározott jogokról annak érdekében, hogy az áldozatok döntéseiket egy olyan támogató környezetben hozhassák meg, amely méltósággal, tisztelettel és tapintattal kezeli őket. Az ilyen segítők szakszolgálatok által nyújtandó támogatások fajtái között szerepelhetnek az alábbiak: menedék és biztonságos szállás rendelkezésre bocsátása, azonnali orvosi segítség, erőszakos közösülés vagy szemérem elleni erőszak esetén orvosi és igazságügyi szakértői vizsgálatra utalás bizonyítékok gyűjtése céljából, rövid és hosszú távú pszichológiai tanácsadás, pszichés trauma kezelése, jogi tanácsadás, pártfogó ügyvédi képviselő igénybevétele, valamint a gyermekek mint közvetlen vagy közvetett áldozatok számára kialakított specifikus szolgáltatások.
- (39) Az áldozatsegítő szolgálatok nem kötelesek arra, hogy maguk rendelkezzenek kiterjedt szakértelemmel és szakmai tapasztalattal. Amennyiben azonban szükséges, az áldozatsegítő szolgálatoknak segítséget kell nyújtaniuk az áldozatoknak abban, hogy a már létező szakmai támogatást, például a pszichológusokat igénybe vegyék.
- (40) Jóllehet a támogatás nyújtása nem tehető függővé attól, hogy az áldozatok feljelentést tesznek-e a bűncselekménnyel kapcsolatban az illetékes hatóságnál, például a rendőrségen, azonban helyzetüknél fogva gyakran mégis az ilyen hatóságok a legalkalmasabbak arra, hogy tájékoztatást adjanak az áldozatoknak a támogatás lehetőségéről. Ezért arra ösztönözzük a tagállamokat, hogy teremtsék meg a megfelelő feltételeket – az adatvédelmi követelmények betarthatóságát és betartását is biztosítva – ahhoz, hogy az áldozatokat az áldozatsegítő szolgálatokhoz lehessen irányítani. El kell azonban kerülni az adott áldozat többszöri átirányítását.
- (41) Ha az áldozatok írásban tehetnek nyilatkozatot vagy adhatnak magyarázatot, úgy kell tekinteni, hogy számukra biztosították a meghallgatáshoz való jogot.
- (42) A gyermek áldozatok büntetőeljárásokban történő meghallgatáshoz való jogának érvényesülése nem zárható ki csak azon az alapon, hogy az áldozat gyermek, vagy az ilyen áldozat életkora miatt.
- (43) Az eljárás megszűnését eredményező határozat felülvizsgálatához való jog akként értelmezendő, hogy az az ügyészek és a nyomozási bírók vagy a bűnüldöző hatóságok, így például rendőrök által hozott határozatokra utal, a bírósági határozatokra azonban nem. Az eljárás megszűnését eredményező határozat felülvizsgálatát az eredeti határozatot hozó személytől vagy hatóságtól eltérő személynek vagy hatóságnak kell végeznie, kivéve, ha az eljárás megszűnését eredményező eredeti határozatot a legmagasabb szintű ügyési hatóság hozta, amelynek határozatai nem vizsgálhatók felül: ebben az esetben a felülvizsgálatot ugyanezen hatóság végezheti el. Az eljárás megszűnését eredményező határozat felülvizsgálatához való jog nem vonatkozik az olyan különleges eljárásokra, mint például a parlamenti képviselőkkel vagy a kormánytagokkal szemben a hivataluk gyakorlásával kapcsolatban indított eljárások.

- (44) A büntetőeljárás befejezéséről rendelkező határozatnak olyan helyzetekre is ki kell terjednie, amelyekben az ügyész a vád elejtése vagy az eljárás megszüntetése mellett dönt.
- (45) A peren kívüli vitarendezést és ezáltal a büntetőeljárás befejezését eredményező ügyészi határozat kizárólag abban az esetben vonja meg az áldozatoktól a jogot, hogy az eljárás megszűnését eredményező ügyészi határozat felülvizsgálatát kérik, amennyiben a vitarendezés figyelemztetéssel vagy kötelezettség előírásával jár.
- (46) A helyreállító igazságszolgáltatási szolgáltatások – köztük például az áldozat és az elkövető közötti közvetítés, a családi csoportkonferenciák és az ítélkező körök – jelentős előnnyel járhatnak az áldozatok számára, viszont a másodlagos és ismételt áldozattá válás, a megfélemlítés, valamint a megtorlás megelőzése érdekében biztosítékokra van szükség. Ezért az ilyen szolgáltatásoknál az áldozat érdekeit és igényeit kell elsődlegesen szem előtt tartani, orvosolva az áldozatnak okozott kárt, és elkerülve a további károkozást. Amennyiben az ügyben helyreállító igazságszolgáltatási szolgáltatásokat vesznek igénybe, és amikor helyreállító igazságszolgáltatási eljárást folytatnak, figyelembe kell venni azon tényezőket – így a bűncselekmény természetét és súlyát, az okozott trauma mértékét, az áldozat fizikai, szexuális vagy pszichológiai sérthetlensége megsértésének ismétlődő jellegét, az erőviszonyokban fennálló különbségeket, valamint az áldozat életkorát, érettségét vagy intellektuális képességét – amelyek korlátozhatják vagy csökkenthetik az áldozat képességét arra, hogy megalapozott döntést hozzon, vagy megakadályozhatják az ügy áldozat számára kedvező kimenetelét. A helyreállító igazságszolgáltatási eljárásnak fő szabály szerint bizalmasnak kell lennie, kivéve, ha a felek ettől eltérően állapodnak meg, vagy ha jelentős közérdek miatt a nemzeti jog így rendelkezik. Az olyan tényezők, mint az eljárás során tett fenyegetések vagy elkövetett bármilyen jellegű erőszak olyannak tekinthetők, mint amelyek szükségessé teszik a közérdekből történő nyilvánosságra hozatalt.
- (47) Az áldozatoktól nem várható el, hogy a büntetőeljárásban való részvételükkel kapcsolatban költségek terheljék őket. A tagállamok kizárólag az áldozatok büntetőeljárásban való részvételével kapcsolatos szükséges költségek megtérítésére kötelezhetők, az áldozatok által jogi szolgáltatásokért kifizetett díjak megtérítésére nem. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy a költségek megtérítésére vonatkozóan feltételeket szabjanak meg nemzeti jogukban, úgy mint a megtérítés igénylésének határideje, az ellátási és az utazási átalány, valamint a keresetkiesés maximális napi összege. A büntetőeljárás során a költségek megtérítéséhez való jog nem merülhet fel olyan helyzetben, amikor az áldozat egy bűncselekménnyel kapcsolatban feljelentést tesz. A költségeket csak annyiban kell fedezni, amennyiben az áldozatot az illetékes hatóságok kötelezték vagy kérték fel a büntetőeljárás során való megjelenésre és az abban való aktív részvételre.
- (48) A büntetőeljárás során lefoglalt, visszaszolgáltatható vagyontárgyakat a lehető leghamarabb vissza kell szolgáltatni a bűncselekmény áldozatának, attól függően, hogy kivételes körülmények állnak-e fenn, mint amikor például a vagyontárgy tulajdonjoga vita tárgyát képezi, vagy ha a vagyontárgy birtoklása vagy maga a vagyontárgy jogszabályba ütközik. A vagyontárgy visszaszolgáltatásához való jog nem érintheti a vagyontárgynak az egyéb jogi eljárások céljaira való jogszerű visszatartását.
- (49) Az elkövető által nyújtandó kártérítésről szóló határozathoz való jognak és az ehhez kapcsolódóan alkalmazandó eljárásnak azokra az áldozatokra is vonatkoznia kell, akiknek tartózkodási helye a bűncselekmény elkövetésének helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban van.
- (50) Az ebben az irányelvben meghatározott, a feljelentések továbbítására vonatkozó kötelezettség nem érintheti sem a tagállamok eljárás-indítási hatáskörét, és nem sértheti a joghatóság gyakorlásával kapcsolatos összeütközésekre vonatkozóan a joghatóság gyakorlásával kapcsolatos, büntetőeljárások során felmerülő összeütközések megelőzéséről és rendezéséről szóló, 2009. november 30-i 2009/948/IB tanácsi kerethatározatban ⁽¹⁾ megállapított szabályokat.
- (51) Ha az áldozat elhagyta a bűncselekmény elkövetésének helye szerinti tagállam területét, akkor ez a tagállam már nem lehet köteles segítség, támogatás és védelem nyújtására, kivéve az érintett bűncselekménnyel kapcsolatban általa folytatott bármely büntetőeljárással közvetlenül összefüggő segítséget, támogatást és védelmet, például a bírósági eljárás alatt biztosítandó különleges védelmi intézkedéseket. Az áldozat lakóhelye szerinti tagállamnak kell biztosítania az áldozat számára a felépüléséhez szükséges segítséget, támogatást és védelmet.
- (52) Rendelkezésre kell állnia olyan intézkedéseknek, amelyek alkalmasak az áldozatok és családtagjaik biztonságának és méltóságának a másodlagos és az ismételt áldozattá válással, megfélemlítéssel, valamint a megtorlással szembeni megvédésére, mint amilyenek például az ideiglenes intézkedések vagy a védelmi és távoltartó határozatok.

⁽¹⁾ HL L 328., 2009.12.15., 42. o.

- (53) Az eljárások koordinált és tiszteletteljes lefolytatása révén, amely lehetővé teszi az áldozatok számára, hogy kialakuljon bennük a hatóságok iránti bizalom, korlátozni kell az elkövető vagy a büntetőeljárásban való részvétel által előidézett másodlagos és ismételt áldozattá válás, a megfélemlítés, valamint a megtorlás kockázatát. A lehető leginkább meg kell könnyíteni az illetékes hatóságokkal való kapcsolattartást, ugyanakkor korlátozni kell – például a kihallgatások videóra való felvétele és a felvétel bírósági eljárás során való felhasználásának engedélyezése révén – azon esetek számát, amikor az áldozat szükségtelenül lép kapcsolatba a hatóságokkal. A lehető legszélesebb intézkedési skálának kell a gyakorlati szakemberek rendelkezésére állnia annak megakadályozása érdekében, hogy az áldozatot szenvedés érje a bírósági eljárás során, különösen annak következtében, hogy vizuális kapcsolatba kerül az elkövetővel, annak családjával, bűntársaival vagy a nyilvánosság tagjaival. Ezért arra kell ösztönözni a tagállamokat, hogy különösen a bírósági épületekkel és a rendőrségekkel kapcsolatban megvalósítható és gyakorlati intézkedéseket vezessenek be, amelyek lehetővé teszik, hogy az épületekben kedvező körülmények – például külön bejáratok és elkülönített váróhelyiségek – fogadják az áldozatokat. Ezen túlmenően a tagállamoknak a lehető legnagyobb mértékben úgy kell megtervezniük a büntetőeljárásokat, hogy az áldozatok és családtagjaik, valamint az elkövetők közötti kapcsolat elkerülhető legyen, például azáltal, hogy az áldozatokat és az elkövetőket eltérő időpontban idézik kihallgatásra.
- (54) Az áldozat magánéletének védelme fontos eszköz lehet a másodlagos és ismételt áldozattá válás, a megfélemlítés, valamint a megtorlás megakadályozása érdekében. E védelem olyan intézkedések révén valósítható meg, mint az áldozat személyazonosságával és tartózkodási helyével kapcsolatos adatszolgáltatás mellőzése vagy korlátozása. Az ilyen védelem különösen fontos a gyermekáldozatok esetében, és magában foglalja a gyermek nevének titokban tartását is. Ugyanakkor lehetnek olyan kivételes esetek, amikor a gyermek számára előnyös lehet az információ nyilvánosságra hozatala vagy adott esetben akár széles körű terjesztése, például gyermekrablás esetén. Az áldozatok és családtagjaik magánéletének és képmásának védelmét szolgáló intézkedéseknek minden esetben meg kell felelniük a tisztességes eljáráshoz való jognak és a véleménynyilvánítás szabadságának, ahogyan azokat az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 6. illetve 10. cikke elismeri.
- (55) Egyes áldozatok esetében a büntetőeljárás során különösen nagy a kockázata a másodlagos és ismételt áldozattá válásnak, valamint az elkövető általi megfélemlítésnek és megtorlásnak. Ez a kockázat összefügghet az áldozat személyes jellemzőivel, vagy a bűncselekmény típusával, természetével vagy körülményeivel. Ezt a kockázatot csak a lehető legkorábban elvégzett egyéni értékelések révén lehet hatékonyan azonosítani. Ilyen értékelést minden áldozat esetében kell végezni annak megállapítása érdekében, hogy a másodlagos és ismételt áldozattá válás, a megfélemlítés, valamint a megtorlás kockázata esetükben fennáll-e, valamint hogy esetükben milyen különleges védelmi intézkedésekre van szükség.
- (56) Az egyéni értékelések során figyelembe kell venni az áldozat személyes jellemzőit, mint például az életkorát, nemét és nemi identitását vagy annak kifejezését, etnikumát, fajtát, vallását, szexuális irányultságát, egészségi állapotát, fogyatékosságát, tartózkodásra való jogosultságát, kommunikációs nehézségeit, az elkövetőhöz fűződő kapcsolatát vagy tőle való függőségét és a bűncselekményekkel kapcsolatos korábbi tapasztalatát. Figyelembe kell venni a bűncselekmény típusát vagy természetét és körülményeit is, mint például, hogy a bűncselekmény gyűlölet-bűncselekmény, előítéleten alapuló bűncselekmény vagy megkülönböztetésen alapuló indítékkal elkövetett bűncselekmény-e, szexuális erőszak-e, hozzátartozók közötti erőszak-e, olyan bűncselekmény-e, amelynek során az elkövető irányító szerepet töltött be, az áldozat tartózkodási helye magas bűnözési rátával rendelkező vagy bandák által irányított területen van-e, vagy hogy az áldozat származási országa a bűncselekmény elkövetésének helye szerinti tagállamtól eltérő-e.
- (57) Az emberkereskedelem, a terrorizmus, a szervezett bűnözés, a hozzátartozók közötti erőszak, a szexuális erőszak vagy a szexuális kizsákmányolás, a nemi alapú erőszak és a gyűlölet-bűncselekmények áldozatai, valamint a fogyatékossággal élő áldozatok és a gyermek áldozatok esetében nagy arányban fordul elő a másodlagos és ismételt áldozattá válás, a megfélemlítés, valamint a megtorlás. Különös alaposággal kell eljárni annak megítélése során, hogy az ilyen áldozatok esetében fennáll-e az ilyen áldozattá válás, a megfélemlítés és a megtorlás kockázata, és abból a feltevésből kell kiindulni, hogy ezen áldozatok esetében különleges védelmi intézkedésekre lesz szükség.
- (58) Azokat az áldozatokat, akiknek az esetében megállapították, hogy ki vannak téve a másodlagos és ismételt áldozattá válás, a megfélemlítés és a megtorlás kockázatának, a büntetőeljárás során megfelelő intézkedések alkalmazásával védelemben kell részesíteni. Az ilyen intézkedések pontos természetét az egyéni értékelés során, az áldozat kívánságának figyelembevételével kell meghatározni. Bármely ilyen intézkedés terjedelmét a védekezéshez való jog sérelme nélkül és az igazságszolgáltatási mérlegelési jogkör szabályaival összhangban kell meghatározni. Az áldozatok eljárással kapcsolatos aggályait és féltreérett döntő tényezőként kell figyelembe venni annak megállapításakor, hogy szükségük van-e bármilyen külön intézkedésre.
- (59) A közvetlen operatív szükségletek és kényszerítő körülmények lehetetlenné tehetik annak biztosítását például, hogy mindig ugyanaz a rendőr hallgassa ki az áldozatot; ilyen kényszerítő körülmények például a betegség, valamint a szülési vagy szülői szabadság. Ezen túlmenően előfordulhat, hogy például felújítás miatt nem állnak rendelkezésre a speciálisan az áldozatok kihallgatására kialakított helyiségek. Ilyen operatív vagy gyakorlati kényszerítő körülmények esetén előfordulhat, hogy az egyéni értékelést követően szükségesnek ítélt valamely különleges intézkedés az adott esetben nem alkalmazható.

- (60) Amennyiben ezen irányelvvel összhangban gyámot vagy képviselőt kell kijelölni a gyermek számára, a feladatokat ugyanaz a személy vagy egy jogi személy, illetve intézmény vagy hatóság is elláthatja.
- (61) A büntetőeljárás során az áldozatokkal valószínűsíthetően személyes kapcsolatba kerülő tisztviselők számára lehetővé kell tenni, hogy – az áldozatokkal való kapcsolatuk fokának megfelelően – megfelelő alap- és továbbképzésben részesüljenek annak érdekében, hogy képesek legyenek felismerni az áldozatokat és szükségleteiket, valamint tisztelettel, tapintattal, szakértelemmel és megkülönböztetésmentes módon kezelni őket. Az áldozatok specifikus védelmi szükségleteinek és különleges védelmi intézkedések iránti szükségletének meghatározására irányuló egyéni értékelésben valószínűsíthetően részt vevő személyeket az ilyen értékelés megfelelő elvégzésével kapcsolatos speciális képzésben kell részesíteni. A tagállamoknak gondoskodniuk kell a rendőrség és a bírósági személyzet ilyen jellegű képzéséről. A képzést népszerűsíteni kell továbbá az ügyvédek, az ügyészek, a bírák, valamint az áldozatsegítő és a helyreállító igazgatszolgáltatási szolgáltatást nyújtó gyakorlati szakemberek körében is. E követelménynek magában kell foglalnia az azon speciális segítő szolgáltatásokkal kapcsolatos képzést is, amelyekhez az áldozatokat át kell irányítani, vagy ha munkájuk során sajátos szükségletekkel rendelkező áldozatokkal is kapcsolatba kerülnek, akkor az erre vonatkozó speciális képzést is, továbbá szükség szerint speciális pszichológiai képzést is. Ahol ennek jelentősége van, az ilyen képzések során fel kell hívni a figyelmet az áldozatok neméből fakadó sajátos igényekre. A tagállamok képzési fellépéseit a Budapest Ütemtervnek megfelelően ki kell egészíteni iránymutatásokkal, ajánlásokkal és a legjobb gyakorlatok cseréjével.
- (62) A tagállamoknak ösztönözniük kell a bűncselekmények áldozataival foglalkozó civil szervezetek – köztük az elismert és aktív nem kormányzati szervezetek – munkáját, és szorosan együtt kell működniük velük, különösen a szakpolitikai döntéshozatali kezdeményezések, a tájékoztató és figyelemfelkeltő kampányok, a kutatási és oktatási programok, a képzés, valamint a bűncselekmények áldozatainak támogatására és védelmére irányuló intézkedések hatásainak ellenőrzése és értékelése terén. Ahhoz, hogy a bűncselekmények áldozatai megfelelő szintű segítséget, támogatást és védelmet kaphassanak, a közszolgálatoknak koordinált módon kell dolgozniuk, és a közigazgatás valamennyi – uniós, nemzeti, regionális és helyi – szintjén be kell vonni őket. Az áldozatoknak segítséget kell nyújtani az illetékes hatóság megtalálásában és az ehhez a hatósághoz fordulásban a többszöri átirányítás elkerülése érdekében. A tagállamoknak meg kell fontolniuk az „egyetlen hozzáférési pont” vagy „egyablakos ügyintézés” kialakítását, amely a büntetőeljárás során az áldozatok valamennyi különféle szükségletének kielégítésére törekszik, beleértve a tájékoztatás, a segítségnyújtás, a támogatás, a védelem és a kárenyhítés iránti szükségletet is.
- (63) A bűncselekmények feljelentésének ösztönzése és megkönnyítése céljából, valamint annak érdekében, hogy az áldozatok elkerülhessék az ismételt áldozattá válást, megbízható segítő szolgálatoknak kell az áldozatok rendelkezésére állnia, az illetékes hatóságoknak pedig fel kell készülniük az áldozatok feljelentéseinek tisztelettel, tapintattal, szakértelemmel és megkülönböztetésmentes módon történő megválaszolására. Ennek eredményeként nőhet az áldozatoknak a tagállamok büntető igazgatszolgáltatási rendszerébe vetett bizalma, és csökkenhet a fel nem jelentett bűncselekmények száma. Az áldozatok bűncselekményekkel kapcsolatos feljelentéseit nagy valószínűséggel fogadó gyakorlati szakembereket a bűncselekmények feljelentésének megkönnyítése érdekében megfelelően ki kell képezni, valamint a harmadik fél – beleértve a civil társadalmi szervezeteket is – általi feljelentést lehetővé tevő intézkedéseket kell bevezetni. Lehetővé kell tenni a kommunikációs technológia, mint például az e-mail, a videofelvétel vagy a feljelentés megtételére alkalmazható online kitölthető elektronikus formanyomtatványok alkalmazását.
- (64) Az ezen irányelvben meghatározott jogok terén történő hatékony szakpolitikai döntéshozatalnak egyik alapvető eleme a rendszeres és megfelelő statisztikai adatgyűjtés. Az irányelv alkalmazásának értékelését megkönnyítendő, a tagállamoknak közölniük kell a Bizottsággal a bűncselekmények áldozataira vonatkozó nemzeti eljárások alkalmazásával kapcsolatos releváns statisztikai adatokat, beleértve legalább a feljelentett bűncselekmények számát és típusát, valamint amennyiben ezek az adatok ismertek és rendelkezésre állnak, az áldozatok számát, életkorát és nemét. A releváns statisztikai adatok magukban foglalhatják az igazságügyi hatóságok és a bűnüldöző szervek által rögzített adatokat, valamint lehetőség szerint az egészségügyi és a szociális jóléti szolgálatok, az állami, illetve a nem kormányzati áldozatsegítő vagy helyreállító igazgatszolgáltatási szolgálatok, és egyéb, bűncselekmények áldozataival foglalkozó szervezetek által összeállított adminisztratív adatokat egyaránt. Az igazságügyi adatok kiterjedhetnek a feljelentett bűncselekményre vonatkozó információkra, a nyomozás tárgyát képező ügyek számára, valamint azon személyek számára, akik ellen vádat emeltek, és akiket elítéltek. A szolgáltatásalapú adminisztratív adatok lehetőség szerint magukban foglalhatnak arra vonatkozó adatokat, hogy az áldozatok miként veszik igénybe a kormányzati szervek, illetve az állami és magán segítő szervezetek által nyújtott szolgáltatásokat, így például azt, hogy a rendőrség hány esetben irányított áldozatokat áldozatsegítő szolgálatokhoz, hány áldozat kérelmezett, és hány áldozat részesült vagy nem részesült segítségben vagy helyreállító igazgatszolgáltatásban.
- (65) Ezen irányelv célja a 2001/220/IB kerethatározat rendelkezéseinek módosítása és kiterjesztése. Mivel nagyszámú és lényeges módosítást kell végezni, az egyértelműség érdekében az említett kerethatározatot teljes egészében fel kell váltani az ezen irányelv elfogadásában részt vevő tagállamok vonatkozásában.

(66) Ezen irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és megfelel az Európai Unió Alapjogi Chartája által elismert elveknek. Elő kívánja mozdítani különösen az emberi méltósághoz, az élethez, a testi és szellemi sérthetetlenséghez, a szabadsághoz és biztonsághoz való jogot, a magán- és a családi élet tiszteletben tartását, a tulajdonhoz való jogot, a megkülönböztetésmentesség elvét, a nők és férfiak közötti egyenlőség elvét, továbbá a gyermekek, az idősek és a fogyatékkal élő személyek jogait, valamint a tisztességes eljáráshoz való jogot.

(67) Mivel ezen irányelv célját, nevezetesen a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapítását a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért az irányelv léptéke és lehetséges hatásai miatt az uniós szinten jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.

(68) Az ezen irányelv végrehajtása során feldolgozott személyes adatokat a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés keretében feldolgozott személyes adatok védelméről szóló, 2008. november 27-i 2008/977/IB tanácsi kerethatározatnak⁽¹⁾, valamint az Európa Tanácsnak az egyének személyes adataik gépi feldolgozása során való védelméről szóló, 1981. január 28-i – valamennyi tagállam által megerősített – egyezményében megállapított elveknek megfelelő védelemben kell részesíteni.

(69) Ezen irányelv nem érinti az áldozatok meghatározott kategóriáinak, például az emberkereskedelem, valamint a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia áldozatainak sajátos szükségleteit célzottabban kezelő egyéb uniós jogi aktusokban foglalt, messzebbre mutató rendelkezéseket.

(70) Az EUSZ-hez és az EUMSZ-hez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 3. cikkével összhangban e tagállamok bejelentették, hogy részt kívánnak venni ennek az irányelvnek az elfogadásában és alkalmazásában.

(71) Az EUSZ-hez és az EUMSZ-hez csatolt, Dánia helyzetéről szóló 22. jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban Dánia nem vesz részt ennek az irányelvnek az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.

(72) Az európai adatvédelmi biztos a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása

tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 2000. december 18-i 45/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽²⁾ 41. cikkének (2) bekezdése alapján 2011. október 17-én véleményt⁽³⁾ fogalmazott meg,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Célkitűzések

(1) Ezen irányelv célja, hogy a bűncselekmények áldozatai megfelelő tájékoztatásban, támogatásban és védelemben részesüljenek, valamint képesek legyenek részt venni a büntetőeljárásban.

A tagállamok biztosítják, hogy az áldozatokat elismerjék, és tisztelettel, tapintattal, személyre szabottan, szakértelemmel és megkülönböztetésmentes módon bánjanak velük minden alkalommal, amikor kapcsolatba kerülnek az áldozatsegítő és a helyreállító igazságszolgáltatási szolgálatokkal, vagy a büntetőeljárás keretében eljáró illetékes hatóságokkal. Az ezen irányelvben meghatározott jogok megkülönböztetésmentes módon – többek között a tartózkodásra való jogosultságuktól függetlenül – alkalmazandók az áldozatokra.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy ezen irányelv alkalmazása során – amennyiben az áldozat gyermek – elsődlegesen a gyermek mindenek felett álló érdekét vegyék figyelembe, amelyet pedig egyéni alapon értékeljenek. Gyermekközpontú szemléletnek kell érvényesülnie a gyermek életkorának, érettségének, valamint véleményének, szükségleteinek és aggályainak megfelelő figyelembevételével. A gyermeket és adott esetben a szülői felügyeleti jogot gyakorló személyt vagy a gyermek más törvényes képviselőjét tájékoztatni kell azokról az intézkedésekről vagy jogokról, amelyek középpontjában kifejezetten a gyermek áll.

2. cikk

Fogalommeghatározások

(1) Ezen irányelv alkalmazásában:

a) „áldozat”:

i. olyan természetes személy, aki közvetlenül bűncselekmény következtében sérelmet szenvedett – ideértve a fizikai, szellemi vagy érzelmi sérülést, vagy gazdasági hátrányt;

ii. a közvetlenül bűncselekmény következtében életét veszített személy családtagjai, akik e személy elhalálása folytán sérelmet szenvedtek;

⁽¹⁾ HL L 350., 2008.12.30., 60. o.

⁽²⁾ HL L 8., 2001.1.12., 1. o.

⁽³⁾ HL C 35., 2012.2.9., 10. o.

b) „családtagok”: a házastárs, az áldozattal közös háztartásban, szilárd és tartós alapon, elkötelezett, bensőséges kapcsolatban élő személy, az egyenes ági hozzátartozók, a testvérek, valamint az áldozat által eltartott személyek;

c) „gyermek”: minden 18. életévét be nem töltött személy;

d) „helyreállító igazságszolgáltatás”: bármely olyan eljárás, amelynek keretében az áldozat és az elkövető – önkéntes beleegyezésük esetén – pártatlan harmadik fél segítségével aktívan részt vehet a bűncselekmény kapcsán felmerülő kérdések rendezésében.

(2) A tagállamok eljárásokat alakíthatnak ki abból a célból, hogy:

a) az egyes esetek sajátos körülményeinek figyelembevétele mellett korlátozzák azoknak a családtagoknak a számát, akik élhetnek az ezen irányelvben meghatározott jogokkal; továbbá hogy

b) az (1) bekezdés a) pontjának ii. alpontja tekintetében meghatározzák, hogy mely családtagoknak van elsőbbsége az ezen irányelvben meghatározott jogok gyakorlása tekintetében.

2. FEJEZET

TÁJÉKOZTATÁS ÉS TÁMOGATÁS NYÚJTÁSA

3. cikk

A megértéshez és a megértetéshez való jog

(1) A tagállamok megfelelő intézkedéseket hoznak annak érdekében, hogy segítsék az áldozatokat abban, hogy az illetékes hatósággal való első kapcsolatfelvételtől kezdve és az azzal való további szükséges érintkezések során mindent megértsenek és megértessék magukat, beleértve az említett hatóság által nyújtott tájékoztatást is.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az áldozatokkal folytatott szóbeli vagy írásbeli kommunikáció egyszerű és közérthető nyelven történjen. Az ilyen kommunikáció során figyelembe kell venni az áldozat személyes jellemzőit, beleértve az olyan fogyatékosságot is, amely befolyásolhatja a megértési képességet vagy azt a képességet, hogy megértesse magát.

(3) Kivéve, ha ellentétes az áldozat érdekeivel, vagy ha veszélyeztetné az eljárás lefolyását, a tagállamok lehetővé teszik az áldozatok számára, hogy egy általuk választott személy elkísérje őket az illetékes hatósággal való első kapcsolatfelvételtől, amennyiben az áldozatnak a bűncselekmény hatása miatt segítségre van szüksége a megértéshez vagy a megértetéshez.

4. cikk

Az illetékes hatósággal való első kapcsolatfelvételtől kezdve történő tájékoztatáshoz való jog

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az áldozatoknak az illetékes hatósággal való első kapcsolatfelvételtől kezdve, indokolatlan késedelem nélkül megadják az alábbi tájékoztatást annak érdekében, hogy az áldozatok élhessenek az ezen irányelvben meghatározott jogokkal:

a) az általuk igénybe vehető támogatás fajtája, valamint az, hogy azt kitől kérhetik, beleértve adott esetben az orvosi segítség, a szaksegítség – ideértve a pszichológiai segítséget is – és az alternatív elhelyezés igénybevételével kapcsolatos alapvető információkat is;

b) a bűncselekménnyel kapcsolatos feljelentés megtételére szolgáló eljárások, és az ilyen eljárásokkal kapcsolatos szerepük;

c) a védelemben való részesülés módja és feltételei, ideértve a védelmi intézkedéseket is;

d) a jogi tanácsadás, a jogi segítségnyújtás és bármely egyéb tanácsadás igénybevételének módja és feltételei;

e) a kárenyhítés igénybevételének módja és feltételei;

f) a tolmácsolásra és fordításra való jogosultság módja és feltételei;

g) amennyiben a tartózkodási helyük a bűncselekmény elkövetési helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban van, azon különleges intézkedések, eljárások vagy szabályok, amelyek az illetékes hatósággal való első kapcsolatfelvétel helye szerinti tagállamban érdekeik védelmére rendelkezésükre állnak;

h) panasztételre rendelkezésre álló eljárások, amennyiben a büntetőeljárás keretében eljáró illetékes hatóság a jogaikat megsérti;

i) elérhetőségek az ügyükkel kapcsolatos kommunikációhoz;

j) a rendelkezésre álló helyreállító igazságszolgáltatási szolgáltatások;

k) a büntetőeljárásban való részvételük következtében felmerült költségeik megtérítésének módja és feltételei.

(2) Az (1) bekezdésben említett tájékoztatás mértéke és részletessége az áldozat sajátos szükségleteitől és személyes körülményeitől, valamint a bűncselekmény típusától vagy természetétől függően változhat. A büntetőeljárás későbbi szakaszában további részletek is megadhatók az áldozat szükségleteitől és ezen részleteknek az eljárás egyes szakaszaiban való relevanciájától függően.

5. cikk

Az áldozatok jogai a feljelentés megtételekor

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az áldozatok a valamely tagállam illetékes hatóságához általuk megtett hivatalos feljelentésükről az adott bűncselekmény alapvető elemeit feltüntető írásos igazolást kapjanak.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy azon áldozatok, akik bűncselekmény miatt feljelentést kívánnak tenni, azonban nem értik vagy nem beszélnek az illetékes hatóság nyelvét, egy általuk értett nyelven vagy a szükséges nyelvi segítség igénybevételével megtehessek a feljelentést.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy azon áldozatok, akik nem értik vagy nem beszélnek az illetékes hatóság nyelvét, egy általuk értett nyelven kérésükre térítésmentesen megkapják az (1) bekezdésben előírt, a feljelentésükről készített írásos igazolás fordítását.

6. cikk

Az ügyvel kapcsolatos tájékoztatáshoz való jog

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az áldozatokat indokolatlan késedelem nélkül tájékoztassák arról a jogukról, hogy megkaphatják az áldozat által elszenvedett bűncselekménnyel kapcsolatban tett feljelentés következtében indult büntetőeljárásra vonatkozó alábbi információkat, valamint azt, hogy kérelemre megkapják ezen információkat:

- a) a nyomozás folytatását elutasító vagy azt megszüntető határozat, illetőleg az ügyésznek azon döntése, miszerint nem emel vádat;
- b) a tárgyalás helye és ideje, valamint az elkövetővel szembeni vád természete.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az áldozatokat az adott büntető igazságszolgáltatási rendszerben betöltött szerepükkel összhangban indokolatlan késedelem nélkül tájékoztassák arról a jogukról, hogy megkaphatják az általuk elszenvedett bűncselekménnyel kapcsolatban tett feljelentés következtében indult büntetőeljárásra vonatkozó alábbi információkat, valamint azt, hogy kérelemre megkapják ezen információkat:

- a) a tárgyalás során hozott bármely jogerős bírósági ítélet;
- b) olyan információk, amelyekből az áldozat értesülhet a büntetőeljárás állásáról, kivéve az olyan kivételes eseteket, amikor az ilyen tájékoztatás az ügy megfelelő lefolytatását hátrányosan befolyásolhatja.

(3) Az (1) bekezdés a) pontja és a (2) bekezdés a) pontja alapján szolgáltatott információknak tartalmazniuk kell az érintett határozat indokolását vagy az indokolásnak egy rövid összefoglalását, kivéve az esküdtszéki határozatokat vagy olyan határozatokat, ahol az indokolás titkos, amely esetekben az indokolást a nemzeti jog értelmében nem közlik.

(4) Az illetékes hatóságot köti az áldozat arra vonatkozó kívánsága, hogy akár-e tájékoztatásban részesüljön vagy sem, kivéve, ha az áldozatnak a büntetőeljárásban való aktív részvételre való jogosultsága okán a tájékoztatás kötelező. A tagállamok lehetővé teszik, hogy az áldozatok bármikor megváltoztassák kívánságukat, és ezt figyelembe is veszik.

(5) A tagállamok biztosítják, hogy az áldozatoknak lehetőségük legyen indokolatlan késedelem nélkül értesítést kapni arról, ha az őket érintő bűncselekmények miatt előzetes letartóztatásban levő, terhelt vagy elítélt személyt szabadon bocsátották, vagy az az őrizetből megszökött. Emellett a tagállamok biztosítják, hogy az elkövető szabadon bocsátása vagy szökése esetén az áldozatokat tájékoztassák a védelmük érdekében hozott valamennyi releváns intézkedésről.

(6) Az áldozatokat kérelemre az (5) bekezdésben előírt tájékoztatásban kell részesíteni, legalább azokban az esetekben, amikor sérelem veszélyének vagy azonosított kockázatának vannak kitéve, kivéve, ha az értesítés miatt az elkövető lenne kitéve sérelem azonosított kockázatának.

7. cikk

A tolmácsoláshoz és fordításhoz való jog

(1) A tagállamok biztosítják, hogy azon áldozatok, akik nem értik vagy nem beszélnek az adott büntetőeljárás során használt nyelvet, az adott büntető igazságszolgáltatási rendszerben a büntetőeljárásban betöltött szerepükkel összhangban – legalább az áldozatoknak a büntetőeljárás során a nyomozó és az igazságügyi hatóságok előtti kihallgatása során, beleértve a rendőrségi kihallgatást is – kérelemre térítésmentesen tolmácsolást vehessenek igénybe, továbbá hogy a bírósági tárgyaláson és szükséges közbenső meghallgatásokon való aktív részvételük céljából tolmácsolást biztosítsanak számukra.

(2) A védekezéshez való jog sérelme nélkül és az igazságszolgáltatási mérlegelési jogkör szabályaival összhangban kommunikációs technológia, úgymint videokonferencia, telefon vagy internet is alkalmazható, kivéve, ha a tolmács fizikai jelenlétére szükség van ahhoz, hogy az áldozatok megfelelően élhessenek a jogaikkal vagy megértsék az eljárást.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy azon áldozatok, akik nem értik vagy nem beszélnek az adott büntetőeljárás során használt nyelvet, az adott büntető igazságszolgáltatási rendszerben a büntetőeljárásban betöltött szerepükkel összhangban kérelemre térítésmentesen megkapják a büntetőeljárás során a jogaik gyakorlásához elengedhetetlen információknak egy általuk értett nyelven készült fordítását, amennyiben az ilyen információkat az áldozatok rendelkezésére bocsátják. Az ilyen információk fordítása legalább az alábbiakat foglalja magában: az áldozat által elszenvedett bűncselekménnyel kapcsolatos büntetőeljárás megszűnését eredményező bármely határozat, és az áldozat kérelmére e határozat indokolása, vagy a határozat indoklásának rövid összefoglalása, kivéve az esküdtszéki határozatokat vagy olyan határozatokat, ahol az indokolás titkos, amely esetekben az indokolást a nemzeti jog értelmében nem közlik.

(4) A tagállamok biztosítják, hogy azon áldozatok, akik a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontjával összhangban jogosultak tájékoztatást kapni a tárgyalás helyéről és idejéről, és akik nem értik az illetékes hatóság nyelvét, kérelemre megkapják annak a tájékoztatásnak a fordítását, amelyre jogosultak.

(5) Az áldozatok indokolással ellátott kérelmet nyújthatnak be abból a célból, hogy egy adott iratot lényegesnek minősítsenek. Nem kötelező a lényeges iratok azon részeinek lefordítása, amelyek nem relevánsak annak lehetővé tétele szempontjából, hogy az áldozatok aktívan részt vehessenek a büntetőeljárásban.

(6) Az (1) és (3) bekezdéstől eltérően az írásbeli fordítás helyett a lényeges iratok szóbeli fordítása vagy szóbeli összefoglalása is biztosítható, azzal a feltétellel, hogy az ilyen szóbeli fordítás vagy szóbeli összefoglalás nem sérti az eljárás tisztességességét.

(7) A tagállamok biztosítják, hogy az illetékes hatóság felmérje, hogy az áldozatnak szüksége van-e az (1) és a (3) bekezdésben foglaltak szerinti tolmácsolásra vagy fordításra. Az áldozatok fellebbezhetnek a tolmácsolás vagy fordítás megtagadásáról szóló határozat ellen. Az ilyen fellebbezésre vonatkozó eljárási szabályokat a nemzeti jog határozza meg.

(8) A tolmácsolás és fordítás, továbbá az e cikk szerinti, a tolmácsolás vagy fordítás megtagadásáról szóló határozat elleni fellebbezés bármely elbírálása nem járhat a büntetőeljárás indokolatlan elhúzódnásával.

8. cikk

Az áldozatsegítő szolgáltatások igénybevételének joga

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az áldozatok – szükségleteiknek megfelelően – térítésmentesen igénybe vehessék a bizalmasan működő, a büntetőeljárást megelőzően, annak folyamán és azt követően megfelelő ideig az áldozatok érdekében eljáró áldozatsegítő szolgáltatásokat. A családtagok a szükségleteiknek és az áldozattal szemben elkövetett bűncselekmény következtében elszenvedett sérelem mértékének megfelelően vehetik igénybe az áldozatsegítő szolgáltatásokat.

(2) A tagállamok elősegítik, hogy a feljelentést átvevő illetékes hatóság és az egyéb érintett szervek az áldozatokat az áldozatsegítő szolgálatokhoz irányítsák.

(3) A tagállamok intézkedéseket hoznak annak érdekében, hogy térítésmentesen és bizalmasan működő segítő szakszolgálatokat hozzanak létre az általános áldozatsegítő szolgálatokon

túl vagy azok szerves részeként, illetőleg hogy az áldozatsegítő szervezetek ilyen szaksegítségét nyújtó, már létező szakosított szervekhez fordulhassanak. Az áldozatok a sajátos szükségleteiknek megfelelően vehetik igénybe az ilyen szolgáltatásokat, a családtagok pedig a sajátos szükségleteiknek és az áldozattal szemben elkövetett bűncselekmény következtében elszenvedett sérelem mértékének megfelelően vehetik igénybe azokat.

(4) Az áldozatsegítő szolgálatok és a segítő szakszolgálatok állami vagy nem kormányzati szervezetként hozhatók létre és szakmai vagy önkéntes alapon is szerveződhetnek.

(5) A tagállamok biztosítják, hogy az áldozatsegítő szolgáltatások igénybevételének lehetőségét ne tegyék függővé attól, hogy az áldozat a bűncselekmény tekintetében valamely illetékes hatóságnál hivatalos feljelentést tegyen.

9. cikk

Az áldozatsegítő szolgálatok által biztosított támogatás

(1) Az áldozatsegítő szolgálatok a 8. cikk (1) bekezdésében foglaltak szerint legalább az alábbiakat biztosítják:

a) az áldozatok jogainak gyakorlásával kapcsolatos információk, tanácsadás és támogatás, beleértve a bűncselekmények miatti nemzeti kárenyhítési rendszerekhez való hozzáférésre, valamint a büntetőeljárás során játszott szerepükre vonatkozó tájékoztatást, így a tárgyaláson való részvétellel történő felkészítést;

b) a helyben működő releváns segítő szakszolgálatokról való tájékoztatás, és az azokhoz történő közvetlen irányítás;

c) érzelmi és – ha rendelkezésre áll – pszichológiai segítségnyújtás;

d) a bűncselekmény miatt felmerült pénzügyi és gyakorlati kérdésekre vonatkozó tanácsadás;

e) a másodlagos és ismételt áldozattá válás, a megfélemlítés, valamint a megtorlás veszélyével, illetve ezek megelőzésével kapcsolatos tanácsadás, kivéve, ha más köz- vagy magánszolgálatok már nyújtanak ilyet.

(2) A tagállamok arra ösztönzik az áldozatsegítő szolgálatokat, hogy fordítsanak külön figyelmet azon áldozatok sajátos szükségleteire, akik a bűncselekmény súlya folytán jelentős sérelmet szenvedtek.

(3) Kivéve, ha más köz- vagy magánszolgálatok által már biztosított, a 8. cikk (3) bekezdésében említett segítő szakszolgálatok legalább az alábbiakat alakítják ki és biztosítják:

- a) menedéketnyújtó vagy egyéb megfelelő ideiglenes elhelyezés azon áldozatok számára, akiknek a másodlagos és ismételt áldozattá válás, a megfélemlítés, valamint a megtorlás közvetlen veszélye miatt biztonságos helyre van szükségük;
- b) célzott és integrált segítség – többek között traumakezelés és tanácsadás – az olyan sajátos szükségletekkel rendelkező áldozatok számára, mint például a szexuális erőszak, a nemi alapú erőszak és a hozzátartozók közötti erőszak áldozatai.

3. FEJEZET

A BÜNTETŐELJÁRÁSBAN VALÓ RÉSZVÉTEL

10. cikk

A meghallgatáshoz való jog

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az áldozatokat meghallgathassák és bizonyítékot szolgáltatthassanak a büntetőeljárás során. A gyermek áldozat meghallgatásakor kellően figyelembe kell venni a gyermek életkorát és érettségét.

(2) A büntetőeljárás során az áldozatok meghallgatására és a bizonyítékok szolgáltatására vonatkozó eljárási szabályokat a nemzeti jog határozza meg.

11. cikk

Az eljárás megszüntetését eredményező határozat esetén igénybe vehető jogok

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az áldozatoknak – az áldozatoknak az adott büntető igazságszolgáltatási rendszerben betöltött szerepével összhangban – joguk legyen kérni az eljárás megszüntetését eredményező határozat felülvizsgálatát. Az e felülvizsgálatra vonatkozó eljárási szabályokat a nemzeti jog határozza meg.

(2) Amennyiben az áldozatnak az adott büntető igazságszolgáltatási rendszerben betöltött szerepét a nemzeti jog értelmében csak azt követően határozzák meg, hogy az elkövető büntetőeljárás alá vonásáról határozat született, a tagállamok biztosítják, hogy legalább a súlyos bűncselekmények áldozatainak joguk legyen kérni az eljárás megszüntetését eredményező határozat felülvizsgálatát. Az e felülvizsgálatra vonatkozó eljárási szabályokat a nemzeti jog határozza meg.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy az áldozatokat indokolatlan késedelem nélkül tájékoztassák arról a jogukról, hogy kérelemre elegendő tájékoztatást kaphassanak annak eldöntéséhez, hogy kérjék-e az eljárás megszüntetését eredményező határozat felülvizsgálatát.

(4) Amennyiben az eljárás megszüntetését eredményező határozatot a legmagasabb szintű ügyész hatóság hozta, amelynek határozatai a nemzeti jog szerint nem vizsgálhatók felül, a felülvizsgálatot ugyanezen hatóság végezheti el.

(5) Az (1), (3) és (4) bekezdés nem alkalmazandó az eljárás megszüntetését eredményező olyan ügyész határozatokra, amelyek peren kívüli vitarendezést eredményeznek, amennyiben a nemzeti jog rendelkezik erről.

12. cikk

A helyreállító igazságszolgáltatási szolgáltatások keretében igénybe vehető biztosítékokhoz való jog

(1) A tagállamok bármely helyreállító igazságszolgáltatási szolgáltatás nyújtásakor az áldozatoknak a másodlagos és ismételt áldozattá válással, a megfélemlítéssel, valamint a megtorlással szembeni védelmét biztosító intézkedéseket hoznak. Az említett intézkedéseknek biztosítaniuk kell, hogy a helyreállító igazságszolgáltatási eljárásban való részvétel mellett döntő áldozat biztonságos és hozzáértő helyreállító igazságszolgáltatási szolgáltatásokat vehessen igénybe legalább az alábbi feltételekkel:

a) helyreállító igazságszolgáltatási szolgáltatások kizárólag az áldozat érdekében, a biztonsági szempontokra is figyelemmel, és az áldozat szabad és tájékoztatáson alapuló beleegyezése alapján alkalmazzák, amely bármikor visszavonható;

b) a helyreállító igazságszolgáltatási eljárásban való részvételhez történő hozzájárulását megelőzően teljes körű és pártatlan tájékoztatást adnak az áldozatnak az eljárásról és annak lehetséges eredményeiről, valamint tájékoztatják az esetleges megállapodás végrehajtásának felügyeletére vonatkozó eljárásokról;

c) az elkövető elismerte az alapvető tényállást;

d) megállapodást csak önkéntesen lehet elérni, és az figyelembe vehető bármely további büntetőeljárás során;

e) a helyreállító igazságszolgáltatási eljárások során folytatott nem nyilvános megbeszélések titkosak, és azokat utólag sem hozzák nyilvánosságra, kivéve, ha a felek abban állapodnak meg, vagy ha jelentős közérdek miatt a nemzeti jog így rendelkezik.

(2) A tagállamok megfelelően elősegítik ezen ügyeknek a helyreállító igazságszolgáltatási szolgálatok elé utalását, többek között úgy, hogy a helyreállító igazságszolgáltatási szolgálatok elé utalás feltételeire vonatkozóan eljárásokat vagy iránymutatásokat dolgoznak ki.

13. cikk

A jogi segítségnyújtáshoz való jog

A tagállamok biztosítják, hogy az áldozatok jogi segítségnyújtáshoz jussanak, amennyiben a büntetőeljárásban részt vevő személy jogállásával rendelkeznek. A jogi segítségnyújtásnak az áldozatok általi igénybevételére vonatkozó feltételeit vagy eljárási szabályait a nemzeti jog határozza meg.

14. cikk

A költségtérítéshez való jog

A tagállamok a büntetőeljárásban részt vevő áldozatok számára az adott büntető igazságszolgáltatási rendszerben betöltött szerepükkel összhangban biztosítják a büntetőeljárásban való aktív részvételük következtében felmerült költségeik megtérítésének lehetőségét. A költségtérítésnek az áldozatok általi igénybevételeire vonatkozó feltételeit vagy eljárási szabályait a nemzeti jog határozza meg.

15. cikk

A vagyontárgyak visszaszolgáltatásához való jog

A tagállamok biztosítják, hogy valamely illetékes hatóság határozata nyomán a büntetőeljárás során lefoglalt, visszaszolgáltatható vagyontárgyakat haladéktalanul visszaszolgáltatassák az áldozatnak, kivéve, ha a visszaszolgáltatás mellőzését a büntetőeljárással összefüggő ok indokolja. Az ilyen vagyontárgyaknak az áldozatok részére történő visszaszolgáltatására vonatkozó feltételeket vagy eljárási szabályokat a nemzeti jog határozza meg.

16. cikk

Az elkövető által nyújtandó kártérítésről a büntetőeljárás keretében történő döntéshez való jog

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az áldozatok érvényt szerezhessenek azon joguknak, hogy a büntetőeljárás keretein és ésszerű határidőn belül határozat szülessen az elkövető által az áldozat részére nyújtandó kártérítés tárgyában, kivéve, ha a nemzeti jog értelmében az ilyen határozatot más jogi eljárás keretében kell meghozni.

(2) A tagállamok ösztönzik az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy az elkövetőket az áldozatot megillető megfelelő kártérítés nyújtására készítsék.

17. cikk

A más tagállamban tartózkodási hellyel rendelkező áldozatok jogai

(1) A tagállamok biztosítják, hogy illetékes hatóságai megtehessek a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy – különösen az eljárás megszervezésével kapcsolatosan – minél kisebb nehézséget okozzon, ha az áldozat tartózkodási helye a bűncselekmény elkövetési helyétől eltérő tagállamban található. Ennek érdekében a bűncselekmény elkövetésének helye szerinti tagállam hatóságai különösen az alábbi intézkedéseket tehetik:

- a) haladéktalanul felveszik az áldozat tanúvallomását a bűncselekmény miatt az illetékes hatóságnál tett feljelentést követően;
- b) a külföldi tartózkodási hellyel rendelkező áldozatok meghallgatása érdekében a lehető legszélesebb körben alkalmazzák az Európai Unió tagállamai között a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló, 2000. május 29-i egyezménynek ⁽¹⁾ a videokonferenciára és a telefonos konferenciabeszélgetésre vonatkozó rendelkezéseit.

⁽¹⁾ HL C 197., 2000.7.12., 3. o.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy a lakóhelyüktől eltérő tagállamban bűncselekmény áldozatává vált személyek a lakóhelyük szerinti tagállam illetékes hatóságainál tehessenek feljelentést, amennyiben a bűncselekmény elkövetésének helye szerinti tagállamban nem tudták, vagy – az utóbbi tagállam nemzeti joga szerinti súlyos bűncselekmény esetében – nem kívánták azt megtenni.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy az az illetékes hatóság, amelynél az áldozat feljelentést tesz, haladéktalanul továbbítsa azt azon tagállam illetékes hatóságához, ahol a bűncselekményt elkövették, amennyiben az a tagállam, ahol a feljelentést tették, az eljárás megindítására vonatkozó hatáskörét nem gyakorolta.

4. FEJEZET

AZ ÁLDOZATOK VÉDELME ÉS A SPECIFIKUS VÉDELMI SZÜKSÉGLETEKKEL RENDELKEZŐ ÁLDOZATOK ELISMERÉSE

18. cikk

Védelemhez való jog

A védekezéshez való jog sérelme nélkül a tagállamok biztosítják, hogy rendelkezésre álljanak azok az intézkedések, amelyek célja, hogy megvédjék az áldozatok és családtagjaik biztonságát a másodlagos és ismételt áldozattá válással, a megfélemlítéssel, valamint a megtorlással szemben, ideértve az áldozatok érzelmi vagy pszichés károsodásával szembeni védelmét, valamint méltóságuk megóvását a kihallgatásuk és vallomástételük során. Ezen intézkedések szükség esetén magukban foglalhatják a nemzeti jog által az áldozatok és családtagjaik fizikai védelmének biztosítása érdekében létrehozott eljárásokat is.

19. cikk

Az áldozat és az elkövető közötti kapcsolat elkerüléséhez való jog

(1) A tagállamok megteremtik az ahhoz szükséges feltételeket, hogy az áldozatok és – szükség esetén – családtagjaik ne kerülhessenek kapcsolatba az elkövetővel a büntetőeljárás lefolytatásának helyszínén, kivéve, ha ezt a büntetőeljárás megköveteli.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az új bírósági épületekben az áldozatok elkülönített helyiségekben várakozhassanak.

20. cikk

Az áldozatok védelemhez való joga a nyomozás során

A védekezéshez való jog sérelme nélkül és az igazságszolgáltatási mérlegelési jogkör szabályaival összhangban, a tagállamok biztosítják, hogy a bűnügyi nyomozás során:

- a) az áldozatok kihallgatására a bűncselekmény miatt az illetékes hatósághoz intézett feljelentés megtételét követően indokolatlan késedelem nélkül sor kerüljön;
- b) minimálisra korlátozzák az áldozatok kihallgatásainak számát, és ezeket kizárólag akkor folytassák le, ha a bűnügyi nyomozás céljából feltétlenül szükségesek;

- c) az áldozatokat elkísérhesse jogi képviselőjük és egy általuk választott személy, kivéve, ha ezzel ellentétes, indokolással ellátott határozatot hoztak;
- d) az orvosi vizsgálatokat a minimálisra kell korlátozni, és azok kizárólag akkor végezhetőek el, ha azokra a büntetőeljárás célból feltétlenül szükség van.

21. cikk

A magánélet védelméhez való jog

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az illetékes hatóságok a büntetőeljárás során megfelelő intézkedéseket hozhassanak az áldozatok és családtagjaik magánéletének – többek között az áldozatnak a 22. cikk szerint előírt egyéni értékelés keretében figyelembe vett személyes jellemzőknek – és képmásának védelme céljából. A tagállamok emellett biztosítják, hogy az illetékes hatóságok minden olyan jogszerű intézkedést hozhassanak az olyan információk nyilvánosságra kerülésének megakadályozása érdekében, amelyek alapján a gyermek áldozatok azonosíthatók lennének.

(2) Az áldozatok magánéletének, személyi sérthetetlenségének és személyes adatainak védelme érdekében a tagállamok a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságának, valamint a média szabadságának és pluralitásának tiszteletben tartása mellett – önszabályozó intézkedések alkalmazására ösztönözik a médiát.

22. cikk

Az áldozatok egyéni értékelése specifikus védelmi szükségleteik meghatározása érdekében

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a nemzeti eljárásokkal összhangban az áldozatokra vonatkozóan megfelelő időben egyéni értékelés készüljön a specifikus védelmi szükségleteik meghatározása és annak megállapítása céljából, hogy a másodlagos és ismételt áldozattá válás, a megfélemlítés és a megtorlás különös kockázatának való kitettségük miatt vonatkoznak-e rájuk a 23. és 24. cikkben foglalt, a büntetőeljárás során alkalmazandó különleges intézkedések, és ha igen, milyen mértékben.

(2) Az egyéni értékelés során különösen az alábbiakat kell figyelembe venni:

- a) az áldozat személyes jellemzői;
- b) a bűncselekmény típusa vagy természete; továbbá
- c) a bűncselekmény körülményei.

(3) Az egyéni értékelés keretében különös figyelmet kell fordítani azon áldozatokra, akik a bűncselekmény súlyá folytán jelentős sérelmet szenvedtek; azon áldozatokra, ahol az őket érintő bűncselekményt előítéleten vagy megkülönböztetésen alapuló indítékkal követték el, és amely különösen személyes jellemzőikhez köthető; azon áldozatokra, akik az elkövetőhöz fűződő kapcsolatuk vagy a tőle való függőségük okán

különösen veszélyeztetettek. Ezzel összefüggésben kellően tekintetbe kell venni a terrorizmus, a szervezett bűnözés, az emberkereskedelem, a nemi alapú erőszak, a hozzátartozók közötti erőszak, a szexuális erőszak vagy a szexuális kizsákmányolás és a gyűlölet-bűncselekmények áldozatait, valamint a fogyatékkal élő áldozatokat.

(4) Ezen irányelv alkalmazásában a gyermek áldozatokról a másodlagos és ismételt áldozattá válás, a megfélemlítés és a megtorlás kockázata miatti sérülékenységük okán vélemezni kell, hogy specifikus védelmi szükségleteik vannak. A gyermek áldozatok esetében e cikk (1) bekezdése szerinti egyéni értékelést kell elvégezni annak megállapítása céljából, hogy vonatkoznak-e rájuk a 23. és 24. cikkben foglalt különleges intézkedések, és ha igen, milyen mértékben.

(5) Az egyéni értékelés terjedelme hozzáigazítható a bűncselekmény súlyához, valamint az áldozatok által elszenvedett nyilvánvaló sérelem mértékéhez.

(6) Az egyéni értékeléseket az áldozatok szoros bevonásával kell elvégezni, aminek során figyelembe kell venni a kívánságait, beleértve azt is, ha nem kívánják a 23. és 24. cikk szerinti különleges intézkedéseket igénybe venni.

(7) Az egyéni értékelés alapjául szolgáló körülmények jelentős mértékű megváltozása esetén a tagállamok biztosítják, hogy az egyéni értékelést a büntetőeljárás során aktualizálják.

23. cikk

A specifikus védelmi szükségletekkel rendelkező áldozatok védelemhez való joga a büntetőeljárás során

(1) A védekezéshez való jog sérelme nélkül és az igazságszolgáltatási mérlegelési jogkör szabályaival összhangban, a tagállamok biztosítják, hogy a specifikus védelmi szükségletekkel rendelkező áldozatok, akik a 22. cikk (1) bekezdése szerinti egyéni értékelés eredményeként meghatározott különleges intézkedéseket vehetnek igénybe, igénybe vehessék az e cikk (2) és (3) bekezdésében megállapított intézkedéseket. Az egyéni értékelést követően tervezett különleges intézkedést nem kell biztosítani abban az esetben, ha az operatív vagy gyakorlati kényszerítő körülmények alapján lehetetlen, vagy ha az áldozat kihallgatására sürgős szükség van, és ennek elmulasztása sérelmet okozhat az áldozatnak vagy egy másik személynek, illetőleg veszélyeztetheti az eljárás menetét.

(2) A bűnügyi nyomozások során a következő különleges intézkedéseket kell biztosítani a 22. cikk (1) bekezdésével összhangban meghatározott, specifikus védelmi szükségletekkel rendelkező áldozatok számára:

- a) az áldozat kihallgatását az e célra kialakított vagy átalakított helyiségekben végzik;
- b) az áldozat kihallgatását erre kiképzett szakemberek révén vagy azok segítségével végzik;

- c) az áldozat valamennyi kihallgatását ugyanazon személyek végzik, kivéve, ha ez ellentétes a hatékony igazságszolgáltatással;
- d) a szexuális erőszak, a nemi alapú erőszak és a hozzátartozók közötti erőszak áldozatainak valamennyi kihallgatását – kivéve, ha azt ügyész vagy bíró végzi – az áldozattal azonos nemű személy végzi, ha az áldozat úgy kívánja, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti a büntetőeljárást.

(3) A bírósági eljárások során az alábbi intézkedéseket kell biztosítani a 22. cikk (1) bekezdésével összhangban meghatározott, specifikus védelmi szükségletekkel rendelkező áldozatok számára:

- a) olyan intézkedések, amelyeknek célja a tanúvallomás során az áldozat és az elkövető közötti vizuális kapcsolat elkerülése, például a bizonyítékok szolgáltatása során is, megfelelő módszerek alkalmazásával, beleértve a megfelelő kommunikációs technológia alkalmazását is;
- b) olyan intézkedések, amelyeknek célja az áldozatok meghallgatása, anélkül, hogy jelen lennének a tárgyalóteremben, így különösen megfelelő kommunikációs technológiák felhasználása útján;
- c) olyan intézkedések, amelyeknek célja az áldozat magánéletére vonatkozó és a bűncselekményhez nem kapcsolódó szükségtelen kérdések mellőzése; továbbá
- d) olyan intézkedések, amelyeknek lehetővé teszik a tárgyalásnak a nyilvánosság kizárásával történő megtartását.

24. cikk

A gyermek áldozatok védelemhez való joga a büntetőeljárás során

- (1) A 23. cikkben megállapított intézkedéseken felül a tagállamok biztosítják, hogy amennyiben az áldozat gyermek,
 - a) a bünygyi nyomozás során a gyermek áldozat valamennyi kihallgatásáról audiovizuális felvétel készülhessen, és e rögzített kihallgatások bizonyítékként felhasználhatók legyenek a büntetőeljárás során;
 - b) bünygyi nyomozás és a per során az illetékes hatóságok – az áldozatoknak az adott büntető igazságszolgáltatási rendszerben betöltött szerepével összhangban – speciális képviselőt nevezzenek ki a gyermek áldozat számára, amennyiben a nemzeti jognak megfelelően a szülői felügyeleti jogot gyakorló személyeket – a köztük és a gyermek áldozat közötti érdekellentét miatt – kizárták a gyermek áldozat képviselőből, vagy amennyiben a gyermek áldozatnak nincs kísérője, illetve elszakadt a családjától;
 - c) amennyiben a gyermek áldozat ügyvéd igénybevételére jogosult, a gyermek jogosult jogi tanácsadásra és a nevében eljáró

jogi képviselőhöz azokban az eljárásokban, amelyekben érdekellentét áll vagy állhat fenn a gyermek áldozat és a szülői felügyeleti jogot gyakorló személyek között.

Az első albekezdés a) pontja szerinti audiovizuális felvételekre és az azok felhasználására vonatkozó eljárási szabályokat a nemzeti jog határozza meg.

(2) Amennyiben az áldozat életkora bizonytalan, és okkal feltételezhető, hogy az áldozat gyermek, akkor ezen irányelv alkalmazásában az áldozat gyermekkorúságát vélelmezni kell.

5. FEJEZET

EGYÉB RENDELKEZÉSEK

25. cikk

A gyakorlati szakemberek képzése

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az áldozatokkal várhatóan kapcsolatba kerülő tisztviselők, így a rendőrségi tisztviselők és a bírósági alkalmazottak az áldozatokkal való kapcsolatuknak megfelelő szintű általános- és szakképzést kapjanak, annak érdekében, hogy növeljék az áldozatok szükségleteire fordított figyelmüket, továbbá pártatlanul, tisztelettel és szakértelemmel tudjanak velük bántani.

(2) A bírói függetlenségnek és az igazságszolgáltatási szervezet felépítésében az Unión belül fennálló különbségeknek a sérelme nélkül, a tagállamok felkérlik a büntetőeljárásokban részt vevő bírák és ügyészek képzéséért felelős személyeket, hogy tegyenek lehetővé általános és szakképzést is annak érdekében, hogy növeljék a bíráknak és ügyészeknek az áldozatok szükségleteire fordított figyelmét.

(3) Az ügyvédi szakma függetlenségének kellő tiszteletben tartása mellett a tagállamok ajánlást fogalmaznak meg, miszerint az ügyvédek képzéséért felelős személyek tegyenek lehetővé általános- és szakképzést is, annak érdekében, hogy növeljék az ügyvédeknek az áldozatok szükségleteire fordított figyelmét.

(4) A tagállamok a közszolgálatukon keresztül vagy az áldozatsegítő szervezetek finanszírozása révén ösztönözik azon kezdeményezésekre, amelyek célja, hogy az áldozatsegítő és helyreállító igazságszolgáltatási szolgáltatásokat nyújtó személyek az áldozatokkal való kapcsolatuknak megfelelő szintű képzést kapjanak, és betartsák azon szakmai előírásokat, amelyek célja annak biztosítása, hogy pártatlanul, tisztelettel és szakértelemmel nyújtsák az említett szolgáltatásokat.

(5) Az ellátandó feladatoknak, valamint a gyakorlati szakember és az áldozatok közötti kapcsolat természetének és szintjének megfelelően a képzésnek arra kell irányulnia, hogy a gyakorlati szakember képes legyen felismerni az áldozatokat, és tisztelettel, szakértelemmel és megkülönböztetésmentes módon bánjon velük.

26. cikk

A szolgálatok együttműködése és koordinációja

(1) A tagállamok meghozzák a megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy megkönnyítsék a tagállamok között azzal a céllal folytatott együttműködést, hogy javítsák az áldozatok lehetőségét, hogy éljenek az ezen irányelv, valamint a nemzeti jog értelmében őket megillető jogokkal. Az említett együttműködés célja legalább:

- a) a legjobb gyakorlatok cseréje;
- b) az egyedi esetekben folytatott konzultáció; továbbá
- c) az áldozatok jogaival közvetlenül összefüggő kérdésekkel foglalkozó európai hálózatok számára nyújtott támogatás.

(2) A tagállamok – többek között az interneten keresztül – megteszik a megfelelő intézkedéseket, amelyek célja az irányelvben rögzített jogokról való felvilágosítás, az áldozattá válás kockázatának csökkentése, továbbá az, hogy a lehető legkisebbre csökkentsék a bűncselekmény negatív hatását és a másodlagos és ismételt áldozattá válás, a megfélemlítés, valamint a megtorlás veszélyét, különösen az olyan veszélyeztetett csoportok megcélzásával, mint a gyermekek, illetőleg a nemi alapú erőszak és a hozzátartozók közötti erőszak áldozatai. Ezek az intézkedések magukban foglalhatnak tájékoztató és figyelemfelkeltő kampányokat, valamint kutatási és oktatási programokat, adott esetben az érintett civil társadalmi szervezetekkel és más érdekeltekkel együttműködésben.

6. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

27. cikk

Átültetés a nemzeti jogba

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2015. november 16-ig megfeleljenek.

(2) Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

28. cikk

Adatok és statisztikák szolgáltatása

A tagállamok legkésőbb 2017. november 16-ig, majd azt követően háromévente közlik a Bizottsággal azon rendelkezésre álló

adatokat, amelyek bemutatják, hogy az áldozatok hogyan és milyen mértékben élhetnek az ezen irányelvben meghatározott jogokkal.

29. cikk

Jelentés

A Bizottság 2017. november 16-ig – adott esetben a szükséges jogalkotási javaslatokkal együtt – jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben értékeli, hogy a tagállamok milyen mértékben tették meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy ezen irányelvnek megfeleljenek, beleértve a 8., 9. és 23. cikkben foglaltak szerint meghozott intézkedések ismertetését.

30. cikk

A 2001/220/IB kerethatározat felváltása

A 2001/220/IB kerethatározatot az ezen irányelv elfogadásában részt vevő tagállamok tekintetében fel kell váltani, a nemzeti jogba történő átültetésre vonatkozó határidővel kapcsolatos tagállami kötelezettségek érintése nélkül.

Az ezen irányelv elfogadásában részt vevő tagállamok tekintetében az említett kerethatározatra való hivatkozásokat az ezen irányelvre való hivatkozásként kell értelmezni.

31. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő napon lép hatályba.

32. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a Szerződéseknek megfelelően a tagállamok a címzettjei.

Kelt Strasbourgban, 2012. október 25-én.

az Európai Parlament részéről

az elnök

M. SCHULZ

a Tanács részéről

az elnök

A. D. MAVROYIANNIS

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2012/30/EU IRÁNYELVE

(2012. október 25.)

a biztosítékok egyenértékűvé tétele céljából a részvénytársaságok alapításának, valamint tőkéjük fenntartásának és módosításának tekintetében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 54. cikkének második bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról

(átdolgozás)

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 50. cikke (1) bekezdésére és (2) bekezdésének g) pontjára,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽²⁾,

mivel:

(2) A Szerződés 50. cikke (2) bekezdésének g) pontjában, valamint a letelepedés szabadságának korlátozásait megszüntető általános programban előírt összehangolás, amely az egész Közösségre kiterjedő egységes biztosítékok kialakítása érdekében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében a Szerződés 58. cikkének (2) bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról szóló, 1968. március 9-i 68/151/EGK első tanácsi irányelvvel ⁽³⁾ vette kezdetét, különösen lényeges a részvénytársaságok vonatkozásában, minthogy ezek tevékenysége döntő jelentőségű a tagállamok gazdaságában, és gyakran túlnyúlik azok nemzeti határain.

(3) A társaságok részvényesei és hitelezői minimális egyenértékű védelmének biztosítása érdekében különösen fontos az alapításukra, valamint a tőkéjük fenntartására, emelésére, illetve leszállítására vonatkozó nemzeti rendelkezések összehangolása.

(4) Az Unióban a részvénytársaságok alapszabályának, illetve alapító okiratának bármely érdekelt személy számára lehetővé kell tennie, hogy megismerje a társaság alapvető adatait, különös tekintettel a társaság tőkéjének pontos összetételére.

(1) A biztosítékok egyenértékűvé tétele céljából a részvénytársaságok alapításának, valamint ezek tőkéje fenntartásának és módosításának tekintetében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében a Szerződés 54. cikkének (2) bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról szóló, 1976. december 13-i 77/91/EGK tanácsi irányelvet ⁽³⁾ több alkalommal jelentősen módosították ⁽⁴⁾. Mivel további módosításokra van szükség, az áttekinthetőség érdekében ezt az irányelvet át kell dolgozni.

(5) Uniós szintű rendelkezések szükségesek a hitelezők számára biztosítékkul szolgáló tőke fenntartása érdekében, különösen azáltal, hogy megtiltják ennek a leszállítását a részvényesek részére történő kifizetés útján azon esetekben, amikor a részvényesek erre nem jogosultak, illetve azáltal, hogy korlátozzák a társaságok saját részvényeik megszerzéséhez fűződő jogát.

(6) Azoknak a korlátozásoknak, amelyek egy társaság saját részvényeinek a társaság által történő megszerzésére vonatkoznak, nemcsak maga a társaság által végrehajtott szerzésekre kell vonatkozniuk, hanem bármely, a saját nevében, de a társaság érdekében eljáró személy általi szerzésre is.

⁽¹⁾ HL C 132., 2011.5.3., 113. o.

⁽²⁾ Az Európai Parlament 2011. november 15-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2012. október 10-i határozata.

⁽³⁾ HL L 26., 1977.1.31., 1. o. Megjegyzés: A 77/91/EGK irányelv címe az Európai Közösséget létrehozó szerződés cikkei újrászámolásának figyelembe vétele érdekében kiigazításra került, a Lisszaboni Szerződés 5. cikkének megfelelően; eredetileg a Szerződés 58. cikkének (2) bekezdése.

⁽⁴⁾ Lásd a II. melléklet A. részét.

⁽⁵⁾ HL L 65., 1968.3.14., 8. o.

- (7) Annak megakadályozására, hogy egy részvénytársaság egy másik társaságot, amelyben a szavazati jogok többségét birtokolja vagy amelyre meghatározó befolyást gyakorol, használjon fel az ilyen szerzések lebonyolítására, miközben nem tartja tiszteletben az e tekintetben fennálló korlátozásokat, azokat a rendelkezéseket, amelyek a társaságok saját részvényeinek a társaság által történő szerzését szabályozzák, ki kell terjeszteni annak érdekében, hogy magukban foglalják az ilyen egyéb társaságok által végrehajtott részvénytársaságok legfontosabb és leggyakoribb eseteit. E rendelkezéseket ki kell terjeszteni a részvénytársaság részvényeinek jegyzésére is.
- (8) Ezen irányelv kijátszásának megakadályozása érdekében a 7.preambulumbekkezdésben említett rendelkezéseknek ki kell terjedniük a az egész Közösségre kiterjedő egységes biztosítékok kialakítása érdekében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében a Szerződés 54. cikkének második bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról szóló, 2009. szeptember 16-i 2009/101/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾ által szabályozott társaságokra, valamint a harmadik országok jogszabályai által szabályozott, hasonló társasági formával rendelkező társaságokra is.
- (9) Ha csak közvetett kapcsolat áll fenn egy részvénytársaság és egy másik, a 7. preambulumbekkezdésben említett társaság között, akkor indokoltnak tűnik a közvetlen kapcsolat esetében alkalmazandó rendelkezések enyhítése, előírva a szavazati jog felfüggesztését mint minimális intézkedést az irányelv céljainak elérése érdekében.
- (10) Ezenkívül indokolt, hogy kivételt képezzenek az olyan esetek, amelyekben a szakmai tevékenység különleges természete kizárja annak a lehetőségét, hogy ezen irányelv céljainak elérése veszélybe kerüljön.
- (11) A Szerződés 50. cikke (2) bekezdése g) pontjának céljaira való tekintettel szükséges, hogy a tagállamoknak a tőke emelésére vagy leszállítására vonatkozó jogszabályai biztosítsák az azonos helyzetű részvényesek közötti egyenlő bánásmód elvének, valamint a tőke leszállításáról szóló határozatot megelőzően fennálló követelésekkel rendelkező hitelezők védelme elvének tiszteletben tartását és összehangolását.
- (12) A hitelezők valamennyi tagállamban történő egységes védelmének növelése érdekében a hitelezők számára lehetővé kell tenni, hogy bizonyos feltételek mellett bírósági vagy közigazgatási eljárásokhoz folyamodjanak, amikor követeléseik veszélybe kerülnek a részvénytársaság tőkéjének leszállítása következtében.
- (13) Ezen irányelv végrehajtása során a tagállamoknak a piaci visszaélések megelőzése érdekében figyelembe kell venniük a bennfentes kereskedelemről és a piac manipulálásáról (piaci visszaélésről) szóló, 2003. január 28-i 2003/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽²⁾ a 2003/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a visszavásárlási programokra vonatkozó mentességek és a pénzügyi eszközök stabilizálása tekintetében történő végrehajtásáról szóló, 2003. december 22-i 2273/2003/EK bizottsági rendelet⁽³⁾ és a 2003/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az elfogadott piaci gyakorlatok, az árualapú származtatott ügyletekre vonatkozó bennfentes információ fogalommeghatározása, a bennfentesek jegyzékének összeállítása, a vezető tisztségviselők ügyleteinek bejelentése és a gyanús ügyletek bejelentése tekintetében történő végrehajtásáról szóló, 2004. április 29-i 2004/72/EK bizottsági irányelv⁽⁴⁾ rendelkezéseit.
- (14) A Bíróságnak a C-133/06. sz. – Parlament kontra Tanács ügyben⁽⁵⁾ 2008. május 6-án hozott ítéletének fényében szükséges átfogalmazni a 77/91/EGK irányelv 6. cikke (3) bekezdésének szövegét egy meglevő másodlagos jogalap eltávolítása, valamint annak előírása érdekében, hogy az Európai Parlament és a Tanács vizsgálja meg, és szükség esetén módosítsa az azon cikk (1) bekezdésében említett összeget.
- (15) Ez az irányelv nem érinti a II. melléklet B. részében szereplő irányelveknek a nemzeti jogba történő átültetésére és alkalmazására vonatkozó határidőkkel kapcsolatos tagállami kötelezettségeket,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

- (1) Az ezen irányelvben előírt összehangoló intézkedéseket a tagállamoknak az I. mellékletben felsorolt társasági formákra vonatkozó, törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseire kell alkalmazni.

Az I. mellékletben felsorolt társasági formákban működő társaság cégnevének tartalmaznia kell a más társasági formákban működő társaságok jelölésétől eltérő jelölést, illetve a cégnév mellett ezt a jelölést kell feltüntetni.

⁽¹⁾ HL L 258., 2009.10.1., 11. o. Megjegyzés: A 2009/101/EK irányelv címe az Európai Közösséget létrehozó szerződés cikkei újrászámolásának figyelembe vétele érdekében kiigazításra került, a Lisszaboni Szerződés 5. cikkének megfelelően; eredetileg a Szerződés 48. cikkének második bekezdése.

⁽²⁾ HL L 96., 2003.4.12., 16. o.

⁽³⁾ HL L 336., 2003.12.23., 33. o.

⁽⁴⁾ HL L 162., 2004.4.30., 70. o.

⁽⁵⁾ EBHT 2008., I-03189.

(2) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák ezt az irányelvet a változó alaptőkéjű befektetési társaságokra, illetve az I. mellékletben felsorolt társaságok valamelyikeként bejegyzett szövetkezetekre. Amennyiben az egyes tagállamok a jogszabályaik megalkotásakor élnek ezzel a lehetőséggel, ezeket a társaságokat kötelezni kell arra, hogy valamennyi – a 2009/101/EK irányelv 5. cikkében említett – dokumentumon feltüntessék a „változó alaptőkéjű befektetési társaság”, illetve a „szövetkezet” kifejezést.

Ezen irányelv alkalmazásában a „változó alaptőkéjű befektetési társaság” kifejezés kizárólag azon társaságokra vonatkozik:

- amelyek kizárólagos célja pénzeszközöknek különböző értékpapírokba, ingatlanba vagy egyéb eszközökbe történő befektetése azzal a kizárólagos céllal, hogy befektetési kockázataikat megosszák, és részvényeseik számára biztosítsák az eszközök kezeléséből származó hasznot,
- amelyek saját részvényeiket nyilvános jegyzésre ajánlják fel, valamint
- amelyek alapszabálya úgy rendelkezik, hogy a megszabott legalacsonyabb és legmagasabb tőkehatárokon belül részvényeiket bármikor kibocsáthatják, visszavásárolhatják vagy újraértékesíthetik.

2. cikk

A társaság alapszabályában vagy alapító okiratában minden esetben szerepelnie kell legalább a következő információnak:

- a) a társaság cégneve és társasági formája;
- b) a társaság tevékenységi köre;
- c) ha a társaságnak nincs engedélyezett alaptőkéje, a jegyzett tőke összege;
- d) ha a társaságnak van engedélyezett alaptőkéje, annak összege, valamint a jegyzett tőke összege a társaság alapításának, illetve az üzleti tevékenység megkezdése engedélyezésének, illetve az engedélyezett alaptőke bármely változásának időpontjában, a 2009/101/EK irányelv 2. cikke e) pontjának sérelme nélkül;

e) a társaság harmadik személyekkel szembeni képviselétéért, igazgatásáért, ügyvezetéséért, felügyeletéért vagy ellenőrzéséért felelős testületek tagjai számára és ezek jelölési eljárásaira, valamint hatáskörök e testületek közötti megosztására vonatkozó szabályok, amennyiben nincsenek jogszabályban meghatározva;

f) ha a társaság határozott időre jött létre, ennek az időtartamnak a megjelölése.

3. cikk

Az alapszabályban, illetve az alapító okiratban vagy a 2009/101/EK irányelv 3. cikkének megfelelő tagállami jogszabályban meghatározott eljárás értelmében közzétett külön okiratban legalább a következő adatokat kell feltüntetni:

- a) a társaság székhelye;
- b) a jegyzett részvények névértéke és évente legalább egyszer azok száma;
- c) a jegyzett részvények száma a névérték megjelölése nélkül, amennyiben ilyen részvények a nemzeti jogszabályok alapján kibocsáthatók;
- d) a részvények átruházását korlátozó esetleges különleges feltételek;
- e) több részvényosztály esetén a b), c) és d) pontban említett információ minden részvényosztályra vonatkozóan, továbbá az egyes részvényosztályokhoz kapcsolódó jogok;
- f) a részvények típusa, névre vagy bemutatóra szóló, ha a nemzeti jogszabályok mindkét részvénytípusról rendelkeznek, továbbá bármely, e részvények átváltására vonatkozó rendelkezés, kivéve ha az eljárást jogszabály szabályozza;
- g) a társaság megalakításakor vagy üzleti tevékenysége megkezdésének engedélyezésekor befizetett jegyzett tőke összege;
- h) a részvények névértéke, illetve ha nincs névérték, az egyéb, nem pénzbeli hozzájárulás ellenértékeként kibocsátott részvények száma, a vagyoni hozzájárulás jellegének és a vagyoni hozzájárulást biztosító személy nevének megjelölésével;

i) azon természetes vagy jogi személyek, illetve társaságok megjelölése, amelyek aláírták, illetve amelyek képviseletében aláírták az alapszabályt vagy az alapító okiratot, illetve, ha a társaság még nem alakult meg ezzel egyidejűleg, e dokumentumok tervezete;

j) valamennyi, a társaság által fizetendő, illetve a társaságot terhelő, annak megalapításával kapcsolatban, illetve adott esetben üzleti tevékenysége megkezdésének engedélyezését megelőzően felmerült költség teljes vagy legalább becsült összege; és

k) valamennyi, a társaság alapításában vagy az üzleti tevékenysége megkezdésére jogosító engedélyhez szükséges ügyletekben résztvevő bármely személy számára biztosított különleges kedvezmény a társaság alapításának időpontjában, illetve az üzleti tevékenységének megkezdéséhez szükséges engedély megszerzéséig eltelt idő alatt.

4. cikk

(1) Ha valamely tagállam jogszabályai szerint egy társaság üzleti tevékenységének megkezdése meghatározott engedélyhez kötött, e jogszabályoknak rendelkezniük kell a társaság részéről, illetve a társaság nevében az ezen engedély megadásáig vagy elutasításáig tartó időszak alatt felmerülő kötelezettségekkel kapcsolatos felelősségről is.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak nem vonatkoznak a társaság által, az üzleti tevékenysége megkezdésének engedélyezésétől függően feltételesen kötött szerződésekben vállalt kötelezettségekre.

5. cikk

(1) Olyan esetekben, amikor valamely tagállam jogszabályai egy társaság alapításához egynél több tag részvételét írják elő, az a tény, hogy valamennyi részvény egyetlen személy tulajdonában van, illetve, hogy a tagok száma a társaság bejegyzését követően a jogszabályi minimum alá csökkent, nem vezethet a társaság automatikus megszűnéséhez.

(2) Ha az (1) bekezdésben említett esetekben valamely tagállam jogszabályai lehetővé teszik a társaságok bírósági határozattal történő megszűnését, a hatáskörrel rendelkező bíróságnak határidőt kell szabnia a társaság számára ahhoz, hogy a jogellenes helyzetet orvosolja.

(3) Amennyiben a (2) bekezdésben említett, megszűnést kimondó határozatot hoz a bíróság, a társaság ellen felszámolási eljárást kell indítani.

6. cikk

(1) A tagállamok jogszabályainak elő kell írniuk, hogy egy társaságnak a bejegyzéséhez, illetve az üzleti tevékenysége megkezdéséhez szükséges engedély megszerzéséhez minimális jegyzett tőkével kell rendelkeznie, amelynek összege nem lehet kevesebb 25 000 eurónál.

(2) Az Európai Parlament és a Tanács, a Szerződés 50. cikke (1) bekezdésével és (2) bekezdésének g) pontjával összhangban a Bizottság javaslatára ötévente megvizsgálja, és szükség esetén módosítja az (1) bekezdésben említett euróban kifejezett összegeket az uniós gazdasági és pénzügyi folyamatoknak, valamint annak a tendenciának megfelelően, hogy kizárólag a nagy- és közepes méretű vállalkozások választhassák az I. mellékletben felsorolt társasági formákat.

7. cikk

Jegyzett tőke kizárólag vagyoni értékkel rendelkező dolog lehet. A munkavégzésre vagy szolgáltatások nyújtására vonatkozó kötelezettségvállalások azonban nem tekinthetők ilyen dolognak.

8. cikk

A részvényeket nem lehet a névértéknél, illetve névérték hiányában a kibocsátási értéknél alacsonyabb árfolyamon kibocsátani.

Mindazonáltal a tagállamok engedélyezhetik, hogy azok, akik szakmai tevékenységük folytatása során részvényeket értékesítenek, a részvények teljes árfolyamánál kevesebbet fizessenek az általuk az ezen ügylet során jegyzett részvényekért.

9. cikk

A vagyoni hozzájárulás ellenértékéért kibocsátott részvényeket a társaság bejegyzésének, illetve üzleti tevékenysége megkezdésének engedélyezése időpontjáig legalább névértékük, illetve a névérték hiányában a kibocsátási értékük 25 %-ának megfelelő mértékben be kell fizetni.

Mindazonáltal azokban az esetekben, amikor a részvényeket a társaság bejegyzésekor, illetve üzleti tevékenysége megkezdésének engedélyezésekor nem pénzbeli hozzájárulás ellenértékéért bocsátják ki, a vagyoni hozzájárulást az ezen időponttól számított öt éven belül kell teljes egészében szolgáltatni.

10. cikk

(1) A társaság bejegyzése, illetve tevékenysége megkezdésének engedélyezése előtt közigazgatási hatóság vagy bíróság által kijelölt vagy elismert, egy vagy több független szakértő jelentést készít a nem pénzbeli hozzájárulásról. A szakértők az adott tagállam jogszabályainak megfelelően lehetnek természetes vagy jogi személyek, illetve társaságok.

(2) Az (1) bekezdésben említett szakértői jelentés tartalmazza legalább a vagyoni hozzájárulást alkotó valamennyi eszköznek, valamint az alkalmazott értékelési módszereknek a leírását, továbbá megállapítja, hogy az e módszerek alkalmazásával kapott értékek megfelelnek-e legalább az ellenértékként kibocsátandó részvények számának és névértékének, illetve névérték hiányában, a kibocsátási értéknek és – adott esetben – a kibocsátási felárnak.

(3) A szakértői jelentést az egyes tagállamok jogszabályaiban meghatározott módon, a 2009/101/EK irányelv 3. cikkének megfelelően kell közzétenni.

(4) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy ezt a cikket nem alkalmazzák olyan esetekben, amikor az összes részvény névértékének, illetve névérték hiányában kibocsátási értékének 90 %-át egy vagy több társaság részére bocsátják ki nem pénzbeli hozzájárulás ellenében, és eleget tesznek a következő követelményeknek:

- a) a vagyoni hozzájárulásban részesülő társaság tekintetében a 3. cikk i) pontjában említett személyek megállapodtak arról, hogy lemondanak a szakértői jelentésről;
- b) e megállapodást a (3) bekezdésben foglaltaknak megfelelően közzétették;
- c) a vagyoni hozzájárulást szolgáltató társaságok a jogszabály, illetve az alapszabály értelmében fel nem osztható tartalékokkal rendelkeznek, amelyek értéke legalább megegyezik a nem pénzbeli hozzájárulás ellenében kibocsátott részvények névértékével, illetve névérték hiányában a kibocsátási értékkel;
- d) a vagyoni hozzájárulást szolgáltató társaságok a c) pontban említett összeg erejéig biztosítékot nyújtanak a kedvezményezett társaságnak a nem pénzbeli hozzájárulás fejében történő részvénykibocsátás és az illető társaságnak azon pénzügyi év, amely során ezen vagyoni hozzájárulásokat szolgáltatották, éves beszámolójának közzétételét követő egy év eltelte közötti idő alatt keletkező adósságaira; ezen idő alatt tilos e részvények bármilyen átruházása;

e) a d) pontban említett biztosítékot a (3) bekezdésben foglaltaknak megfelelően közzétették; és

f) a vagyoni hozzájárulást szolgáltató társaságok a c) pontban említett összegnek megfelelő összeget tartalékba helyeznek, amely nem osztható fel az azt követő három éven belül, hogy közzétették a vagyoni hozzájárulásban részesülő társaságnak azon pénzügyi évre vonatkozó éves beszámolóját, amely pénzügyi év során a vagyoni hozzájárulást szolgáltatták, illetve amennyiben szükséges, addig a későbbi időpontig, ameddig nem rendezték valamennyi, ezen időszak alatt benyújtott és a d) pontban említett biztosítékokra vonatkozó követelést.

(5) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy ezt a cikket nem alkalmazzák új társaság egyesülés vagy szétválás útján történő alapítására, ha független szakértői jelentés készül az egyesülés vagy szétválás tervezetéről.

Ha a tagállamok úgy döntenek, hogy az első albekezdésben említett esetekben alkalmazzák ezt a cikket, rendelkezhetnek arról, hogy az e cikk szerinti jelentést és az egyesülés vagy szétválás tervezetéről szóló független szakértői jelentést ugyanaz a szakértő vagy szakértők készíthetik el.

11. cikk

(1) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák ezen irányelv 10. cikkének (1), (2) és (3) bekezdését, amennyiben az igazgatóság vagy az ügyvezető testület határozata nyomán a pénzügyi eszközök piacairól szóló, 2004. április 21-i 2004/39/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾ 4. cikke (1) bekezdésének 18. pontjában meghatározott átruházható értékpapírok vagy az említett irányelv 4. cikke (1) bekezdésének 19. pontjában meghatározott pénzügyi eszközök képezik a nem pénzbeli hozzájárulás tárgyát, és ezeket az értékpapírokat vagy pénzügyi eszközöket azon a súlyozott átlagárfolyamon értékelik, amelyen azokkal egy vagy több – az említett irányelv 4. cikke (1) bekezdésének 14. pontja szerint meghatározott – szabályozott piacon kereskedtek, a vonatkozó nem pénzbeli hozzájárulás rendelkezésre bocsátását megelőző, nemzeti jog által megállapítandó megfelelő időszak alatt.

Amikor azonban az árat olyan rendkívüli körülmények befolyásolták, amelyek a hozzájárulás nyújtásának tényleges időpontjában jelentősen megváltoztatnák az eszköz értékét, ideértve azokat a helyzeteket is, amikor az ilyen átruházható értékpapírok vagy pénzügyi eszközök piacán likviditáshiány lép fel, az igazgatóság vagy ügyvezető testület kezdeményezésére és felelősségére, ártérítést kell végezni.

⁽¹⁾ HL L 145., 2004.4.30., 1. o.

Az ilyen átértékelésre a 10. cikk (1), (2) és (3) bekezdését alkalmazni kell.

(2) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák a 10. cikk (1), (2) és (3) bekezdését, amennyiben az igazgatóság vagy ügyvezető testület döntése alapján az e cikk (1) bekezdésben említett átruházható értékpapíroktól vagy pénzüpi eszközöktől eltérő eszközök képezik a nem pénzbeli hozzájárulás tárgyát, amelyek valós értékét előzőleg egy elismert független szakértő véleményezte, és amennyiben a következő feltételek teljesülnek:

- a) a valós érték olyan időpontra vonatkozóan került meghatározásra, amely legfeljebb 6 hónappal előzi meg a nem pénzbeli hozzájárulás tényleges időpontját; és
- b) a tagállamban a hozzájárulás tárgyát képező eszközök fajtájára alkalmazott, általánosan elfogadott értékelési módszereknek és elveknek megfelelően végezték el az értékelést.

Abban az esetben, ha olyan új befolyásoló körülmények lépnek fel, amelyek a hozzájárulás nyújtásának tényleges időpontjában jelentősen megváltoztatnák az eszköz valós értékét, átértékelést kell végezni az igazgatóság vagy ügyvezető testület kezdeményezésére és felelősségére.

Az ilyen átértékelésre a 10. cikk (1), (2) és (3) bekezdését alkalmazni kell.

Ilyen átértékelés hiányában egy vagy több olyan részvényes, akik a tőkeemelésről szóló határozat napján összességében legalább 5 %-os részesedéssel rendelkeznek a társaság jegyzett tőkéjében, független szakértő általi értékelést kérhet, amely esetben a 10. cikk (1), (2) és (3) bekezdését alkalmazni kell.

E részvényesek kérelmüket a nem pénzbeli hozzájárulás nyújtásának tényleges napjáig terjeszthetik elő, amennyiben a kérelem napján az érintett részvényes(ek) a társaság jegyzett tőkéjének továbbra is összességében legalább 5 %-ával rendelkezi(ne)k, ugyanúgy, mint a tőkeemelésről hozott határozat napján.

(3) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák a 10. cikk (1), (2) és (3) bekezdését, amennyiben az igazgatóság vagy ügyvezető testület döntése alapján az e cikk (1) bekezdésben említett átruházható értékpapíroktól vagy pénzüpi eszközöktől eltérő olyan eszközök képezik a nem pénzbeli hozzájárulás tárgyát, amelyek valós értéke az előző pénzügyi évre vonatkozó kötelező beszámolóból származik, feltéve,

hogy a kötelező beszámoló az éves és összevont (konszolidált) éves beszámoló jog szerinti könyvvizsgálatáról szóló, 2006. május 17-i 2006/43/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek ⁽¹⁾ megfelelő könyvvizsgálat tárgyát képezte.

Az e cikk (2) bekezdésének a másodiktól az ötödikig terjedő albekezdése megfelelően alkalmazandó.

12. cikk

(1) Amennyiben a 11. cikkben említett nem pénzbeli hozzájárulás szolgáltatására a 10. cikk (1), (2) és (3) bekezdésében említett szakértői jelentés nélkül kerül sor, úgy – a 3. cikk h) pontjában meghatározott követelményeken túlmenően, a nem pénzbeli hozzájárulás nyújtásának tényleges napjától számított egy hónapon belül – nyilatkozatot kell közzétenni, amely a következőket tartalmazza:

- a) a kérdéses nem pénzbeli hozzájárulás leírása;
- b) annak értéke, az értékelés forrása, illetve adott esetben az értékelés módszere;
- c) nyilatkozat arról, hogy a kapott értékek megfelelnek legalább az ellenükben kibocsátandó részvények számának és névértékének – vagy névérték hiányában a kibocsátási értéknek – és adott esetben a kibocsátási felárnak; és
- d) nyilatkozat arról, hogy az eredeti értékelés vonatkozásában nem merültek fel új befolyásoló körülmények.

E közzétételre az egyes tagállamok jogszabályai által megállapított módon, a 2009/101/EK irányelv 3. cikkének megfelelően kerül sor.

(2) Amennyiben a 29. cikk (2) bekezdésének megfelelően javasolt tőkeemelés vonatkozásában azt javasolják, hogy a 10. cikk (1), (2) és (3) bekezdésében említett szakértői jelentés nélkül kerüljön sor a nem pénzbeli hozzájárulás rendelkezésre bocsátására, a 2009/101/EK irányelv 3. cikkével összhangban, az egyes tagállamok jogszabályaiban megállapított módon hirdetményt kell közzétenni az emelésre vonatkozó határozat napjáról és az (1) bekezdésben felsorolt információkról, azt megelőzően, hogy a nem pénzbeli hozzájárulást rendelkezésre bocsátották. Ebben az esetben az e cikk (1) bekezdése szerinti nyilatkozat annak kijelentésére korlátozódik, hogy az említett nyilatkozat közzététele óta nem merültek fel új befolyásoló körülmények.

⁽¹⁾ HL L 157., 2006.6.9., 87. o.

(3) Minden tagállamnak megfelelő biztosítékokról kell gondoskodnia, amelyek garantálják a 11. cikkben és e cikkben előírt eljárásnak való megfelelést, amennyiben a 10. cikk (1), (2) és (3) bekezdésében említett szakértői jelentés nélkül kerül sor a nem pénzbeli hozzájárulás szolgáltatására.

13. cikk

(1) Ha a nemzeti jogszabályokban meghatározott, a társaság bejegyzésétől, illetve üzleti tevékenysége megkezdésének engedélyezésétől számított legalább két éves határidő lejártát megelőzően a társaság a 3. cikk i) pontjában említett személy vagy társaság tulajdonában levő bármely eszközt megszerez a jegyzett tőke legalább egytizedét elérő vagyoni hozzájárulás ellenében, a tulajdonszerzést meg kell vizsgálni, és annak részleteit a 10. cikk (1), (2) és (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelő módon közzé kell tenni, továbbá jóváhagyás végett a közgyűlés elé kell terjeszteni.

A 11. és 12. cikk megfelelően alkalmazandó.

A tagállamok azt is előírhatják, hogy e rendelkezések vonatkoznak olyan esetekre is, amikor az eszközök valamely részvényes vagy bármely más személy tulajdonában vannak.

(2) Nem vonatkozik az (1) bekezdés a társaság rendes üzleti tevékenysége során végrehajtott tulajdonszerzésre, valamely közigazgatási hatóság vagy bíróság kezdeményezésére, illetve felügyelete alatt végrehajtott tulajdonszerzésre, illetve tőzsdei tulajdonszerzésekre.

14. cikk

A jegyzett tőke leszállítására vonatkozó rendelkezésekre is figyelemmel, a részvényesek nem mentesülhetnek a vagyoni hozzájárulásaik szolgáltatásának kötelezettsége alól.

15. cikk

A nemzeti jogszabályok egy későbbi időpontban megvalósuló összehangolásáig a tagállamok elfogadják azokat az intézkedéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a nem részvénytársasági formájú társaság részvénytársasággá történő átalakulása esetére a 2-14. cikkben meghatározott biztosítékokkal legalább azonosakat követeljenek meg.

16. cikk

A 2–15. cikk nem érinti a tagállamoknak az alapszabály, illetve az alapító okirat módosításával kapcsolatos, hatáskörre és eljárásra vonatkozó rendelkezéseit.

17. cikk

(1) A jegyzett tőke leszállításának eseteit kivéve nem teljesíthető kifizetés a részvényesek részére olyan esetekben, amikor az előző pénzügyi év zárónapján a társaság éves beszámolójában szereplő nettó eszközállomány alacsonyabb, – illetve a felosztást követően alacsonyabbá válna –, mint a jogszabályok vagy az alapszabály értelmében fel nem osztható tartalékok összegével megnövelt jegyzett tőke összege.

(2) Olyan esetekben, amikor a jegyzett tőke be nem fizetett részét nem mutatják ki a mérlegben szereplő eszközök között, ezen összeget le kell vonni az (1) bekezdésben említett jegyzett tőke összegéből.

(3) A részvényesek részére teljesített kifizetés nem haladhatja meg az áthozott nyereséggel és az e célra rendelkezésre álló tartalékból származó összegekkel megnövelt, valamint az áthozott veszteséggel és a jogszabályokkal, illetve az alapszabállyal összhangban tartalékba helyezett összegekkel csökkentett, az előző pénzügyi év zárónapján fennálló nyereség összegét.

(4) Az (1) és (3) bekezdésben használt „kifizetés” kifejezésbe különösen beletartozik a részvényekkel kapcsolatos kamatok és osztalékok kifizetése.

(5) Azokra az esetekre, amikor a tagállamok jogszabályai lehetővé teszik osztalékelőlegek kifizetését, erre legalább a következő feltételek vonatkoznak:

- a) közbenső mérleget kell készíteni, feltüntetve, hogy elegendő-e az osztalékelőlegre kifizetendő tőke;
- b) a kifizetésre kerülő összeg nem haladhatja meg az áthozott nyereséggel és az e célra rendelkezésre álló tartalékokból származó összegekkel megnövelt, továbbá az áthozott veszteséggel, valamint a jogszabályokban, illetve az alapszabályban foglalt követelmények értelmében tartalékba helyezett összegekkel csökkentett, azon legutóbbi pénzügyi év vége óta elért teljes nyereség összegét, amelyre vonatkozóan éves beszámoló készült.

(6) Az (1)–(5) bekezdés nem érinti a tagállamoknak azon rendelkezéseit, amelyek a jegyzett tőkének a tartalékok tőkésítése révén megvalósuló emelésére vonatkoznak.

(7) Az egyes tagállamok jogszabályai eltérhetnek az (1) bekezdéstől állandó tőkéjű befektetési társaságok esetében.

Az „állandó tőkéjű befektetési társaság” kifejezés e bekezdés értelmében kizárólag a következő társaságokra vonatkozik:

(a) amelyek kizárólagos célja pénzeszközök különböző érték-papírokba, ingatlanba vagy egyéb eszközökbe történő befektetése, azzal a kizárólagos célzattal, hogy megosszák befektetési kockázataikat, és részvényeseik számára biztosítsák az eszközök kezeléséből származó hasznot, valamint

(b) amelyek saját részvényeiket nyilvános jegyzésre ajánlják.

Amennyiben a tagállamok jogszabályai ezt lehetővé teszik:

a) elő kell írniuk e társaságok számára, hogy a 2009/101/EK irányelv 5. cikkében említett valamennyi dokumentum tartalmazza a „befektetési társaság” kifejezést;

b) meg kell tiltaniuk minden olyan társaság részére, amelynek nettó eszközállománya nem éri el az (1) bekezdésben meghatározott összeget, hogy részvényesei javára kifizetést teljesítsen abban az esetben, ha az előző pénzügyi év zárónapján a társaság éves beszámolójában szereplő teljes eszközérték nem éri el, illetve a kifizetést követően nem érné el a társaság éves beszámolójában kimutatott teljes hitelezői kötelezettségállomány másfélszeresét; és

c) kötelezik mindazon társaságokat, amelyek kifizetést teljesítenek akkor, amikor nettó eszközállományuk nem éri el az (1) bekezdésben meghatározott összeget, hogy erről a tényről az éves beszámolójukban feljegyzést készítsenek.

18. cikk

A 17. cikkben foglaltakkal ellentétesen kifizetett összegeket a kedvezményezett részvényesek kötelesek visszafizetni abban az esetben, ha a társaság bizonyítja, hogy a részvényesek tudtak a javukra történő kifizetés jogellenességéről, illetve hogy a körülményekre tekintettel erről a tényről tudniuk kellett.

19. cikk

(1) A jegyzett tőkében bekövetkezett súlyos veszteség esetén a tagállamok jogszabályaiban meghatározott határidőn belül össze kell hívni a közgyűlést annak eldöntésére, hogy a társaságot megszüntetik-e, vagy egyéb intézkedést kell-e hozni.

(2) Az (1) bekezdés értelmében súlyos veszteségnek tekintett összeget a tagállamok jogszabályai nem állapíthatják meg a jegyzett tőke felénél magasabb értékben.

20. cikk

(1) A társaság saját részvényeit nem jegyezheti.

(2) Abban az esetben, ha a társaság részvényeit valamely személy a saját nevében eljárva, de a társaság érdekében jegyezte, a részvényeket jegyző személyt úgy kell tekinteni, hogy a részvényeket saját részére jegyezte.

(3) A 3. cikk i) pontjában említett személyek vagy társaságok, illetve a jegyzett tőke emelésének esetén az igazgatóság vagy ügyvezető testület tagjai kötelesek vagyoni hozzájárulást teljesíteni az e cikk megsértésével jegyzett részvényekért.

A tagállamok jogszabályai úgy is rendelkezhetnek, hogy az érintettek kimenthetik magukat ezen kötelezettségük alól, ha bizonyítják, hogy magatartásuk nem volt felróható.

21. cikk

(1) Az azonos helyzetben lévő részvényesekkel szembeni egyenlő bánásmód elvének sérelme nélkül, továbbá a 2003/6/EK irányelv sérelme nélkül a tagállamok lehetővé tehetik egy társaság számára, hogy saját részvényeit akár közvetlenül, akár egy, a saját nevében, de a társaság érdekében eljáró személy révén megszerezze. Amennyiben megengedett az ilyen részvénytörzsítés, a tagállamok azt a következő feltételekhez kötik:

a) a részvénytörzsítéshez a közgyűlés felhatalmazása szükséges, amely meghatározza e részvénytörzsítések feltételeit, így különösen a megszerzendő részvények maximális számát, a hozzájárulás érvényességi idejét – amelynek maximális hosszát a tagállami jogszabályok határozzák meg, ez azonban nem haladhatja meg az 5 évet –, továbbá ellenérték fejében történő részvénytörzsítés esetében a vagyoni hozzájárulás maximális és minimális értékét. Az igazgatóság vagy ügyvezető testület tagjainak meg kell bizonyosodniuk afelől, hogy amikor az egyes engedélyezett részvénytörzsítések történnek, a b) és c) pontban említett feltételek teljesülnek;

b) a részvénytörzsítések – beleértve a társaság által korábban megszerzett és tulajdonában lévő részvényeket, valamint azokat a részvényeket, amelyeket egy saját nevében, de a társaság érdekében eljáró személy szerzett meg – nem eredményezhetik a nettó eszközállományuk a 17. cikk (1) és (2) bekezdésében említett összeg alá történő csökkenését; és

c) csak teljes mértékben befizetett részvények képezhetik az ügylet részét.

A tagállamok a fentiekben túlmenően a részvények első albekezdés szerinti megszerzését az alábbi feltételek bármelyikének teljesüléséhez köthetik:

- a) a megszerzett részvények – beleértve a társaság által korábban megszerzett és tulajdonában lévő részvényeket, valamint azokat a részvényeket, amelyeket egy saját nevében, de a társaság érdekében eljáró személy szerzett meg – névértéke vagy – annak hiányában – kibocsátási értéke, nem haladhatja meg a tagállamok által meghatározandó értéket; ez az érték nem lehet alacsonyabb, mint a jegyzett tőke 10 %-a;
- b) a társaság alapszabályának vagy létesítő okiratának tartalmaznia kell a társaság részére, a saját részvényei első albekezdés szerinti megszerzése tekintetében biztosított engedélyt, a megszerezhető saját részvények maximális számát, a saját részvénytulajdonlásra nyitva álló időtartamot és a vagyoni hozzájárulás minimális vagy maximális mértékét;
- c) a társaságnak eleget kell tennie a vonatkozó jelentési és közzétételi követelményeknek;
- d) egyes társaságok számára – a tagállamok által meghatározottak szerint – előírható, hogy nyilvánítsák érvénytelenné a megszerzett részvényeket, feltéve hogy az érvénytelenné nyilvánított részvények névértékével egyenlő mennyiségű részvényt olyan tartalékba kell helyezni, amely nem osztható fel a részvényesek között, kivéve a jegyzett tőke leszállítása esetén; ezt a tartalékot csak a jegyzett tőkének a tartalékok tőkésítése általi növelésének céljára lehet felhasználni; és
- e) a részvénytulajdonlás nem érintheti a hitelezők követeléseinek kielégítését.

(2) A tagállamok jogszabályai kivételt tehetnek az (1) bekezdés a) pontjának első mondatában foglalt rendelkezés alól akkor, ha a társaság saját részvényeinek megszerzésére annak érdekében van szükség, hogy a társaságra nézve súlyos és közvetlen veszélyt kerüljenek el. Ilyen esetben az igazgatóság vagy az ügyvezető testület köteles a következő közgyűlést tájékoztatni a végrehajtott részvénytulajdonlás okáról és jellegéről, a megszerzett részvények számáról és névértékéről, illetve névérték hiányában a kibocsátási értékről, arról, hogy a megszerzett részvények milyen arányát képviselik a jegyzett tőkének, valamint e részvények vagyoni hozzájárulásáról.

(3) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák az (1) bekezdés a) pontjának első mondatát a társaság által közvetlenül, illetve a saját nevében, de a társaság érdekében eljáró személy által az érintett társaság vagy valamely kapcsolatos társaság munkavállalói részére történő felosztás céljából megszerzett részvényekre. Az ilyen részvényeket a megszerzésüket követő 12 hónapon belül szét kell osztani.

22. cikk

(1) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák a 21. cikket a következőkre:

- a) a jegyzett tőke leszállítására vonatkozó határozat végrehajtása során, illetve a 43. cikkben említett körülmények között szerzett részvényekre;
- b) egyetemes vagyonátruházás eredményeképpen megszerzett részvényekre;
- c) teljes mértékben befizetett, ingyenesen vagy bankok és más pénzügyintézetek által vételi jutalékként megszerzett részvényekre;
- d) jogi kötelezettség révén vagy valamely bíróság által a kisebbségi részvényesek védelmére hozott határozat, különösen egyesülés, a társaság tevékenységi körének vagy formájának megváltozása, a társaság székhelyének külföldre történő áthelyezése vagy a részvénytulajdonlásra vonatkozó korlátozások bevezetése esetén hozott bírósági határozat következtében megszerzett részvényekre;
- e) valamely részvényestől a vagyoni hozzájárulás teljesítésének elmulasztása következtében megszerzett részvényekre;
- f) a kapcsolatos társaságok kisebbségi részvényeseinek kártalanítása céljából szerzett részvényekre;
- g) a részvények tulajdonosa által a társaság felé fennálló tartozás kifizetésére vonatkozó bírósági határozat értelmében végrehajtott adásvétel útján szerzett, teljes mértékben befizetett részvényekre; és
- h) a 17. cikk (7) bekezdése második albekezdésében meghatározott állandó tőkéjű befektetési társaság által kibocsátott, a befektető kérésére e társaság vagy egy kapcsolatos vállalkozás által megszerzett, teljes mértékben befizetett részvényekre. Az ilyen esetekre a 17. cikk (7) bekezdése harmadik albekezdésének a) pontja vonatkozik. E részvénytulajdonlás nem eredményezhetik a nettó eszközállománynak a jegyzett tőke jogszabály értelmében fel nem osztható tartalékokkal növelt összege alá történő csökkenését.

(2) Mindazonáltal az (1) bekezdés b)–g) pontjában felsorolt esetekben megszerzett részvényeket a megszerzésüket követő legfeljebb három éven belül értékesíteni kell, kivéve ha a megszerzett részvények névértéke, illetve névérték hiányában a kibocsátási értéke – a saját nevében, de a társaság érdekében eljáró személyek által szerzett részvényeket is beleértve –, nem haladja meg a jegyzett tőke 10 %-át.

(3) Abban az esetben, ha a részvényeket a (2) bekezdésben meghatározott határidőn belül nem értékesítik, a részvényeket érvényteleníteni kell. A tagállamok jogszabályai előírhatják, hogy a részvények érvénytelenítésének a jegyzett tőke megfelelő leszállításával együtt kell történnie. A jegyzett tőke leszállítását kötelezővé kell tenni olyan esetben, amikor az érvénytelenítésre kerülő részvények megszerzése miatt a nettó eszközállomány a 17. cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott összeg alá csökken.

23. cikk

A 21. és 22. cikk rendelkezéseit megsértésével szerzett részvényeket a megszerzésüket követő egy éven belül értékesíteni kell. Arra az esetre, ha a fenti határidőn belül a részvényeket nem értékesítik, a 22. cikk (3) bekezdése alkalmazandó.

24. cikk

(1) Azokban az esetekben, amikor a tagállamok jogszabályai lehetővé teszik a társaság számára, hogy saját részvényeit megszerezze akár közvetlenül, akár a saját nevében, de a társaság érdekében eljáró személy révén, a jogszabályoknak az ilyen típusú részvények birtoklására legalább a következő feltételeket kell előírniuk:

- a) a részvényekhez kapcsolódó jogok közül a társaság saját részvényeire vonatkozó szavazati jogot minden esetben fel kell függeszteni;
- b) ha a részvények szerepelnek a mérlegben kimutatott eszközök között, a kötelezettségek között ugyanilyen összegű fel nem osztható tartalékot kell képezni.

(2) Ha a tagállamok jogszabályai a társaság számára közvetlenül, illetve a saját nevében, de a társaság érdekében eljáró személy révén lehetővé teszik saját részvényei megszerzését, a jogszabályoknak elő kell írniuk legalább a következő adatoknak az éves mérlegben történő feltüntetését:

- a) a pénzügyi év során megvalósult szerzések okai;
- b) a pénzügyi év során szerzett és értékesített részvények száma és névértéke, illetve névérték hiányában a kibocsátási érték, valamint a jegyzett tőke általuk képviselt aránya;
- c) ellenérték fejében történő szerzés, illetve elidegenítés esetében a részvények ellenértéke;
- d) a társaság által megszerzett és birtokolt részvények száma és névértéke, illetve névérték hiányában a kibocsátási érték, valamint a jegyzett tőke általuk képviselt aránya.

25. cikk

(1) Amennyiben a tagállamok lehetővé teszik egy társaság számára, hogy közvetlenül vagy közvetve előleget, kölcsönt vagy biztosítékot nyújtson azzal a céllal, hogy részvényeit egy harmadik személy megszerezze, ezen ügyleteket a (2)–(5) bekezdésben foglalt feltételekhez kell kötni.

(2) Az ügyleteknek az igazgatóság vagy ügyvezető testület felelősségére, valós piaci feltételek mellett kell megvalósulniuk, különösen a társaság által kapott kamat és a társaságnak az (1) bekezdésben említett kölcsönökért és előlegekért adott biztosíték tekintetében.

A harmadik személy, illetve több felet magukban foglaló ügyletek esetén valamennyi fél hitelképességét előzetesen megfelelően vizsgálni kell.

(3) Az ügyleteket az igazgatóság vagy ügyvezető testület a közgyűlés elé terjeszti előzetes jóváhagyásra, amelynek során a közgyűlés a határozatképesség és a 44. cikkben meghatározott többség szabályaival összhangban jár el.

Az igazgatóság vagy ügyvezető testület írásos jelentést készít a közgyűlés számára, amelyben jelzi

- a) az ügylet indokait,
- b) a társaság érdekeit az ilyen ügylet végrehajtásában,
- c) az ügylet lebonyolításának feltételeit,
- d) az ügyletben rejlő kockázatokat a társaság likviditása és fizetőképessége szempontjából és
- e) azt az árat, amelyen a harmadik személy a részvényeket megszerezné.

Ezt a jelentést – a 2009/101/EK irányelv 3. cikkével összhangban – közzétételre be kell nyújtani a cégnyilvántartásnak.

(4) A harmadik személyeknek adott teljes pénzügyi támogatás semmilyen esetben sem eredményezheti a nettó eszközállománynak a 17. cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott összeg alá történő csökkenését, figyelembe véve a nettó eszközállomány bármely olyan csökkenését, amely – a 21. cikk (1) bekezdésének megfelelően – a társaság részvényeinek saját maga általi vagy a társaság érdekében történő megszerzése révén lépett fel.

A társaságnak a teljes pénzügyi támogatás összegének megfelelő összegben fel nem osztható tartalékot kell feltüntetnie a mérlegben a források között.

(5) Amikor a társaságnak a 21. cikk (1) bekezdése értelmében saját részvényeit vagy a jegyzett tőke megemlése során kibocsátott részvényeket harmadik személy a társaságtól kapott pénzügyi támogatás révén szerzi meg vagy jegyzi, ennek a részvényszerzésnek valós áron kell történnie.

(6) Az (1)–(5) bekezdésben foglaltak nem vonatkoznak a bankok és más pénzintézetek által rendes üzletmenetük során megkötött ügyletekre, illetve azon ügyletekre, amelyek célja a társaság, illetve valamely kapcsolt társaság munkavállalói által, vagy ezen munkavállalók részére történő részvényszerzés.

Ezek az ügyletek ugyanakkor nem eredményezhetik a nettó eszközállománynak a 17. cikk (1) bekezdésében meghatározott összeg alá történő csökkenését.

(7) Az (1)–(5) bekezdés nem vonatkozik azon ügyletekre, amelyek célja a 22. cikk (1) bekezdésének h) pontjában meghatározott részvényszerzés.

26. cikk

Azokban az esetekben, amikor egy a 25. cikk (1) bekezdésében említett ügyletben résztvevő társaság igazgatóságának vagy ügyvezető testületének, vagy a Szerződés 50. cikke (2) bekezdésének g) pontja alapján az összevont (konszolidált) éves beszámolóról szóló, 1983. június 13-i 83/349/EGK hetedik tanácsi irányelv⁽¹⁾ 1. cikke szerinti anyavállalat igazgatóságának vagy ügyvezető testületének egyes tagjai, vagy ezen anyavállalat, vagy olyan magánszemélyek, amelyek saját nevükben, de az ilyen testületek tagjai érdekében, vagy egy ilyen vállalat érdekében járnak el, vesznek részt egy ilyen ügyletben, a tagállamoknak megfelelő biztosítékokon keresztül gondoskodniuk kell arról, hogy az ilyen ügylet nem ütközik a társaság érdekeivel.

27. cikk

(1) A társaság saját részvényeinek biztosítékként történő elfogadása, akár közvetlenül a társaság által, akár valamely, saját nevében, de a társaság érdekében eljáró személy révén, a 21. cikk, a 22. cikk (1) bekezdése, a 24. és 25. cikk értelmében történő részvényszerzésnek minősül.

(2) A tagállamok határozhatnak úgy, hogy nem alkalmazzák az (1) bekezdésben foglaltakat a bankok és más pénzintézetek üzletmenete során végrehajtott ügyleteire.

⁽¹⁾ HL L 193., 1983.7.18., 1. o. Megjegyzés: A 83/349/EGK irányelv címe az Európai Közösséget létrehozó szerződés cikkei újraszámolásának figyelembe vétele érdekében kiigazításra került, a Lisszaboni Szerződés 5. cikkének megfelelően; eredetileg a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja.

28. cikk

(1) Egy részvénytársaság részvényeinek egy olyan, a 2009/101/EK irányelv 1. cikke szerinti másik társaság általi jegyzését, megszerzését vagy birtoklását, amelyben a részvénytársaság közvetlenül vagy közvetve a szavazati jogok többségét birtokolja, vagy amelyre közvetlenül vagy közvetve meghatározó befolyást gyakorol, úgy kell kezelni, mintha a jegyzést, a megszerzést vagy a birtoklást maga a részvénytársaság hajtotta volna végre.

Az első bekezdést akkor is alkalmazni kell, ha a másik társaság egy harmadik ország joga alá tartozik, és a 2009/101/EK irányelv 1. cikkében felsoroltakhoz hasonló társasági formával rendelkezik.

Ha azonban a részvénytársaság közvetve birtokolja a szavazatok többségét vagy közvetve is képes meghatározó befolyást gyakorolni, akkor a tagállamoknak nem kell alkalmazniuk az első és második albekezdést abban az esetben, ha előírják a másik társaság által a részvénytársaságban birtokolt részvények szavazati jogának felfüggesztését.

(2) A vállalatcsoportokra vonatkozó nemzeti jogszabályok összehangolásának hiányában a tagállamok:

a) meghatározhatják azokat az eseteket, amelyekben egy részvénytársaságot úgy kell tekinteni, hogy az meghatározó befolyást gyakorol egy másik társaság felett; ha egy tagállam él e lehetőséggel, akkor nemzeti jogszabályainak minden esetben rendelkezniük kell arról, hogy meghatározó befolyás gyakorlására van lehetőség, ha egy részvénytársaság:

— jogosult a másik társaság ügyviteli, irányító vagy felügyeleti szerve tagjainak többségét kinevezni vagy felmenteni, és ugyanakkor ennek a társaságnak részvényese vagy tagja is, vagy

— a másik társaság részvényese vagy tagja, és e társaság többi részvényeseivel vagy tagjaival kötött megállapodás alapján kizárólagosan ellenőrzi a részvényesek vagy tagok szavazati jogainak többségét.

Az első és a második francia bekezdésben említett esetek kivételével a tagállamok nem kötelesek más esetekre vonatkozó rendelkezéseket hozni;

- b) meghatározhatják azokat az eseteket, amelyekben egy részvénytársaságot úgy kell tekinteni, hogy az közvetve szavazati jogokat birtokol vagy közvetve képes meghatározó befolyás gyakorlására;
- c) meghatározhatják azokat a körülményeket, amelyek fennállása esetén egy részvénytársaságot úgy kell tekinteni, hogy az szavazati jogokkal rendelkezik.

(3) A tagállamoknak nem kell alkalmazniuk az (1) bekezdés első és második albekezdését, ha a jegyzés, szerzés vagy birtoklás a részvényeket jegyző, szerző vagy birtokló személytől különböző másik személy érdekében történik, aki nem az (1) bekezdésben említett részvénytársaság, sem pedig egy olyan másik társaság, amelyben a részvénytársaság közvetlenül vagy közvetve a szavazati jogok többségével rendelkezik, vagy amelyre közvetlenül vagy közvetve meghatározó befolyást képes gyakorolni.

(4) A tagállamoknak nem kell alkalmazniuk az (1) bekezdés első és második albekezdését, ha a jegyzés, szerzés vagy birtoklás a másik társaság értékpapír-kereskedői minőségében és ilyen jellegű tevékenységi körében végzi, feltéve hogy tagja egy, a tagállamban található vagy működő értékpapírtőzsdének, vagy a tagállam olyan hatósága engedélyezte, illetve felügyeli, amelynek a hatáskörébe tartozik a hivatásos értékpapír-kereskedők felügyelete, amely magában foglalja a hitelintézeteket is ezen irányelv értelmében.

(5) A tagállamoknak nem kell alkalmazniuk az (1) bekezdés első és második albekezdését, ha valamely társaság egy részvénytársaságban birtokolt részvényeit azelőtt szerezte meg, hogy a két társaság közötti viszony megfelelt volna az (1) bekezdésben meghatározott ismérveknek.

Az ilyen részvényekhez kapcsolódó szavazati jogokat fel kell függeszteni és a részvényeket figyelembe kell venni annak megállapításakor, hogy a 21. cikk (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott feltételek fennállnak-e.

(6) A tagállamoknak nem kell alkalmazniuk a 22. cikk (2) vagy (3) bekezdését, illetve a 23. cikket, ha a részvénytársaság részvényeit egy másik társaság azzal a feltétellel szerzi meg, hogy elrendelik:

- a) a másik társaság által a részvénytársaságban birtokolt részvényekhez kapcsolódó szavazati jog felfüggesztését; és

- b) a részvénytársaság ügyviteli vagy irányító szerveinek tagjai kötelesek a 22. cikk (2) és (3) bekezdésében, valamint a 23. cikkben említett részvényeket a másik társaságtól azon az áron visszavásárolni, amelyen az megvásárolta azokat; ennek a szankciónak az alkalmazásától csak akkor lehet eltekinteni, ha a részvénytársaság ügyviteli vagy irányító szerveinek tagjai igazolják, hogy e részvénytársaság nem vett részt az érintett részvények jegyzésében vagy megszerzésében.

29. cikk

(1) Bármely tőkeemelésről a közgyűlésnek kell határoznia. Ezt a határozatot, valamint a jegyzett tőke emelésének összegét az egyes tagállamok jogszabályaiban meghatározott módon, a 2009/101/EK irányelv 3. cikkével összhangban kell közzétenni.

(2) Mindazonáltal az alapszabály, az alapító okirat, illetve a közgyűlés – amelynek határozatát az (1) bekezdésben említett szabályokkal összhangban közzé kell tenni – felhatalmazást adhat a jegyzett tőke emeléséhez az általa, a jogszabályban esetleg előírt legmagasabb összeg figyelembevételével, meghatározott legmagasabb összeg erejéig. Adott esetben a jegyzett tőke emeléséről egy erre felhatalmazott szerv határozhat a kijelölt összeghatáron belül. E szerv felhatalmazása e tekintetben legfeljebb 5 éves időtartamra szólhat, azt a közgyűlés egy vagy több alkalommal meghosszabbíthatja, minden alkalommal öt évet meg nem haladó időre.

(3) Több részvényosztály esetén, a közgyűlésnek az (1) bekezdésben említett tőkeemelésre, illetve a (2) bekezdésben említett tőkeemelés engedélyezésére vonatkozó határozatáról legalább minden olyan részvényosztálynak külön szavaznia kell, amelybe tartozó részvényesek jogát az ügylet érinti.

(4) E cikk vonatkozik valamennyi olyan értékpapír kibocsátására, amelyek részvényre válthatók, illetve amelyekhez részvényjegyzési jogok kapcsolódnak, nem vonatkozik azonban ezen értékpapírok átváltására, illetve a jegyzési jog gyakorlására.

30. cikk

Vagyoni hozzájárulás ellenében kibocsátott részvényeket a jegyzett tőke emelése során névértékük, illetve névérték hiányában a kibocsátási értékük legalább 25 %-áig be kell fizetni. Olyan esetben, amikor kibocsátási felárról rendelkeznek, ezt teljes egészében be kell fizetni.

31. cikk

(1) Olyan esetben, amikor a részvényeket a jegyzett tőke emelése során nem pénzbeli hozzájárulás ellenében bocsátják ki, a vagyoni hozzájárulást a jegyzett tőke emelésére vonatkozó határozattól számított öt éven belül teljes egészében szolgáltatni kell.

(2) Az (1) bekezdésben említett vagyoni hozzájárulásról a társaságtól független és valamely közigazgatási hatóság vagy bíróság által kijelölt vagy elismert szakértő vagy szakértői testület a jegyzett tőke felemelését megelőzően jelentést készít. A szakértők az adott tagállam jogszabályainak megfelelően lehetnek természetes vagy jogi személyek, illetve társaságok lehetnek.

A 10. cikk (2) és (3) bekezdését, valamint a 11. és a 12. cikket alkalmazni kell.

(3) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák a (2) bekezdést, ha a jegyzett tőke emelésére egyesülés, szétválás vagy részvények vásárlására, illetve cseréjére szóló nyilvános ajánlat, illetve azon társaság részvényeseinek kifizetése céljából kerül sor, amelyet beolvasztanak vagy szétválasztanak, illetve amelyre a részvények vásárlására vagy cseréjére szóló nyilvános ajánlat vonatkozik.

Egyesülés vagy szétválás esetében azonban a tagállamok csak akkor alkalmazhatják az első albekezdést, ha elkészül az egyesülés vagy szétválás tervezetéről szóló független szakértői jelentés.

Ha a tagállamok úgy döntenek, hogy egyesülés vagy szétválás esetén alkalmazzák a (2) bekezdést, rendelkezhetnek arról, hogy az e cikk szerinti jelentést, és az egyesülés vagy szétválás tervezetéről szóló független szakértői jelentést ugyanaz a szakértő vagy szakértők készíthetik el.

(4) Ha a jegyzett tőke emelése során kibocsátott valamennyi részvényt egy vagy több társaság részére nem pénzbeli hozzájárulás fejében bocsátják ki, a tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák a (2) bekezdést abban az esetben, ha a vagyoni hozzájárulásban részesülő társaság összes részvényese elfogadja, hogy nem készül szakértői jelentés, és teljesülnek a 10. cikk (4) bekezdésének b)–f) pontjában foglalt követelmények.

32. cikk

Ha a tőkeemelést nem jegyzik le teljes mértékben, a tőkét a jegyzett részvények összegével csak abban az esetben lehet megemelni, ha a kibocsátás feltételei kifejezetten ekként rendelkeztek.

33. cikk

(1) A tőke pénzbeli hozzájárulás ellenében történő felemelésekor a részvényeket fel kell kínálni elővásárlásra a részvényesek számára a részvényeiknek a tőkéhez viszonyított arányában.

(2) A tagállamok:

a) megtehetik, hogy nem alkalmazzák az (1) bekezdést olyan részvényekre, amelyekhez csak korlátozott jogok kapcsolódnak a 17. cikk szerinti kifizetések, és/vagy a társaság felszámolása esetén a társasági vagyonban történő részesedés tekintetében, vagy

b) megengedhetik, hogy abban az esetben, amikor különböző osztályú, eltérő szavazati jogokat megtestesítő részvényekkel, illetve a 17. cikk szerinti kifizetésből, illetve a társaság felszámolása esetén a társasági vagyonból eltérő részesedéssel járó részvényekkel rendelkező társaság jegyzett tőkéjét csupán egy ilyen részvényosztályba tartozó részvények kibocsátásával emelik, a többi osztályba tartozó részvényesek elővásárlási jogukkal csak azt követően élhessenek, miután e jogot azok a részvényesek gyakorolták, akiknek a részvényei az újonnan kibocsátott részvényekkel azonos osztályba tartoznak.

(3) Minden, elővásárlás alapján történő részvényjegyzési ajánlatot, valamint az elővásárlási jog gyakorlására rendelkezésre álló időtartamot a 2009/101/EK irányelvvel összhangban kijelölt nemzeti hivatalos lapban kell közzétenni. Mindazonáltal a tagállamok jogszabályainak nem kell előírniük kötelező közzétételt akkor, ha a társaság valamennyi részvénye névre szóló részvény. Ilyen esetben valamennyi részvényt írásban kell értesíteni. Az elővásárlási jog gyakorlására fenntartott időszak nem lehet rövidebb az ajánlat közzétételének, illetve az értesítő levél részvényesek részére történő feladásának napjától számított 14 napnál.

(4) Az elővásárlási jogot az alapszabály, illetve az alapító okirat nem korlátozhatja, és nem zárhatja ki. A közgyűlés határozatával ugyanakkor erre lehetőség van. Az igazgatóságnak vagy az ügyvezető testületnek a közgyűlés elé kell terjesztenie az elővásárlási jog korlátozásának vagy kizárásának indokait tartalmazó és a javasolt kibocsátási árfolyamot indokoló írásos jelentést. A közgyűlés a határozatképességre és a többségre vonatkozó, a 44. cikkben meghatározott szabályokkal összhangban jár el. A közgyűlési határozatot az egyes tagállamok jogszabályaiban meghatározott módon, a 2009/101/EK irányelv 3. cikkével összhangban kell közzétenni.

(5) A tagállamok jogszabályai úgy is rendelkezhetnek, hogy az alapszabály, az alapító okirat, illetve a (4) bekezdésben említett, a határozatképességre, többségre és adatszolgáltatásra vonatkozó szabályokkal összhangban eljáró közgyűlés a jegyzett tőkének az engedélyezett mértékig történő felemelésére hatáskörrel rendelkező társasági szervet felhatalmazhatja az elővásárlási jog korlátozására vagy kizárására. E felhatalmazás nem adható a 29. cikk (2) bekezdése szerinti felhatalmazásnál hosszabb időre.

(6) Az (1)–(5) bekezdést alkalmazni kell valamennyi olyan értékpapír kibocsátására, amelyek részvényekre válthatók, illetve amelyekhez részvényjegyzési jogok kapcsolódnak, de nem vonatkoznak ezen értékpapírok átalakítására vagy a részvényjegyzési jog gyakorlására.

(7) Az elővásárlási jog nem zárható ki a (4) és (5) bekezdés alkalmazásában olyan esetekben, amikor a jegyzett tőke emelésére vonatkozó határozattal összhangban a részvényeket bankok vagy más pénzüzetek részére bocsátják ki a célból, hogy azokat a társaság részvényesei részére az (1) és (3) bekezdéssel összhangban vételre ajánlják fel.

34. cikk

A jegyzett tőke bármely leszállításáról, kivéve ha ezt bírósági határozat rendeli el, legalább a 44. cikkben meghatározott, a határozatképességre és többségre vonatkozó szabályokkal összhangban eljáró közgyűlésnek kell határoznia, a 40. és 41. cikk sérelme nélkül. A közgyűlési határozatot az egyes tagállamok jogszabályaiban meghatározott módon, a 2009/101/EK irányelv 3. cikkével összhangban kell közzétenni.

A közgyűlést összehívó hirdetménynek tartalmaznia kell legalább a tőke leszállításának célját és végrehajtásának módját.

35. cikk

Több részvényosztály esetén, a közgyűlésnek a jegyzett tőke leszállítására vonatkozó határozatáról legalább minden olyan részvényosztálynak külön kell szavaznia, amelybe tartozó részvényesek jogait az ügylet érinti.

36. cikk

(1) A jegyzett tőke leszállítása esetén legalább azon hitelezőknek, amelyek követelése a leszállításról szóló határozat közzétételét megelőző időből származnak, jogában áll legalább biztosíték megszerzése azon követelésekre, amelyek még nem váltak esedékessé a közzététel időpontjáig. A tagállamok ezt a jogot nem mellőzhetik, kivéve ha a hitelező kellő biztosítékkal rendelkezik, vagy ha ilyen biztosítékra a társaság eszközeire való tekintettel nincs szükség.

A tagállamok megállapítják az első albekezdésben előírt jog gyakorlásának feltételeit. A tagállamok minden esetben biztosítják, hogy a hitelezők az illetékes közigazgatási hatósághoz vagy bírósághoz fordulhassanak megfelelő biztosíték igénylése céljából, amennyiben hitelt érdemlően igazolni tudják, hogy a jegyzett tőke leszállítása miatt követeléseik kielégítése veszélyben van, és azt, hogy nem kaptak kellő biztosítékot a társaságtól.

(2) A tagállamok jogszabályainak legalább azt elő kell írniuk, hogy érvénytelen a tőke leszállítása, illetve, hogy a részvényesek javára semmiféle kifizetés sem teljesíthető mindaddig, amíg a hitelezőket ki nem elégítették, illetve valamely bíróság nem határozott úgy, hogy kérelmük nem teljesíthető.

(3) E cikk rendelkezéseit kell alkalmazni olyan esetekben, amikor a jegyzett tőke leszállítására a részvényesi vagyoni hozzájárulások szolgáltatásának kifizetéséről való teljes vagy részleges lemondás miatt kerül sor.

37. cikk

(1) A tagállamoknak nem kell alkalmazniuk a 36. cikket a jegyzett tőke leszállítására, ha ennek célja az elszenvedett veszteségek ellentételezése, illetve bizonyos pénzösszegek tartalékra történő elkülönítése, feltéve hogy e műveletet követően a tartalék összege nem haladja meg a leszállított jegyzett tőke 10 %-át. A jegyzett tőke leszállításának esetét kivéve ezt a tartalékot a részvényesek között nem lehet felosztani; az kizárólag az elszenvedett veszteségek ellentételezésére, illetve a jegyzett tőkének e tartalék tőkésítése révén történő emelésére használható fel, amennyiben a tagállamok ilyen eljárásokat engedélyeznek.

(2) Az (1) bekezdésben említett esetekben a tagállamok jogszabályainak rendelkezniük kell legalább azon intézkedésekről, amelyek biztosítják, hogy a jegyzett tőke leszállításából származó összegeket nem lehet felhasználni a részvényesek számára történő kifizetések vagy felosztás céljára, illetve a részvényeseknek a hozzájárulásaik teljesítésére vonatkozó kötelezettsége alóli mentesítésére.

38. cikk

A jegyzett tőke nem szállítható le a 6. cikkel összhangban meghatározott minimális tőke összege alá.

A tagállamok ugyanakkor engedélyezhetnek ilyen leszállítást, ha rendelkeznek arról is, hogy a jegyzett tőke leszállítására vonatkozó határozat csak akkor válik hatályossá, amikor a jegyzett tőkét legalább az előírt minimális összegnek megfelelő összegre emelték.

39. cikk

Ha a tagállamok engedélyezik a jegyzett tőke teljes vagy részleges visszaváltását a jegyzett tőke leszállítása nélkül, elő kell írniuk legalább a következő feltételek teljesülését:

- a) ha az alapszabály vagy az alapító okirat a visszaváltásról rendelkezik, a visszaváltásról szóló határozatot a közgyűlésnek legalább a határozatképességre és többségre vonatkozó feltételeknek megfelelően kell meghoznia; olyan esetben, amikor az alapszabály vagy az alapító okirat nem rendelkezik a visszaváltásról, a visszaváltásról szóló határozatot a közgyűlésnek legalább a 44. cikkben meghatározott, a határozatképességre és többségre vonatkozó feltételeknek megfelelően eljárva kell meghoznia; a határozatot a tagállamok jogszabályaiban előírt módon, a 2009/101/EK irányelv 3. cikkével összhangban kell közzétenni;
- b) visszaváltási célra kizárólag a 17. cikk (1) -(4) bekezdésének értelmében felosztható összegeket lehet felhasználni;
- c) azok a részvényesek, akiknek a részvényeit visszaváltják, megőrzik a társasággal kapcsolatos jogaikat, a befektetésük visszafizetésére és a vissza nem vásárolt részvények utáni kezdő osztalékban való részesedésükre vonatkozó jogok kivételével.

40. cikk

(1) Amennyiben a tagállamok jogszabályai engedélyezik a társaságok számára, hogy jegyzett tőkéjüket kötelező részvénybevonással szállítsák le, elő kell írniuk, hogy legalább a következő feltételek teljesüljenek:

- a) a kötelező részvénybevonást az alapszabálynak vagy az alapító okiratnak kell előírnia a bevonandó részvények jegyzését megelőzően;
- b) olyan esetben, amikor a kötelező bevonást csupán az alapszabály vagy az alapító okirat teszi lehetővé, a bevonásra vonatkozó határozatot a közgyűlés hozza meg, kivéve ha az érintett részvényesek ahhoz egyhangúlag hozzájárultak;

c) a kötelező bevonásról határozó társasági szerv megállapítja a bevonás feltételeit és módját abban az esetben, ha ezt az alapszabály vagy az alapító okirat nem határozta meg;

d) a 36. cikk rendelkezéseit alkalmazni kell, kivéve olyan, teljes mértékben befizetett részvények esetében, amelyeket ingyenesen bocsátanak a társaság részére, illetve amelyeket a 17. cikk (1) -(4) bekezdésével összhangban kifizethető összegek felhasználásával vonnak be; ezekben az esetekben tartalékot kell képezni, amelynek összege megegyezik az összes bevont részvény névértékével, illetve ennek hiányában a kibocsátási értékkel; a jegyzett tőke leszállításának esetét kivéve, ezt a tartalékot a részvényesek között nem lehet felosztani; a tartalék kizárólag az elszenvedett veszteségek ellentételezésére, illetve a jegyzett tőkének e tartalék tőkésítése révén történő emelésére használható, amennyiben a tagállamok ilyen eljárást engedélyeznek; és

e) a kötelező bevonásra vonatkozó határozatot a tagállamoknak a 2009/101/EK irányelv 3. cikkével összhangban hozott jogszabályaikban meghatározott módon kell közzétenni.

(2) A 34. cikk (1) bekezdése, valamint a 35., 37. és 44. cikk nem alkalmazható az e cikk (1) bekezdésében említett esetekre.

41. cikk

(1) Abban az esetben, ha a jegyzett tőkét közvetlenül a társaság által vagy a saját nevében, de a társaság érdekében eljáró személy által megvásárolt részvények bevonásával csökkentik, a részvénybevonásról minden esetben a közgyűlésnek kell határoznia.

(2) A 36. cikket alkalmazni kell, kivéve ha a részvényeket teljesen befizették, illetve azokat ingyenesen vagy a 17. cikk (1) -(4) bekezdésével összhangban kifizethető összegek felhasználásával szerezték meg; ezekben az esetekben tartalékot kell képezni az összes bevont részvény névértékével, illetve névérték hiányában a kibocsátási értékkel megegyező összegben. A jegyzett tőke leszállításának esetét kivéve, ez a tartalék a részvényesek között nem osztható fel. E tartalék kizárólag az elszenvedett veszteségek ellentételezésére, illetve a jegyzett tőkének a tartalék tőkésítése révén történő emelésére használható, amennyiben a tagállamok ezt az eljárást engedélyezik.

(3) A 35., 37., és 44. cikk nem alkalmazható az e cikk (1) bekezdésében említett esetekre.

42. cikk

A 39. cikkben, a 40. cikk (1) bekezdésének b) pontjában, valamint a 41. cikk (1) bekezdésében foglalt olyan esetekben, amikor több részvényosztály van, a közgyűlésnek a jegyzett tőke visszaváltására vagy részvénybevonás útján történő leszállítására vonatkozó határozatáról legalább minden olyan részvényosztálynak külön szavaznia kell, amelybe tartozó részvényesek jogait az ügylet érinti.

43. cikk

Olyan esetben, amikor a tagállamok jogszabályai engedélyezik a társaságok számára visszaváltható részvények kibocsátását, elő kell írniuk, hogy e részvények visszaváltása során legalább a következő feltételeknek eleget tegyenek:

- a) a visszaváltást a társaság alapszabályának vagy alapító okiratának kell engedélyeznie a visszaváltható részvények jegyzését megelőzően;
- b) a részvényeket teljes mértékben be kell fizetni;
- c) a visszaváltás feltételeit és módját a társaság alapszabályában vagy alapító okiratában meg kell határozni;
- d) a visszaváltást kizárólag a 17. cikk (1) -(4) bekezdésével összhangban felosztható összegek, illetve a visszaváltás lebonyolítása céljából végrehajtott új kibocsátásból származó bevétel felhasználásával lehet végrehajtani;
- e) az összes visszaváltott részvény névértékével, illetve annak hiányában a kibocsátási értékkel megegyező összegű tartalmat kell képezni, amely a részvényesek között nem osztható fel, kivéve a jegyzett tőke leszállításának esetét; a tartalmat kizárólag a jegyzett tőkének a tartalmat tőkésítése révén történő emelése céljára használható fel;
- f) az e) pontot nem kell alkalmazni az olyan visszaváltásra, amelyre a visszaváltás lebonyolítása céljából végrehajtott új kibocsátásból származó bevétel bevonásával kerül sor;
- g) ha a visszaváltás következményeképpen a részvényesek számára kifizetendő felárról rendelkeztek, a felár kizárólag a 17. cikk (1) -(4) bekezdésével összhangban felosztható összegekből, illetve az e cikk e) pontjában említett, a részvényesek között kizárólag a jegyzett tőke leszállítása esetén felosztható tartalmától eltérő tartalékból fizethető; ez a

tartalék kizárólag a jegyzett tőkének tartalékok tőkésítése révén történő emelése céljára, illetve a 3. cikk j) pontjában említett költségeknek, illetve a részvények vagy kötvények kibocsátásával járó költségeknek a fedezésére, illetve a visszaváltható részvények vagy kötvények tulajdonosai számára történő felár kifizetésére használható;

- h) a visszaváltást az egyes tagállamok jogszabályaiban meghatározott módon, a 2009/101/EK irányelv 3. cikkével összhangban kell közzétenni.

44. cikk

A tagállamok jogszabályainak elő kell írniuk, hogy a 33. cikk (4) és (5) bekezdésében, a 34., 35., 39. és 42. cikkben említett határozatokat a képviselt jegyzett tőkéhez, illetve értékpapírokhoz kapcsolódó szavazatok legalább kétharmados többségével kell meghozni.

A tagállamok jogszabályai ugyanakkor kimondhatják, hogy az első bekezdésben említett szavazatok egyszerű többsége elegendő abban az esetben, ha a jegyzett tőke legalább fele képviselve van.

45. cikk

(1) A tagállamok eltérhetnek a 9. cikk első bekezdésétől, a 21. cikk (1) bekezdése a) pontjának első mondatától és a 29., 30. és 33. cikktől, amennyiben szükség van ilyen eltérésre a munkavállalók, vagy a nemzeti jogban meghatározott egyéb személycsoportok a vállalkozás tőkéjében való részvételének előmozdítását szolgáló rendelkezések elfogadásához vagy alkalmazásához.

(2) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák a 21. cikk (1) bekezdése a) pontjának első mondatát, valamint a 34., 35., 40., 41., 42. és 43. cikket olyan, különös jog alá tartozó társaságokra, amelyek tőkerészvényeket és dolgozói részvényeket is kibocsátanak, és az utóbbiakat a társaság munkavállalóinak közössége részére bocsátják ki, amelyet a közgyűlésen szavazati joggal rendelkező küldöttek képviselnek.

46. cikk

Ennek az irányelvnek az alkalmazása során a tagállamok jogszabályainak biztosítaniuk kell az egyenlő bánásmódot valamennyi azonos helyzetű részvényes számára.

47. cikk

(1) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák a 3. cikk g), i), j) és k) pontját a 77/91/EGK irányelvvel való megfelelés érdekében elfogadott jogi, rendeleti, közigazgatási rendelkezések hatálybalépésének időpontjában már működő társaságokra.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguknak azon főbb rendelkezéseit, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

48. cikk

A II. melléklet A. részében említett irányelvekkel módosított 77/91/EGK irányelv hatályát veszti, a II. melléklet B. részében felsorolt irányelveknek a nemzeti jogba történő átültetésére és alkalmazására vonatkozó határidőkkel kapcsolatos tagállami kötelezettségek sérelme nélkül.

A hatályon kívül helyezett irányelvre történő hivatkozásokat a III. mellékletben szereplő megfelelési táblázatnak megfelelően ezen irányelvre történő hivatkozásként kell értelmezni

49.cikk

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

50. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Strasbourgban, 2012. október 25-én.

az Európai Parlament részéről

az elnök

M. SCHULZ

a Tanács részéről

az elnök

A. D. MAVROYIANNIS

I. MELLÉKLET

AZ 1. CIKK (1) BEKEZDÉSÉNEK ELSŐ ALBEKEZDÉSÉBEN EMLÍTETT TÁRSASÁGI FORMÁK

— Belgiumban:

société anonyme/naamloze vennootschap;

— Bulgáriában:

акционерно дружество;

— a Cseh Köztársaságban:

akciová společnost;

— Dániában:

aktieselskab;

— Németországban:

Aktiengesellschaft;

— Észtországban:

aktsiaselts;

— Írországban:

public company limited by shares,

public company limited by guarantee and having a share capital;

— Görögországban:

ανώνυμη εταιρία;

— Spanyolországban:

sociedad anónima;

— Franciaországban:

société anonyme;

— Olaszországban:

società per azioni;

— Cipruson:

δημόσιες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης με μετοχές, δημόσιες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης με εγγύηση που διαθέτουν μετοχικό κεφάλαιο;

— Lettországban:

akciju sabiedrība;

— Litvániában:

akcinė bendrovė;

— Luxemburgban:

société anonyme;

- Magyarországon:
nyilvánosan működő részvénytársaság;
 - Máltán:
kumpanija pubblika/public limited liability company;
 - Hollandiában:
naamloze vennootschap;
 - Ausztriában:
Aktiengesellschaft;
 - Lengyelországban:
spółka akcyjna;
 - Portugáliában:
sociedade anónima;
 - Romániában:
societate pe acțiuni;
 - Szlovéniában:
delniška družba;
 - Szlovákiában:
akciová spoločnosť;
 - Finnországban:
julkinen osakeyhtiö/publikt aktiebolag;
 - Svédországban:
aktiebolag;
 - az Egyesült Királyságban:
public company limited by shares,
public company limited by guarantee and having a share capital.
-

II. MELLÉKLET

A. RÉSZ

A hatályon kívül helyezett irányelv az egymást követő módosításaival

(lásd a 48. cikket)

A Tanács 77/91/EGK irányelve
(HL L 26., 1977.1.31., 1. o.)

Az 1979. évi csatlakozási okmány I. mellékletének III.C. pontja
(HL L 291., 1979.11.19., 89. o.)

Az 1985. évi csatlakozási okmány I. melléklete
(HL L 302., 1985.11.15., 157. o.)

A Tanács 92/101/EGK irányelve
(HL L 347., 1992.11.28., 64. o.)

Az 1994.évi csatlakozási okmány I. mellékletének XI.A. pontja
(HL C 241., 1994.8.29., 194. o.)

A 2003. évi csatlakozási okmány II. mellékletének 4.A. pontja
(HL L 236., 2003.9.23., 338. o.)

Az Európai Parlament és Tanács 2006/68/EK irányelve
(HL L 264., 2006.9.25., 32. o.)

A Tanács 2006/99/EK irányelve
(HL L 363., 2006.12.20., 137. o.)

Kizárólag a melléklet A.2. pontja

Az Európai Parlament és Tanács 2009/109/EK irányelve
(HL L 259., 2009.10.2., 14. o.)

Kizárólag az 1. cikk

B. RÉSZ

A nemzeti jogba való átültetésre és alkalmazására előírt határidők listája

(lásd a 48. cikket)

Irányelv	Az átültetés határideje	Az alkalmazás napja
77/91/EGK	1978. december 17.	—
92/101/EGK	1993. december 31.	1995. január 1.
2006/68/EK	2008. április 15.	—
2006/99/EK	2007. január 1.	—
2009/109/EK	2011. június 30.	—

III. MELLÉKLET

MEGFELELÉSI TÁBLÁZAT

77/91/EGK irányelv	Ez az irányelv
1. cikk, (1) bekezdés, első albekezdés, bevezető szövegrész	1. cikk, (1) bekezdés, első albekezdés
1. cikk, (1) bekezdés, első albekezdés, az elsőől a huszonhetedikig terjedő francia bekezdés	I. melléklet
1. cikk, (1) bekezdés, második albekezdés	1. cikk, (1) bekezdés, második albekezdés
1. cikk (2) bekezdés	1. cikk (2) bekezdés
2. cikk, bevezető szövegrész	2. cikk, bevezető szövegrész
2. cikk, a) pont	2. cikk, a) pont
2. cikk, b) pont	2. cikk, b) pont
2. cikk, c) pont, első francia bekezdés	2. cikk, c) pont
2. cikk, c) pont, második francia bekezdés	2. cikk, d) pont
2. cikk, d) pont	2. cikk, e) pont
2. cikk, e) pont	2. cikk, f) pont
3–5. cikk	3–5. cikk
6. cikk, (1) bekezdés, első albekezdés	6. cikk (1) bekezdés
6. cikk, (1) bekezdés, második albekezdés	—
6. cikk, (2) bekezdés	—
6. cikk, (3) bekezdés	6. cikk, (2) bekezdés
7. cikk	7. cikk
8. cikk, (1) bekezdés	8. cikk, első bekezdés
8. cikk, (2) bekezdés	8. cikk, második bekezdés
9. cikk, (1) bekezdés	8. cikk, első bekezdés
9. cikk, (2) bekezdés	9. cikk, második bekezdés
10. cikk	10. cikk
10a. cikk, (1) bekezdés, első albekezdés	11. cikk, (1) bekezdés, első albekezdés
10a. cikk, (1) bekezdés, második albekezdés, első mondat	11. cikk, (1) bekezdés, második albekezdés
10a. cikk, (1) bekezdés, második albekezdés, második mondat	11. cikk, (1) bekezdés, harmadik albekezdés
10a. cikk, (2) bekezdés, első albekezdés	11. cikk, (2) bekezdés, első albekezdés
10a. cikk, (2) bekezdés, második albekezdés, első mondat	11. cikk, (2) bekezdés, második albekezdés

77/91/EGK irányelv	Ez az irányelv
10a. cikk, (2) bekezdés, második albekezdés, második mondat	11. cikk, (2) bekezdés, harmadik albekezdés
10a. cikk, (2) bekezdés, harmadik albekezdés, első mondat	11. cikk, (2) bekezdés, negyedik albekezdés
10a. cikk, (2) bekezdés, harmadik albekezdés, második mondat	11. cikk, (2) bekezdés, ötödik albekezdés
10a. cikk, (3) bekezdés	11. cikk (3) bekezdés
10b. cikk	12. cikk
11. cikk, (1) bekezdés, első albekezdés, első mondat	13. cikk, (1) bekezdés, első albekezdés
11. cikk, (1) bekezdés, első albekezdés, második mondat	13. cikk, (1) bekezdés, második albekezdés
11. cikk, (1) bekezdés, második albekezdés	13. cikk, (1) bekezdés, harmadik albekezdés
11. cikk (2) bekezdés	13. cikk (2) bekezdés
12. cikk	14. cikk
13. cikk	15. cikk
14. cikk	16. cikk
15. cikk, (1) bekezdés, a) pont	17. cikk, (1) bekezdés
15. cikk, (1) bekezdés, b) pont	17. cikk, (2) bekezdés
15. cikk, (1) bekezdés, c) pont	17. cikk, (3) bekezdés
15. cikk, (1) bekezdés, d) pont	17. cikk, (4) bekezdés
15. cikk, (2) bekezdés	17. cikk, (5) bekezdés
15. cikk, (3) bekezdés	17. cikk, (6) bekezdés
15. cikk, (4) bekezdés, első albekezdés	17. cikk, (7) bekezdés, első albekezdés
15. cikk, (4) bekezdés, második albekezdés, első francia bekezdés	17. cikk, (7) bekezdés, második albekezdés, a) pont
15. cikk, (4) bekezdés, második albekezdés, második francia bekezdés	17. cikk, (7) bekezdés, második albekezdés, b) pont
15. cikk, (4) bekezdés, harmadik albekezdés	17. cikk, (7) bekezdés, harmadik albekezdés
16. cikk	18. cikk
17. cikk	19. cikk
18. cikk	20. cikk
19. cikk, (1) bekezdés, első albekezdés	21. cikk, (1) bekezdés, első albekezdés
19. cikk, (1) bekezdés, második albekezdés, i)-v) pont	21. cikk, (1) bekezdés, második albekezdés, a)-e) pont
19. cikk, (2) és (3) bekezdés	21. cikk, (2) és (3) bekezdés

77/91/EGK irányelv	Ez az irányelv
20. cikk	22. cikk
21. cikk	23. cikk
22. cikk	24. cikk
23. cikk, (1) bekezdés, első albekezdés	25. cikk, (1) bekezdés
23. cikk, (1) bekezdés, második albekezdés, első mondat	25. cikk, (2) bekezdés, első albekezdés
23. cikk, (1) bekezdés, második albekezdés, második mondat	25. cikk, (2) bekezdés, második albekezdés
23. cikk, (1) bekezdés, harmadik albekezdés, első mondat	25. cikk, (3) bekezdés, első albekezdés
23. cikk, (1) bekezdés, harmadik albekezdés, a második mondat első része	25. cikk, (3) bekezdés, második albekezdés, bevezető szövegrész
23. cikk, (1) bekezdés, harmadik albekezdés, a második mondat második része	25. cikk, (3) bekezdés, második albekezdés, a)–e) pont
23. cikk, (1) bekezdés, harmadik albekezdés, harmadik mondat	25. cikk, (3) bekezdés, harmadik albekezdés
23. cikk, (1) bekezdés, negyedik albekezdés, első mondat	25. cikk, (4) bekezdés, első albekezdés
23. cikk, (1) bekezdés, negyedik albekezdés, második mondat	25. cikk, (4) bekezdés, második albekezdés
23. cikk, (1) bekezdés, ötödik albekezdés	25. cikk, (5) bekezdés
23. cikk, (2) bekezdés, első mondat	25. cikk, (6) bekezdés, első albekezdés
23. cikk, (2) bekezdés, második mondat	25. cikk, (6) bekezdés, második albekezdés
23. cikk, (3) bekezdés	25. cikk, (7) bekezdés
23a. cikk	26. cikk
24. cikk	27. cikk
24a. cikk, (1) bekezdés, a) pont	28. cikk, (1) bekezdés, első albekezdés
24a. cikk, (1) bekezdés, b) pont	28. cikk, (1) bekezdés, második albekezdés
24a. cikk, (2) bekezdés	28. cikk, (1) bekezdés, harmadik albekezdés
24a. cikk, (3) bekezdés	28. cikk, (2) bekezdés
24a. cikk, (4) bekezdés, a) pont	28. cikk, (3) bekezdés
24a. cikk, (4) bekezdés, b) pont	28. cikk, (4) bekezdés
24a. cikk, (5) bekezdés	28. cikk, (5) bekezdés
24a. cikk, (6) bekezdés	28. cikk, (6) bekezdés
25. cikk	29. cikk
26. cikk	30. cikk

77/91/EGK irányelv	Ez az irányelv
27. cikk	31. cikk
28. cikk	32. cikk
29. cikk	33. cikk
30. cikk	34. cikk
31. cikk	35. cikk
32. cikk	36. cikk
33. cikk	37. cikk
34. cikk, első mondat	38. cikk, első bekezdés
34. cikk, második mondat	38. cikk, második bekezdés
35. cikk	39. cikk
36. cikk	40. cikk
37. cikk	41. cikk
38. cikk	42. cikk
39. cikk	43. cikk
40. cikk, (1) bekezdés	44. cikk, első bekezdés
40. cikk, (2) bekezdés	44. cikk, második bekezdés
41. cikk	45. cikk
42. cikk	46. cikk
43. cikk, (1) bekezdés	—
43. cikk, (2) bekezdés, első albekezdés	47. cikk, (1) bekezdés
43. cikk, (2) bekezdés, második és harmadik albekezdés	—
43. cikk, (3) bekezdés	47. cikk, (2) bekezdés
—	48. cikk
—	49. cikk
44. cikk	50. cikk
—	II. melléklet
—	III. melléklet

2012-es előfizetési díjak (áfa nélkül, rendes szállítási költségeket beleértve)

Az EU Hivatalos Lapja, L + C sorozat, kizárólag nyomtatott kiadvány	az EU 22 hivatalos nyelvén	1 200 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, L + C sorozat, nyomtatott kiadvány + éves DVD	az EU 22 hivatalos nyelvén	1 310 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, L sorozat, kizárólag nyomtatott kiadvány	az EU 22 hivatalos nyelvén	840 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, L + C sorozat, havi DVD (összevont)	az EU 22 hivatalos nyelvén	100 EUR/év
A Hivatalos Lap Kiegészítő Kiadványa (S sorozat), közbeszerzés és ajánlati felhívások, DVD, heti egy kiadvány	többnyelvű: az EU 23 hivatalos nyelvén	200 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, C sorozat – versenyvizsga-kiírások	a vizsgakiírás szerinti nyelv(ek)en	50 EUR/év

Az *Európai Unió Hivatalos Lapjának*, amely az Európai Unió hivatalos nyelvein jelenik meg, 22 nyelvi változatára lehet előfizetni. Az L (jogsabályok) és a C (tájékoztatások és közlemények) sorozatot foglalja magában.

Valamennyi nyelvi változatra külön kell előfizetni.

A 920/2005/EK tanácsi rendelet értelmében, amelyet a Hivatalos Lap 2005. június 18-i L 156. száma tett közzé, és amely előírja, hogy az Európai Unió intézményei nem kötelesek minden jogi aktust ír nyelven is megszövegezni, illetve ezen a nyelven kihirdetni, az ír nyelven kiadott Hivatalos Lapok értékesítése külön történik.

A Hivatalos Lap Kiegészítő Kiadványára (S sorozat – közbeszerzés és ajánlati felhívások) történő előfizetés mind a 23 hivatalos nyelvi változatot magában foglalja egyetlen többnyelvű DVD-n.

Kérésére az *Európai Unió Hivatalos Lapjára* történő előfizetéssel a Hivatalos Lap különféle mellékleteit is megkaphatja. Az előfizetők a mellékletek megjelenéséről az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* közölt „Az olvasóhoz” című közleménynek köszönhetően értesülnek.

Értékesítés és előfizetés

A különböző, térítés ellenében kapható kiadványokra – például az *Európai Unió Hivatalos Lapjára* – való előfizetés a Kiadóhivatal forgalmazó partnereitől szerezhető be. A forgalmazó partnerek listája a következő címen található:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_hu.htm

Az EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) közvetlen és ingyenes hozzáférést biztosít az Európai Unió jogához. Erről a honlapról elérhető az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, valamint tartalmazza a szerződéseket, a jogszabályokat, a jogeseteket és az előkészítő dokumentumokat is.

További információt az Európai Unióról a <http://europa.eu> internetcímen találhat.

Az Európai Unió Kiadóhivatala
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU